

Tuomas Juva

Profeetta Daniel agenttina vieraalla maalla

Daniel Defoen toiminta Englannin ja Skotlannin välisen unionin hyväksi
1705-1707

Pro-Gradu tutkielma

Yleinen Historia

Historian ja etnologian laitos

Jyväskylän Yliopisto

Maaliskuu 2014

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta – Faculty Humanistinen Tiedekunta	Laitos – Department Historian ja Etnologian laitos
Tekijä – Author Juva, Tuomas Kristian	
Työn nimi – Title ”Profeetta Daniel agenttina vieraalla maalla”: Daniel Defoen toiminta Englannin ja Skotlannin välisen Unionin hyväksi 1705-1707.	
Oppiaine – Subject Yleinen Historia	Työn laji – Level Pro Gradu-tutkielma
Aika – Month and year 25.11.2014	Sivumäärä – Number of pages 114
Tiivistelmä – Abstract <p>Tutkielmani aiheena on Daniel Defoen (noin 1660-1731) rooli Englannin ja Skotlannin välisen unionin aikaansaamisessa 1707. Sittemmin romaaneistaan, erityisesti Robinson Crusoeista, tunnettu Defoe kirjoitteli unionin puolesta sitä edeltävät vuodet ja toimi Englannin hallituksen palkkaamana agenttina Skotlannissa loppuvuodesta 1706 alkaen, tehtävänäään edistää unionin läpimenoa kaikin käytettävissä olevin keinoin. Tutkielmassani tarkastelen Defoen toimintaa: miten hän pyrki unionia edistämään, mitä hän siitä kirjoitti, miksi hän siitä kirjoitti, minkälaista hänen poliittinen toimintansa oli Robert Harleyn palkkaamana agenttina Skotlannissa ja minkälainen hänen vaikutuksensa oli unionin syntyyn.</p> <p>Koska Defoen toiminnasta on jäljellä lähinnä hänen kirjallinen tuotantonsa, painotan sitä. Hänen käymistään yksityiskeskusteluista ei jälkiä ole juuri jäänyt. Defoen unionikirjoittelun kulmakivi oli hänen kolmesti viikossa julkaistu lehensä ”The Review”, minkä ohella hän kirjoitti esseitä, pamfletteja ja runoja. Olen myös käyttänyt Defoen Robert Harleyn kanssa käymää kirjeenvaihtoa, joka valaisee Defoen toimintaa Skotlannissa sekä ajatuksia joita hän ei halunnut julkisesti ilmaista kirjoituksissaan.</p> <p>Tutkimuksessani en lähtenyt liikkeelle ajatuksesta edustaa jotain tiettyä historiantutkimuksen suuntaa tai noudattaa jotakin tiettyä metodologiaa. Sen sijaan olen tutkimustehtäväni puitteissa omaksunut metodeita eri suuntauksista, kuten käsitehistoriasta tai ”Skinneriläisestä” aatehistoriasta pyrkiessäni luomaan tutkimusstrategian joka sopii lähtökohtaani, luoda kokonaiskuva Defoen ajattelusta, osallistumisesta unionista käytyyn debattiin, hänen intentioistaan ja motiiveistaan ja tavoistaan yrittää edistää unionin läpimenoa.</p> <p>Defoe oli palkkirjoittaja, mutta se ei riitä selittämään hänen palavaa intoaan unionin läpiviemiseen. Häneen vaikutti myös henkilökohtaisemmat motiivit: presbyteerien asema anglikaanisessa Englannissa, patrioottisuus ja protestantismin voimistaminen katolisuuteen verrattuna. Defoe oli merkittävin unionin puolesta kirjoittanut propagandisti, jonka kaiken tekemisen tavoite oli unionin voimaan saattaminen, ja se toteutui unionin astuessa voimaan 1.5.1707.</p>	
Asiasanat – Keywords Defoe, Englanti, Skotlanti, Iso-Britannia, propaganda, vaikuttaminen, poliittinen kulttuuri, poliittinen journalismi	
Säilytyspaikka – Depository Jyväskylän yliopiston kirjasto, JYX-julkaisuarkisto.	
Muita tietoja – Additional information	

Sisällys:

1. Johdanto	1
2. Defoen tie Skotlantiin	8
3. Englannin Poliittinen kenttä ja –kulttuuri	14
4. Defoen sijoittuminen poliittiseen kenttään	27
5. Skotlannin tie unioniin	36
6. Defoen toiminta Skotlannissa	44
7. Defoen kirjallinen toiminta Unionin hyväksi	50
7.1. Defoe ja Identiteetit	52
7.2. Uskontopoliittiset kysymykset	77
7.3. Valta- ja Geopoliittiset kysymykset.....	86
7.4. Talouskysymykset	95
8. Päätäntö	107
Lähteet	115

1. Johdanto

Tutkimukseni käsittelee yhden henkilön, Daniel Defoen, osuutta kehityksessä joka johti Skotlannin ja Englannin kuningaskuntien yhdistämiseen Isoksi-Britanniaksi vuonna 1707. Tämä maiden välinen unioni ei ollut lainkaan yksinkertainen, se tapahtui valtaisan keskustelun, riitelyn ja kritiikin säestämänä. Koska tutkimukseni kohteena on yksi kirjoittaja, on käsittelyni tarkoituksellisen yksipuolinen. Defoe oli kirjoittaja, joka edisti unionia Skotlannissa Englannin hallinnon laskuun kaikin käytössään olevin keinoin. Siksi unionin vastaiset mielipiteet tulevat käsittelyssäni yleensä ilmi vain silloin kun Defoe kirjoitti niitä vastaan, kuten James Hodgesin tapauksessa. Varsinainen tutkimuskysymykseni ei olekaan se miksi unioni syntyi, eikä se mitä siitä kirjoitettiin, vaan se miten Defoe pyrki unionia edistämään, mitä hän siitä kirjoitti, miksi hän siitä kirjoitti, minkälaista hänen poliittinen toimintansa oli Robert Harleyn palkkaamana agenttina Skotlannissa ja minkälainen hänen vaikutuksensa oli unionin syntyyn.

Jotta näihin kysymyksiin voisi vastata, on ensin välttämätöntä luoda jonkinlainen katsaus siihen, kuka Defoe oli ja minkälainen oli se kenttä, jolla hän toimi, toisin sanoen luotava tapahtumien konteksti. Tämän vuoksi kerron lyhyesti Defoen tarinan ennen hänen matkaansa Skotlantiin, poliittisesta kulttuurista jossa hän toimi ja siitä kehityksestä joka johti maiden yhdistämiseen. Varsinainen tutkimukseni koskee kuitenkin aikaa kesästä 1705 kesään 1707, jolloin Defoe toimi aktiivisesti unionin hyväksi, ensin Englannista käsin kirjoittamalla, sitten Skotlannissa monin eri tavoin, joista hänen kirjallinen työnsä unionin hyväksi – joka sai erään hänen poliittisen vihamiehensä kutsumaan häntä pilkallisesti ”profeetta Danieliksi” – on tutkimukseni kannalta keskeisin.

Vuoden 1707 unioni on yksi Ison-Britannian historian tärkeimmistä tapahtumista, ja siitä onkin kirjoitettu varsin paljon. Vallitseva näkemys viktoriaaniselta ajalta aina 1960-luvulle oli, että unionin kannatus Skotlannin johtavien poliitikkojen keskuudesta johtui näiden kaukonäköisyydestä ja unionin välttämättömyydestä pitkässä juoksussa. Se kanonisoitiin osaksi brittiläistä historiaa, jota edelsi sellaiset merkkitapaukset kuin Magna Carta ja mainio vallankumous ja jota seurasi ”the great reform act” vuonna 1832.¹ Sittemmin on skotlantilaisen nationalismin nousun myötä noussut esiin uudenlainen näkemys unionista enemmänkin poliittisena työnä, jossa ylevän poliittisen vision on syrjäyttänyt poliitikkojen ahneus ja oman edun tavoittelu. Tämän näkemyksen mukaan skottilaisen poliittisen eliitin

¹ Claydon, 118. Sittemmin tätä näkemystä vastustavat ovat nimittäneet sitä ”whigiläiseksi” näkemykseksi.

veti unioniin Kuningatar Annen edusmiesten kahden viimeisen unionia edeltävän vuoden aikana tarjoamat edut, ylennykset ja maat. Skotlantilaisten ja englantilaisten historioitsijoiden näkemykset unionin synnystä ovatkin usein varsin erilaisia, ja niihin tahtovat vaikuttaa kansalliset intressit.

Unioniaihe on pysynyt historiankirjoituksessa suosittuna siitäkin syystä, ettei brittiläinen kansallinen identiteetti ole koskaan täysin vakiintunut. Linda Colleyn sanoin Iso-Britannia on säilynyt koska se on nähty hyödylliseksi, mutta britti-identiteetti on jatkuvasti ollut enemmän Englantiin sidottu, skottien säilyttäessä omansa. Aiheen ajankohtaisuutta lisää tätä kirjoittaessa tulossa oleva kansanäänestys koskien Skotlannin mahdollista itsenäistymistä. Vaikka unionista on kirjoitettu varsin paljon, on siitä keskustelleista kirjoittajista keskusteltu vähemmän. Esimerkiksi Defoen ajasta Skotlannissa ei ole kirjoitettu juurikaan muuta kuin hänen elämäkertojensa yhteydessä, joiden pääpaino on kuitenkin yleensä hänen myöhemmissä vaiheissaan romaanikirjoittajana. Defoen Skotlannissa ollessaan kirjoittamat pamfletit ovatkin jääneet näissä lähteissä suhteellisen pinnalliselle käsittelylle. Tässä on kuitenkin viime aikoina ollut havaittavissa muutosta. Poliittisten tapahtumien rinnalla ovat muutamat tutkijat alkaneet korostaa propagandan ja kirjallisen debatin merkitystä unioniprosessissa. Esimerkiksi Leith Davis on jopa sanonut, että ”uusi Britannian valtio rakennettiin dialogilla jota käytiin sen potentiaalisesta olemassaolosta.” Samalla Defoen osuutta on korostettu hieman aiempaa enemmän, olihan hän tärkein Skotlannissa toiminut propagandisti unionin puolesta.²

Yksi syy miksi valitsin unionista kirjoittaneista lukuisista henkilöistä tarkasteluni kohteeksi juuri Daniel Defoen, on hänen maineensa sellaisten romaanien kuin Robinson Crusoe ja Molly Flanders kirjoittajana, joiden vuoksi häntä on usein pidetty englantilaisen romaanikirjallisuuden isänä. Samalla hänen aikaansa Skotlannissa liittyy toimimista vakoojana ja yhteiskunnallisena vaikuttajana, mikä tekee hänestä kiinnostavamman hahmon kuin moni muu unionikirjoitteluun osallistunut oli. Defoe myös kirjoitti käsittelemäni kahden vuoden aikana uskomattoman määrän erilaista kirjallisuutta, pamfletteja, runoja, lyhyitä pilkka- ja kiistakirjoituksia ja satiireja. Sivumääräisesti hänen valtavin saavutuksensa noina vuosina oli kuitenkin ”The Review of the State of the English Nation” (myöhemmin ”British Nation”), kolmesti viikossa ilmestyvä nelisivuinen julkaisu, jonka julkaisemisen hän oli aloittanut 1704, ja jota hän jatkoi seuraavan yhdeksän vuoden ajan. Yhtään täydellistä Review-sarjaa ei ole säilynyt, mutta valitsemalla kunnoltaan parhaat

² McKim, 29-30

sivut kaikkiaan 15 eri kokoelmasta onnistui Arthur Wellesley Secord kasaamaan koko Review'n 5600-sivuiseksi sarjaksi,³ joka löytyy myös Suomen Kansalliskirjaston kokoelmista ja jota olen tutkimuksessani käyttänyt.

Review ei ollut varsinaisesti uutislehti, vaan se oli suunniteltu kahvilayleisölle keskustelun herättämiseksi. Se sisälsi ”johtavan artikkelin” jostakin ajankohtaisesta aiheesta. Luonteeltaan se oli kommentaari, jonka tavoitteena oli opettaa massoille mitä ajatella ajankohtaisesta poliittisesta tai sosiaalisesta ilmiöstä. Kahvilayleisö lisäsi lukijakuntaa ja samalla kritiikkiä, sillä kahviloissa sitä lukivat Defoen hengenheimolaisten lisäksi myös vastustajat, jotka halusivat nähdä omien esitaistelijoidensa voittavan tämän nokkeluudessa. Julkaisut siis toimivat kahviloiden ajanvietteenä.⁴ Pääartikkelin lisäksi Review sisälsi yleensä joko viihteellisen ”Advice of the Scandal Club” osion (ei tosin unionikirjoittelun aikaan, jota lähinnä tutkin) tai ”Miscellanea”-osion, jossa nimensä mukaisesti puhui jostain varsinaisen artikkelin ulkopuolisesta asiasta, sekä mainoksia.

1700-luvun alussa lehdistö oli vasta nousemassa kilpailemaan pamflettien rinnalle johtavana poliittisen journalismin muotona. Defoekin kirjoitti lukuisia pamfletteja. Hän kirjoitti usein näitä nimettömänä, toisinaan esiintyen jonakin hahmona kuten presbyterisenä skottina tai unionia vastustavana jakobiittina. Yksi Defoen vahvuuksista kirjoittajana olikin hänen kykynsä omaksua ja matkia erilaisia tyylejä. Tutkijasta riippuu kuinka monen tällaisen nimettömän kirjoituksen uskoo olevan Defoen käsialaa. Itse olen pääsääntöisesti pysyttäytynyt kirjoituksissa joiden tiedetään olevan tai joita tutkijoiden selvä enemmistö pitää Defoen kirjoittamina, koska niistäkin saa kattavan kuvan Defoen käyttämistä argumenteista ja kielestä.

Tuon ajan pamfletti vastasi lähinnä nykyisten sanomalehtien pääkirjoituksia, joskin ne olivat pidempiä. Lehdissä oli tapana kertoa vain ”faktoja”, jos halusi esittää mielipiteitä, kirjoitettiin pamfletti. Ei ole varmaa ovatko kaikki Defoen pamfletit säilyneet, näitä kun julkaistiin massoittain, ne heitettiin pois kun ne oli luettu ja niiden säilyminen oli enimmäkseen sattuman kauppaa, niitä ei yleensä varsinaisesti arkistoitu minnekään.⁵ Toisaalta tällaisia kadonneita pamfletteja ei tunneta, kukaan aikalaikirjoittaja ei ole sellaiseen viitannut. Defoen kiistakirjoituksista tutkimukseni kannalta merkittävimmät, hänen viisi laajaa esseetään ennakkoluulojen poistamiseksi unionia kohtaan, ovat joka tapauksessa

³ Morgan, 223

⁴ Downie, 346, Morgan, 225

⁵ Minto, 10-11.

säilyneet, ja toimivat tutkimukseni tärkeänä lähteenä muutamien muiden kiistakirjoitusten ohella.

Review'n ja pamflettien lisäksi olen käyttänyt Defoen kirjeitä, joista tunnetut George Harris Healey kokosi 1954 kirjaksi. Kirja sisältää 184 kirjettä, joista suuri osa sijoittuu juuri Defoen Skotlannissa viettämäänsä aikaan. Näistä suurin osa on Defoen kirjoittamia työnantajalleen Robert Harleylle, ja ne valaisevat hyvin Defoen toimintaa Skotlannissa sekä ajatuksia joita hän ei halunnut julkisesti ilmaista lehdessään tai pamfleteissaan. Kohtelen kirjeitä alkuperäislähteinä, koska Healey on ne julkaissut alkuperäismuodossaan, lisäten omat kommenttinsa alaviitteisiin.

1707 unioni on Britannian historiassa niin merkittävä tapahtuma, että tutkimuskirjallisuutta siitä löytyy paljon. Olen pyrkinyt valikoimaan niistä erilaisia näkökulmia edustavia teoksia. G. M. Trevelyan on yksi unionitutkimuksen klassikoista. Hänen teoksensa ovat varsin vanhoja, edustaen skottikirjoittajien ”whigiläiseksi näkemykseksi” kutsumaa näkökantaa unioniin. Trevelyanin kirja kuitenkin käsittelee unioniin johtaneet poliittiset tapahtumat poikkeuksellisen selkeästi, minkä vuoksi olen sitä käyttänyt, kuitenkin huomioiden hänen yksipuolisen unionimyönteisyytensä. Vastapainoksi olen käyttänyt skottikirjoittajien päinvastaiseen sävyyn kirjoittamia teoksia, sekä tutkimuksia jotka sijoittuvat näiden ääripäiden välille.

Defoesta on kirjoitettu useita biografioita, mutta koska tutkimukseni kattaa vain lyhyen hetken hänen elämästään, ei niistä ollut juurikaan apua varsinaisen tutkimuksen kannalta. Kontekstoinnin apuvälineinä ne kuitenkin toimivat hyvin. Sama pätee ajan poliittista kulttuuria tutkineisiin tutkijoihin. Defoen ajattelua on tutkittu vähemmän, kattavimman tutkimuksen siitä on tehnyt Manuel Schonhorn, minkä lisäksi useampi tutkija on kirjoittanut siitä muun tutkimuksensa yhteydessä tai lyhyempiä artikkeleita joissa yleensä on analysoitu jotain yksittäistä tai muutamaa teosta. Näistä hyödyllisimpiä olivat Anne McKimin Defoen kirjoittamasta Unionin historiasta ja Rachel Carnellin tämän romaaneista kirjoittamat analyysit. Defoen kirjoitusten valtava määrä on kenties vaikuttanut siihen että harva tutkija on yrittänyt luoda kokonaiskuvan niistä kaikista. Brittiläisten identiteettien tutkimus on uudempi ala, mutta se on sittemmin kiinnostanut useampiakin tutkijoita, kuten Linda Colleytä, Claydonia ja McBrideä sekä Pasi Ihalaista, jolta olen hyödyntänyt myös hänen käsitehistoriallista tutkimustaan.

Vaikka Defoe on Englannissa sangen arvostettu ja hänestä on kirjoitettu useita elämäkertoja, tiedetään hänestä varsinkin hänen nuoruutensa osalta suhteellisen vähän. Defoe ei ollut omana elinaikanaan erityisen tunnettu henkilö, ja suuri osa tiedoistamme hänestä on

peräisin häneltä itseltään, joko hänen kirjoituksistaan tai siitä osasta hänen kirjeenvaihtoansa joka on säilynyt meidän päiviimme asti. Myös aikalaiskirjoittajilta ja virallisista asiakirjoista löytyy jonkin verran tietoa, mikä kuitenkin yleensä liittyy yksittäisiin tapahtumiin kuten hänen vangitsemisiinsa tai vararikko-oikeudenkäynteihinsä. Julkaistessaan Robinson Crusoen Defoe oli noin 60-vuotias, ja hänen elämänsä oli mahtunut paljon. Uskontonsa takia vainotusta nuorukaisesta tuli kauppias, poliittinen kirjoittaja, vakooja ja yksi englantilaisen journalismin pioneereista ennen kuin hän alkoi kirjoittaa niitä romaaneja, joista hänet nykyään tunnetaan. Hän oli poliittisen ja taloudellisen ajattelunsa suhteen varsin vapaamielinen, mutta tapakulttuurin suhteen presbyterisyydessään ankara, runoilija joka haaveili kunniaa taistelukentillä, yhden kuninkaan aikana korkeassa asemassa ja seuraavan aikana vankilassa. Juuri tämä salaperäisyys ja värikäs elämäntarina tekee hänestä haastavan ja kiehtovan tutkimuskohteen.

Tutkimuksessani en lähtenyt liikkeelle ajatuksesta edustaa jotakin tiettyä historiantutkimuksen suuntaa tai käyttää jotakin tiettyä metodologiaa. Lähtökohtanani oli tutkimuskysymys, jonka mukaan omaksuin tutkimusmetodeita, tutkimustehtävän toisaalta rajatessa toisia metodeita pois. Esimerkiksi, vaikka Defoe sai paljon vaikutteita eri kirjoittajilta kuten Lockelta, ei näiden vaikutteiden laaja tutkimus vaikutemallin mukaisesti olisi vienyt tutkimustani lähemmäs päämääräänsä. Lopputuloksena onkin tutkimus, joka ei noudata tarkasti tiettyä tutkimussuuntaa, mutta käyttää hyväkseen useita niistä omaksuen niiden menetelmiä.

Tämä osittainen omaksuminen pätee kohdallani esimerkiksi R. G. Collingwoodin edustamaan kysymyksen ja vastauksen logiikkaan. Olen luonnollisesti kysynyt lähteiltä kysymyksiä ja vastannut niihin, mutta Collingwoodille tyypillistä ketjua, jossa vastaukset toimivat uusien kysymysten presuppositioina, en ole laajassa mittakaavassa tehnyt. Ketjuhan voi olla periaatteessa loputon, ja se on lopulta väkivaltaisesti katkaistava johonkin. Hyrkkäsen mukaan kysymystä ja vastausta ei pidä kuitenkaan ymmärtää liian ahtaasti tai kirjaimellisesti, kysymyksen voi ymmärtää tehtäväksi, jolle teksti tai toiminta ymmärretään ratkaisuksi. Kysymyksenasettelu tarkentuu muotoon: mihin tekstin kirjoittaja sitä kirjoittaessaan pyrki. Tässä mielessä tarkoitukseni on kysymysten rekonstruointi. Saadaksemme selville mitä joku sanomallaan on tarkoittanut, täytyy meidän myös tietää kysymys johon hän sillä pyrki vastaamaan. Jos liitymme keskusteluun jonka alkua emme kuulleet, kysymme vaistomaisesti itseltämme tai muilta: mistä on kysymys?⁶ Sama tulisi

⁶ Hyrkkänen 161, 171-173

tehdä osallistuessamme historiassa käytyyn keskusteluun esimerkiksi Englannin ja Skotlannin unionista.

”Kysymyksen” voi edellä mainitulla lähestymisellä myös korvata Peter Laslettin ja Quentin Skinnerin tavoin ”intentiolla”, jonka selvittämiseksi on oleellista ymmärtää Defoen oma näkemys kirjoituksistaan kontribuutiona aikansa debatille: ymmärtää ajatustyö, joka teki siitä poliittisen aktin. Skinnerille keskustelu oli kuin shakkipeli, ja jokainen kirjoitus kuin siirto pelissä.⁷ Siirron taustat ymmärtääkseen pitää siis unohtaa teoksen jälkimaine ja -vaikutus, ja pysyä lähteissä jotka Defoella oli käytössään. Skinner kehottaa kiinnittämään huomionsa kirjoittajan empiiriseen kokemusmaailmaan ja uskomuksiin, jotka ovat tarkoitusten presuppositioita. Hänelle aatehistorioitsijan ensisijainen tehtävä on uskomusten identifiointi, lähtökohtana se mitä tutkittavat ihmiset itse niistä sanovat.⁸

Skinner lainasi J.L. Austinin kielifilosofiasta, jonka mukaan jokainen teksti oli samalla teko. Nämä puheaktit jakautuvat erilaisiin ryhmiin, kuten ”lokutiivisiin”, illokutiivisiin ja perlokutiivisiin akteihin⁹. Näistä minua kiinnostavat ensimmäiset, selvittämällä ajan konventionaaliset illokutiiviset sävyt voimme saada selville kirjoittajan intentiot. Tekstillä voi tosin olla myös merkityksiä joita kirjoittaja ei ole tarkoittanut, hän ei ehkä tarkkaan tiennyt mitä tarkoitti tai ei kyennyt sitä kyllin hyvin ilmaisemaan. Kiinnostavaa voi olla sekin mitä hän ei sanonut, puhutaan poleemisesta vaikenemisestä. Esimerkiksi Defoe ei viittaa kirjoituksissaan lainkaan ”Englannin muinaiseen perustuslakiin”, yhteen aikansa yleisimmistä poliittisista argumenteista. Voimme päätellä hänen kiistäneen argumentin pätevyyden ohittamalla sen. Ajan konventioiden tunteminen auttaa myös välttämään tulkintavirheitä, kuten parodiaksi tai satiiriksi tarkoitettujen tekstien ymmärtämisen henkilön oikeaksi mielipiteeksi. Esimerkiksi tästä käy Defoen “The Shortest Way With the Dissenters”,¹⁰ jos emme ymmärrä Defoen illokutiivista intentiota, voimme erehtyä pitämään hänen siinä kirjoittamaansa hänen todellisena mielipiteenään.¹¹

Ymmärtääkseen henkilön intentiot täytyy ymmärtää häneen vaikuttavat tekijät. Yksi aatehistorian keskeisistä tutkimuskohteista on maailmankuva, jonka tutkimukselle ominaista on perehtyminen ajalle tyypillisiin (osaksi ehkä julkilausumattomiin)

⁷ Palonen 15, 37

⁸ Hyrkkänen 183-186

⁹ Lokutiivinen= sanoessamme jotain välitämme sen propositionaalisen sisällön, Illokutiivinen= sanoessamme jotain teemme samalla jotain (toivomme, varoitamme, uhkaamme), Perlokutiivinen= Sanomallamme on jokin vaikutus kuulijaan, joka yleensä ei ole ennustettavissa tai nähtävissä tekstissä itsessään.

¹⁰ ks. s. 11

¹¹ Hyrkkänen 175-178, 181-182

ajatustapoihin, uskomuksiin, ennakkoluuloihin, tieteenkäsitteeseen ja niin edelleen.¹² Kohteen ohella tämä voi kuitenkin olla myös väline, kuten se tutkimukseni tapauksessa on. Kontekstien huomioiminen on maailmankuvan tutkimisessa tärkeää, mutta ne eivät itsessään riitä sen selitykseksi, Mannisen sanoin ”rinnalle tarvitaan sattumaa, persoonallisuutta, yksilöllistä luovuutta ja myös vähemmän mairittelevia persoonallisia taipumuksia – sanalla sanoen ainesta joka on tavoitettavissa vain biografiaissa”¹³. Henkilön ottaminen analyysin kohteeksi vaatii erityisen historiallisen lähestymistavan, joka korostaa individuaalista agenttiutta ja näkee kohteen pisteenä jossa historialliset vaikutukset yhdistyvät.¹⁴ Kiinnitänkin huomion Defoen omaan näkökulmaan siten kuin hän sen käsitteellisti. Uskomusten ohella siihen vaikuttavat tilannetekijät, kuten henkilön kyvyt ja toiminnalle tarjoutuvat tilaisuudet tai niiden puuttuminen¹⁵.

Historiantutkimuksen lajeihin, joita tutkimukseni ei suoranaisesti edusta, mutta joiden käyttämiä metodeita olen tutkimuksessani käyttänyt, kuuluu myös käsitehistoria. Se voi olla tutkimuksen aihe, mutta on myös jokaiselle tutkijalle hyödyllinen, ellei välttämätön, apuneuvo. Koska tutkimukseni kohteena ovat Defoen kirjoitukset, on hänen käyttämiensä käsitteiden ymmärtäminen aikalaiskontekstissa välttämätöntä. Olenkin lukenut käsitehistoriallista tutkimusta ja myös avannut Defoen käyttämiä käsitteitä. Käsitteet eivät kuitenkaan ole pääasiallinen tutkimuskohteeni, minkä lisäksi tutkin vain yhtä henkilöä, joten tutkimustani ei voi sanoa käsitehistorialliseksi tutkimukseksi.

Tutkimukseni sijoittuu pääasiassa aatehistorian tutkimuskenttään, sivuten jossain määrin poliittisen historian kenttää. Se ei kuitenkaan kuulu mihinkään yksittäiseen koulukuntaan, vaan omaksun tarpeen mukaan elementtejä useista niistä pyrkiessäni luomaan tutkimusstrategian joka sopii lähtökohtaani, luoda kokonaiskuva Defoen ajattelusta, osallistumisesta unionista käytyyn debattiin, hänen intentioistaan ja motiiveistaan ja tavoistaan yrittää edistää unionin läpimenoa. Kyseessä on siis mikrohistoriallinen, yhden henkilön kautta tapahtuva lähestymistapa makrohistorialliseen tapahtumaan. Se ei kuitenkaan ole ”historiaa alhaalta päin”, kuten mikrohistoria usein on, vaan tutkimuskohteena oleva henkilö oli tapahtuman keskiössä. Vaikka Defoella ei ollut suoranaista valtaa, oli hän todennäköisesti merkittävin unionin puolustaja aiheesta käydyssä kirjallisessa propagandakamppailussa.

¹² Enwall, Knuuttila, Manninen, 10, 23

¹³ Manninen, 41

¹⁴ Jordanova, 45

¹⁵ Hyrkkänen 107

2. Defoen tie Skotlantiin

Daniel Defoe syntyi nimellä Daniel Foe lontoolaisen dissentteriperheen¹⁶ kolmantena lapsena.¹⁷ Hänen tarkkaa syntymäaikaansa ei tiedetä, mutta tutkijoiden enemmistö on päättänyt konsensukseen jonka mukaan Defoe olisi syntynyt loppuvuodesta 1660¹⁸. Defoen lapsuuden tunnettuja tapahtumia olivat vuoden 1665 ruttoepidemia ja seuraavan vuoden kuuluisa Lontoon palo, joista hän myöhemmin kirjoitti. Sen sijaan hänen arkisemmasta elämästään tiedetään vähän. Danielin isä James Foe oli luonteeltaan harkitseva ja menestyi suhteellisen hyvin, nousten pikkuhiljaa varsin arvostettuun asemaan ja luottamustehtäviin yhteiskunnassa.¹⁹ Tällä saattoi olla vaikutuksensa Defoen tarpeeseen menestyä, mikä sittemmin johti hänen kunnianhimoisiin suunnitelmiinsa ja taloudelliseen tuhoonsa.²⁰

Defoen äiti kuoli hänen ollessaan varsin nuori, ja isä lähetti Danielin dissenttereille suunnattuun sisäoppilaitokseen Surreyn Dorkingiin 1670. Dissentterinä Defoella ei ollut mahdollisuutta päästä yliopistoon, joten hän jatkoi opintojaan Tohtori Charles Mortonin kuuluisassa dissentteriakatemiassa Newington Greenissä. Mortonin akatemian opetuksen runko oli sama kuin ajan yliopistoissa, mutta se oli näitä vapaamielisempi: opetuksessaan se noudatti osittain Comeniuksen ja Hartlibin uusia metodeita, ja siellä luettiin esimerkiksi John Locken teoksia jotka yliopistoissa olivat pannassa. Lisäksi opetus oli englanninkielistä, mikä auttoi Defoen tulevaa kirjailijan uraa.²¹

Suurin osa Mortonin akatemiasta valmistuneista ryhtyi papeiksi, mutta Defoe oli poikkeus tästä. Hän ei koskaan erityisemmin esittänyt syytä pappisurasta luopumiseensa, mutta ainakin osaksi tähän lienee vaikuttanut dissentterivainojen kiristyminen, minkä takia esimerkiksi Charles Morton joutui pakenemaan Amerikkaan missä hänestä tuli Harvardin varapresidentti. Toisaalta uravalintaan vaikutti varmasti myös Defoen luonne toiminnan miehenä: Hän harrasti ratsastusta ilmeisen hyvällä kilpailumenestyksellä ja luki enimmäkseen

¹⁶ Westminsterin konferenssin 1661 epäonnistuttua ratkomaan erimielisyydet Anglikaanien ja muiden protestanttisten ryhmien välillä alettiin niitä, jotka eivät myöntyneet Anglikaanisen kirkon sääntöihin kutsua dissenttereiksi. He kokivat ajoittain ankariakin vainoja eikä heillä ollut pääsyä valtion virkoihin.

¹⁷ Novak, 11.

¹⁸ Hänen tarkkaa syntymäaikaansa ei tiedetä, koska dissentterinä häntä ei kastettu, ja tuolloin kirkonkirjoihin merkittiin vain kastetut lapset, ei kaikkia syntyneitä. Tämä konsensus perustuu Defoen vanhempien siskojen tunnettuihin syntymäaikoihin ja joihinkin Defoen omissa kirjoituksissaan antamiin vihjeisiin. Kuitenkin esimerkiksi William Minto ajoittaa Defoen syntymän vuoteen 1661, ja William Peterfield Trent puolestaan vuosien 1659-60 vaihteeseen.

¹⁹ Teurastajien killan papereiden mukaan James Foe oli kynttilänvalaja, mutta todellisuudessa hän oli ajalle tyyppillinen kauppias joka osti ja myi kaikkea mistä toivoi saavansa voittoa.

²⁰ Novak, 24, 33.

²¹ West 8-10

romanttisia sankaritarinoita suurista sotilaista, kuten käy ilmi hänen tulevalle vaimolleen Mary Tufflleylle lähettämästään listasta suosikkikirjojaan.²²

Valmistuttuaan akatemiasta Defoella oli varsin monenlaisia tulevaisuuden haaveita. Yhtäältä hän näki itsensä protestantismin esitaistelijana niin kirjoittajana kuin maallikkosaarnaajanakin, toisaalta menestyvänä kauppiaana tai suurena sotilaana. Defoe oli alkanut kirjoittaa runoja jo akatemiassa, ja alkoi nyt kirjoittaa myös poliittisia pilkkakirjoituksia ja luultavasti myös pamfletteja, joskaan tällaisia varhaisia pamfletteja ei ole säilynyt.²³ Defoen päätoimi oli kuitenkin kauppa. Pääasiallisesti hän toi maahan viinejä, missä toimessa hän tapasi tynnyrintekijän, jonka tyttären Maryn kanssa meni naimisiin 1.1.1684.²⁴ Defoe sai myötäjäisinä 3700 puntaa, mikä oli valtava omaisuus, ja jonka hukkaamista hän ei koskaan antanut itselleen anteeksi. Hän arvosti vaimoaan, ja liitto, josta syntyi kahdeksan lasta, oli onnellinen, vaikka hän joutui olemaan paljon erossa perheestään.²⁵

Defoe sai tilaisuutensa romanttiseen sankaruuteen osallistuessaan Monmouthin herttuan kapinaan kuningas Jaakko II:ta vastaan. Kapina kuitenkin kukistettiin verisesti Sedgemoorin taistelussa 1685, eikä Defoe juuri mainitse tapausta myöhemmissä kirjoituksissaan. Hän vietti seuraavan vuoden piileskellen, kunnes osti kuninkaallisen armahduksen vuonna 1687.²⁶ Defoen nimen löytyminen armahdettujen luettelosta onkin konkreettisin todiste hänen osallisuudestaan epäonniseen vallankaappausyritykseen²⁷.

Hänen varovainen isänsä ja tuore vaimonsa olivat tuskin innoissaan hänen liittymisestään kapinaan, joka johti liiketoimien laiminlyöntiin ja osaltaan ajoi hänet vaikeuksiin ja lopulta vararikkoon 1692. Defoeta takaisku ei kuitenkaan lannistanut. Samalla kun hänen poliittinen kirjoittamisensa muuttui rohkeammaksi – hän esimerkiksi julkaisi pamfletin jossa kehotti dissenttereitä olemaan uskomatta ”sielussaan katolisen” kuninkaan kapinan jälkeen julistamaa uutta uskonnollisen suvaitsevuuuden propagandaa – alkoivat hänen liiketoimensakin käydä riskialttiimmiksi.²⁸ Lisäksi ranskalaiset kaappasivat yhden laivan, johon Defoe oli sijoittanut.²⁹ Defoe ei mainitse teoksissaan tarkkoja syitä taloudelliseen katastrofiinsa, joskin selittää ”the compleat english Tradesman” teoksessaan, miksi moni epäonnistuu. Monia näistä tekijöistä voi soveltaa Defoehen itseensä: Hän oli Mortonin

²² Novak, 37-38, 51-52

²³ Minto, 11.

²⁴ Novak, 73

²⁵ West, 15

²⁶ Novak 85-88

²⁷ West, 31. Defoe tosin vihjasi osallisuuteensa epäsuorasti muuallakin kirjoituksissaan.

²⁸ Defoe investoi esimerkiksi aarteenetsintään suunniteltuun sukelluskelloon ja sivettikissatarhaan.

Sivettikissan rauhasien myskistä oli Hollannissa tehty jo pitkään kalliita hajusteita hyvällä menestyksellä.

²⁹ West, 51

akatemiassa sen ikäisenä kun pitäisi olla kauppiaan oppipoikana. Kauppiaan pitäisi olla sotkeentumatta politiikkaan ja kirjoittamiseen silloin kuin pitäisi tehdä töitä, eikä hän saisi esiintyä kohteliaana herrasmiehenä, koska tällainen käytös ei sovi kauppiaalle.³⁰ Joka tapauksessa vuonna 1692 Defoe oli ajautunut niin suuriin velkoihin, että joutui piilottelemaan ilmeisesti Bristolissa³¹, kunnes hän jäi kiinni ja joutui vankilaan 29.10.1692.

Tuohon aikaan konkurssia pidettiin selvästi häpeällisempänä kuin nykyään ja Defoen ura kauppiana olikin toistaiseksi pysähtynyt. Vapauduttuaan hän keskittyi entistä enemmän kirjoittamiseen. Hänelle, kuten muillekin Whigeille, niin sanottu mainio vallankumous vuonna 1688 oli ollut loistava käänne. Defoesta tulikin nopeasti vallankumouksen, Wilhelm III:n ja ”uuden ajan” innokas propagandisti. Kirjassaan ”The History of England during the reign of King William and Queen Anne” (1735) John Oldmixon mainitsee Defoen osallistuneen Lontoon maistraatin järjestämään ja Monmouthin herttuan³² johtamaan Lontoon merkkihenkilöiden paraatiin Wilhelm III kunniaksi³³. Defoe hankkiutuikin vararikkonsa jälkeen kuninkaan palvelukseen.

Defoen ja Wilhelm III:n tarkasta suhteesta ei tiedetä. Joidenkin tutkijoiden mukaan Defoe oli kuninkaan neuvonantaja ja kirjoitti kaikki tämän puheet – mikä ei olisikaan mahdotonta sinänsä että hollantilainen kuningas tuskin kirjoitti englanninkielisiä puheitaan itse – toisten mukaan taas ei ollut juuri missään tekemisissä. Todellisuus lienee jotain näiden välillä, sillä Defoe kirjoitti myöhemmin Harleylle olleensa kuninkaan suosiossa ja päässeensä tämän suosionosoitusten avulla jaloilleen. Harley oli siksi hyvin perillä asioista, että Defoen olisi tuskin kannattanut valehdella pyrkiessään hänen suosioonsa.³⁴ Defoe kirjoitti omassa unionin historiassaan tietäneensä hänen majesteettinsa toimista ja suunnitelmista³⁵.

Mitä sitten tapahtuikin kulissien takana, Defoe toimi julkisuudessa johtavana Wilhelmin puolustajana.³⁶ Tämän ohella hän kirjoitti muista aiheista varsin radikaaleja mielipiteitään. Hän kannatti yhteiskunnallista tasa-arvoa, Defoen mukaan ihmisiä pitäisi palkita näiden kykyjen, ei syntyperän, perusteella. Samasta syystä hän kannatti naisten oikeuksia³⁷ sekä uusia koulutuspoliittisia uudistuksia lähinnä Mortonin akatemian mallin mukaan. Vuodet 1694-1702 olivat Defoen elämässä onnellista aikaa. Kuninkaalta saamallaan

³⁰ Defoe (1726): esipuhe.

³¹ Minto, 13

³² Mestaturun kapinajohtajan poika.

³³ Oldmixon, 37

³⁴ Novak, 108

³⁵ Defoe 1709, 41.

³⁶ Novak 113, 123-124

³⁷ Ks. Defoe, Essay upon Projects (1702) 282-304.

palkkioilla hän perusti tiilitehtaan, jonka tuloilla yhdessä kirjoitus- ja muiden palkkioidensa kanssa hänen onnistui lyhentää nopeasti velkansa 17000 punnasta 5000 puntaan^{38, 39}.

Defoen ensimmäinen ja omana aikanaan tunnetuin teos ”The True-born Englishman” ilmestyi 1701 vastineena John Tutchinin runoon ”The Foreigners”. Wilhelmin epäsuosio oli tuolloin huipussaan,⁴⁰ ja Tutchin pyrki hyödyntämään tätä ilmapiiriä haukkumalla hollantilaisvaltaa rassistisin sävyin ja vihjailemalla muun muassa Wilhelmin olevan homoseksuaali. Tämä provokatiivisuus tarjosi helpon maalitaulun Defoen satiirille. Hän satirisoi englantilaisten saarettumista, ksenofobiaa ja absurdia ylpeyttä sukujuuristaan ja rotupuhtaudesta. Todellisuudessaan kaikkien englantilaisten esi-isät olivat tulleet mantereelta ja heidän verensä oli sekoitus roomalaista, tanskalaista ja normanniverta. Hän teki kiittämättömyydestä englantilaisten kansallispaheen. Kirja herätti vihaa ja sille kirjoitettiin vastineita, mutta tuolloin sitä ei osattu yhdistää Defoehen, joka oli julkaissut sen nimettömänä. Hän oli itse ylpeä teoksestaan, merkiten monen myöhemmän teoksensa kirjoittajaksi ”from the author of The True-Born Englishman”.⁴¹

Wilhelm III:n hallitessa Defoe saattoi julkaista melko vapaasti mitä hyvänsä. Näin hän tekikin, ja huomattuaan vaikuttavansa sitä enemmän, mitä enemmän kirjoitti, alkoi hän tuottaa kirjoituksia suorastaan liukuhihnalta. Hänen onnistuikin loukata kirjoituksillaan suurinta osaa ajan merkittävistä henkilöistä. Wilhelmin kuolema maaliskuussa 1702 olikin hänelle suuri takaisku. Hän menetti paitsi mesenaattinsa myös suojelijansa. Defoen olisi kannattanut varoa kirjoituksiaan tämän jälkeen, mutta sitä hän ei tehnyt. Päinvastoin, hän kirjoitti satiirisen proosateoksen ”The Shortest way with the Dissenters”. Motiivina teoksen kirjoittamiselle olivat Kuningatar Annen valtaan tultua alkaneet uskonkiistat, anglikaanisten Toryjen halutessa estää dissenttereiltä pääsyn kaikkiin virkoihin. Teos oli parodia Toryjen pamfleteista: se esitti korkeakirkollisen Toryn kirjoitusta siitä, kuinka helpoin tapa päästä eroon dissenttereistä olisi tappaa heidät kaikki. Lisäksi hän antoi rivien välissä kuvan, jonka mukaan korkeat kirkonmiehet olivat ahneuksissaan luopuneet kristillisestä armeliaisuudesta ja vihjasi anglikaanien yleiseen kateuteen dissentterien vauraudesta.⁴²

Defoen satiiri oli kuitenkin liiankin osuvaa. Aluksi teosta pidettiin aitona, eikä juuri kukaan epäillyt etteikö sitä olisi kirjoittanut korkeakirkollinen tory, mikä herätti

³⁸ Novakin mukaan tuon ajan normaali henkilö pärjäsi hyvin vuoden 300£:lla, Westin mukaan summa on nykyrahassa suurin piirtein satakertainen. Trentin mukaan vastasi vajaata 200000 nykyajan dollaria.

³⁹ Minto, 14

⁴⁰ Minto, 26

⁴¹ Novak 150-157.

⁴² West, 72-73

dissenttereissä kauhua. Satiiri toimikin Defoen haluamalla tavalla vieden terän toryjen retoriikalta ja suunnitellulta lailta. Kun toryt sitten huomasivat tullessa huijatuksi, he yhdistivät raivonsa tuntemattomaan kirjoittajaan.⁴³ Teoksen kirjoittajan oli pakko löytyä, kuten parlamentin tuolloinen puhemies Robert Harley kirjoitti ylimmälle rahastonhoitajalle⁴⁴ Sidney Godolphinille. Tutkintaa johtamaan nimitetty Nottinghamin Jaarli pidätti teoksen painajan ja sai tältä tietoonsa tekijän nimen⁴⁵, joka julkaistiin Observator- julkaisussa vuodenvaihteessa 1703. London Gazette taas julkaisi 50 punnan palkkion hänen löytymiseensä johtavista vihjeistä ja tarkan kuvauksen hänestä.⁴⁶

Ajojahdin kohteeksi joutunut Defoe julkaisi ”Brief explanation of late pamphlet” – artikkelin, joka ei kuitenkaan sanottavasti auttanut hänen tilannettaan, hän kun syyttää siinä enemmän lukijoiden kyvyttömyyttä ymmärtää hänen sanomaansa kuin itseään. 9.1. hän kirjoitti Nottinghamille kirjeen jossa lupasi antautua jos välttyisi herrasmiehelle sopimattomalta häpeä- ja vankilarangaistukselta. Armahdusta vastaan hän lupasi kustantaa ratsuväkiosaston ja johtaa itse sitä taistelussa Hollannissa. Lisäksi hän lupasi palvella kuningatarta miekallaan, kynällään tai päällään. Erikoinen kirjoitus päästettiin tarkoituksella julkisuuteen, jossa ”kenraali Defoesta” tuli yleisen pilkan kohde.⁴⁷ Harleytä ja Godolphinia ehdotus kirjoittajana toimimisesta lienee kuitenkin kiinnostanut, olihan Defoe tehnyt sitä menestyksellä Wilhelmin palveluksessa. Viimeisenä yrityksenä Mary Defoe kävi Nottinghamin luona vetoamassa miehensä puolesta, mutta laihoi tuloksin⁴⁸.

Defoen olinpaikasta tuohon aikaan ei tiedetä, mutta hän lienee piilotellut suurimmaksi osaksi Lontoossa radikaalien whigien suojelemana. Kun kirjoittajaa ei löytynyt, poltettiin hänen kirjansa pyövelin toimesta, mikä toisaalta vain varmisti sen että kaikki tunsivat teoksen. Defoen aika alkoi kuitenkin käydä vähiin. Huhtikuussa hän kirjoitti tuntemalleen skotlantilaiselle kauppiaille William Pattersonille pyytäen tätä välittämään ehdotuksensa kirjoittajana toimimisesta Harleylle. Jostain syystä Patterson kuitenkin välitti kirjeen vasta 28.5, kahdeksan päivää Defoen pidätyksen jälkeen.⁴⁹

Defoe istui aluksi Newgaten vankilassa, jossa häntä kuulusteltiin tarkoituksena paljastaa muita epäiltyyn salaliittoon kuuluvia, hänen kun ei uskottu toimineen yksin. Tapauksen merkityksestä kertoo se, että kuningatarkin oli läsnä kuulusteluissa yhtenä

⁴³ Trent (1971), 41.

⁴⁴ Lord High Treasurer, englantilainen hallintovirka josta sittemmin kehittyi pääministerin virka.

⁴⁵ West, 73-74.

⁴⁶ Novak 178-180

⁴⁷ Novak, 180-181

⁴⁸ West, 74

⁴⁹ Novak, 180-183

innokkaimmista tuomion vaatijoista. Oikeudenkäynnissä 5.7.1703 Defoeta syytettiin kuningattaren vastaisen pilkkakirjoituksen kirjoittamisesta, ja hänet tuomittiin 130£ sakkoihin, kolmeen päivään häpeäpaalulla sekä seitsemäksi vuodeksi hyvään käytökseen, jota sovittaisi aluksi vankilassa kunnes olisi antanut siitä tarpeeksi näyttöjä. Huomattavaa on, että neljää viidestä tuomarista Defoe oli haukkunut suorastaan nimeltä aiemmissa kirjoituksissaan.⁵⁰

Kolmen päivän häpeäpaalurangaistus saattaa kuulostaa lievältä, mutta se oli itse asiassa varsin pelätty. Yleensä se pilasi henkilön maineen ja käytännössä esti julkisen toiminnan loppuiksi. Lisäksi rangaistuksen kärsiminen saattoi olla vaarallista kansan heitellessä tuomittua jopa kivillä. Defoen onnistui kuitenkin kääntää heinäkuun kolmena viimeisenä päivänä kärsimänsä rangaistus triumfikseen julkaisemalla runonsa ”Hymn to the Pillory”, jota myytiin häpeäpaalun edessä. Runossaan Defoe esitti itsensä kansan äänenä, jonka aseena oli painettu sana. Yritykset vaientaa hänet olivat yritys vaientaa kansa.⁵¹ Vaikka tarinat siitä, että Defoeta olisi häpeäpaalussa heitelty kukkasilla, lienevät liioiteltuja, osoittautui kirjoitus huomattavan tehokkaaksi, mikä varmasti auttoi vakuuttamaan Harleyn miehen käyttökelpoisuudesta.

Harley ei pitänyt suurta kiirettä Defoen vapauttamiseksi vankilasta, luultavasti kasvattaakseen tämän kiitollisuuden velkaa⁵². Syksyllä Harley kirjoitti Godolphinille Defoen olevan liian kyvykäs mies hukattavaksi vankilassa, josta vapauttamisesta kiittääkseen hän varmasti tulisi toimimaan kuningattaren hyväksi. Lisäksi hänen luotettavuuttaan lisäisi taloudellinen riippuvaisuus, sillä lähes vuoden piileskelyn ja vankeuden aikana Defoe oli menettänyt menestyvän tiilitehtaansa ja ajautunut uuteen vararikkoon. Lokakuun alussa 1703 Godolphin saattoi kirjoittaa Harleyle kuningattaren armahtaneen Defoen ja hyväksyneen Harleyn suunnitelmat tämän suhteen.⁵³

Harley ja Godolphin olivat keskustelleet jo varhaisessa vaiheessa Defoen lähettämisestä Skotlantiin. Jo 13.8.1703 kirjoitti Godolphin Harleyle Defoen olevan sopivin henkilö maailmassa tähän toimeen. Defoen alkuvuosien tehtävät miesten palveluksessa koskivat kuitenkin poliittista kirjoittamista: 19.2.1704 Defoe julkaisi ensimmäisen numeronsa Review- lehteään, josta muodostui hallituksen tärkeä propaganda-ase, jossa Defoe selitti ihmisille hallituksen politiikkaa. Harley ja Godolphin antoivat Defoen kirjoittaa hyvin

⁵⁰ West, 79-81.

⁵¹ West, 82-83

⁵² Novak, 195

⁵³ West, 84-85

vapaasti, joskin joskus saattoivat haluta tietyn näkökannan tulevan esiin.⁵⁴ Kirjoitustoiminnan lisäksi hän matkusteli salanimellä Englannissa tehtävään hankkia täydellinen lista aatelisten, papiston ja kaupunkien merkkihenkilöiden poliittisista kannoista ja luonteista. Nämä tiedot sekä hänen kirjallinen panoksensa auttoivat whigejä voittamaan 1705 parlamenttivaalit, jonka tuloksen kannalta Defoen panos oli aikalaisten mukaan merkittävä.⁵⁵

Loppuvuodesta 1705 valittu parlamentti oli merkittävä siinä että se kannatti jo Wilhelm III:n kuolinvuoteellaan esittämää ja Annen kruunajaispuheessaan korostamaa unionia Skotlannin kanssa. Vaikka Defoe jatkoikin vaalien jälkeen entistä toimintaansa Harleyn propagandistina ja vakoojana Englannissa, oli hänen tulevasta roolissaan Skotlannissa käyty keskusteluja. Hän tiesikin jo tulevasta tehtävästään alkaen kirjoittaa review'ssä unioniaiheista ja tutustuen tehtävänsä kannalta merkittäviin henkilöihin hyvissä ajoin ennen lähtöään Skotlantiin 13.9.1706.

3. Englannin Poliittinen kenttä ja –kulttuuri

Defoe sai elinaikanaan todistaa varsin tapahtumarikasta kautta Englannin ja Ison-Britannian politiikassa. Hän syntyi Restoraation aikaan, ja sisällissodan muistot olivat aikalaisten mielissä vielä pitkään muovaten poliittista ajattelua. Pohjimmiltaan kaikki halusivat sisäistä vakautta, mutta paradoksaalisesti erimielisyys siitä, miten tämä saavutetaan, johti poliittisen kansan jyrkkään jakautumiseen, joka saavutti huippunsa Annen kaudella. Ajan peruskysymyksiä olivat kruununperimys, kuninkaan ja parlamentin suhde, parlamentin suhde kansaan ja anglikaanisen kirkon suhde dissenttereihin: kaikki nämä pysyivät ratkaisemattomina kysymyksinä muotoillen ja jakaen poliittista kenttää. Jakaantuneisuus on toki tavallista kaikenlaisille poliittisille järjestelmille, mutta brittiläisessä politiikassa oli yhtenä erityispiirteenä ”periaatteiden” korostuminen ”intresseihin” verrattuna - kuten Phillipson asian ilmaisee – ”periaatteiden” ollessa käytännössä eufemismi uskonnolle.⁵⁶

Ensimmäinen jakolinja syntyi kuningasta ja hallitusta tukevan hovi (”Court”) ja näihin nähden oppositiossa olevan maaseutu (”Country”) intressiryhmien välille. Vaikka nämä eivät varsinaisesti puolueita olleetkaan modernissa mielessä, aikalaiset havaitsivat jaon jo 1670-luvulla. Useimmat tutkijat sijoittavat puoluejärjestelmän synnyn vallankumouksen jälkeiseen aikaan, mutta tuolloin vaikuttaneet ”whig” ja ”tory” – puolueet saivat alkunsa jo

⁵⁴ Novak, 197, 212

⁵⁵ West, 107-108, 112.

⁵⁶ Phillipson 211-213

aiemmin eksklusiokriisin⁵⁷ (1679-1681) yhteydessä. Puolueiden nimet eivät olleet niiden itsensä antamia, vaan vastustajien keksimiä haukkumanimiä, jotka johdettiin vanhoista uskonkiistoista: tory viittasi Irlannin katolisiin lainsuojattomiin ryöstelijöihin, whig puolestaan ”whiggamoreihin”, kapinallisiin skotlantilaisiin radikaaliprotestantteihin.⁵⁸

Eksklusiokysymys päättyi lopulta Toryjen toivomalla tavalla, ja siitä tulikin kuninkaan puolue. Toryjen mukaan yhteiskunnallinen vakaus oli parhaiten saavutettavissa ”järjestyksen ideologialla”, johon kuului vahva, jopa absoluuttinen, kuningas. Robert Filmerin näkemyksestä tuli ideologian kulmakivi. Sen mukaan kuningas sai valtansa suoraan Jumalalta ja se periytyi veren mukana. Kuningas oli lakien yläpuolella ja sai tehdä niille mitä halusi, ollen vastuussa vain Jumalalle. Ihmisillä ei ollut mitään oikeutta vastustaa, se olisi synti Jumalan määräämää järjestystä vastaan. Kuninkaita oli ollut ennen parlamenttia, mikä merkitsi että parlamenttikin oli alun perin syntynyt kuninkaan suostumuksella ja oli vain tämän neuvonantaja. Syy yläluokan haluun antautua täysin kuninkaan vallan alle selittyy sosiaalisen vallankumouksen pelolla: pahin kuviteltavissa oleva tilanne olisi massojen tyrannia, ja paras tapa sen välttämiseen olisi absoluuttinen kuningas, vaikka sitten katolinenkin.⁵⁹ Toryt olivat enemmän huolissaan kirkolle ja valtiolle koituvasta uhasta whigien ja dissentterien kuin paavillisen perijän suunnalta.⁶⁰ Ajatus siitä, että whigiläisyys ja toleraatiovaatimukset painostivat kirkkoa, muovasi tory-anglikaanista diskurssia koko ajanjakson: siitä tuli tory-politiikan pääsisältö varsinkin Wilhelmin kauden lopulla.⁶¹

Yksinvaltaista järjestelmää ihannoineet Kaarle ja Jaakko ottivat luonnollisesti toryjen ideologian mielellään vastaan, suosien näitä esimerkiksi nimityksissä. Tärkeimmäksi liittolaiseksi muodostui anglikaaninen kirkko minkä lisäksi myös yliopistot olivat toryjen dominoimia. Kuningas lupasi turvata kirkon aseman, joka puolestaan saarnasi kuninkaan jumalallisen oikeuden puolesta, minkä hyväksyminen edellytti kansalta passiivisen tottelevaisuuden hyväksymistä, jossa kuninkaan lisäksi myös maanomistajat omasivat täyden patriarkaalisen vallan vuokralaisiinsa. Perusteluita etsittiin mieluiten raamatusta, jossa ensin Aatami ja vedenpaisumuksen jälkeen Nooa oli ollut yksinvaltiainen ja myös isä. Isän valtaa poikiinsa käytettiin usein perusteluna, kuningasta on toteltava, kuten lapsen on toteltava isäänsä. Tämä sopi hierarkiseen luonnonjärjestykseen, jossa ylimpänä oli Jumala, sitten

⁵⁷ Titus Oatesin ”paljastettua” laajan paavillisen salaliiton – joka pitkälti oli tekaistu – alkoi sittemmin whigeinä tunnettu osa poliittisesta kentästä ajaa katolisen Jaakon syrjäyttämistä kruununperimyksestä. Tätä vastustavista taas muotoutui tory-puolue.

⁵⁸ Ihalainen (1999) s. 232, 236

⁵⁹ Dickinson 13-17

⁶⁰ Harris (1993) 109, Dickinson 53

⁶¹ Phillipson 213

Jeesus, arkkienkelit ja lopulta kasvit ja eloton. Ihmiset sijoittuivat tähän väliin muodostaen oman hierarkiansa kuninkaasta kerjäläiseen, hierarkian jossa jokaisen tulisi tietää ja hyväksyä paikkansa.⁶²

Siinä missä toryt näkivät 1640-luvun tapahtumat osoituksena vahvan kuninkaan välttämättömyydestä, whigit alkoivat nähdä absoluuttisen katolisen kuninkaan uhkana vapaudelle ja omaisuudelle. Ratkaisuna nähtiin rajoitettu monarkia jossa parlamentilla olisi merkittävä valta. Varhaisilla whigeillä ei ollut paljoa yhteistä lukuun ottamatta eksklusion ajamista. Joukossa oli radikaalimpia republikaanejakin, mutta suurin osa ei halunnut kaataa monarkiaa tai vaatinut poliittisia muutoksia, kunhan kuningas olisi protestantti.⁶³ Perusteita rajatulle monarkialle etsittiin jonkun verran raamatustakin - ajan pedagoginen ajattelu korosti analogioiden tärkeyttä oppimisessa, mikä teki raamatusta erityisen hyvän poliittisen propagandan lähteen, edustihan se aikalaisille ikuista totuutta muuttumattomasta maailmasta minkä vuoksi täysin maallisia poliittisia teorioita oli vaikea esittää⁶⁴. Whigit kuitenkin turvautuivat mieluummin historiaan, järkeen tai luontoon perusteluita etsiessään. Useimmat whigit viittasivat mieluiten ”muinaiseen perustuslakiin”, joka oli periytynyt historian anglosaksisista aamuhämäristä ennen Wilhelm Valloittajan maihinnousua. Käytännössä tämä tarkoitti kuninkaan, ylähuoneen ja alahuoneen yhteishallintoa. Nykyään tunnetumpi on John Locken filosofia yhteiskuntasopimuksesta vapaiden kansalaisten välillä, joka kuitenkin oli useimmille whigeillekin liian radikaali ja jäi vähemmistöön. Mitä tuli toryjen suosimaan filmeriläiseen patriarkaattiteoriaan, vastasivat whigit mielellään erilaisilla perheanalogioilla: jos kuninkaan valta vastaa isän valtaa, vastaa se sitä suhteessa aikuisiin lapsiin. Lapset eivät ole olemassa isäänsä varten, vaan voivat kyseenalaistaa tämän auktoriteetin.⁶⁵

Toryjen hallitessa tärkeimpiä instituutioita hankkivat whigit tukea muualta. Joko periaatteesta tai ääniä saadakseen whigit alkoivat tukea dissenttereitä. Dissentterikysymys jakoi Anglikaanista kirkkoa, jonka suvaitsematonta, tiukasti kirkon asemasta kiinnipitävää ryhmää alettiin sittemmin Wilhelmin kaudella kutsua korkeaksi kirkoksi (High Church) ja maltillisempaa joihinkin myönnetyksiin valmista osaa matalaksi kirkoksi (Low Church). Korkea kirkko vastusti matalan näkemystä kirkosta valtion alaisena uskoen poliittisiin ratkaisuihin ja lakeihin yhteiskunnan moraalin turvana, mihin matalat eivät uskoneet.⁶⁶ Suurin ero oli kuitenkin suhtautumisessa dissenttereihin. Pohjimmiltaan tässä oli

⁶² Dickinson 18-22, 24-25

⁶³ Harris (1993) 81, 85, Dickinson 57, 59

⁶⁴ Dickinson 22, Ihalainen 2005, 89

⁶⁵ Dickinson 60-63, 71, Carnell 78, 81

⁶⁶ Holmes (1993), 361-362

kyse yhtenäisyyden ideaalista, joka oli anglikaaneille perusarvo. Kirkko ja valtio rinnastettiin toisiinsa, joten kirkonkin haluttiin olevan yhtenäinen, muodostihan se barrikadin kansannousuja ja uskonnollista anarkiaa vastaan.⁶⁷ Whigit puolestaan hyväksyivät jonkin verran pluralismia, tosin hekään eivät sietäneet katolisia tai ateisteja eivätkä halunneet kaataa anglikaanisen kirkon johtavaa asemaa tai kumota test actia.⁶⁸

Korkeakirkolliset panivat toivonsa itsensä kirkkopuolueeksi mieltäviin toryihin ajaen jatkuvasti ankaria lakeja nonkonformismin kitkemiseksi. Matalakirkollisille jäi näin liittolaisiksi whigit, ja yhdessä nämä vastustivat suvaitsemattomia lakiehdotuksia. Korkeakirkollisia oli enemmän varsinkin alemmassa papistossa, maltillisempia löytyi lähinnä piispoista⁶⁹. Toryja äänesti selkeä enemmistö kirkonmiehistä, mutta toisaalta whigit saivat matalakirkollisista piispoista liittolaisen ylähuoneeseen, ja juuri siellä esimerkiksi Annen kauden alun vuosittaiset yritykset estää lailla ”satunnainen konformismi”⁷⁰ kaatuivat. Jakolinja oli niin selvä että kirkolliset ryhmät ja puolueet koettiin usein käytännössä samaksi asiaksi. Toisaalta silloin tällöin maltilliset torytkin saattoivat tukea lieviä myönnytyksiä välttämiseen uskonnollisen tilanteen kärjistymistä. Uskontokysymys oli keskeinen politiikassa, sen tärkein ainesosa, poliittisen identiteetin perusta.⁷¹ Suhtautumisesta dissentereihin tuli puolueiden keskeinen ero ja merkittävin jakava tekijä.

Jaakko oli kuninkaaksi tullessaan luvannut tukea kirkkoa, mutta hänen politiikkansa alkoi pian herättää pelkoja pyrkimyksestä katoliseen yksinvaltaan. Uuden katolisen perijän syntymä 1688 johti pelkoon jatkuvasta Stuart perimyksestä, mikä sai whigit ja toryt yhdistämään voimansa vallankumoukseen, joka käytännössä ei olisi onnistunut ilman toryjen ja kirkon tukea.⁷² Se oli kuitenkin toryille ideologisesti hankala, olihan kyseessä paitsi perimyksen katkeaminen niin myös Jaakon vastustaminen, jollaista toimintaa vastaan oli saarnattu. Toryt alkoivatkin etsiä vallankumoukselle perusteita joilla säilyttäisivät mahdollisimman paljon ideologiastaan. Yksi oli valloitusmalli, jonka mukaan Wilhelm oli syrjäyttänyt Jaakon rehellisessä kamppailussa, joka oli oikeutettu tämän suojellessa vaimonsa perintöoikeutta. Koska Wilhelm ei ollut ollut Jaakon alamainen vaan itsenäinen ruhtinas, ei tämä malli kyseenalaistanut alamaisen vastarinnattomuutta. Wilhelm ei kuitenkaan halunnut esiintyä valloittajana eikä esittää englantilaisia valloitetuina, mikä teki teoriasta vaarallisen.

⁶⁷ Ihalainen (1999), 120, 177, Bennett 155-156

⁶⁸ Dickinson 84. Test Act oli laki joka edellytti anglikaanisen kirkon sakramenttien ottoa virkoihin päästäkseen.

⁶⁹ Ihalainen (1999), 248

⁷⁰ ”Occasional Conformity” oli termi jota käytettiin dissentereiden, jotka osallistuivat virkoihin päästäkseen edellytettiin anglikaanisen kirkon seremonioihin, mutta jatkoivat sitten dissentereinä, toiminnasta.

⁷¹ Bennett, 155, 168, Ihalainen (2006), 173

⁷² Harris (1993) 117, Holmes (1969) 40, 115, Bennett 158

Toinen vaihtoehto, jonka mukaan vallankumous oli Jumalan tahto, oli helpompi ja sopi toryjen doktriineihin. Vallankumouksen ”mainion” onnistumisen saattoi nähdä osoituksena Jumalan tahdosta, ja tällähän oli oikeus syrjäyttää kuningas vaikka kansalla ei ollut.⁷³ Kolmannen vaihtoehdon mukaan Wilhelm oli vain de Facto – kuningas Jaakon ollessa yhä de Jure – kuningas. Koska Jaakko ei ollut maassa eikä näin voinut sitä suojella oli toteltava Wilhelmiä. Kun de-Facto hallinto olisi ollut niin pitkään että alamainen saattoi pitää sitä juurtuneena, saattaisi siitä tulla de Jure- hallinto. Moni tory kannatti tätä mallia ”omantunnonsyistä”, vaikka todellisuudessa harva toivoi Jaakon paluuta. Whigit eivät luonnollisesti tästä pitäneet sen väliaikaisen luonteen takia.⁷⁴

Kaikki toryt eivät vallankumousta hyväksyneet. Jaakko II:n palauttamiseksi tehtiin useita jakobiittijuonia, ja jakobiittisuudesta tulikin jatkuva destabilisoiva voima. Jakobiitit eivät olleet yhtenäinen liike, ja heitä oli toryistä vähemmistö enemmistön kyetessä sopeutumaan vallankumoukseen. Jaakon kuolema muutti asioita, mutta suhtautuminen ”teeskentelijään”⁷⁵ säilyi ongelmallisena: Vaikka Annea ei vastustettu, oli teeskentelijän virallinen syrjäyttäminen monelle torylle vaikea pala. Jakobiittisuus lisääntyi hieman Annen kaudella osin sotaväsymyksen, toisaalta epäluulon whig-henkisiksi luterilaisiksi tiedettyjä hannoverilaisia kohtaan takia. Vielä 1714 löytyi niitä jotka toivoivat James Edwardia Annen seuraajaksi, joskin harva oli valmis taistelemaan asian puolesta.⁷⁶

Whigeille vallankumous oli helpompi kuin toryille, olivathan he yleensäkin kannattaneet mahdollisuutta tyrannin vastustamiseen. Jaakko oli rikkonut sopimuksensa kansan kanssa – tai muinaisen perustuslain järjestystä – mikä oikeutti vastarinnan.⁷⁷ Vallankumouksesta he kuitenkin yleensä puhuivat maltillisesti iloiten sen verettömyydestä ja korostaen tilanteen poikkeuksellisuutta, useimmat whigitkin pitivät vastustamista viimeisenä keinona ja monet varasivat vastarinnan oikeuden aatelille, ei kaikille ihmisille.⁷⁸ Esimerkiksi Locke piti laillisen hallituksen syrjäyttämistä poliittisena rikoksena, siitä oliko vastustus oikeutettua päättää lopulta Jumala, joten vastustamisen syiden pitää olla hyvät.⁷⁹ Vallankumous ei lopulta ollut whigien voitto, vaan pikemminkin kompromissi joka jätti useimmat kysymykset ratkaisematta syventäen puoluejakoa. Sen radikaalein seuraus oli perimyksen katkeaminen, mikä oli voitto whigeille, mutta käytännössä se oli melko

⁷³ Bennett 159-160, 169, Dickinson 34-35

⁷⁴ Dickinson 37-39

⁷⁵ Teeskentelijäksi (pretender) kutsuttiin Jaakon poikaa James Edwardia.

⁷⁶ Harris (1993) 208, 210, 213, 219, Dickinson 40-42

⁷⁷ Harris (1993) 138, Dickinson 77

⁷⁸ Harris (1993) 157, Dickinson 78

⁷⁹ Dickinson 70

konservatiivinen: se vahvisti parlamentin aseman mutta säilytti myös useimmat kuninkaan oikeudet. Toryt onnistuivat hankalassa tilanteessa pelastamaan ideologiansa pääkohdat, ja whigit saivat vallankumouksen jälkeen vähemmän valtaa kuin olivat toivoneet. Esimerkiksi parlamentissa puolueet olivat vallankumouksen jälkeen melko tasavahvoja.⁸⁰

Vallankumouksella oli kuitenkin kauaskantoisia seurauksia politiikkaan ja puoluekentän muotoutumiseen. Kuningas sai pitää suurimman osan valtaoikeuksistaan, mutta Wilhelm ei kuninkaana ollut toryjen mieleen. Toryt alkoivatkin etäännyä kuninkaasta ja hallituksesta, whigien puolestaan lähentyessä niitä.⁸¹ Anglikaanisen kirkon ja toryjen suhdetta sijaan jatkui ja kenties korostuikin kuninkaan merkityksen vähetessä. Varsinkin maltillisemmat toryt alkoivat nostaa ylimmäksi auktoriteetiksi kuninkaan sijaan lainsäädännön eli kuninkaan ja parlamentin yhdessä – siirtäen tottelevaisuuden doktriininsa kuninkaalta vallitsevalle järjestelmälle - ja olivat valmiita rajoittamaan kuninkaan valtaa tietyissä asioissa. Taustalla oli epäluulo Wilhelmin henkilöä ja politiikkaa pikemmin kuin monarkiaa instituutiona kohtaan. Annen tulo oli toryille helpotus: hän oli harras anglikaani, englantilainen ja kuului perimyksen, mikä mahdollisti monien vanhojen doktriinien henkinherättämisen. Lisäksi se ettei Jaakko ollut koskaan onnistunut valtaansa palauttamaan oli osoitus Jumalan hyväksynnästä, mikä helpotti Annen hyväksymistä.⁸²

Wilhelmin ja Annen kausilla Englannin poliittinen kulttuuri koki monia mullistuksia, joista monen katalyyttinä toimivat sodat Ranskaa vastaan. Englannin ulkopoliitikassa tapahtui Wilhelmin kruunauksen myötä täyskäännös, ei ollut yllätys että hollantilaisen kuninkaan päämotiivi oli valjastaa Englannin voimavarat tukemaan Ranskan vastaista liittoumaa.⁸³ Whigit olivat jo aiemmin olleet kansainvälisen protestantismin puolue, mikä näkyi sekä heidän myönteisyydessään protestanttien päästämisessä Englantiin⁸⁴ että kriittisessä suhtautumisessaan Kaarle II:n Ranska-myönteistä ulkopoliitikkaa kohtaan. Whigien mielestä Englannin olisi pitänyt tukea mieluummin protestanttisia maita ja protestanttista intressiä kuin liittoutua katolisten valtojen kanssa protestanttisia maita vastaan.⁸⁵ Toryt taas olivat profiloituneet enemmän isolationistisen ulkopoliitikan tukijoiksi.

Kumpikaan puolue ei vastustanut sotaa sinänsä. Sen perimmäiset syyt, protestanttisen perimyksen turvaaminen Ranskan tukiessa Jaakkoa joka pyrki katoliseen

⁸⁰ Holmes (1969) 121-122, Harris (1993) 118, 134, 140, Dickinson 43, 46-49

⁸¹ Harris (1993) 147

⁸² Bennett 167, Dickinson 42-44, 48

⁸³ Holmes (1993) 229, Holmes (1969) 18-19, 59

⁸⁴ mitä toryt vastustivat, näennäisesti koska se aiheuttaisi kilpailua Englantilaisten työläisten kanssa, mutta todellisuudessa pikemminkin sen takia että tulijat olisivat dissenttereitä.

⁸⁵ Harris (1993) 88

Irlantiin ja sitä kautta kenties takaisin Englantiin, olivat hyväksyttäviä. Englantilaiset olivat kuitenkin odottaneet lyhyttä sotaa, eivät pitkää kamppailua maailman suurinta sotilasmahtia vastaan. Irlannin tilanteen ratkettua ja maihinnousun uhan poistuttua alettiin kysellä kannattiko sotaa jatkaa. Englannin rooli allianssin maksumiehenä häiritsi toryja, ja sotilaiden lähettämisen mantereelle katsottiin hyödyttävän enemmän Hollantia kuin Englantia, mistä taas toryt syyttivät hollantilaista kuningasta. Sota loppui, mutta Ryswickin rauha ei kauaa kestänyt. Espanjan kuninkaan kuoltua 1700 alkoi Ranskan Ludvig XIV ajaa tämän seuraajaksi pojanpoikaansa Anjoun Herttua, suunnitella alankomaiden valloitusta ja Espanjan siirtomaakaupan varaamista ranskalaisille. Englantilaiset eivät olleet aluksi kovin kiinnostuneita Espanjan perimystilanteesta. Wilhelm aloittikin Ludvigin toimia hyväksi käyttävän propagandakampanjan jossa käytti muun muassa Defoen osaamista. Aikalaiset ymmärsivät sodan perimmäisten syyt, Euroopan voimatasapainon, protestanttisen perimyksen sekä markkinoiden ja kaupan suojelun: jos Ranska onnistuisi valtaamaan Hollannin ja Espanjan, menettäisi Englanti sille suuren osan maailmankaupasta.⁸⁶

Varsinaista poliittista jakoa eivät aiheuttaneet sodat itsessään, vaan niiden kesto ja hinta sekä tapa jolla niitä käytiin. Toryt ajoivat eristäytyneempää politiikkaa jossa tyydyttäisiin merisodankäyntiin ja Ranskan siirtomaiden napsimiseen sen sijaan että käytäisiin sen vahvinta osaa, linnoitettua maarajaa ja suurta armeijaa vastaan. Tämä olisi tullut halvaksi, mutta Ranskan eurooppalainen voima ei ollut kovin riippuvainen satamista tai siirtomaista, minkä lisäksi se vältteli suuria meritaisteluja tyytymään kaapparitoimintaan.⁸⁷ Whigit hyväksyivät hallituksen sotapolitiikan. Toryillä oli syynsä sodan hinnasta valittamiseen, se kun johti historioitsijoiden ”finansiaaliseksi vallankumoukseksi” kutsumaan ilmiöön. Ennennäkemättömän kalliiden sotien rahoittamiseksi valtio tarvitsi niin paljon rahaa, ettei sen nostaminen enää onnistunut veronkannolla. Englanti alkoikin ottaa valtionvelkaa aluksi lyhytaikaisesti, sitten nykyisenkaltaisilla pitkäaikaisilla rahoitetuilla valtionlainoilla.⁸⁸ Valtion finansseja ohjaamaan perustettiin 1694 Englannin pankki. Lainojen rahoitus tehtiin pääasiassa verotuloilla, maavero oli säännöllisyytensä ja ennustettavuutensa vuoksi hyvä lähde.⁸⁹ Näin syntyivät kilpailevat intressiryhmät: maataomistava (landed interest) ja rahallinen (moneyed interest), joista edellinen liitettiin toryihin ja jälkimmäinen whigeihin. Maanomistajat eivät ymmärtäneet nähtävästi ”tyhjistä rahaa luovan” järjestelmän toimintaa

⁸⁶ Holmes (1969) 34, 68-72, Holmes (1993) 230-231, 236, 247

⁸⁷ Holmes (1969) 20-21

⁸⁸ Ennen sotaa valtionvelkaa ei ollut, Ryswickin rauhan jälkeen se oli 16,7 miljoonaa ja 1713 jo 36 miljoonaa puntaa. Knights 14

⁸⁹ Holmes (1993), 269-271

ja näkivät valtionlainoihin sijoittaneiden hyötyvän kustannuksellaan.⁹⁰ Whigitkin tuomitsivat keinottelun pahimmat muodot mutta puolustivat luottojärjestelmää, heidän mielestään valtiovelkaa vastustavat toryt olivat joko välinpitämättömiä puolustuksesta tai eivät ymmärtäneet muuttunutta maailmaa jossa sodan voitti se joka löysi rahat sen käymiseen.⁹¹

Maavero yhdessä keuhkojen satojen kanssa heikensi maan tuottoa samalla kun lainoihin sijoittamalla tienasi hyvin. Mikään ei estänyt toryja sijoittamasta niihin, mutta käytännössä rahallinen intressi oli whig-voittoinen. Toryjen ollessa sota-ajan talous-politiikan kärsijöitä tuli siitä osa puoluepolitiikkaa. Sijoittajille perimyksen turvaaminen oli erityisen tärkeää, koska ”teeskentelijän” uskottiin valtaan päästessään jättävän valtionvelan maksamatta.⁹² Samaan aikaan hallinto virkamiehisty, uusia virastoja perustettiin ja vanhat laajenivat. Yhä useampi sai elantonsa muusta kuin maan tuotosta, mikä johti omaisuuden käsitteen uudelleenarviointiin. Omaisuus oli yhä keskeinen tekijä määritettäessä kansalaisen oikeuksia, mutta whigit alkoivat hyväksyä omaisuudeksi muunkin kuin maan tai kiinteistöt. Toryt painottivat yhä niiden keskeisyyttä, heidän mukaansa vain maanomistajilla oli aito suhde maahan, vain rahaa omistava voisi aina muuttaa pois kriisitilanteessa ja viedä omaisuutensa mukanaan. Toryt pelkäsivät raharikkaiden ja virkamiesten syrjäyttävän maan omistajat vallasta. Paitsi että sota rikastutti whigejä, se myös uhkasi kääntää yhteiskunnan poliittisen järjestyksen, mikä oli yksi syy toryjen haluun lopettaa se mahdollisimman nopeasti.⁹³ Sodan loputtua ero alkoikin tasoittua verotuksen laskiessa ja edustus-oikeuden sitomisen maaomistukseen tehdessä maasta houkuttelevamman sijoituskohteen.⁹⁴

Virkamiehistön kasvu oli läheisessä yhteydessä myös toiseen ajan jakoon. Sekä whigeillä että toryilla oli omat hovi- ja maaseutu- siipensä. Vallankumouksen jälkeen whigit ja toryt olivat lähentyneet tietyissä asioissa, esimerkiksi rajoitettu monarkia hyväksyttiin varsin yksimielisesti parhaaksi hallitusmuodoksi. Jako hovi-maaseutu- linjalla koski muita kysymyksiä, kuten metodeita joilla hallitus saattoi vaikuttaa parlamenttiin.⁹⁵ Hovi-intressiin kuului puoluemiehiä jotka kannattivat hovin etua tarpeen mukaan ajaakseen omia tai puolueen intressejä, sekä virkamiehiä jotka eivät kuuluneet puolueisiin vaan olivat lojaaleja työnantajalleen. Hovi-intressi oli vahvempi ylä- kuin alahuoneessa, Annen aikana lähes

⁹⁰ Speck 135-136

⁹¹ Dickinson 85

⁹² Speck 139, 143, 151, Holmes (1993) 289

⁹³ Holmes (1993) 257, 289-290, Dickinson 51, Speck 137

⁹⁴ Speck 147

⁹⁵ Dickinson 91-93, Ihalainen (1999) 230

puolet ylähuoneen pääreistä oli yhteydessä hoviin virkojen tai eläkkeiden kautta⁹⁶. Vaikka Namierilaiset syyt hovin tukemiseen ovat usein havaittavissa, löytyi molemmista puolueista niitäkin jotka kannattivat hallitsijan oikeuksia yleensä. Wilhelm ja Anne eivät halunneet puoluejohtajien dominoivan hallintoaan, ja luottivatkin ”managereiksi” kutsuttuun ryhmään luotettuja poliitikkoja (kuten Godolphin, Marlborough ja Harley) jotka asettivat hovin puolueiden edelle. Nämä ymmärsivät puoluejohtajien dominoiman parlamentin vaarat ja puhuivat tasapainon ja maltillisuuden puolesta. Managereiden roolina oli toimia monarkin ja puoluejohtajien välittäjänä, missä roolissa heitä saattoi kutsua politiikan kolmanneksi voimaksi hallitsijan ja puolueiden ohella.⁹⁷ Hovi-intressiä pyrittiin rakentamaan parlamentissa patronaatilla, mutta puolueiden vetovoima oli liian suuri ja kruunun suosiosoitukset liian vähäisiä luomaan tilanteen jossa molempien huoneiden olisi voinut odottaa tukevan hallituksen politiikkaa. Lisäksi tarvittiin ideologista kampanjaa jolla pyrittiin saamaan molempien puolueiden maltilliset ainekset uskollisemmiksi maan edulle kuin puolueensa johdolle,⁹⁸ johon kampanjaan Defoeikin suuren osan Review- lehdestänsä omisti.

Maaseutu-intressi käsitti jopa puolet alahuoneesta, mutta äänesti harvoin koko voimallaan. Siihen kuuluivat molempien puolueiden ääripäät jotka olivat useimmissa asioissa täysin vastakkaista mieltä, mutta saattoivat liittoutua tietyissä kysymyksissä. Yhteistä heille oli ylpeys itsenäisyydestään ja hovin korruptoivan vaikutuksen halveksiminen. Poliitiikka tarvitsi itsenäisiä maanomistajamiehiä kritisoidaan hallintoa. Kansalaishyve yhdistettiin omaisuuteen, perustuslakia saattoivat puolustaa omavaraiset hyveelliset miehet jotka asettivat maan edun omansa edelle. Uhkana perustuslaille oli patronaatin lisäksi rahan kasvava ja korruptoiva valta sekä ammattiarmeija, josta sodan jälkeen saattaisi tulla tyrannian väline kotona. Parempi vaihtoehto olisi kansallinen nostoväki joka ei olisi kuninkaan kontrollissa. Vakituista armeijaakin suurempi uhka oli finansiaalinen ja hallinnollinen vallankumous. Erityisesti maanomistajiin linkittyneet maaseutu-toryt pelkäsivät maanomistajien intressin vajoavan täysin riippuvaisiksi rahamiehistä joille koko maa oli velkaa. Tämän estämiseksi lainantarvetta piti vähentää eli sotiminen lopettaa. Samalla hallitsija piti saada riippuvaiseksi parlamentista. Countryjen suurin poliittinen voitto hovista olikin se, ettei kruunu enää vallankumouksen jälkeen saanut taloudellista riippumattomuutta. Countryt ajoivat jatkuvasti hovin alaisten edustajien määrän rajoittamista parlamentissa ja edustus oikeuden sitomista

⁹⁶ Horwitz 106

⁹⁷ Holmes (1993) 323-324, Dickinson 95-98

⁹⁸ Dickinson 99

maaomistukseen, mikä lopulta onnistuikin 1711.⁹⁹ Korruptiota vaikeuttaakseen he myös ajoivat säännöllisiä parlamenttivaaleja mahdollisimman usein. Triennial Act 1694 olikin heille voitto, joskin moni heistä olisi halunnut vielä tiheämmin toistuvia vaaleja.¹⁰⁰

Triennial Act rajasi parlamentin istuntokauden kolmeen vuoteen, joskin hallitsijalla oli halutessaan oikeus hajottaa parlamentti useamminkin, kuten usein tapahtui.¹⁰¹ Samalla parlamentin istunnoista tuli säännöllisemmät, sen istuessa keskimäärin 112 päivää vuodessa¹⁰². Moni tutkija on korostanut sotatalouden, joka vaati parlamentin hyväksyntää aina kun piti ottaa lisää velkaa, pikemmin kuin vallankumouksen merkitystä parlamentin vakiintumisen takana¹⁰³. Toistuvilla vaaleilla oli suuri merkitys poliittisen kulttuurin muodostumiseen. Ne vaikuttivat puoluejaon syventymiseen, seuraavien vaalien ollessa koko ajan tulossa puolueiden oli jatkuvasti vaikutettava äänestäjäkuntaan. Ajalle ominaisten ruumiillisten vertausten kielessä vaaleja saatettiin kutsua kaulaksi valtion pään ja ruumiin välillä tai kansan pulssiksi jolla voi nähdä sen mielialoja.¹⁰⁴ Äänioikeutettujen joukko kasvoi jatkuvasti saavuttaen Annen kaudella tason johon päästiin uudestaan vasta 1800-luvulla.

Elektoraatin kasvun lisäksi kasvoi sen merkitys politiikan ”erotuomareina”, kaupallista analogiaa käyttäen puolueiden osakkeiden arvo riippui niiden kansalta saamastaan luottamuksesta.¹⁰⁵ Puolueet koettivatkin vaikuttaa äänestäjäkuntaan kaikin keinoin. Niiden organisaatiot kehittyivät, erityisesti whigien. Ennakkosensuurin poistaminen 1695 synnytti lehdistön, joka alusta alkaen oli yleensä puolueellista. Lukutaito oli varsinkin kaupungeissa yleistynyt, ja ne jotka eivät lukea osanneet saattoivat kuunnella muiden lukiessa ääneen. Lehdistöstä tulikin tärkeä poliittisen keskustelun väline ja samalla elektoraatti tuli tietoisemmaksi politiikasta. Kirjoittajia oli paljon, osa, kuten whigit Tutchin ja Defoe, oli jonkun palkkalistoilla, toiset, kuten näitä vastaan kirjoittanut korkeakirkollinen tory Charles Leslie, vapaita kirjoittajia, mutta useimmilla oli selkeä puolueidentiteetti ja sitä vastaavat päämäärät. Puoluepoliittinen elektoraattiin vaikuttava lehdistö herätti moraalisia kysymyksiä kummankin puolueen syyttäessä toisiensa kirjoittajia todisteiden väärentämisestä,

⁹⁹ Dickinson 86, 102-106. Whigit yleensä vastustivat tällaisia esityksiä, koska pitivät kauppaa Englannin vaurauden perustana ja halusivat kauppiailakin olevan edustus-oikeuden

¹⁰⁰ Dickinson 114

¹⁰¹ 1689-1714 välisenä aikana pidettiin 16 parlamenttivaalit, 1698-1702 peräti neljä.

¹⁰² Knights 12

¹⁰³ Harris (1993) 135, Holmes (1993) 257

¹⁰⁴ Knights 97

¹⁰⁵ Knights 62

valehtelusta ja kansankiihottamisesta. Puolueiden käymä sanasota alkoi saada vihamielisiä sävyjä, mikä puolestaan herätti pelkoa tilanteen mahdollisesta tuhoisuudesta maalle.¹⁰⁶

Moni alkoi ajaa ”käytöstopojen reformaatiota” julkisessa keskustelussa reformoimalla kieltä maltillisemmaksi, kohteliasta ja järkevää suosittiin vastalääkkeenä puolueellisen diskurssin ”tunteelliselle järjettömyydelle”. Näistä ”moderaation airuista” huomattavimpia oli Richard Addisonin ja Joseph Steelen ohella Defoe. Kaikki eivät pitäneet maltillisuutta hyveenä, korkeakirkolliset toryt olivat toivoneet anglikaaniselta Annelta enemmän tukea ja pettyivät tämän maltilliseen politiikkaan.¹⁰⁷ Lisäksi mainitut kirjoittajat olivat whigejä, jotka osaltaan kirjoittivat kohteliaisuudesta viedäkseen terän intohimoiselta korkeakirkolliselta toryismiltä. Leslien johdolla toryt ulottivat paperisodan whig-vastustajistaan kaikkiin maltillisuuden puolestapuhujiin. Whigienkään radikaali vähemmistö ei kuitenkaan perustanut maltillisuudesta, kuumenneessa ilmapiirissä maltillisuuden puolesta kirjoittava sai molempien puolueiden ääripäiden vihat niskoilleen,¹⁰⁸ kuten Defoe sai pian Harleyn palvelukseen ryhdyttyään ja Review’n julkaisemisen aloitettuaan huomata. Toisaalta Defoen tapauksessa maltillisuuden kieltä ei ollutkaan tarkoitettu ääripäille vaan molempien puolueiden maltilliselle keskustalle joita Harleyn ja muiden managerien pyrkimys oli lähentää toisiinsa ja saada tukemaan hallituksen politiikkaa.¹⁰⁹

Kahviloista tuli tärkeä foorumi jossa lehtiä luettiin ja politiikasta keskusteltiin, ja johon Defoe oman lehtensä suunnitteli. Ne eivät olleet uusi ilmiö, ensimmäiset olivat tulleet Oxfordiin 1650-luvulla yliopistossa muodissa olleen orientalismin myötä. Niistä tuli suosittuja koska oppineet saattoivat keskustella niissä ilman ajan yliopistojen skolastista jäykkyyttä. Juuri tästä syystä niitä myös vastustettiin erityisesti korkeakirkollisten toimesta. Wilhelmin kaudella kahvilat olivat jo vakiintuneet koko maahan ja samalla niiden elitistinen luonne oli vähentynyt. Kahviloista tuli tiedon keskuksia, joissa kuka vain saattoi oppia melkein mistä hyvänsä aiheesta. Juuri tästä kahviloita kritisoitiinkin, kuka vain saattoi myös opettaa eli ”opetuksen” laadusta tai totuudenmukaisuudesta ei ollut takeita. Toisaalta aikalaiset tiesivät mistä kahvilasta löysivät haluamansalaista seuraa tai keskustelunaiheita ja hakeutuivat sinne, eli aivan sattumanvaraista toiminta ei ollut. Jürgen Habermas on katsonut julkisen sfäärin ekspansiossa juuri kahviloiden olleen tärkein esimerkki uudelle sosiaaliselle maailmalle luonteenomaisesta instituutiosta.¹¹⁰

¹⁰⁶ Knights 63,

¹⁰⁷ Bennett 167, Phillipson 223, Knights 7

¹⁰⁸ Morgan 224, Downie 348

¹⁰⁹ Downie 347, 355

¹¹⁰ Cowan 2, 87-88, 90-92, 99, 109

Lehdistön ohella kansaa osallistettiin muillakin tavoin, saarnoilla jotka usein menivät politikoinnin puolelle ja juhlapäivillä joiden vietto saattoi saada puoluepoliittisia konnotaatioita, jotka toisinaan johtivat levottomuuksiin puolueiden kannattajien välillä. Papisto oli poliittisesti aktiivista. Oppineina he tunsivat poliittisen järjestelmän ja heillä oli edustuksensa parlamentissa. Heidän saarnansa olivat usein ”hieman naamioituja poliittisia pamfletteja”, kuten Helen Randalf asian ilmaisi. Pamflettien tavoin saarnoja julkaistiin ja luettiin kahviloissa. Papisto dominoi julkista keskustelua, saarnoja julkaistiin enemmän kuin pamfletteja, ja niistäkin osa oli pappien kirjoittamia. Saarnojen tehtävänä oli keskustella yleisistä poliittisista arvoista, ei niinkään päivänpolitiikasta, ja perustella ne raamatulla. Puoluepolitiikkaa pyrittiin välttelemään, koska saarnastuolipolitiikkaa arvosteltiin laajasti,¹¹¹ moni toivoi pappien keskittyvän uskontoon ja jättävän politikoinnin muille.

Elektoraatin merkityksen toistuvien vaalien myötä kasvaessa heräsi keskustelun vallan määrästä ja edustajien ja heidät valinneiden edustettujensa suhteesta. Oliko edustaja- kuten Hobbes esitti – valitsijoidensa ruumiillistuma, keinotekoinen henkilö jolle valitsijat olivat antaneet kaiken valtansa, vai – kuten Locke näki – näiden asianajaja, jonka edustus-oikeus oli rajattu?¹¹² Toiset painottivat vastuuta valitsijoille. Toiset, varsinkin hovi-intressi ja korkeakirkolliset toryt, painottivat parlamentin itsenäisyyttä jossa neuvoa saatettiin kysyä paikallisissa kysymyksissä mutta kansalliset saati ulkopoliittiset kysymykset rajattiin vain parlamenttia koskeviksi asioiksi, eiväthän tavalliset ihmiset niitä ymmärtäneet. Toryt syyttivät whigejä kansan suvereeniksi tekemisestä: jos kaikilla vallassa olevilla oli vain kansan asianajajan rooli, olisivat hallitut tosiasiaassa hallitsijoita ja toisinpäin.¹¹³ Vaalien ohella kansan vaikuttamistavoiksi jäivät vetoamukset ja adressit, joista tuli puoluepoliittisia välineitä molempien puolueiden organisoidessa niitä varsinkin vaalien alla. Vetoamisen legitimitetistä tuli puoluepoliittinen kysymys kulloinkin hallitsevan puolueen vastustaessa niiden edustavuutta.¹¹⁴ Hyvänä esimerkkinä tästä toimii Defoe, joka puolusti Kentiläisiä vetoajia 1701 sanoen kansan olevan parlamentin yläpuolella koska oli tämän valinnut, mutta vastusti sittemmin unioninvastaisia vetoamuksia korostaen parlamentin vapautta.

Keskusteluun kansan roolista liittyi myös kysymys sen harkintakyvystä, kyvystä erottaa puolueiden kilpailevista totuuksista se oikea. Tämän kyseenalaistaminen ei ollut uusi asia, mutta se korostui jatkuvien vaalien ja yleisöön vetoamisen myötä, mikä johti

¹¹¹ Ihalainen 2005, 26-27, 33,38

¹¹² Knights 33

¹¹³ Knights 100-102

¹¹⁴ Knights 127, 130-135, 145

uusiin tapoihin joilla saattoi yrittää vaikuttaa äänestyskäyttäytymiseen.¹¹⁵ Yksi tapa vaikuttaa oli julkaista äänestysneuvoja (Electorial Advice) ja tietoja parlamenttiedustajien tekemisistä. Kumpikin genre pyrki neuvomaan äänestäjiä löytämään paras mahdollinen ehdokas näennäisen neutraalisti, mutta tosiasiasa ne oli suunniteltu ohjaamaan äänestyskäyttäytymistä jommankumman puolueen suuntaan.¹¹⁶ Ohjeiden ja muun vetoamisen lisäksi liittyi vaaleihin suurempaa ja negatiivisempaa vaikuttamista. Maanomistajat saattoivat painostaa alempiaan tai kaupunginjohtajat kaupunkinsa elinkeinonharjoittajia äänestämään haluamallaan tavalla¹¹⁷. Lisäksi itse äänestyspaikalla esiintyi toisinaan organisoituja mellakoita joiden tavoite oli pelottaa kilpailevan puolueen äänestäjiä tulemasta äänestyspaikalle. Tämä on herättänyt keskustelua vaalien todellisesta edustavuudesta, mutta vaikka tutkijat myöntävätkin tällaista vaikuttamista tapahtuneen, uskovat useimmat ajan vaalien melko hyvin edustaneen äänestäjäkunnan todellisia tahtoja ja elektoraatin nousseen huomattavaksi poliittiseksi voimaksi viimeisten Stuartien kausilla.¹¹⁸

1700-luvun alun englantilainen yhteiskunta oli jyrkästi polarisoitunut, ja kahtiajako ulottui alempiinkin kansankerroksiin. Puolueilla oli Lontoossa omat lehtensä, kahvilansa, klubinsa ja jopa sairaalansa ja lääkärinsä¹¹⁹. Ne eivät kuitenkaan olleet samanlaisia kuin nykyiset puolueet, vaaleissa edustajat olivat viime kädessä omillaan. Kaikki eivät kuuluneet selvästi kumpaankaan puolueeseen, ja nekään jotka kuuluivat, eivät välttämättä kannattaneet kaikkea sen ajamaa tai äänestäneet aina sen mukaan. Tämä on saanut jotkut tutkijat, kuten Wilhelmin kautta tutkineen Denis Rubinin, kyseenalaistamaan whig-tory jaon kokonaan korostaen sen sijaan hovi-maaseutu jakoa.¹²⁰ Toiset, kuten Robert Walcott, ovat esittäneet erilaisia monipuoluejärjestelmiä. Walcottin mallissa poliittinen kenttä oli jaettu kompassin tavoin pääilmansuuntien ollessa toisaalta whig ja tory, toisaalta hovi ja maaseutu- akselilla. Näiden väliin ympyrän kaarelle sitten sijoittui suuri joukko erilaisia ryhmittymiä¹²¹. Holmes huomautti Walcottin tutkineen vain yhtä istuntoa (1708) joka oli koko Annen kauden kaoottisin. Lisäksi uudet tutkimustulokset, joihin on päästy muun muassa tutkimalla edustajien äänestyskäyttäytymistä äänestyslistojen perusteella, osoittavat sen seuranneen yleisesti jakoa whigeihin ja toryihin varsinkin Annen kaudella mutta myös

¹¹⁵ Knights 6, 164

¹¹⁶ Knights 167, 176, 180, 189

¹¹⁷ Harris (1993) 188

¹¹⁸ ks. esim. Holmes (1993) 325, Harris (1993) 19

¹¹⁹ Holmes (1993), 334

¹²⁰ Horwitz 97-98, Holmes (1993), 335

¹²¹ Courtiers, Court Tories, Churchill Tories, Harley Tories, Rochester Tories, Country Tories, October Club Tories, Nottingham Tories, Country Members, Country Whigs, Junto Whigs, Wallpole-Townshend Whigs, Court Whigs ja takaisin Courtierseihin

Wilhelmin kauden lopulla ainakin 1696 lähtien.¹²² Erityisesti kyseiselle jaolle oleellisimmissa kysymyksissä kuten suhtautumisessa uskonnollisiin dissentereihin puolueet saattoivat luottaa edustajiensa tukeen, olivat nämä sitten virkamiehiä tai countryja.

4. Defoen sijoittuminen poliittiseen kenttään

Defoe oli poliittisessa kirjoittelussaan kompleksinen hahmo, jonka yksiselitteinen lokeroiminen ei ole yksinkertaista. Eri tutkijat ovatkin hänen ajatteluaan tutkiessaan tulleet huomattavan erilaisiin johtopäätöksiin. Syynä tähän hankaluuteen on Defoen kirjoittelun ristiriitaisuus, hän kirjoitteli usein nimettömänä, joten tutkijat eivät ole yksimielisiä siitä mitkä kaikki kirjoitukset ovat todella Defoen kirjoittamia. Hän kirjoitteli eri hahmoilla saattaen kirjoittaa korkeakirkollisena toryna tai jakobiittina jopa saman debatin sisällä. Hän kirjoitti usein nimettömänä jopa itseään vastaan, kuitenkin niin että hänen haluamansa kanta jäi lopulta voitolle. Kaikkea, mitä hän kirjoitti, ei voikaan pitää suoraan hänen mielipiteenään. Defoen taitavuus kirjoittajana ilmeneekin juuri hänen kyvyssään imitoida erilaisia tyylejä. Kuuluisin esimerkki tästä on ”the Shortest Way with the Dissenters”, joka imitoi kiihkeiden korkeakirkollisten kieltä niin taitavasti, ettei kukaan aluksi epäillyt sitä satiiriksi. Defoe itse totesi myöhemmin Review’ssa Shortest Wayn kuvanneen hyvin korkeakirkollisten ajatuksia: ennen kuin nämä tiesivät sen kirjoittajan henkilöllisyyden, ottivat he sen hyvin vastaan, eräskin nimesi sen raamatun jälkeen tärkeimmäksi kirjakseen. Pelottavaa tässä Defoen mukaan olikin, ettei sitä sensuroitu sisältönsä takia, vaan koska sen kirjoittaja oli ”väärä”.¹²³

Tässä näkyikin Defoen ilmeisin poliittinen asemoituminen, josta kaikki hänen tutkijansa ovat yhtä mieltä. Defoe oli whig, mikä olikin varsin luonnollista jo senkin takia että hän oli dissentteri, ja hänen oleellisin poliittinen vastustajansa olivat dissenttereitä vastustavat korkeakirkolliset. Whigit eivät kuitenkaan olleet homogeeninen ryhmä, ja tutkijoiden erimielisyys koskeekin sitä millainen whig hän oli. Jotkut tutkijat ovat pitäneet häntä suorastaan radikaalina whiginä, esimerkiksi Melinda Zook tutkiessaan joukkoa jota nimitti ”radikaalien whigien ensimmäiseksi sukupolveksi”, jonka viimeiseksi edustajaksi laski James Tyrrellin. Zookin mukaan Tyrrell sai ennen kuolemaansa nähdä ”radikaalien teoristien toisen sukupolven”, johon Zook laski John Tolandin, Benjamin Hoadlyn ja John Trenchardin ohella Daniel Defoen. Hän tosin perustelee tätä lähinnä sillä että Defoe joissain kirjoituksissaan kirjoitti positiivisesti tietyistä ensimmäisen polven radikaaleista, hän esimerkiksi ylisti ”a

¹²² Horwitz 99-104, Harris (1993) 149-151

¹²³ Review, Vol II, IV, 11.8.1705

Hymn to the Pilloryssa” kirjoitustensa takia Hollantiin maanpakoon joutunutta ja siellä 1688 kuollutta Thomas Huntia.¹²⁴ Se, että Defoe ylisti joitakin republikaanisia whigejä, ei kuitenkaan tee Defoesta näiden kaltaista, vaan pikemminkin kertoo tietyistä yhteisistä intresseistä ja yhteisistä poliittisista vastustajista.

Jos Zook edustaa toista ääripäätä, löytyy toisesta Manuel Schonhorn, joka Zookista poiketen tutki nimenomaan Defoeta. Schonhornin tavoitteena ei omien sanojensa mukaan ollut tehdä Defoesta Jure-Divino ajattelijaa tai kiistää tämän whigiyttä, vaan monipuolistaa hänestä annettua kuvaa. Erityisesti Schonhorn vastustaa niitä tutkijoita, jotka ovat tehneet Defoesta ”aikalaisemme”. Hänen romaaninsa ovat päähenkilökeskeisiä, ja päähenkilöt ovat usein naisia tai orpoja, mikä vetosi 1900-luvun liberaaleihin arvoihin. Schonhorn korosti Defoen anakronistista 1600-luvulta periytyvää ajatusmaailmaa, johon kuului vahva, sotainen sankarikuningas. Schonhorn piirtääkin kuvan Defoesta, joka jatkuvasti etsi messiasta, jumalallista protestanttista ristiretkeläisruhtinasta taisteluun katolisia vastaan: tähän viittasivat hänen nuorena lukemansa elämäkerrat, ihailevat kirjoituksensa Kustaa II Aadolfista, osallistuminen Monmouthin kapinaan ja palava intonsa puolustaa Wilhelmiä, jossa hän tämän messiaan koki löytäneensä. Defoen varhaiset kirjoitukset eivät paljastaneet hovi-, maaseutu-, whig- tai tory-ideologiaa vaan äänen joka erään aikalaiskriitikon sanoin ”would establish and defend, undeviatingly, from all sides, a King William”¹²⁵.

Wilhelmin kuoltua joutui Defoe sopeutumaan uuteen tilanteeseen. Tilalle tuli Anne, joka ei täyttänyt soturin vaatimusta eikä ollut Elisabethin kaltainen johtaja vaan heikko ja neuvonantajiensa ohjattavissa. Defoen ratkaisu oli hänen Harleylle tämän palkolliseksi siirryttyään kirjoittamassa muistiossa, jossa hän esitti tälle ohjelman jolla tästä olisi tullut kardinaali Richelieun kaltainen heikon monarkin taustavaikuttaja ja Annesta nukkehallitsija. Ohjelma olisi tehnyt Harleysta käytännössä absoluuttisen hallitsijan muun muassa kattavan ja tarvittaessa kiristykseen kykenevän vakoojaverkoston avulla, jonka Defoe itse tarjoutui organisoimaan.¹²⁶ Tämä ohjelma oli ristiriidassa suhteessa Defoen whigiläisyyteen ja aiempaan kirjoitteluunsa vallankumouksen oikeutuksesta. Mielestäni se lienee kuitenkin ollut pikemmin reagoimista tilanteeseen jossa Englanti oli menettänyt johtajansa sodan kynnyksellä kuin Defoen varsinaista poliittista ajattelua ilmentävää. Defoe näyttää myöhemmin tyytyneen tilanteeseen Marlboroughn omaksuttua menestyksekkäästi sodan johtamisen. Hän näyttäisi kuitenkin kunnioittaneen Richelieuta, ylpeilihän hän kirjeessään

¹²⁴ Zook, 187-188

¹²⁵ Schonhorn, 1, 51

¹²⁶ Kirje Harleylle, Nro. 14, heinä-elokuu 1704.

Harleylle toimineensa hänen hyväkseen Skotlannissa Richelieun tavoin¹²⁷, jollaista monikasvoisuutta hän ”Macchiavellilaisessa” muistiossaan piti poliittisena hyveenä.

Millaisen vastaanoton Defoen muistio Harleyltä sai, ei ole tiedossa, mutta Defoe joka tapauksessa alkoi toteuttaa siinä mainittua tiedustelutoimintaa, minkä lisäksi hän alkoi kirjoittaa Harleyn laskuun. Pohdittaessa Defoen poliittista ajattelua tämä herättää kysymyksen siitä missä määrin hän oli vapaa kirjoittaja. J.A. Downien näkemyksen mukaan Harley tukahdutti Defoen vapautta painostamalla tätä kirjoittamaan maltillisuudesta. Hänen lähtöoletuksensa on, että jos olisi saanut kirjoittaa vapaasti, olisi Defoe kirjoittanut käytännössä identtisesti John Tutchinin kanssa.¹²⁸ Defoe ja Tutchin eivät kuitenkaan – vaikka molemmat whigejä olivatkin - olleet kovin hyvissä väleissä, ja he olivat kirjoittaneet toisiaan vastaan jo ennen Defoen ryhtymistä Harleyn palvelukseen. Defoe oli esimerkiksi kirjoittanut ”the True-Born Englishmanin” nimenomaan vastaukseksi Tutchinin runoon ”the Foreigners”. Myöskään Defoen ja Harleyn välinen kirjeenvaihto ei tue Downien näkemystä. Jo 2.11.1704 Defoe kiitti Harleytä kirjeessään tältä saamastaan vapaudesta kirjoittajana, ja Skotlannissa ollessaan Defoen kirjeiden jatkuvana huolena oli ohjeiden puute pikemmin kuin niiden liiallinen määrä tai rajoittavuus. Itse asiassa Harley kirjoitti Defoelle Skotlantiin vain pari kirjettä, ja käytännössä Defoe joutui itse päättämään miten toimia.

Tämä ei tietenkään tarkoittanut, ettei Defoe olisi pyrkinyt toimimaan niin kuin oletti isäntänsä toivovan. Isaiah Berlinin negatiivisen vapauden määritelmän mukaan Defoe oli sinänsä vapaa, ettei Harley aktiivisesti puuttunut hänen toimintaansa, mutta kuten Philip Pettit esitti, jo auktoriteetin olemassaolo rajoittaa¹²⁹: Defoe varmasti harjoitti jonkinlaista itsesensuuria eikä kirjoittanut mitään mitä ei olettanut Harleyn hyväksyvän. Toisaalta Schonhornin mukaan Harley – vaikka olikin maltillinen maaseutu-tory – ja Defoe jakoivat yhteiset poliittiset perusintressit: kumpikaan ei pitänyt puoluejaosta, molemmilla oli dissenteritausta, he olivat suunnilleen saman ikäiset ja molemmilla oli ”anakronistinen ideologia joka kumpusi aiempien aikojen poliittisesta maailmasta”.¹³⁰ Monet Defoen lockelaista whigiläisyyttä korostavat eivät ole jakaneet tätä näkemystä, joskin heillä on ollut vaikeuksia selittää Harleylle toimimista muulla kuin kiitollisuudenvelalla tai taloudellisella pakolla.¹³¹ Vaikka monet Schonhornin näkemykset Defoesta ovat saaneet osakseen kritiikkiä,

¹²⁷ Kirje Harleylle, Nro. 99, 18.3.1707

¹²⁸ Downie, 348, 354

¹²⁹ Pettit, Philip. The instability of Freedom as Noninterference: the case of Isaiah Berlin. <http://www.jstor.org/stable/10.1086/660694>, viitattu 25.11.2013

¹³⁰ Schonhorn, 101

¹³¹ Carnell, 75

jaan hänen näkemyksensä Defoen ja Harleyn ajattelun perustavasta samankaltaisuudesta. Defoen tuskin tarvitsi suuresti ponnistella pysyäkseen maltillisuuden ja toleraation kielessä, kaikesta päätellen ne olivat osa hänen perustavanlaatuisia poliittista ideologiaansa.

Defoe oli syvästi uskonnollinen ja ankaran puhdasoppinen presbyteeri, joka halveksi maallisia huvituksia. Erityisesti hän inhosi teatteria, jolle omistikin runsaasti palstatilaa review'ssa. Komediat eivät edistäneet uskonnollisia hyveitä tai hartautta eivätkä oppimista. Hänen mielestään opiskelijoiden kirkossakäynti vähentyi teatterin takia ja Cambridge oli Oxfordia parempi yliopisto koska siellä ei teatteria ollut.¹³² Uskonnollinen vakaumus vaikutti myös hänen poliittisiin näkemyksiinsä. Defoe uskoi Jumalan yhä vaikuttavan maailmassa: Jumala hallitsi maailmaa mutta ihmiset yhteiskuntaa jota tarvittiin omaisuuden suojelemiseksi muilta ihmisiltä. Monarkit olivat Jumalan hyväksymiä, mutteivät itse mitenkään jumalallisia.¹³³ Jumalan vaikutus maailmaan oli epäsuoraa, esimerkiksi reformaatio sai alkunsa Henrik VIII:n henkilökohtaisista paheista, mutta taustalla vaikutti Jumalan kosketus ("Digitus Dei"), Henrikin toimiessa vain Jumalan välikappaleena.¹³⁴

Defoen ajattelussa kaiken vallan keskiössä oli oikeus omistamiseen. Tässä suhteessa on havaittavissa yhtäläisyys Lockeen, joskin Defoe painotti tätä enemmän maanomistajien asemaa. Nämä hallitsivat omistamaansa aluetta ja kaikki sillä asuvat olivat näiden palvelijoita, Locken ajattelussahan kaikilla oli jonkinlainen luonnollinen ihmisarvo. Schonhornin mukaan Defoe omaksui poliittisen ideologiansa vanhasta testamentista ja erityisesti Samuelin kirjasta. Defoe ei välttämättä tarvinnut Lockeaa muodostaakseen ajatuksensa Jumalan, kuninkaan ja kansan suhteesta: vanha testamentti, jonka soturikuninkaat toimivat Jumalan ja kansan välittäjinä, riitti. Defoen ideaali kuningas oli Jumalan valitsema ja kansan hyväksymä soturikuningas, joka Platonin filosofikuninkaasta poiketen hallitsi älyn sijasta aseidensa hyveellä. Miekkaa kantavaa vahvaa hallitsijaa tarvittiin yhteiskuntaa koossa pitämään, mikä puolestaan johtaisi harmoniaan ja kukoistukseen.¹³⁵

Defoen kirjoitukset eivät kuitenkaan täysin tue Schonhornin näkemystä. Defoe ei usko monarkkien jumalalliseen oikeuteen, vaan ilmoittaa ettei yhdelläkään kuninkaalla maailmassa ole tällaista: ajatus siitä, ettei voisi vastustaa järjen tai luonnonoikeuden vastaisiakaan päätöksiä vastustamatta Jumalaa johtaisi tyranniaan. Hallinto perustuu luontoon ja järkeen, jotka ovat Jumalan luomia, ja siinä mielessä Annella oli "jumalallinen oikeus"

¹³² Review vol II, IV, 3.5.1705, Vol III, VII, 8.8.1706, 10.8.1706

¹³³ Review Vol III, VII, 13.7.1706

¹³⁴ Review, Vol IV, IX, 15.4.1707

¹³⁵ Schonhorn 5-7

asemaansa.¹³⁶ Samaan viittaa myös se että Defoe omisti *Jure Divinosa* (1706) ”lady Reasonille”, maailman ensimmäiselle monarkille.¹³⁷ Sekä omistus että hallitseminen olivat Defoen mukaan lähtöisin Jumalalta, mutta omistus tuli ensin. Jumala teki Aatamista kuninkaan, mutta antoi tälle ensin omaisuutta. Aatami oli siis maanomistaja (”freeholder”), ja oikeus omistamiseen pyhää.¹³⁸

Defoelle maanomistaja oli yhteiskunnan keskeisin tekijä. Schonhorn on oikeassa siinä, ettei Defoe ollut monarkian vastainen, mutta Defoe selvästi näki maanomistajat ensisijaiseksi. Parlamentti oli olemassa näiden suuren määrän takia, edustamassa näitä. Defoe sanoi selvänä mielipiteenään että jos joku onnistuisi ostamaan koko Englannin, olisi hän rajoittamaton yksinvalti, ”yksinään sekä parlamentti että oikeus”.¹³⁹ Olenkin Schonhornin kanssa eri mieltä siitä että Defoe olisi suhtautunut vihamielisesti parlamenttiin ja etenkin alahuoneeseen, joka rajoittaa kuninkaan valtaa.¹⁴⁰ Nähdäkseni Defoen viittaukset ”parlamentin tyranniaan” johtuivat pikemminkin hänen pelostansa puoluejakoa ja poliittista hajaannusta kohtaan, joita parlamentissa esiintyi. Puoluevihaa lietsoivat kolmen vuoden välein toistuvat vaalit, ja Defoe toivoikin muutosta tähän.¹⁴¹

Schonhorn haki tukea teeseilleen Defoen monarkistisuudesta tämän poliittisesta pääteoksesta, *Jure Divinosta*. Hänelle kirjan merkityksellisin sisältö olivatkin Defoen puheet kuninkuuden symboliikasta ja tyrannian luonteesta. Kuninkuuden symbolit olivat miekka, valtikka jonka sai kansalta hallitessaan sen hyväksi ja kruunu jonka sai Jumalalta. Nämä symbolit eivät olleet uusi ilmiö, mutta niiden painotus vaihteli, Cromwell kantoi vain miekkaa hyläten muut monarkian symbolit, restoraatiokuninkaat taas pyrkivät tekemään tähän eron hylkäämällä miekan kokonaan korostaen valtikkaa ja kruunua. Schonhornin mukaan Defoen missio oli palauttaa miekka kuninkaan käsiin yhdessä muiden vallan tunnusten kanssa. Hallita saattoi pelkällä miekallakin, mutta se teki tyrannin, Defoen ideaalikuningas oli soturi joka oli sekä Jumalan että kansan hyväksymä.¹⁴²

Jure Divino on kuitenkin laaja teos jossa käsitellään eri asioita, tutkijan painotuksista riippuu miten sitä lukee ja mihin siinä huomionsa kiinnittää. D.N. Deluna lukee sitä parodiana Clarendonin Jaarlin Edward Hyden 1704 ilmestyneestä teoksesta ”History of the Rebellion”. Deluna näkee Defoen paitsi maksettuna propagandistina myös erittäin

¹³⁶ Review, Vol III, VI, 13.7.1706

¹³⁷ ks. Daniel Defoe, *Jure Divino*, kansilehti

¹³⁸ Review Vol III, VII, 15.8.1706

¹³⁹ Review Vol III, VIII, 19.12.1706

¹⁴⁰ ks. Schonhorn 68-69

¹⁴¹ Review Vol II, V, 9.10.1705

¹⁴² Schonhorn 131-140

tietoisena tyyliittelijänä, kykenevänä pilkallisesti imitoimaan Clarendonin neo-klassista proosaa ollen samalla täysin eri mieltä tämän Tory-versiosta 1600-luvun historiasta.¹⁴³ Myös Kyle Grimesin mielestä Jure Divino pilkkaa jumalallinen oikeus – teoreetikkoja, passiivisen tottelevaisuuden ollessa vain juoni joka saa ihmiset laiminlyömään vapauden ja järjen jotka Jumala heille on suonut. Lisäksi Grimes nostaa teoksen pääteemoiksi perintökuninkuuden ongelmat, lähinnä sen että hallitsijaksi voi tulla millainen monarkki hyvänsä, ja sen että parlamentin valtaoikeuksien tulisi olla alisteisessa asemassa suhteessa ihmisten oikeudelle omistaa.¹⁴⁴ Hieman näistä poiketen Nicholas Phillipson näki Jure Divinon pohjimmiltaan hyökkäyksenä puoluemiesten kiihkoa ja ymmärtämättömyyttä vastaan, liittäen sen Defoen koko uran jatkuneeseen maltillisuuden hyveen saarnaamiseen poliittisessa kielessä.¹⁴⁵

Poliittisen kirjoitustensa ohella on Defoen poliittista ajattelua jäljitetty myös hänen myöhemmistä romaaneistaan, joista Schonhorn tulkitsee vain Robinson Crusoea (1719), jonka katsoo vieneen Defoen ajattelua konservatiivisempaan suuntaan. Schonhorn näki Crusoen absoluuttisena kuninkaana saarellaan, alamaisinaan ensin eläimiä, sittemmin (alempiarvoisia) ihmisiäkin. Hänen mukaansa Defoen kieli on tässä vastakkaista whigeille ja parlamentaristeille, muistuttaen pikemminkin perustuslaillisten monarkistien ajatuksia. Crusoe ottaa saaren hallintaansa valloituksella ja vahvistaa hallintansa ottamalla sen käyttöönsä¹⁴⁶. Crusoe oli soturikuningas, joka ei liikkunut saarella mihinkään ilman aseitaan, minkä Schonhorn näkee allegoriaksi Wilhelm III:sta. Schonhornin mukaan romaanin pääteema on perintökuninkuuden vastaisuus, Crusoen valta saarellaan on luonteeltaan poliittista, ei isällistä. Defoe siis liittyi niiden aikalaikirjoittajien – kuten Tyrrell, Sidney ja Locke – joukkoon jotka kategorisesti erottivat paternaalisen vallan poliittisesta. Lockesta poiketen Defoe ei katsonut että historian aamuhämärissä isä olisi ollut kuningas, vaan pysyi ”keinotekoisena” hallinnon syntymän kannattajana. Tätä vahvistaa Crusoen ensimmäisen alamaisen, Perjantain, isän löytyminen romaanissa: saaren ensimmäinen kuningas ei ole isä.¹⁴⁷ Defoe pystyi näin kumoamaan filmeriläisten paternalistisen tulkinnan, omaksuma eron paternaalisen ja poliittisen vallan välillä johon whigien argumentointi perustui ja samalla legitimoimaan Crusoen aseman laillisen valloituksen ja kykyjen perusteella.

¹⁴³ Carnell, 76

¹⁴⁴ Grimes, Kyle: Daniel Defoe, William Hone and the right Divine of Kings to Govern Wrong. <http://english.illinoisstate.edu/digitaldefoe/features/grimes.pdf>. viitattu 21.11.2013. 32-34

¹⁴⁵ Phillipson, 223

¹⁴⁶ Taustalla tässä on Locken ajatus, jonka mukaan kenelläkään ei ole oikeutta kuin siihen maahan jota voi käyttää.

¹⁴⁷ Schonhorn 154-156

Schonhorn lukee Robinson Crusoea ajan itsevaltaisuutta ja paterniteettia koskevan debatin valossa, minkä lisäksi Rachel Carnellin mukaan sitä pitäisi kuitenkin lukea myös suhteessa yhteiskuntasopimusteoriaan ja sen perheanalogioihin. Carnell lukee Crusoea Jure Divinon ja Shortest Wayn tavoin satiirina ja kritisoi Schonhornin oletusta että Defoe olisi halunnut lukijoidensa ihailevan Crusoen tekemisiä. Romaanin alussa Crusoe vastustaa omaa isäänsä, joka kuvataan tyrannin sijasta hyväksi ja viisaaksi mieheksi, mitä vasten varsinainen kertomus näyttäytyy ironiana, Crusoeista tulee tyranni, jollainen hänen isänsä ei ollut. Crusoe on täysin itsekeskeinen, pitäen muita ihmisiä melkein epäesineinä, ja hänen naiivi ja subjektiivinen poliittinen omakuvansa tarjoaa yleisemmälläkin tasolla satiirista kritiikkiä ajan ylettömän abstraktiksi käyvää poliittista teoriaa kohtaan. Crusoen itsekkään materialismin kuvauksella Defoe on hyvin voinut pyrkiä kiinnittämään huomiomme vaikeuteen säilyttää tasa-arvo ja kunnioitus eri säätyisten henkilöiden välillä, mitä yhteiskuntasopimuksen täydellinen soveltaminen vaatisi. Tähän liittyy myös kirjan lyhyt sivujuoni, jossa absoluuttiseen asemaansa tottunut Crusoe palaa Englantiin ja koettaa perustaa perheen: saarella vallinnut järjestys ei voi toteutua ellei vaimo olisi täydellisen alistuvainen. Crusoe vaikuttaakin ideaalin whig-henkilön sijaan todelliselta henkilöltä joka ei kykene elämään yhteiskuntasopimuksen vaatimalla tavalla, tuoden esiin sopimusteorian yhden ongelman.¹⁴⁸

Pitkälti samalla tavalla Carnell lukee myös Moll Flandersin¹⁴⁹ ja Roxanan¹⁵⁰ tarinoita. Molempien kirjojen päähenkilönä on nainen (eli lähtökohtaisesti sopimuksen heikompi osapuoli), joiden elämien monet avioliitot ja suhteet heijastavat erilaisia yhteiskuntasopimusteorian ongelmia. Moll Flanders kysyy romaanissa ensimmäiseltä mieheltään, mitä tämä on tehnyt ansaitakseen hänen kiintymyksensä, joka – kuten työnsä – on hänen omaa omaisuuttaan. Vaikka Schonhorn esitti että Defoelle omaisuus, ei työ, määrittä vällan, oli Moll Lockelaisen yhteiskuntasopimuksen puolestapuhuja. Useiden käännteiden jälkeen, romaanin romanttisessa päätöksessä, Defoe hahmottelee avioliiton jossa yhteiskuntasopimuksen ideaalit ovat kestäväällä pohjalla – yhdenveroiset osapuolet saavuttavat harmonisen elämän yhdessä. Roxanan ja Flandersin tarinoissa on paljon yhteistä, mutta pienet erot johtavat päinvastaisiin lopputuloksiin: Flanders saavuttaa katumuksen kautta vapautuksen, Roxana rangaistuksen. Erona on suhtautuminen yhteiskuntasopimukseen,

¹⁴⁸ Carnell 85-90

¹⁴⁹ The Fortunes and Misfortunes of the Famous Moll Flanders, 1722

¹⁵⁰ Roxana; or the Fortunate Mistress, 1724

jonka Flanders hyväksyy heti kun sellaista hänelle tarjotaan, Roxana ei.¹⁵¹ Defoelle komedian ja tragedian ero on tietoisissa poliittisissa valinnoissa joita vapaat yksilöt tekevät. Carnellin teesin mukaan hypotetisoimalla kaikkein monimutkaisimmat muuttajat suosituimmasta whig-analogiasta yhteiskuntasopimukseen, Defoen romaanit siirsivät whig-empirismin rajoja. Ne saavuttivat kerronnallisen perspektiivinsä tiedostamalla whigien poliittisen teorian kompleksisuuden, jota abstraktit poliittiset tutkielmat olivat hämärtäneet.¹⁵²

Carnell saa tukea Lockelaiselle näkemykselleen Defoen romaaneista Timothy C. Blackburnilta, joka näkee Defoen seikkailukertomuksen Kapteeni Singletonista (1720) romaanimuotoon kirjoitettuna versiona Locken *Two Treatises of Government* – teoksesta. Defoen originaali näkyy hänen mukaansa siinä miten hän käyttää Locken poliittista filosofiaa kuvitteellisesta lähtötilanteesta, ei lähteenä vaan mallina jonka mukaan romaani etenee. Lockehan ajatteli suurilla maailmanhistoriallisilla linjoilla, Defoe soveltaa tätä yhden henkilön tarinaan. Singleton portugalilaisine matkakumppaneineen päätyy Afrikkaan - eli ajassa taaksepäin kehittymättömään luonnontilaiseen menneeseen – jossa muodostavat ”hallinnon”. Luonnontilaisuutta alleviivaa myös Singletonin tausta, orpona merimiehenä hän ei kuulunut mihinkään yhteiskuntaan vaan merelle. Myös kapina laivalla, minkä vuoksi joukko Afrikkaan joutui, on viittaus Lockeen, samoin kun näiden ryhtyminen piraateiksi (Locken ”State of War”). Blackburn lukeekin kirjaa kasvukertomuksena luonnontilasta yhteiskuntaan, johon opittuaan päähenkilö saattaa palata Englantiin.¹⁵³

Useimmat tutkijat ovat siis pitäneet Defoeta Lockelaisena whig-kirjoittajana, Schonhorn huomattavimpana poikkeuksena, ja samaa näyttävät hänestä ajatelleen useimmat aikalaisetkin. Leslie piti Tutchinia ja Defoeta käytännössä identtisinä kirjoittajina, vaikka tosiasiaa näiden mielipiteet usein erosivat. 1700-luvun alussa Defoe identifioitui aikalaisille lähinnä vallankumouksen ja Wilhelmin puolustajaksi, sitten Harleyn palkkakirjoittajaksi ja hallituksen puolustajaksi, unionikirjoittajaksi ja lopulta Harleyn kaaduttua Whig Junton kirjoittajaksi. Näistä muutoksista huolimatta Defoe ei ollut niin kameleonttimainen kirjoittaja kuin monet ovat olettaneet, muuntautumiskyky näkyy hänen taidossaan omaksua erilaisia kieliä, mutta pohjimmiltaan hänen ajamansa asiat tai ajattelunsa eivät juuri muuttuneet.

¹⁵¹ Roxana kieltäytyi rehellisen hollantilaisen kauppiaan avokätisestä avioliittotarjouksesta ja ryhtyi useiden aatelismiesten rakastajattareksi. Kauppiasta on helppo pitää allegoriana Wilhelmistä, ja Roxanaa epäkiitollisesta englantilaisesta joka ei ymmärrä tämän tarjoaman vapauden arvoa.

¹⁵² Carnell 91-102

¹⁵³ Blackburn, 120-128

Defoe ajoi aina asioita joiden katsoi tekevän Englannista – tai sittemmin Britanniasta – vahvemman. Taustalla tässä oli Englannin potentiaali protestantismin esitaistelijana katolisia ja Ranskaa vastaan. Defoe puolusti mannermaista sotaa, mikä olikin luonnollista hänen kirjoittaessaan ensin Wilhelmin, sitten Harleyn ja Godolphinin hallituksen puolesta. Defoen into asiaan periytyi kuitenkin jo aiemmilta ajoilta enkä näe syytä epäillä ettei katolisuuden ja protestantismin konflikti olisi ollut hänen oman ajattelunsa keskeinen elementti. Defoen näkemyksen mukaan maan ulkoinen voima oli riippuvainen sen sisäisestä yhtenäisyydestä. Defoe olikin ”unionikirjoittaja” jo ennen kuin alkoi kirjoittaa Englannin ja Skotlannin välisestä unionista, termi ”union” vaan tarkoitti silloin Englannin yhteiskunnan sisäistä rauhaa ja harmoniaa, minkä Defoe sitten melko suoraan laajensi koskemaan koko saarta. Defoe näki Englannin surullisesti jakaantuneena, mutta hänen silmissään tuo jako ei tapahtunut whig-tory linjalla, vaan pikemminkin maltillisten ja ”kuumapäiden” (”hot-headed”) välillä. Defoella ei ollut mitään maltillisia toryja vastaan, olihan hänen työnantajansakin sellainen.

Defoe vertasi Englantia mielisairaalaan, jossa ihmiset olivat hulluja – tai oikeastaan vihaisia – kaikki eri asioista ja ristiriitaisesti. Korkeakirkolliset, kirkonvastaiset, hovi- ja maaseutupuolueet; jotkut olivat vihaisia koska heillä ei ollut virkaa, jotkut koska jollakulla toisella oli. Jotkut olivat vihaisia koska Ranska lyötiin, toiset koska ei lyöty tarpeeksi, ja niin edelleen.¹⁵⁴ Defoe puhui whigeistä melko harvoin, toryistä ei käytännössä koskaan. Hänelle poliittinen kamppailu käytiin rehellisten rauhanmiesten ja ”puolueen” välillä. Tämä puolue koostui ranskalaismielisistä, jakobiiteista ja korkeakirkollisista, jotka Defoelle olivat käytännössä sama asia¹⁵⁵. Puolue vastusti kaikkea hyvää mitä kuningatar ja hallitus ajoivat: he toivoivat Hannovereita maahan jo nyt koska tosiasiasa vastustivat näitä, minkä lisäksi he suhtautuivat negatiivisesti sotatilanteeseen ja unioniin Skotlannin kanssa.¹⁵⁶ Iloitessaan review’ssa Ramilliesin voitosta Defoe toteaaakin sen olleen samalla whigien voitto puolueesta.¹⁵⁷ Dissentterit ja whigit iloitsivat siitä, korkeakirkolliset eivät, mikä osoittaa ketkä todellisuudessa olivat kuningattaren, hallituksen ja Marlboroughn ystäviä.¹⁵⁸

Vaikka ”puolueeseen” kuului monenlaista väkeä, oli Defoen päävastustajina nimenomaan korkeakirkolliset, olihan hän dissentteri. Näiden työkaluiksi hän katsoi saarnastuolin, kielen ja lehdistön. Defoe vastusti kiivaasti papiston osallistumista

¹⁵⁴ Review vol III, VII, 30.7.1706

¹⁵⁵ Ks. esim. Review Vol III, VI, 8.4.1706

¹⁵⁶ Review Vol III, VI, 27.4.1706

¹⁵⁷ Review Vol III, VI, 14.5.1706

¹⁵⁸ Review Vol III, VI, 18.6.1706

politiikkaan, saarnastuoli oli luonteeltaan hengellinen, mutta politisoitu, evankeliumeista oli tullut poliittisia projekteja.¹⁵⁹ Nämä saarnat edistivät jakoa yleisen harmonian (”general union”) sijaan, vaikka protestanttien välisen rauhan tulisi olla perusdoktriini. Mitä kieleen tuli, oli se näillä kiihkoilijoilla usein suorastaan maanpetoksellista. Kuningatarta, Harleytä, Godolphinia, Marlboroughia ja papistoakin loukattiin ja syytettiin presbyteereiksi – siis maltillista anglikaanipapistoa ja piispoja. Lehdistön osalta oli Defoen näkemys sen yleisestä tasosta perin negatiivinen, se oli täynnä valheita ja juoruja. Erityisesti tämä päti (Charles Leslien) Rehearsaliin, ”puolueen lehteen”, joka hyökkäsi perusteettomasti hallituksen ystäviä, whigejä ja dissenttereitä vastaan, tarkoituksena jakaa näitä kahteen leiriin. Esimerkkinä tästä oli sotahuuto ”kirkko on vaarassa”, jonka Defoe katsoi johtuvan Occasional Conformity Billin hylkäämisestä, joka oli kolaus näiden ylpeydelle.¹⁶⁰ Puolustaessaan Wilhelmin muistoa Defoe paljastaa ajatuksensa näistä varsin suorasukaisesti: Whig voi olla valheellinen maalleen ja kuninkaalle, mikä on ikävää. ”High Flyer” on sitä kuitenkin väkisin ja luonnostaan. Wilhelmiä koskevasta satiirista nauttiminen tai hänet pudottaneen hevosen juhliminen ja siunaaminen on näille luonnollista käytöstä.¹⁶¹ Korkeakirkolliset siis vastustivat kaikkea hyvää, kannattivat tyranniaa ja vainosivat dissenttereitä, eli olivat Defoelle toiseus. Hovi/maaseutu jako oli Defolle vähemmän relevantti. Hän puolusti hallitusta, suhtautui negatiivisesti säännöllisiin vaaleihin ja kannatti yleensä hovi-intressiä. Oleellisin kontrasti oli kuitenkin Defoen ja korkeakirkollisten välillä: Defoe oli whig, joka kannatti perustuslaillista, rajoitettua monarkiaa, Englannin puuttumista ulkomaiden asioihin, protestanttien uskonvapautta ja kansainvälistä protestantismia sekä protestanttista kruununperimystä.

5. Skotlannin tie unioniin

Nykyihmisen silmissä ajatus Englannin ja Skotlannin yhdistämisestä saattaa tuntua mitä luonnollisimmalta asialta näiden maiden lukuisten yhtäläisyyksien takia. 1700-luvulla se ei kuitenkaan tuntunut yhtä ilmeiseltä. Englanti oli skoteille yhtä vieras kuin mikä hyvänsä Euroopan maa: Jakobiitit menivät vainojen sattuessa maanpakoon Italiaan tai Ranskaan, sotilaat pestautuivat Hollannin, Saksan tai Skandinavian armeijoihin ja Edinburghin opiskelijat päättivät opintonsa yleensä saksassa, erityisesti Leidenissä¹⁶². Englantilaiset tiesivät Skotlannista vielä vähemmän ja kirjoittivat siitä yleensä karkeasti, Defoen ollessa

¹⁵⁹ Review Vol II, V, 1.11.1705

¹⁶⁰ Review Vol III, VI, 11.4.1706, 13.4.1706, 2.5.1706

¹⁶¹ Review Vol IV, IX, 10.4.1707. Wilhelm kuoli ratsastusonnettomuuden seurauksena.

¹⁶² West 122

yksinäinen poikkeus säännöstä. Erityisen skottivihamielisiä olivat korkeakirkolliset toryt, mutta maltilliset whigitkin suhtautuivat epäluuloisesti skottien oletettuun jakobiittisuuteen, minkä lisäksi näiden ylpeys koettiin naurettavaksi suhteessa heidän köyhyyteensä. Tällainen kirjoittelu katkeroitti skotteja jotka pyrkivät vastaamaan samalla mitalla. Skoteille Englanti oli ikuinen vihollinen, jonka vastaiset sodat olivat legendojen ja balladien – identiteetin – rakennusainetta. Ainoa kaikkia skotteja yhdistävä tekijä oli englantilaisvastaisuus.¹⁶³

Mikään täysin uusi asia maiden yhdistäminen ei kuitenkaan ollut. Englantilaiset olivat jo keskiajalla yrittäneet valloittaa Skotlannin voimalla mutta epäonnistuneet. Ensimmäinen rauhanomainen yritys tulikin toisesta suunnasta Skotlannin kuningattaren Maria I:n haaveillessa myös Englannin valtaistuimesta. Tämä haave kuitenkin päättyi Englannin Elisabet I:n mestautettua Marian 1587. Elisabetin kuoltua 1603 nousi Englannin kuninkaaksi Marian poika ja Skotlannin kuningas Jaakko VI, Englannissa Jaakko I, mikä tarkoitti maiden välistä personaaliunionia. Jaakon yritykset yhdistää alueensa kuitenkin epäonnistuivat: kummassakaan maassa kuninkaan valta ei ollut absoluuttinen, eikä riittävää yhdistymisen halua löytynyt. Ajoittain maat jopa sotivat keskenään yhteisestä kuninkaasta huolimatta. Jaakon ensimmäisestä yrityksestä kuluikin lähes sata vuotta ennen kuin unioni lopulta toteutui.

”Mainion vallankumouksen” myötä valtaan noussut Wilhelm III vahvisti parlamentin asemaa ja teki suurimman osan skoteista kannattamasta presbyteerisestä kirkosta Skotlannin valtiokirkon. ”King Willystä” tulikin aluksi suoranainen kansallissankari presbyteerien keskuudessa. Samalla hänen toimensa kuitenkin vieraannuttivat häntä muista ryhmittymistä, ”cameronialaisten”¹⁶⁴ ja jakobiittien keskuudessa hänestä ei pidetty. Samaan aikaan Skotlanti jäi kuitenkin entistä enemmän Englannin jälkeen taloudellisessa kehityksessä. Defoe kuvasi review- lehdessään 25.10.1709 useimpien skotlantilaisten talonpoikien elävän feodaalisuhteissa, kaikkien lasten ja useimpien aikuisten kulkevan paljain jaloin, asuvan suurin joukoin ahtaissa savupirteissä ja palvelevan jumalaa joko kirkoissa jotka muistuttivat latoja tai taivasalla nummilla.¹⁶⁵

Skotlanti eli vahvasti maataloudesta, mutta se oli kehittymätöntä ja huonon sadon sattuessa seurauksena olikin väistämättä nälänhätä. 1690 – luvulla sattui Skotlannin

¹⁶³ Trevelyan 175, 179

¹⁶⁴ ”Cameronians”, ryhmä joka kieltäytyi uskollisuudenvallasta vallankumouksen tuottamalle hallitsijalle, tämän kun tulisi olla Skotlannin kirkon hyväksymä. Eniten näitä oli Lounais-Skotlannissa. Unionikeskustelussa molemmat puolet pyrkivät saamaan nämä taakseen, mutta yleensä nämä tyytyivät yksinäisyyteensä koska inhosivat jakobiitteja eivätkä pitäneet unionistakaan.

¹⁶⁵ West, 121, Trevelyan, 223

maanviljelykselle sarja vastoinikäymisiä. Ensin iski karjaan tuhoisa tauti. 1600-luvun viimeisistä viidestä vuodesta neljänä epäonnistui sato täysin,¹⁶⁶ mistä seurasi nälänhätä ja tauteja erityisesti pilkkukuumeen tappaessa ihmisiä. Monet kaupungit perustivat pakolaisleirejä joihin kuljetettiin ruokaa,¹⁶⁷ mutta Skotlannin väkiluku putosi 1,25 miljoonasta asukkaasta 1,07 miljoonaan asukkaaseen näiden viiden vuoden aikana.¹⁶⁸ Skotlannin kaupungit olivat pienehköjä. Edinburghissa oli tosin yli 30 000, mutta toiseksi suurimmassa kaupungissa, Glasgow'ssa, vain 12 000 asukasta. Ne olivat kuitenkin kasvavia yksiköitä, ja niihin oli kertynyt riittävästi varallisuutta jotta ne saattoivat ostaa viljaa ulkomailta. Kaupungit selvisivätkin katovuosista huomattavasti paremmin kuin maaseutu, jossa rahaa ei oikeastaan ollut ja verot maksettiin osuutena tuotannosta. Kaupungeillakin oli kuitenkin huolensa. Englannin sotimisesta skottien perinteistä liittolaista Ranskaa vastaan ei pidetty, koska se sotki kauppaa ranskalaisten katkaistessa kauppayhteydet mantereelle.

Samaan aikaan vaadittiin Englannissa navigation actin¹⁶⁹ soveltamista skotteihin siinä missä muihinkin ulkomaalaisiin, vaikka vuoden 1603 kruunujen liitossa oli tosin luvattu. Tämä vaikeutti skotlantilaisten siirtomaakauppaa josta he olivat kateellisia Englannille, ja vuonna 1693 joukko skotlantilaisia kauppiaita alkoi suunnitella William Pattersonin¹⁷⁰ johdolla Skotlannin oman siirtokunnan perustamista. Parlamentin hyväksyttyä Pattersonin suunnitelman perustettiin yhtiö, jonka tarkoitus oli kerätä skoteilta 300 000£ ja lisäksi saman verran englantilaisilta kauppiailta joka haluaisivat murtaa Englannin kauppakompanian monopolin. Lontoossa tästä ei kuitenkaan pidetty, ja Wilhelmkään ei voinut sitä tukea koska Lontoo oli hänen vahvin tukialueensa. Englantilaiset sijoittajat painostettiin luopumaan hankkeesta.¹⁷¹

Skotit eivät kuitenkaan luovuttaneet vaan keräsivät keskuudestaan 400 000 puntaa minkä on arvioitu olleen noin puolet kaikesta maassa olleesta rahasta. Ensimmäinen siirtokunta lähti kohti Darienin kannasta Panamassa 1698 suurin toivein, olihan paikka ainakin kartalla loistava, sieltä kun saattoi käydä kauppaa sekä Atlantille että Tyynelle merelle. Retki päättyi kuitenkin katastrofiin. Siirtolaiset eivät sopeutuneet ilmastoon, ja New Edinburghin siirtokunta kärsi trooppisista taudeista. Loput siirtolaisista karkotettiin

¹⁶⁶ Whatley, 142

¹⁶⁷ Somerset-Fry, 184

¹⁶⁸ Whatley, 184.

¹⁶⁹ Navigation act oli Merkantilistinen laki, joka rajoitti kauppaa Englannin siirtomaihin muilla kuin englantilaisilla aluksilla.

¹⁷⁰ Sama mies, jolle Defoe kirjoitti vankilasta.

¹⁷¹ Whatley, 167

espanjalaisten toimesta, jolle alue kuului ja jotka eivät sinne muita halunneet.¹⁷² Vuotta myöhemmin lähetettiin toinen retkikunta, mutta espanjalaiset karkottivat senkin, minkä jälkeen suunnitelmasta luovuttiin.¹⁷³ Wilhelmille skottien siirtokuntapyrkimykset olivat hankalia, hänen oli vaikea selittää Espanjan kuninkaalle miksi yksi hänen hallitsemistaan maista miehitti Espanjan aluetta, mutta tästä ei pitäisi kantaa kaunaa koska nämä toimivat vastoin kuninkaansa tahtoa. Vain siirtokuntayritysten surkeus säästi Wilhelmin nöyryytykseltä, eikä olekaan ihme että tästä lähtien täydellisestä unionista tuli Wilhelmille ainoa varma tapa saada skotit hallintaansa.¹⁷⁴

Kun tieto katastrofista saapui Skotlantiin, nousi skoteissa raivo englantilaisia ja erityisesti Wilhelmiä kohtaan, joiden syyksi epäonnistuminen koettiin. Sankarista tuli petturi, ja hänen kuollessaan 1702 suurin osa skoteista vastusti unionia kiihkeästi. Skottien vihaa vain yllytti 1701 Englannin parlamentissa hyväksytty ”act of settlement”, jossa määrättiin kruununprinsessa Annen seuraajaksi, jos tämä ei saisi omia lapsia, tämän lähin protestanttinen sukulainen Hannoverin vaaliruhtinatar Sophia. Asetuksen mukaan kruunun tuli aina periä protestanttiselle hallitsijalle, tarkoituksena varmistaa, ettei Englantiin tulisi koskaan katolista hallitsijaa. Jaakko II oli nimittäin kuollut maanpaossa Ranskassa ja ranskalaiset ajoivat valtaistuimelle tämän poikaa James Edwardia.¹⁷⁵ Wilhelmin politiikassa oli korostunut halu yhdistää kuningaskuntansa ranskaa vastaan, ja hän oli koko kautensa unionin puolustaja lähettäen vielä kuolinvuoteeltaan Englannin parlamentille toiveensa että nämä ajaisivat unioniasiaa.¹⁷⁶ Skotlannin hallinto oli lähes täysin halvaantunut ja vaikeasti hallittavissa. Kansaa jakoivat erot englannin ja gaelinkielisten, ylä- ja alamaan, sekä eri uskontokuntien välillä, minkä lisäksi klaanit olivat alueellisesti merkittäviä. Keskittäminen olikin Wilhelmille ja sittemmin Annelle ainoa mahdollisuus saada alue hallintaansa.¹⁷⁷

Tory-henkisenä tunnetun Annen valtaantulo ja korkeakirkollisten vahvistuminen Englannissa herättivät presbyteereissä huolta kirkkonsa puolesta, mistä tulikin Annen ensimmäisen vuoden suurin puheenaihe Skotlannissa. Vähitellen Annen haluttomuuden puuttua Skotlannin uskonasioihin käytyä ilmeiseksi keskustelu rauhoittui.¹⁷⁸ Skotteja ei prinsessa Anne sinänsä haitannut, mutta heissä oli paljon James Edvardia tämän seuraajaksi

¹⁷² Somerset-Fry, 186

¹⁷³ Defoe oli innokas kolonialismin puolustaja, joka suositteli Harleylle siirtokuntien perustamista Etelä-Amerikkaan. Onkin spekuloitu, että monen skotin hengen vaatinut Darien- katastrofi olisi antanut Defoelle kimmokkeen kirjoittaa myöhemmin trooppisen ”selviytymisoppaansa” Robinson Crusoen.

¹⁷⁴ Smout, 179-180

¹⁷⁵ Somerset-Fry, 186

¹⁷⁶ West,

¹⁷⁷ Riley, 4-8.

¹⁷⁸ Trevelyan 208-210

kannattavia jakobiittejä, ja myös monet protestanttista hallitsijaa haluavat presbyteerit halusivat itse saada valita tämän seuraajan. Kuningatar Anne nousikin valtaan hankalassa tilanteessa, hän kun oli valtaan tullessaan sitoutunut hannoverilaiseen perimyksen. Tämän varmistamiseksi hän puhui unionista jo ensimmäisessä puheessaan Englannin parlamentille. Skotit eivät aikailleet tehdessään selväksi kuningattarelle mielipiteensä kruununperimyksestä ja kauppavaikeuksista. Anne yritti sovittelua mieliä ja perusti talvella 1702-1703 komissiot tutkimaan maiden lähentymistä. Nämä saivatkin lähentymistä aikaan, mutta niiden toiminta kuihtui kun molemmissa maissa tuli vaalien myötä valtaan unionivihamieliset parlamentit.¹⁷⁹

Annen kausi sai Skotlannissa kehnon alun. Queensberry¹⁸⁰ teki pahan arviointivirheen suositellessaan Wilhelmin viimeisen skottiparlamentin säilyttämistä, Skotlannissa kun istuntokauden pituutta ei ollut laissa määritelty, ja hän pelkäsi vaalitappiota. Hamilton¹⁸¹ kannattajineen ilmoitti parlamentin olevan laitton ja marssi ulos väkijoukon hurratessa. Tuloksena oli tynkäparlamentti, joka söi hallituksen suosiota ja varmisti sen kannattajien vaalitappion. Vuonna 1703 valittu uusi skottiparlamentti näytti kuoliniskulta unionille. Se oli todellakin edustava siinä mielessä että kaikki mahdolliset ryhmät ja ääripäät istuivat siellä riidellen keskenään, republikaaninen Andrew Fletcher of Saltoun rinnan Ranskasta ohjeita saavien jakobiittilordien kanssa. Jo aikalaiset tiedostivat parlamentin sekavuuden, verraten sitä ”Puolan valtiopäiviin”.¹⁸² Englantilaisvastaisella oppositiolla oli siinä suuri valta, ja se näkikin mahdollisuuden kiristää Englantia säätämällä hallituksen tahdon vastaisesti kaksi kuningattaren kannalta hankalaa lakia: ”Act Anent Peace and War” varasi skoteille oikeuden itse määrätä sodistaan ja rauhoistaan. ”Act of Security” puolestaan määräsi Annen seuraajasta, että tämän valitsisi Skotlannin parlamentti Stuart- suvusta ja että tämän tuli olla protestantti. Lisäksi tämä ei saanut olla sama kuin Englannilla ellei tämä myöntäisi skoteille tasaveroisia kauppaoikeuksia, uskonnonvapautta ja parlamentin itsenäisyyttä.¹⁸³

Skotlantilaisten vaatimuksia pidettiin Englannissa lähes sodanjulistuksena. Skotlannin pelättiin liittoutuvan Ranskan kanssa ja ajavan Englannin kahden rintaman sotaan.¹⁸⁴ Aiheesta syntyi molemmissa maissa kiihkeä keskustelu. Eräs englantilainen kirjoitti Skotlannin historiaa ja vapautta vähättelevän esipuheen lyhyeen Skotlannin historiaansa, joka poltettiin Edinburghissa pyövelin toimesta. Toinen kirjoitti Englannin kruunun

¹⁷⁹ Somerset-Fry, 186-187, Trevelyan 230-231

¹⁸⁰ Queensberryn herttua oli yksi johtavista skottipoliitikoista, ja Annen tärkein edustaja Skotlannissa.

¹⁸¹ Hamiltonin herttua oli englantilaisvastaisen country-opposition johtaja.

¹⁸² Trevelyan 227, 229-237

¹⁸³ Whatley, 210.

¹⁸⁴ Annen terveys oli heikko, eikä ollut mahdotonta että tämä olisi kuollut ennen sodan päättymistä, mikä teki Skotlannin perimyksen varmistamisesta Englannille elintärkeää.

absoluuttisesta ylemmydestä Skotlannin kruunuun verrattuna, kolmas taas helppoudesta kukistaa Skotlanti aseina. Näitä vastaan skotit kirjoittivat Skotlannin vapaudesta, itsenäisyydestä ja historiasta. Näin kummallakin puolella oli kyse kansallisista tunteista, ja päivittäinen ”kynä- ja mustesota”, kuten Defoe sitä nimitti, provosoi ihmisiä molemmissa maissa toisiaan vastaan ennennäkemättömällä tavalla.¹⁸⁵

Skotlannin parlamentin ensimmäisen istuntokauden jälkeen sattui skandaali, kun Ranskaan paennut ylämaan klanipäällikkö Simon Fraser palasi mukanaan väärennetty kirje Jaakko II:n leskeltä Fraserin vihamiehelle Athollin Herttualle. Fraser vei kirjeen Queensberrylle joka uskoi sen aitouteen ja toimitti sen kuningattarelle. Väärennös kuitenkin selvisi, Queensberryn hallitus kaatui ja kuningattarelle uskollisesta Athollista tuli yksi unionin huomattavimpia vastustajia. Queensberryn tilalle tuli joukko presbyteerisiä country-poliitikkoja, jotka tunnetaan nimellä ”Squadrone Volante”. Se luopui jakobiittikytkennöistään ja valtaan päästäkseen lupasi ajaa hannoverilaisen perimyksen Skotlantiin. Se oli kuitenkin luvannut liikaa ja unohtanut Queensberryn olemassaolon: countryjen muuttuessa ”englantilaisiksi” muuttui tämä ”patriootiksi” ja alkoi johtamaan oppositiota yhdessä jakobiittien ja Hamiltonin kanssa, ryhtyen kiristämään englantilaisia entistä voimakkaammin, uhkaamalla lopettaa veronkeruun Skotlannista jos Act of Securityä ei hyväksyttäisi. Godolphinin hallitus oli vaikeuksissa, sillä kun ei ollut enemmistöä omassa parlamentissaan, ja Squadrone oli osoittautumassa heikoksi. Godolphin ja Anne hyväksyivätkin lain.¹⁸⁶

Englanti vastasi skottien uhitteluun voimalla. Poliitikkojen mielestä unioni oli nyt saatava toteutettua keinolla millä hyvänsä¹⁸⁷, ja se julkaisikin vastineena skoteille ”Alien actin”, jossa skoteille annettiin 25.12.1705 asti aikaa hyväksyä hannoverilainen kruununperimys. Muuten Skotteja alettaisiin kohdella vierasmaalaisina, heidän kaupankäyntinsä niin karjan kuin pellavan ja hiilenkin osalta suljettaisiin. Lisäksi aseiden ja hevosten vienti Skotlantiin kiellettäisiin ehkäisemään mahdollista hyökkäystä pohjoisesta. Voimaan tullessaan laki olisi ollut kuolettava isku Skotlannin kaupalle, joka kyseisten tuotteiden osalta oli täysin riippuvainen Englannin markkinoista.¹⁸⁸ 1705 maat olivat sodan partaalla. Toisaalta sekä Act of Security että Alien Act, vaikka herättivät vihaa, lopulta edistivät unionia. Skottien oli pakko valita unionineuvottelujen ja kauppansa lopullisen kuivumisen välillä, englantilaisten taas oli hyväksyttävä skotit vakavasti otettavina

¹⁸⁵ Defoe (1709), 43

¹⁸⁶ Trevelyan 237-243

¹⁸⁷ Somerset-Fry, 188.

¹⁸⁸ Whatley, 213-214.

neuvottelukumppaneina, valittava erillisen pohjoisen valtion tuoman uhan ja unionin vaatimien myönnytysten välillä.¹⁸⁹

Samaan aikaan tapahtui välikohtaus, joka lisäsi kansalaisten raivoa erityisesti Englannissa. Huhtikuussa 1705 hirtettiin Leithissä englantilainen kauppalaivan kapteeni Thomas Green syytettynä merirosvouksesta ja skotlantilaisen laivan miehistön murhaamisesta Madagaskarin edustalla. Näytöt olivat heikot, todisteena lähinnä epämääräiset todistajanlausunnot. Skottiviranomaiset pohtivat syytettyjen vapauttamista, mutta väkijoukon painostuksesta syytetyt hirtettiin.¹⁹⁰ Tästä saivat unionin vastustajat molemmissa maissa propaganda-aseen. Skotit väittivät Englannin suojelleen rikollisia ja yrittäneen vapauttaa nämä, koska uhrin olivat skotteja. Englannissa taas sanottiin väkijoukon vaatineen hirttämistä koska syytetyt olivat englantilaisia. Lisäksi väkijoukon väitettiin huutaneen että koko Englannin kansa pitäisi hirttää ja rasistisesti loukanneen syytettyjä matkalla hirttolavalle. Muista englantilaisista poiketen Defoelta löytyi kuitenkin skoteille myös ymmärtämystä. Hän näki tapauksen onnettomien yhteensattumien summana, heidäthän tuomittiin lakien mukaan (todellisia rikollisia olivat vilpilliset todistajat, ei Skotlannin valtio tai kansa), ja että Englannissakin on tuomittu syyttömiä ihmisiä.¹⁹¹ Tällä hän luultavasti viittasi itseensä.

Näin myrskyisissä merkeissä voi pitää varsin yllättävänä, että unioniasia saattoi lainkaan edetä. Toisaalta Greenin tapaus osoitti lopullisesti Squadrone-hallituksen heikkouden. Argyllin herttua John Campbell¹⁹² piti tuomiota vääränä ja puhui kuningattarelle hallituksen syrjäyttämistä ja korvaamisesta itsensä, Queensberryn ja whigien hallituksella. Campbellin ja Queensberryn ohella ”triumviraatin” täydensi Seafielldin Jaarli, joka oli ollut aiemmassakin hallituksessa ja jolla oli tärkeä merkitys siinä että Squadrone oppositiossa ei liittoutunut jakobiittien kanssa, kuten Queensberry oli tehnyt, vaan käyttäytyi melko neutraalisti. Uuden hallituksen tehtäväksi jäi unionineuvottelujen aloittaminen ja siitä neuvottelevan komission nimittäminen ennen Alien Actin voimaantuloa. Englannin 1705 valittu unionimyönteinen parlamentti teki käytännössä selväksi että mahdolliset unionin ongelmat tulisivat Skotlannista. Se perui alien actin nähtävästi hyvän tahdon eleenä,¹⁹³ jota Defoe korosti myöhemmässä unionikirjoittelussaan.

Skotlannin parlamentin kolmas istuntokausi oli siitä merkittävä, että sen suhtautuminen Englantiin vaihtui raivoisan vihamielisestä kolmessa kuukaudessa sellaiseksi,

¹⁸⁹ Trevelyan 242-243, 247

¹⁹⁰ West, 124-127

¹⁹¹ Defoe (1709) 46-50. Myös Review Vol II, IV, 26.4.-28.4.1705

¹⁹² Campbell johti ylämaan vahvinta klaania, ja parlamentissa radikaalimpeja Whigejä.

¹⁹³ Trevelyan 249, 257-258, 261

että Skotlanti saattoi neuvotella Englannin kanssa. Vain äärimmäisimmät jakobiitit vastustivat komissioiden neuvotteluja unionisopimuksesta, palaisihan se joka tapauksessa vielä Skotlannin parlamentin käsittelyyn, jossa unionin vastustajat uskoivat voivansa vaatia ehtoja jotka eivät tulisi menemään läpi. Yksi unionin läpimenoa edistävä tekijä oli että sitä valmistelevien komissioiden jäseniä ei valittu vaaleilla, vaan he olivat kuningattaren nimittämiä.¹⁹⁴ Yllättäen asiaa ehdotti Hamilton, joka ilmeisesti oli epävarma pääsisikö ollenkaan komissioon jos parlamentti sen nimeäisi, ja sopi siksi Argyllin kanssa salaa tulewansa valituksi jos päätös annettaisiin kuningattarelle. Jakobiitit olivat tästä raivoissaan, olivathan he toivoneet niin vastahankaista komissiota että unioni kaatuisi, ja nyt heidän oma johtajansa antoi tämän mahdollisuuden pois.¹⁹⁵

Vuoden 1706 alku meni komissiota nimitettäessä. Queensberry käveli Argyllin lupauksen yli ja jätti Hamiltonin pois, minkä vuoksi myös Argyll vetäytyi komissiosta. Queensberry nimesi siihen vain tunnettuja unionisteja, Godolphinin tehdessä samoin englantilaisen komission suhteen. Huhtikuussa 1706 kolmekymmentäyksi asiamiestä kummastakin maasta kokoontui Lontoossa, jossa ne pohtivat kesän ajan hyväksyttäviä unionin ehtoja. Lähtökohdat olivat selvät, ja jäsenet huolella valittuja, joten komissioiden työ sujui ilman suurta dramatiikkaa. 22.7.1706 komissaarit hyväksyivät ehdot, jotka sitten vietiin kuningattarelle.¹⁹⁶ Sopimuksessa skoteille luvattiin täydet kauppaoikeudet ja 400 000 punnan ”ekvivalentti” taloudellista apua ja korvausta Darien-hankkeen tappioista. Skotlannin kirkko ja lait luvattiin pitää ennallaan. kaupunkien oikeudet taattiin. Hinta tästä oli skoteille kova: Skotlannin parlamentti lakkautettaisiin, kruununperimys vahvistettaisiin Hannoverin linjalle, kaksi maata saisi nimen Iso-Britannia ja yhteisen lipun. Englantilainen raha ja mittayksiköt tulisivat voimaan myös Skotlannissa.¹⁹⁷ Skotlannin komissio palasi tämän jälkeen kotimaahansa suorittamaan paljon vaikeampaa tehtävää, hankkimaan sopimukselle hyväksyntää parlamentin ja kansan osalta.¹⁹⁸ Juuri tähän työhön myös Defoe osallistui.

¹⁹⁴ Whatley, 224.

¹⁹⁵ Trevelyan, 258-261

¹⁹⁶ West, 124.

¹⁹⁷ Somerset-Fry, 189.

¹⁹⁸ West, 124.

6. Defoen toiminta Skotlannissa

Lähtö Skotlantiin ei tullut Defoelle yllätyksenä, vaan sitä oli suunniteltu jo jonkin aikaa. Defoelle itselleen lähtö sopi erittäin hyvin, olihan hän syvissä taloudellisissa vaikeuksissa, ja hänestä oli annettu vangitsemismääräys velkojen takia. Defoe pyysikin kirjeessään Harleylle joko rahaa kohtuuttomimmille velkojille tai että Harley lähettäisi hänet ulkomaille, pois näiden kynsistä.¹⁹⁹ Defoen vihamiehet saivat tästä syyn kutsua tämän Skotlannin komennusta maanpaoksi. Enemmän kyse oli kuitenkin sattumasta, olivathan Harley ja Godolphin suunnitelleet tämän Skotlantiin lähettämistä jo aiemmin. Hän oli perehtynyt maan asioihin, häntä viehätti maa jossa hänen Englannissa sorretut uskonveljensä kuuluivat viralliseen valtiokirkkoon, ja unionin alkaessa näyttää mahdolliselta hän näki Skotlannin paikkana jossa vapaus ja protestantismi saattaisi kukoistaa ja imperiumin rakenteet kehittyä. Hänen aiemmista suhteistaan Skotlantiin tiedetään vähän, mutta hän näyttäisi käyneen Ylämaalla Wilhelmin tehtävissä.²⁰⁰ Hän ei nimittäin vaivautunut Harleyn agenttina Skotlannissa toimiessaan käyttämään salanimeä, kuten oli Englannissa tehnyt, koska hänet tunnettiin Skotlannissa ennestään.²⁰¹

Defoe aloitti kontaktiverkostonsa luomisen jo alkuvuodesta. Hän oli tutustunut Lontoossa skotlantilaiseen unionimyönteiseen kauppiaseen George Scottiin, joka tutustutti hänet skotlantilaisen unionikomission huomattavimpiin jäseniin. Tämän jälkeen Scott kirjoitti veljelleen kehuja Defoen ymmärtämyksestä kaupasta ja valtion asioista ja kertoen komission pyytäneen Defoeta kirjoittamaan ”an essay at removing national prejudices against union with Scotland” – teoksen, joka on ”hyvin tehty ja vasta esipuhe muille kirjoille joita hän aikoo kirjoittaa unionin puolesta”. Yksi Defoen kanssa ystäväystyneistä komissaareista oli John Clerk, Queensberryn herttuan vävy, joka 13.7. kirjoitti isälleen innostuneen kirjeen jossa kertoi Defoen olevan tulossa Skotlantiin ja olemaan varmasti suureksi hyödyksi. Nämä Edinburghista löydetyt kirjeet ovat muuttaneet vanhoja käsityksiä, niistä kun saa kuvan että skottilaiset unionin kannattajat pikemminkin kuin Harley olisivat vaikuttaneet Defoen toimiin unionikysymyksessä.²⁰²

Defoen matka kohti Skotlantia alkoi 13.9.1706, jota ennen hän vielä kirjoitti Harleylle pyytäen lisäohjeita. Samalla hän määritteli työnsä tärkeimmät aspektit: tunnistaa unionia vastustavat ryhmät ja sabotoida näitä, käännä ihmisiä unionin taakse

¹⁹⁹ Kirje Harleylle, nro. 47, 6.5.1706

²⁰⁰ Kerrigan, 53

²⁰¹ Kirje Harleylle, nro. 53, 30.9.1706

²⁰² West 123-125.

keskustelemalla, vastata kirjallisesti vastalauseisiin, pilkkakirjoituksiin ja vääristelyihin unionista, ja lopuksi vakuuttaa skotit siitä ettei Englannilla ollut aikomusta vähentää Skotlannin kirkon itsenäisyyttä ja asemaa. Loppukirjeessä hän pyysi rahaa hevosten ostoon, kysyi voisiko kirjoittaa unionista review- lehdessään ja huomautti Harleylle tämän kontolla olevan lesken seitsemine lapsineen²⁰³, millä viittasi omaan perheeseensä.²⁰⁴

Matkan varrella Defoe kirjoitti Harleylle vielä kahdesti. Leicesteristä hän kirjoitti 22.9. matkan sujuneen hitaasti rankkasateiden ja teiden kunnan takia, sekä pyysi toimintaohjeita, toivoen saavansa niitä Harleyn yhdysmieheltä ja vakoojaverkoston kassanhoitajalta John Belliltä Newcastlella. Siellä hän kuitenkin sai pettymykseen havaita, ettei ohjeita ollut, mistä kirjoitti 30.9. hieman harmistuneen kirjeen.²⁰⁵ Harley vastasi kirjoittamalla sarjan ohjeita: Defoen tulisi kirjoittaa jatkuvasti, ainakin kerran viikossa, asioiden todellisesta tilasta sellaisena kuin sen näkee. Harley myös nimesi yhteyshenkilöt joille Defoen tulisi lähettää anonyymisti viikoittaiset raporttinsa. Kaikki yhteydet Englantiin tuli pitää salassa ja esittää matkaavansa liikeasioissa ja toimivansa rakkaudesta maahan. Hän voisi vakuuttaa kaikille että kuningatar ja hänen lähipiirinsä kannattavat vilpittömästi unionia. Defoen tulisi myös varoittaa skotteja että tämä olisi heidän paras mahdollisuutensa suosiolliseen unioniin eikä samanlaista tilaisuutta enää tulisi.²⁰⁶ Myös Bell kirjoitti Harleylle 4.10: ”Minulla oli kunnia nauttia A. G:n²⁰⁷ seurasta muutaman päivän ajan ja havaitsin hänet hyvin nerokkaaksi mieheksi ja sopivaksi tehtävään, jota hän on menossa suorittamaan. Toivotan hänelle menestystä”. Lisäksi Bell kirjoitti antaneensa Defoelle käyttörahaa.²⁰⁸

Defoe saapui Edinburghiin lokakuun kuudennen päivän tienoilla, joskin ensimmäinen säilynyt kirje Harleylle on päivätty 24. lokakuuta. Siinä hän alkoi ennako-ohjeidensa mukaisesti raportoida kaupungin tapahtumista, kuvaten kolmea ”väkijoukkoa”²⁰⁹ jotka kaupungissa riehuivat. Ensimmäinen näistä oli presbyteerisen kirkon johto, joka kyllä koostui hyvistä uskonnollisia miehistä mutta oli ”politiikan sokaisema”, toinen taas parlamentti. Seuraavaksi hän siirtyy kuvaamaan sitä varsinaista väkijoukkoa, joka riehui kaduilla. Defoe kertoi eloisasti ja pikkutarkasti mellakoista, joissa Hamiltonin herttuan kannattajat hyökkäsivät unionimyönteisiä poliitikkoja vastaan. Kirjeessään Harleylle Defoe syyttää mellakoista epäsuorasti itse Hamiltonia, jonka epäilee tietoisesti ne aiheuttaneen. Kaupunki

²⁰³ Yksi Defoen kahdeksasta lapsesta kuoli varhain.

²⁰⁴ Kirje Harleylle, nro. 51, 13.9.1706

²⁰⁵ Novak, 295-297, Kirje Harleylle, nro. 52-53, 22.9.-30.9.1706.

²⁰⁶ Harleyn kirje Defoelle (55), lokakuussa 1706.

²⁰⁷ Alexander Goldsmith, Defoen salanimi jota hän käytti matkustellessaan Harleyn tehtävissä Englannissa.

²⁰⁸ Novak, 296.

²⁰⁹ Englanniksi ”Mob”, hyvin negatiivinen ilmaus.

oli pelon vallassa, vartijoita loukattiin ja kivitettiin, ihmiset eivät uskaltaneet mennä ulos eivätkä pitää valoja peläten mielenosoittajien kivittävän kaikki ikkunat joissa näkyi valoa. Defoe oli itsekin saanut osansa väkijoukkojen unioninmyönteisiin poliittikkoihin kohdistamasta uhkailusta.²¹⁰

Siinä missä Unionin vastustus oli Edinburghissa kiivasta, Glasgowssa väkivalta sai järjestäytyneitä muotoja, joiden rauhoittamiseen tarvittiin armeijaa ja Skotlannin kirkon vetoamista väkivallan välttämiseen, se kun oli oikeastaan ainoa instituutio jolla oli vaikutusvaltaa kansaan. Defoe raportoi säännöllisesti ympäri maata vallitsevasta kaaoksesta. Hän oli aluksi itse aikeissa mennä Glasgow'hun, mutta tavattuaan matkalla sieltä pakenevia ”rehellisiä ihmisiä” jotka neuvoivat olemaan menemättä, hän luopui ajatuksesta. Sen sijaan hän palkkasi Länsi-Skotlantiin Pierce-nimisen edusmiehen, joka tekikin siellä niin hyvää työtä että hänen sieltä palattuaan Skotlannin armeijan komentaja Lordi Leven pyysi Defoeta lähettämään tämän takaisin, tästä kun oli ollut apua eikä kukaan muu uskaltanut sinne (Gallowayhin) mennä. Marras-Joulukuussa 1706 laajamittaisen aseellisen kansannousun uhka olikin todellinen, Defoe kirjoitti 28.12, että ”muutaman viikon päästä on joko unioni tai täysi kaaos”.²¹¹ Eräässä kirjeessään Harleylle Defoe kuvasi ylämaalaisten unioninvastaista paraattia Edinburghissa, kuvaten näitä leikkisästi ”kunnioitusta herättäviksi veikoiksi”²¹² ja toivoen että kuningattarella olisi näitä 25000 Espanjassa, maassa joka on yhtäläillä ylpeä ja barbaarinen kuin he²¹³. Defoen ystävä John Clerck laski, että kolme neljästä skotista vastusti unionia. Myöhemmin hän kirjoitti Defoesta: ”hän oli vakooja joukossamme, mutta ei sellaiseksi tiedetty, muuten Edinburghin väki olisi repinyt hänet kappaleiksi”.²¹⁴

Defoe oli tietoinen itseensä kohdistuvasta vaarasta, mutta hänen kirjeistään Harleylle voi päätellä hänen suorastaan nauttineen olostaan. Kirjeessään 26.11. hän kirjoittaa onnistuneensa ensimmäisessä ja tärkeimmässä tehtävässään: kukaan ei epäillyt hänen olevan yhteydessä keneenkään Englannissa. Hän kertoi omaavansa lähettiläitä kaikkialla ja keskustelevansa ihmisten kanssa näiden omalla kielellä: kauppiaille hän kertoi olevansa asettumassa Skotlantiin liike-asioissa, lakimiehille etsivänsä taloa ja maata. Hän ilmoitti tapaavansa hallituksen jäsenen lasitehtaassa ja seuraavana päivänä toisen suolakaivoksessa. Glasgowlaisille hän esiintyi kalakauppiaina ja Aberdeenissa pellavatehtailijana. Kirjeessään

²¹⁰ Defoe, kirje Harleylle otsikolla ”The Edinburgh Mob”. Kirje löytyy kokonaisuudessaan Trent, 95-99.

²¹¹ Kirje Harleylle, nro. 70, 30.11.1706, nro. 80-82, 24.12-28.12.1706

²¹² Englanniksi ”formidable fellows”.

²¹³ Novak, 301.

²¹⁴ Kerrigan, 54.

18.3. 1707 hän kirjoitti melko samalla tavalla, verraten itsevarmasti itseään kardinaali Richelieuhun, ja kertoen omaavansa vakoojia parlamentissa, komissiossa ja kirkolliskokouksessa. Lisäksi hän mainitsi, ettei mikään ole yhtä helppoa kuin skotin ostaminen pettämään ystäväänsä.²¹⁵ Onnistuttuaan onkimaan tietoja Athollin herttuan ja Fletcher of Saltounin johtamasta unionivastaisesta parlamenttiryhmästä hän kirjoitti ylpeänä: ”in this Little scheme of their affaires I have acted a True Spy to you”²¹⁶.

Näin avoimien kirjeiden kirjoittaminen oli varsin vaarallista, ja kummallista onkin, että Harley vastasi samanlaiseen leikittelevään sävyyn. Vasta erottuaan vakoiluskandaalin takia²¹⁷ ja noustuaan uudelleen valtaan alkoi Harley vaatia kirjeensä koodattuna. Clerk ja muut johtavat skottiunionistit varmaankin tiesivät Defoen yhteyksistä Englantiin ja katsoivat sen eduksi asialleen, mutta olisivat kuitenkin järkyttyneet näistä kirjeistä, jotka olivat paitsi vaarallisia, niin myös pilkkasivat skotteja. Defoe riskeerasi unionin vain korostaakseen itseään.²¹⁸ Lisäksi Defoe ei ollut niin epäilyjen ulkopuolella kuin antoi ymmärtää. Eräs tuntematon kirjoittaja julkaisi pamfletin ”The Review reviewed, in a letter to prophet Daniel in Scotland”, jossa pilkkasi Defoeta tämän pröystäilystä hienoilla vaatteilla, peruukilla ja kultasormuksella samalla kun yritti vakuuttaa skotit, vaikka hän olisi paljastuessaan tuonut suuren skandaalin sen päälle, joka hänet oli lähettänyt.²¹⁹

Defoe kiisti järjestelmällisesti moiset syytökset, valitellen että kaikkia englantilaisia, jotka ovat maassa yksityisissä asioissaan, epäiltiin vakoojiksi tai Englannin hallituksen lähettiläiksi.²²⁰ Johtuiko sitten Defoen vakuutteluista tai siitä ettei edellä mainittu pamfletti saanut suurta julkisuutta, hänen onnistui saavuttaa skottien luottamus. Hänen peitetarinansa, jonka mukaan hän oli paennut Englannista vihollisiaan ja uskonvainoja ja oli asettumassa Skotlantiin kauppiaksi ja rakkaudesta maahan, oli erittäin toimiva koska se oli suureksi osaksi totta. Miehenä, joka oli kärsinyt englantilaisten nonkonformistien puolesta, hän sai Skotlannin kirkon luottamuksen. Hän sopeutui hyvin maahan jossa tunsu kuuluvansa yhteiskuntaan ja kirkkoon ilman syrjintää,²²¹ ja pohti oikeasti jäämistä Skotlantiin, missä hän toivoi Harley'n järjestävän itselleen viran tullissa. Lisäksi hän toteutti monet liiketoimet joihin

²¹⁵ Armstrong, 9.

²¹⁶ Kirje Harleylle, nro 85, 4.1.07, Novak, 289.

²¹⁷ Harley joutui eroamaan 1708, kun hänen toimistonsa tyytymätön työntekijä William Gregg luovutti salaista kuningattaren kirjeenvaihtoa ranskalaiselle vakoojalle.

²¹⁸ West, 129-130.

²¹⁹ Kerrigan, 54.

²²⁰ Defoe 1706 (3), 23.

²²¹ West, 128-129.

Skotlannissa peitetarinansa takia tutustui²²², ja kirjoitti Caledonian, ylistysrunon Skotlannille, joko aidosta innostuksesta tai korostaakseen rakkauttaan Skotlantia kohtaan peitetarinaansa varten.

Skottilaisten ystäviensä avulla Defoe pääsi seuraamaan parlamentin istuntoja ja osallistumaankin niihin, minkä lisäksi hän istui lordien komissioissa jotka käsittelivät unionin teknisiä yksityiskohtia, kuten mittayksiköitä ja tulli- ja veroasioita, joista hänellä kauppiana oli kokemusta. Hän pääsi kirkolliskokouksen – jota monet pitivät vaikutusvaltaisempana kuin parlamenttia – sisäpiiriin, ja tutustui nopeasti suurimpaan osaan Skotlannin tärkeimmistä henkilöistä, joita tapasi päivittäin ylimystön suosimassa Fortune's Coffee Housessa.²²³ Englannissa vainottu ja melko epäsuosittu Defoe näyttää kantaneen Skotlannissa jonkinlaista renessanssineron arvostusta, häntä pidettiin ainakin unionimyönteisten osalta niin poliittisen teorian, uusien maanviljelysmenetelmien kuin kaupankin asiantuntijana.²²⁴ Defoen verkostoituminen oli niin nopeaa että on vaikeaa ymmärtää missä vaiheessa hän ehti kirjoittaa, mutta samalla hän kirjoitti niin paljon että on vaikea ymmärtää missä vaiheessa hän ehti tehdä mitään muuta.²²⁵

Parlamentissa Defoella ei ollut suoraa vaikutusvaltaa asioihin, mutta hän saattoi raportoida Harleylle sen tapahtumista. Sen sijaan hänen asemansa Lordien komissiossa oli erittäin hyödyllinen, ja heti siihen päästyään Defoe saattoikin kirjoittaa Harleylle onnenpotkusta jonka ansiosta saattoi auttaa enemmän kuin oli odottanutkaan. Defoe saavutti komission lordien luottamuksen jopa siinä määrin että omien sanojensa mukaan sai siinä käytännössä suurimman päätösvallan.²²⁶ Hän raportoi jo ennalta käsiteltävistä asioista kysyen Harleylta mitä englantilaiset olisivat valmiita hyväksymään, ja pyrki estämään kaikki sellaiset lisäykset artikloihin jotka eivät tulisi kyseeseen. Tässä hän yleisesti ottaen onnistuikin, joskin esimerkiksi mallasveroa käsittelevä artikla osoittautui skoteille sietämättömäksi. Näissä tapauksissa Defoe toivoi Englannin vain hyväksyvän muutokset ”suuremman hyvän vuoksi”.²²⁷ Defoe myös kommentoi Englantilaisten suunnitelmia skottinäkökulmasta. Hän vastusti Harleyn mainitsemaa suunnitelmaa alistaa skottien lisäykset Britannian yhdistyneen parlamentin käsittelyyn. Defoen mielestä tämä olisi vaarantanut koko unionin. Britannian

²²² Kerrigan, 55.

²²³ West, 128.

²²⁴ Novak, 309.

²²⁵ Kirjeessään Harleylle (nro. 92, 2.2.1707) Defoe, kuultuaan tämän sairastelevan, kehotti tätä lepäämään, todeten itselläänkin olevan kokemusta: liiallinen työskentely ja vähäinen uni näkyvät aiemmin hyvässä terveydessä, jota aiemmat stressit tai vankilakaan eivät olleet kyenneet murtamaan.

²²⁶ Kirje Harleylle, nro. 61, 9.11.1706

²²⁷ Kirje Harleylle, nro. 71, 7.12.1706

parlamentti oli skoteille kirosana, eivätkä nämä uskoneet saavansa siellä oikeutta. Skottien vaatimusten hyväksyminen taas auttaisi rauhoittamaan mieliä.²²⁸

Defoen ”salaisen välittäjän” rooli oli unionin kannalta tärkeä, koska – kuten Defoe toistuvasti Harleylle tähdensi – unionisopimus oli saatava läpi kerralla, skotit tuskin hyväksyisivät mitään englantilaisten tekemiä muutoksia, jotka pakottaisivat sopimuksen uudelleen skottiparlamentin hyväksyttäväksi, etenkin jos parlamentti ehditsi vaihtua.²²⁹ Englantilaisten olisi toisin sanoen hyväksyttävä kaikki skottien tekemät muutokset tekemättä uusia. Unionin vastustajat pyrkivätkin ajamaan lisäyksiä joita Englanti ei hyväksyisi. Nämä menivät kuitenkin komission kautta, ja Defoen onnistui vakuuttaa komissio siitä että näiden hyväksyminen tekisi kaiken aiemman työn turhaksi, minkä vuoksi komissio hylkäsi ne.²³⁰

Defoen asema komission jäsenenä oli tärkeä, mutta itse hän piti merkittävimpana kontribuutionaan vaikuttamistaan papistoon, jonka oli havainnut Skotlannin asioiden hallinnan kannalta keskeiseksi ryhmäksi. Skotlantiin saavuttuaan Defoen suhtautuminen Skotlannin kirkkoon ja papistoon oli hankala. Toisaalta hän luonnollisesti sympatisoi presbyteerisyyttä ja ihaili kirkon suurta vaikutusta skottien elämään ja ajatteluun. Toisaalta hänellä oli vaikeuksia vaikuttaa papistoon, ja hänen ensimmäiset kirjeensä Harleylle kuvastavatkin jonkinlaista halveksuntaa skottikirkonmiehiin, näiden irrationaalisuuteen ja liian liekehtiviin saarnoihin. Näiden ajattelussa sinänsä triviaalit asiat saivat suuren tunteellisen painoarvon johon oli vaikea vaikuttaa järkiperaisilla argumenteilla. Vastaavasti skotitkin suhtautuivat Defoehen epäluuloisesti: vaikka hän oli uskonveli, oli hän kuitenkin englantilainen. Hänessä oli myös havaittavissa maallista pragmaattisuutta, minkä lisäksi monet skotit luultavasti epäilivät hänen motiivejaan, vaikka hän tämän Harleylle kiistikin.²³¹

Defoen ja skottikirkonmiesten suhteista kirjoittaneen David Macreen mukaan Defoe osoitti tunneälyään oppimalla kunnioittamaan näiden näkemysten ja omantunnon kysymysten voimaa. Defoe luokitteli monta ryhmää vastustajiaan ja kehitti strategioita joilla käsitellä kutakin ryhmää joko suoraan tai ehdottamalla Harleylle toimintatapoja. Osa presbyteeripapeista oli valmis passiivisesti hyväksymään unionin, mutta uskollisuuden vala monarkille joka oli anglikaanisen kirkon pää, oli omantunnonkysymys.²³² Siinä missä Defoe ensimmäisissä kirjeissään piti näitä hulluina, alkoi hän pian nähdä nämä viisaina miehinä

²²⁸ Kirje Harleylle, nro. 69, 28.11.1706

²²⁹ Kirje Harleylle, nro. 62, 13.11.1706, nro. 92, 2.2.1707

²³⁰ Kirje Harleylle, nro. 76, 16.12.1706

²³¹ Macree 62-63

²³² Macree 69-70

jotka vaan olivat epävarmoja episkopaalisuuden ja valojen suhteen. Hän alkoikin suositella Harleylle hellempää keinoja tehdäkseen siirtymän näille helpommaksi.

Presbyterinen papisto oli kuitenkin suurimmalta osaltaan unionia vastaan, ja vastustuksessaan yleensä vankkumattomia. Defoe paitsi istui säännöllisesti kirkolliskokouksen komissiossa yrittäen vaikuttaa sen päätöksiin vaihtelevalla menestyksellä²³³, myös keskittyi suullisessa keskustelutoiminnassaan erityisesti papistoon. Hän piti papistoa kansan todellisina ”sytyttäjinä”: jos he puhuivat unionia vastaan, kaikki puhuivat. Defoen kuitenkin onnistui omien sanojensa mukaan löytää näistä ne jotka suhtautuivat unioniin myönteisesti – ja käännättää muutama sellaiseksi – ja valjastaa nämä toimimaan unionivastustajien vastavoimana.²³⁴

Defoen voi katsoa onnistuneen poliittisessa toiminnassaan hyvin. Hän loi kontaktiverkoston jolla sai hankittua tietoa kaikista tärkeistä tapahtumista ja osallistui aktiivisesti kirjalliseen debattiin jota unionista käytiin. Hänen Harleyltä saamansa tehtävän käännättää ihmisiä unionin taakse henkilökohtaisilla keskusteluilla tuloksia on sitä vastoin melko mahdoton jäljittää. Se on kuitenkin todennäköisesti ollut hänen tärkeimpiä tehtäviään, olihan unionin läpimeno pitkälti kiinni nimenomaan parlamentin äänestyksestä, jossa korostui kannastaan epävarmat jäsenet. Päätellen siitä kuinka nopeasti hän sopeutui Skotlannin poliittiseen kenttään ja tutustui ihmisiin on hänellä luultavasti ollut mahdollisuus vaikuttaa suorilla keskusteluilla ainakin osaan heistä, ja moni heistä seurasi meneillään olevaa kiihvasta kirjallista väittelyä. Yhdessä muiden, lahjottujen tai muuten unionia kannattavien, Skotlannin merkkihenkilöiden Englannin rahallisella tuella tekemän lobbauksen, ja ainakin osassa tapauksia luultavasti lahjonnan kanssa Defoen onnistui saada riittävä enemmistö parlamentaarikoista unionin taakse, jotta parlamentti ratifioi jokaisen Unionisopimuksen artiklan 16.1. 1707²³⁵.

7. Defoen kirjallinen toiminta Unionin hyväksi

Olen tässä tutkimuksessa käyttänyt lähinnä Defoen Review- lehteä ja pamfletteja, mutta niiden ohella Defoe julkaisi paljon muutakin, kuten satiireja ja runoja. Ennen varsinaiseen tutkimukseen menoa luon pienen kokonaissilmäyksen näihin. Defoen satiireista edustava esimerkki on hänen pian Skotlantiin tulonsa jälkeen väkijoukkojen mellakoinnin vuoksi

²³³ Kirje Harleylle, nro. 59, 2.11.1706

²³⁴ Kirje Harleylle, nro. 92, 2.2.1707, nro. 119, 29.9.1707

²³⁵ Somerset-Fry, 188-189.

kirjoittamansa ”A Letter from Mr. Reason, to the Mighty Prince the Mob”. Nimensä mukaisesti kirjoittajaksi on merkitty ”herra Järki”, joka kirjoittaa syrjäytettynä ”Ruhtinas Väkijoukon” entisenä neuvonantajana tälle toivoen tämän ottavan itsensä ja vanhat ystävänsä kuten ”Herra Ymmärryksen ja Herra Arvostelukyvyn” takaisin palvelukseensa ja luopuvan nykyisistä keunoista neuvonantajistaan kuten herroista ”Ahneus” ja ”Mustasukkaisuus”. Hän pahoittelee ennen kaikkea unionin puolesta puhuvien neuvosherrojen huonoa kohtelua, mutta ei syytä hänen korkeuttaan Väkijoukkoa tästä vaan nimenomaan tämän keunoja neuvonantajia. Satiirisesta esitystavastaan huolimatta tämäkin kirjoitus kuitenkin lopulta päätyy selvittämään, mitä Hänen Korkeutensa eli rahvas hyötyisi unionista, tuomatta mitään erityistä uutta hänen esseissään esittämiin näkökulmiinsa. Painotus tosin on hieman enemmän kansan kiinnostuksen kohteissa kuten unionia seuraavassa työpaikkojen lisääntymisessä.²³⁶

Hieman samantapainen teos oli unionin ratifioinnin jälkeen julkaistu runo ”The Fifteen comforts of a Scotch-man”, jossa Defoe luetteli runomuodossa 15 skotlantilaisten saamaa hyötyä unionista, kuten voiman Ranskaa vastaan, hyvän kuningattaren (Annen) ja uskonnon vakauden. Samantyyppisiä asioita hän luetteli myös runossaan ”True-born Britain” jossa aivan erityisesti iloitsi sotien loppumisesta suurten soturikansojen väliltä ja ylisti uuden yhtenäisen Britannian mahtia jolla voitaisiin antaa Ranskalaisille kunnan opetus. Juuri Ranskan vastaisuus näyttääkin olleen Defoelle itselleen se pohjimmainen unionin etu, josta hän lienee puhunut jo Wilhelmin kanssa. Ranskan vastaisuuteen liittyy hänen Review-lehtensä miscellanea-osiossa 16.1.-4.2.1707 kirjoittama jatkokertomuksensa. En ole siihen tutkimuksessani viitannut, koska se ei tuonut mitään uusia argumentteja, mutta mielenkiintoisen siitä tekee sen tyyli. Kyseessä on dialogi rehellisen presbyteerin ja lipevän jakobiitin välillä, joista jälkimmäinen yrittää kääntää edellistä tukemaan liittoa Ranskan kanssa. Tällainen antiikin filosofeilta tuttu kerrontamuoto oli tavallinen Defoen kilpailijoilla Lesliellä ja Tutchinilla, mutta Defoe käytti sitä tutkimukseni ajanjaksona vain tässä.

Defoe kirjoitti runoja myös osaksi poliittista debattia. Lordi Belhavenin kuuluisaan saarnaan, joka myös julkaistiin suuremman yleisön saavuttamiseksi, Defoe vastasi tällaisella lyhyellä pilkkarunolla. Belhavenin puhe kertoi hänen näkemästään näystä, jossa hän näki ikivanhan ”Äiti-Kaledonian”, kuin Caesarin senaatissa, henkitoreissaan odottamassa viimeistä iskuaan. Hän näki monia muitakin asioita jotka tulisivat koitumaan Skotlannille kohtalokkaaksi. Belhavenin puhe herätti Parlamentissa lähinnä huvitusta, mutta upposi sen sijaan kansaan, minkä vuoksi Defoe näki tärkeäksi vastata siihen. Defoen vastaus, ”The

²³⁶ Defoe 1706 (8)

Vision, a Poem. Being an answer to the Lord Beilhaven's speech. By a person of quality”, pyytää uneksijoita, noitia ja selvännäkijöitä kuuntelemaan, sillä Skotlannin Edinburghissa on syntynyt näkijä joka näkee asioita joita ei kuolevainen voi nähdä. Defoe ampuikin puheen alas nimenomaan pilkkaamalla sitä sen perusteluiden hataruudesta ja profetiamaisesta kerrontatyylistä.²³⁷

Osalla Defoen kirjoituksista oli muunlaisia motiiveja. Esimekiksi Skotlannin ylistykseksi kirjoitettu ”Caledonia”- runo lienee kirjoitettu nimenomaan vakuuttamaan skotit Defoen rakkaudesta maahan ja halusta asettua sinne. Samoin muutamien hänen kauppaa käsittelevien kirjoitustensa, kuten “Considerations in relation to trade” pamfletin²³⁸, tarkoituksena lienee ollut vakuuttaa skotit hänen asiantuntemuksestaan niillä aloilla, joita hän peitetarinansa mukaan tuli Skotlantiin harjoittamaan, esimerkiksi viinien kauppaamisessa. Defoen kirjoituksen pikkutarkkuus näiden alojen hinnoista ja muista arvoista puhuttaessa todennäköisesti karkotti suurimman osan lukijoista ja teoksen kohderyhmänä lienevätkin olleet vaan muutamat erikoistuneet kauppiaat.²³⁹ Unionin historiaa Defoe alkoi kirjoittaa ainakin osittain koska sai siitä tekosyyn penkoa tietoja asioista. Defoe kirjoittikin hyvin monenlaisia kirjoituksia eri kohderyhmille eri tyyeillä ja eri syistä. Tämä monipuolisuus oli juuri se ominaisuus mikä teki Defoesta aikansa johtavan poliittisen kirjoittajan ja journalistin sekä myöhemmin Englantilaisen romaanikirjallisuuden uranuurtajan.

7.1. Defoe ja identiteetit

Kirjoittaessaan Unionin puolesta Defoe oli propagandisti jolla oli selkeä tehtävä. Näin ollen hänen oli väistämättä pyrittävä vaikuttamaan myös molempien kansallisiin identiteetteihin, siihen miten nämä näkivät itsensä ja toisensa. Anthony D. Smithin määritelmän mukaan kansallinen identiteetti on sellaisten arvojen, symbolien, muistojen, myyttien ja perinteisten mallien, jotka muodostavat kansakunnalle perinnön ja johon yksilöt identifioituvat, ylläpitämistä ja jatkuvaa uudelleenmäärittelyä. Historiankirjoituksessa nämä identiteetit on alettu ymmärtää rakennetuiksi luonnollisen sijaan. Ihmisten on pitänyt ”kuvitella” kansallinen yhteisö, nähdä ihmismassan, josta suurinta osaa eivät koskaan tapaisi, jakavan yhteisen historian, kulttuurin, intressit ja niin edelleen. Kansallinen identiteetti oli käsitteenä Defoen aikalaisille tuntematon, joten sen käyttö sisältää anakronismin vaaran, mutta sitä käytetään

²³⁷ Defoe 1706 (9)

²³⁸ teoksen koko otsikko on “Considerations in relation to trade considered, and A short view of our present trade and taxes, compared with what these taxes may amount to after the Union”

²³⁹ Defoe 1707 (1)

yleisesti tutkimuksen apukäsitteenä. 1700-luvun ajatusmaailmaa ei voi selittää nykyisen kansallisen identiteetin käsitteen kautta, mutta voimme tutkia eliitin toimesta rakennettua virallista kansallista identiteettiä aatteellisena ja kielellisenä ilmiönä.²⁴⁰

”Kansallisesta identiteetistä” poiketen 1700-luvun alun ihmisille ”kansakunta” (nation) -sanasto oli tuttua, esiintyihän se jo Defoen lehden (Review of the state of the English Nation) nimessäkin. Liah Greenfieldin mukaan Englanti oli maailman ensimmäinen ”nation”, olihan sillä selkeät maantieteelliset rajat ja kirkon kansankielisyys helpotti kansallisen tietoisuuden artikulointia jo varhain. Sama päti Skotlantiinkin ainakin alamaan osalta.²⁴¹ Kuitenkin on huomioitava merkitykset joita sanastolle tuolloin annettiin, termiä ”nation” käytettiin puhuttaessa omasta maasta ja siinä asuvista ihmisistä. Itsenäiseksi entiteetiksi ja poliittisen vallan alkuperäksi se muuttui vasta Ranskan vallankumouksen jälkeen. Nationalismiaiheinen tutkimuskirjallisuus tekee yleensä eron varhaismodernien patrioottisten tunteiden ja modernin nationalismin välillä,²⁴² koska nationalismiin katsotaan vaativan massapolitiikkaa, uskonnollisen ajattelun väistymistä ja ihmisten keskeisyyttä painottavan poliittisen teorian olemassaolon.²⁴³

Useimmat tutkijat ovat alkaneet nähdä nationalismiin kehittymisen prosessina, jonka synnyn ajoittaminen riippuu käsitteen käytöstä.²⁴⁴ Steven Pincus pitää 1688-89 vallankumousta ensimmäisenä nationalistisena vallankumouksena, hänen mukaansa suuri osa sen kannattajista oikeutti sen nationalistisin termein: he kokivat pelastavansa Englannin vapauden, uskonnon ja kulttuurin ranskalaiselta tyrannialta. Pincusin mukaan tällainen nationalismi oli mahdollista, koska varhaismoderni Englanti oli kokenut muutoksia koskien edellä mainittuja vaatimuksia: se oli siirtymässä markkinatalouteen, minkä lisäksi lehdistö ja kahviloiden tapaiset sosiaaliset keskustelupaikat olivat yleistyneet. Se oli yhä uskonnollinen yhteiskunta mutta ”uskonnon paikka” siinä oli siirtynyt, yhä useampi halusi erottaa uskonnon politiikasta. Lisäksi Pincus näkee vallankumouksen hetkeksi historiassa jolloin enemmistön englantilaisista ensisijainen identiteettisuhde kohdistui kuninkaan henkilön sijasta valtioon. Syynä Jaakon vastustamiseen oli englantilaisten kiintymys poliittiseen kulttuuriinsa, hallitsijan kuuluminen vieraaseen poliittiseen kulttuuriin oli nationalistinen ongelma. Pincus näkee myös vallankumousta seuranneet sodat osana samaa nationalistista jatkumoa.²⁴⁵

²⁴⁰ Ihalainen 2006, 178-179, Claydon & McBride, 4

²⁴¹ Claydon & McBride, 15-16

²⁴² Ihalainen 2005, 7, 15, 370-372

²⁴³ Pincus 76-77

²⁴⁴ Ihalainen 2005, 10

²⁴⁵ Pincus 78-80, 84-85, 93

Useimmat tutkijat korostavat uskonnon roolia varhaismoderneissa kansallisissa tuntemuksissa erotuksena modernista maallisesta nationalismista. Identiteetin rakentamisessa kirkkojen rooli oli keskeinen, ja se korosti esimerkiksi saarnoissaan yhteistä hallitsijaa, kirkkoa ja menneisyyttä rodun, kielen tai kulttuurin sijaan. Identiteetti luotiin tuntemalla kuuluvuutta johonkin, ja kirkon keskeisyys näkyy siinä kuinka keskeisiä uskonnolliset yhteisöt tässä olivat.²⁴⁶ Saarnojen ohella yhteisöllisyyttä luotiin muissa painotuotteissa ja muistopäivillä. Useimmiten oman joukon määrittäminen edellyttää sen erottamista jostain muusta, ilmiö jota antropologit kutsuvat bi-polaariseksi lähestymistavaksi. Varsinkin Linda Colley on korostanut katolisuuden merkitystä toiseutena rakennettaessa brittiläistä identiteettiä. Hänen mukaansa historioitsijat ovat keskittyneet liikaa anglikaanit-dissentterit ja presbyteerit-episkopaalit jakolinjoihin, minkä ei pitäisi hämärtää sitä tärkeintä eli protestantismien ja katolisuuden välistä jakoa. Britannia oli ”pluralistinen joskin aggressiivisen protestanttinen” poliittinen kulttuuri, mikä näkyi esimerkiksi historianäkemyksessä jonka mukaan katoliset olivat kaiken historiassa tapahtuneen pahan takana. Tällainen maailmankatsomus ei ollut irrationaalinen, vaan vastaava esiintyi Euroopassa käänteisenä: militanttia katolisuutta, vastauskonpuhdistus, inkvisitio. Britannia oli linnake näitä vastaan, saari, jolla oli selkeä Jumalan luoma identiteetti: fyysinen muoto ja sijainti kartalla. Sillä oli selkeät ja muuttumattomat rajat jotka erottivat sen muusta Euroopasta.²⁴⁷

Colleyle protestantismi oli lähinnä anti-katolisuutta, ja jotkin tutkijat, kuten Black, ovatkin kritisoineet häntä Englannin uskonelämän näkemisestä hegemonisempana kuin se olikaan. Vaikka whigit pyrkivätkin uskonnolliseen suvaitsevaisuuteen, oli Blackin mukaan poliittinen ja ideologinen jako niin syvä, ettei ollut mitään yhdistävää protestanttista konsensusta jolle vahvan kansallisen identiteetin olisi voinut rakentaa. Vaikka anti-katolisuus oli kantavia elementtejä kansallisen identiteetin rakentamisessa, se ei johtanut homogeenisiin kampanjoihin katolisia vastaan, vaan nämä saivat retoriikasta huolimatta olla suhteellisen rauhassa. Väkivalta yhdistettiin katolisuuteen ja katsottiin anglikaanisen hengen vastaiseksi. Samanlainen suhtautuminen päti dissenttereihin. Hegemoniaan riitti joka tapauksessa keskustelun sääntely, joka oli helpompaa kuin yrittää pakottaa kaikki anglikaaneiksi. Varsinkin sota-aikoina koko maan saaminen sotaponnistuksiin oli tärkeämpää kuin kaikkien saaminen samaan uskoon.²⁴⁸

²⁴⁶ Ihalainen 2005, 7, 11-12, 372

²⁴⁷ Colley 17-19, 23-24

²⁴⁸ Black 55, 60-64,69-70

Defoen kirjoittaminen unionista seurasi suurelta osin Colleyn teesejä. Hän pyrki kaikessa kirjoittelussaan korostamaan katolisuuden toiseutta ja vähättelemään protestanttien välisiä eroja. Defoe koki ”Englannin kirkon” olevan subjektiivinen käsite, jota kaikki ryhmät – katolisetkin – käyttivät puhuessaan omastaan. Defoe peräänkuuluttikin terminologian selventämistä, hänen mukaansa ”Englannin kirkko” oli kulloinkin parlamentin hyväksymä kirkko.²⁴⁹ Tämän kirkon tulisi hänen mukaansa olla protestanttinen unioni katolisia vastaan, ja ainakin jos protestantteja uhataan, pitäisi näiden liittoutua. Kaikille protestanteille protestanttisen perimyksen turvaaminen oli yhteinen päämäärä, näiden välinen jakaantuminen oli katolisten etu. Defoe muistutti dissenterienkin olevan protestantteja, mikä on pienempi paha kuin katolisuus. Hän toivoi ”kristillistä unionia” protestanttien kesken, uskoen sovittelun ja jopa dissenterien integraation anglikaaniseen kirkkoon olevan mahdollinen pienin myönnytyksin, jos sitä vain yritettäisiin.²⁵⁰ Hän korosti dissenterien maltillisuutta ja rauhantahtoa, he ovat parempia kristittyjä kuin heitä tuomitsevat. Raamattu sanoo: jos uskoo Jeesukseen, pelastuu. Nämä kaikki uskovat.²⁵¹ Defoe ei tosin tässä ”muista” että niin uskovat katolisetkin. Blackista poiketen Defoe korosti dissenterivainoja, Defoen mielestä nämä olivat omituisia maassa joka oli kokenut uskonvainoja reformoidessaan katolisuutta – se vainosi nyt itse niitä jotka halusivat reformoida hieman pidemmälle.²⁵² Blackin ja Defoen välinen ristiriita selittyy sillä mitä he vainoista puhuessaan tarkoittivat. Dissenterien ja katolisten kohtelu (jälkimmäisistä Defoe ei luonnollisesti ollut huolissaan) oli luonteeltaan enemmän passiivista syrjintää ja yhteisön marginaaliin sysäämistä kuin aktiivista vainoa.

Vaikkei varsinaisia vainoja Englannin sisällä esiintynytkään, oli katolisuuden toiseuden merkitys kansallisen identiteetin rakentamiselle kiistämätön. Uskonpuhdistus ja – sodat olivat korostaneet uskonnon merkitystä kansalliselle identiteetille jo 1500-luvulta lähtien. Tuolloin oli luotu kansallinen kirkko, erotukseksi universaalista katolisesta kirkosta. Kansallinen kirkko identiteetin rakentajana jätti kategorisesti katoliset ulkopuolelle toiseudeksi jonka stereotypia muodosti perustan oman maan ja kansan erottamiseen muista. Huomattavaa on, ettei katolisuus kuitenkaan sinänsä ollut se perimmäinen toiseus, olihan Englannilla katolisia liittolaisia. ”Katolisuus” toimi usein synonyyminä Ludvigin tyrannialle pikemmin kuin koko katoliselle kirkolle: Ranska oli se suurin toiseus, protestantismien ja vapauden vihollinen²⁵³. Katoliset monarkit kuvattiin tyranneiksi, minkä lisäksi halveksittiin

²⁴⁹ Review vol II, V, 18.9.1705

²⁵⁰ Review vol II, IV, 2.6.1705, Review vol II, V, 25.9.1705

²⁵¹ Review vol II, V, 13.12.1705

²⁵² Review vol II, V, 15.12.1705

²⁵³ Ihalainen 2005, 300-301, 311, 313

Espanjan ja Ranskan ylpeiksi ja julmiksi kuvattua yläluokkaa ja papistoa joka opetti korruptoitunutta perversiota evankeliumeista eivätkä siksi sallineet kansankielisiä raamattuja. Katoliset myös kohtelivat harhaoppisia julmasti, minkä lisäksi englantilaiset äimistelivät näiden kirkkojen ja luostarien pömpöösiä rikkautta kansan nähdessä nälkää. Paavillisuus, tyrannia ja kansan köyhyys kulkivat käsi kädessä englantilaisten propagandassa.²⁵⁴

Defoe viittasi mielellään Ranskaan hakiessaan toiseutta, käyttäen termiä ”katolinen” edellä esitetyllä tavalla sen synonyymina. Ramilliesin voiton jälkihuumassa hän yltyi puhumaan ”kristittyjen ja barbaarien” eroista kontekstina sodassa vihollisia kohtaan osoitettu armo: protestantit ovat tässä parempia, katoliset taas barbaarisempia.²⁵⁵ Puhuessaan Englannin sisäisestä jakaantumisesta hän toteaa ironisesti Ranskan vahvistumisen pitävän Englantia sisäisesti kasassa, leikkien ajatusleikkiä jossa Ranska pääsisi sodassa niskan päälle: kuinka englantilaiset näkisivät toisensa ja (Defoen mielestä turhat) riitansa sen jälkeen? Ranskan hyökätessä ne tuntuisivat aika toisarvoisilta.²⁵⁶ Luetellessaan unionikeskustelussa niitä joille unioni olisi haitallinen tai jotka sitä vastustavat hän yleensä mainitsi Ranskan kuninkaan ensimmäisenä, ennen jakobiitteja ja ”puolueen rauhan vastustajia”.²⁵⁷

Defoe kuvasi kansantaruihin viittaamalla katolisuutta ”Hobgobliniksi jolla peloteltiin lapsia ja viihdytettiin vanhoja naisia ympäri maata”. John Foxen ”Book of Martyrsin” tavoin nämä tarinat liittyivät yleensä Englannin sisäisiin tapahtumiin kuten Marian vainoihin, ei niinkään katolisuuden ulkomaiseen luonteeseen. Samoin näihin liittyivät kansalliset juhlapäivät, joita vietettiin katolisuudesta saatujen voittojen kunniaksi. Ruutisalaliiton päivänä 5.11. oli tapana ”polttaa paavi”, joskus myös hallitsijan syntymäpäivänä ja 1700-luvun alussa Elisabethin valtaannousun vuosipäivänä 17.11. Paavin vieressä saattoi palaa myös ”teeskentelijä”, joskus muitakin hahmoja kuten jesuiitta, munkki tai ylämaalainen jakobiitti. Esitykset, joiden katsottiin olleen samalla hauskoja ja opettavaisia, vetivät paljon katsojia.²⁵⁸ Antikatolisuutta on kutsuttu 1600-1700-luvun johtavaksi poliittiseksi ideologiaksi Englannissa. Arvot, joita ei hyväksytty, liitettiin siihen. Vallankumous nähtiin protestanttien voitoksi katolisuudesta, ja sitä seurasi kaksikymmentä vuotta sotia Ranskaa vastaan, jolloin antikatolisuudesta tuli luonteva osa sotapropagandaa. Sen potentiaalista aidosti yhdistää kansa on kuitenkin tutkijoiden keskuudessa kiistelty. Joka

²⁵⁴ Haydon 34-35

²⁵⁵ Review Vol III, VI, 1.7.1706

²⁵⁶ Review Vol II, IV, 23.6.1705

²⁵⁷ ks. esim. Review Vol III, VIII, 10.10.1706

²⁵⁸ Haydon, 39, 42-43. Colley 25

tapauksessa sen merkitys vähitellen väheni ennen 1700-luvun puoltaväliä maallisemman näkemyksen oman kansakunnan erityisyydestä korvatessa perinteiset teologiset uhkakuvat.²⁵⁹

Englannissa oli havaittavissa rajat ylittävää protestanttista solidaarisuutta joka ei kuitenkaan haitannut oman erityisen kansallisen identiteetin rakentamista: solidaarisuus mantereen uskonveljiä kohtaan loi joskus uuden ”identiteettikerroksen”, mutta jäi taka-alalle verrattuna englantilaisen identiteetin rakentamiseen. Tarkoituksena oli yhdistää englantilaisia puolustamaan kirkkooan katolista vähemmistöä mutta erityisesti Ranskan ulkoista uhkaa vastaan. Euroopassa oli meneillään vastauskonpuhdistus, ja mantereen sortotoimista raportoitiin Englannissa laajasti, erityisesti Ranskan hugenotteihin kohdistuneista, jotka nähtiin selkeäksi osoitukseksi siitä mitä seuraisi jos Englantiin tulisi katolinen kuningas Ranskan tuella. Englanti oli protestanttisista maista suurin, mikä johti ideaan siitä johtavana protestanttisena maana. Tästä tuli tärkeä protestanttisen identiteetin rakennusosa. Jumalan nähtiin antaneen Englannille erityisen tehtävän puolustaa protestanttista uskoa.²⁶⁰

Monet pitivät englantilaisia Jumalan valittuna kansana, jota verrattiin raamatulliseen Israeliin jota pakanakansat ympäröivät. Englannin historia nähtiin tässä katsannossa sarjaksi koettelemuksia, joilla Jumala koetteli valittua kansaansa, samalla kuitenkin suojellen sitä vaaroilta.²⁶¹ Israel-viittauksia käytettiin poliittisessa kielessä moneen asiaan, myös kansallisen identifioinnin välineenä: Israel oli valtio jota ihannoitiin ja erotettiin muista. Unionin jälkeen anglikaaneilla oli kaksi mahdollista strategiaa: rakentaa uusi protestanttinen identiteetti tai laajentaa vanha englantilainen kansallinen identiteetti Skotlantiinkin. Skotit otettiin mukaan ”veljinä” (Brethren): Britanniaa tuli uusi Israel, ja unionia verrattiin Israelin-Juudean ”unioniin” Baabelin vankeuden jälkeen. Kuinka hyvin tämä upposi kaikkiin britteihin, on kuitenkin kyseenalaista.²⁶² Monet aikalaiset epäilivät Jumalan keskittymistä yhteen valtioon: ulkomaisille protestanteille herui sympatiaa, ja toisaalta kaikki Englantilaiset – varsinkaan katoliset – eivät voineet olla valittuja.²⁶³ Moni piti Englantia yhtenä valittuna kansana monien joukossa, viitaten yleensä protestantteihin.²⁶⁴

Valitun kansan myytille oli sukua ajatus Englannista luvattuna maana, jonne syntyminen koettiin siunaukseksi. Näin siitä huolimatta, että englantilaiset olivat useimpia

²⁵⁹ Ihalainen 2005, 305-307, 310-311. Ihalainen 2006, 186

²⁶⁰ Ihalainen 2005, 238-240, 242, 261. Ihalainen 2006, 185

²⁶¹ Claydon & McBride, 10-11

²⁶² Ihalainen 2005, 86, 106-107, 174

²⁶³ Claydon & McBride, 12-14

²⁶⁴ Ihalainen 2005, 95

aikalaisiaan ankarammin verotettuja ja lainsäädäntö oli ankaraa²⁶⁵. Ajatusta Englannista luvattuna maana ei jaettu koska se välttämättä olisi ollut totta, vaan koska siihen uskottiin. Vaikka useimmat englantilaiset olivat köyhiä, protestanttisuus teki heidät rikkaammaksi kuin muut – erityisesti ranskalaiset. Sodat ruokkivat epäluuloja, mutta oikeita erojakin oli: Ranskaan verrattuna esimerkiksi harvempi britti näki nälkää. Stereotypia nälkiintyneestä ranskalaisesta talonpojasta perustui todellisuuteen, Ranskalla oli vaikeuksia ruokkia valtava väestönsä. Vaikka Britanniassa mellakoitiin ruoan hinnan noustessa, ei Skotlannin 1690-luvun katovuosien jälkeen siellä juuri kuollut ihmisiä nälkään.²⁶⁶

Vaikkei Englanti kenties kaikille ollutkaan valittu kansa, uskottiin sen olevan Jumalan suosiossa, mistä olivat osoituksena kaikki onnelliset tapahtumat, joista tuli olla kiitollinen kaitselmukselle. Tämä oli velvollisuus, jota demonstroitiin juhlapäivillä. Jumalan suosion saattoi menettääkin, mistä papit saivat keinon saarnata kristillisiä arvoja. Defoe alkoi käyttää kaitselmusta unionikirjoittelussaan varsinkin sen loppupuolella. Ensimmäinen kerta, jolloin hän niin teki, oli kontekstiltaan kenties erikoisin. Defoe piti Wilhelmiä erityisessä arvossa ja kirjoitteli tästä myös unionin osalta, muistutellen siitä että juuri Wilhelm oli aiheen nostanut pöydälle, ja toisaalta puolustellen tätä aina kun joku unionikirjoittaja puhui tästä negatiivisesti. Defoe omistikin erään Review'n ”miscellanea”- osuuden sille sattumalle – tai kaitselmuksen tahdolle – että unionikeskustelut olivat alkaneet Wilhelmin syntymäpäivänä.²⁶⁷ Useammin hän kuitenkin puhui kaitselmuksesta sen perinteisemmässä kontekstissa. Jouluaattona 1706 hän valitteli Jumalan sulkeneen – kuten hänen mukaansa usein käy – skottien silmät jopa kaitselmuksensa suomalaiselta hyvältä²⁶⁸. Tämä oli ensimmäinen kerta kun review'ssa vihjattiin Unionin olevan kaitselmuksen tai Jumalan tahto, muttei jäänyt viimeiseksi. Unionin varmistuttua alkoi Defoe puhua syistä jotka sen mahdollistivat: Ranska ei Euroopan tilanteen vuoksi kyennyt avustamaan ystäviensä uppoavia intressejä, epätavallisen märkä talvi vaikeutti mellakoitsijoiden yhteen kertymistä ja niin edelleen²⁶⁹. Kaitselmus oli valmistellut maailmaa tähän suureen tapahtumaan. Kansojen välillä oli vallinnut suunnaton viha: mikä tämän muutti, täytyi olla ”digitus dei”. Defoe myös viittasi erääseen kirjoittajaan joka oli valittanut unionin koostuvan toisiinsa epäsovivista paloista;

²⁶⁵ Defoekin huomautti Tourissaan Lontoon vankiloiden suuresta määrästä, vaikka Englanti oli ”nation of liberty”. Defoen mukaan Lontoossa oli ehkä enemmän vankiloita kuin kaikissa muissa Euroopan pääkaupungeissa yhteensä.

²⁶⁶ Colley 32-37

²⁶⁷ Review Vol III, VIII, 19.11.1706

²⁶⁸ Review Vol III, VII, 24.12.1706

²⁶⁹ Review Vol IV, IX, 13.3.1707

Defoen mukaan juuri tämä teki saavutetusta ”harmoniasta” kauniin ja todisti sen ”Jumalalliseksi operaatioksi”. Kaikki, mitä sitä vastaan yritettiin, vain joudutti sitä.²⁷⁰

Siinä missä onnellisista tapahtumista kiitettiin kaitselmusta, nähtiin kaikkien vastoinikäymisten johtuvan kansallisista synneistä. Kansakunnat olivat vastuussa teoistaan yli sukupolvien, ja ainoa tapa välttyä rangaistukselta oli osoittaa katumusta. Englantilaisten osalta suurin synty oli Kaarle I:n mestaus, jota muistettiin vuosittain virallisena vuosipäivänä. Kaikkien onnettomuuksien 1649 jälkeen saattoi katsoa johtuneen tästä, Kaarlestä muodostui jopa Jeesusmainen hahmo, joka oli kärsinyt Englantilaisten syntien tähden. Minkään maan ei katsottu olleen synnitön, mutta kuninkaanmurha teki Englannista poikkeuksellisen syntisen. Syntinen kansakunta oli pitkälti korkeakirkollinen luomus, jota toistettiin tiuhaan saarnoissa, niiden ulkopuolella löytyi kyseenalaistajiakin jo 1690-luvulla.²⁷¹

Yksi Defoen käymistä unionidebateista liittyi syntisen kansakunnan käsitteeseen. Hän vastaa useassakin Review’n numerossa James Hodgesin kirjoittamaan kirjaan, jossa tämä kertoo miksi Englanti ei sovellu unionikumppaniksi: Englanti on paha ja korruptoitunut - Hodges vertaa sitä Sodomaan ja Gomorraan ja väittää vain rukousten ja katumuksen tähän mennessä säästäneen englantilaiset Jumalan vihan näkyviltä muodoilta – ja unionissa Skotlanti, joka Hodgesin mukaan on uskonnollisesti yhtenäisin ja synnittömin maa maailmassa, joutuisi osalliseksi tämän valtiollisista synneistä, poliittista unionia kun ei hänen mukaansa voi olla ilman liittymistä yhdeksi kansaksi. Defoe pitää tätä edustavana esimerkkinä unionin vastustajien Skotlannissa maalaamasta Englantikuvasta, esimerkkinä siitä miten yhdessä maassa käytetään toisen oletettua moraalittomuutta.²⁷² Tämä hyökkäys on Defoen mukaan epäreilu englantilaisille, joista suurin osa tuskin uskoo maansa ansaitsevan paheen maan luonnehdintaa. Hän tosin myöntää skottien onnistuneen englantilaisia paremmin korruption ja rikollisuuden torjunnassa, muttei menisi yhtä pitkälle kuin Hodges.

Hodgesin kirja kuitenkin toimi osoituksena Englannin maineesta muiden maiden silmissä, ja Defoe sai siitä aiheen vedota kaikkiin – varsinkin niihin herrasmiehiin joilla oli kyky tuomita arvoja ja valta vaikuttaa niihin – jotta nämä kantaisivat kortensa kekoon sen parantamiseksi: reformoida ensin itsensä, edetä sitten ”Jerusalem kaduille” ja poistaa ensin salaiset paheet, joiden jälkeen julkisetkin poistuisivat.²⁷³ Defoe palasi aiheeseen myöhemmin, myöntäessään Englannilla olevan syntejä, kenties enemmän kuin Skotlannilla.

²⁷⁰ Review Vol IV, IX, 15.3. 1707

²⁷¹ Ihalainen 2005, 177-178, 374, 376-377, 384, 392-393

²⁷² Review Vol III, VIII, 9.11.1706, 12.11.1706. Defoe vastasi Hodgesin kirjaan ”the Rights and Interests of Two British Monarchies” Review’n lisäksi esseissään, mikä kertoo kuinka vakavasti Defoe tämän otti.

²⁷³ Review Vol III, VIII, 14.11.1706

Hän kuitenkin piti vertailua turhana: valtiot olivat yhdistymässä, joten oli turha pohtia kumpi oli parempi ja keskittyä tekemään niistä yhdessä paras²⁷⁴. Niin paha kuin Englanti kenties olikin, se oli kuitenkin maa jossa ”reformaatio” oli lyhyessä ajassa edennyt kenties enemmän kuin missään muualla, hovista kadulle asti. Tässä tapauksessa Defoe viittasi uskonnollisen reformaation sijaan tapoihin ja moraaliin: Kaarlen aikana paheet jylläsivät hovissa, Wilhelm ja Anne toivat muutoksen tuomalla ”hyveet muotiin”. Katutasolla Defoe käyttää esimerkkinä perustettuja kouluja, joissa ”muuten kaduille tai hirteen päätyvät” köyhien lapset oppivat hyvää käytöstä ja oikeaa uskoa. Defoe syyttääkin Hodgesia valehtelusta.²⁷⁵

Defoe viittasi Hodgesin kirjaan innokkaasti eri tavoin. Nostamalla tämän esiin, samoin kuin kertoessaan skottien epäluuloista esimerkiksi sen suhteen maksettaisiinko luvattua ekvivalenttia koskaan²⁷⁶, hän pyrki vaikuttamaan erityisesti englantilaisiin: näyttämään konkreettisesti valheellisen propagandan, jota Englannissakin levitettiin skoteista, negatiivisen vaikutuksen. Hodges käytti ajan tavallista kieltä – kansa, kansakunta, kansallinen syyllisyys ja raamattuviittaukset – joka varmaankin näytti englantilaisista tutulta, mutta kohdistuikin nyt ulkopuolelta heihin itseensä. Itse asiassa tällainen kieli ei välttämättä olisi herättänyt suurta huomiota jos kirjoittaja olisi ollut englantilainen, mutta tässä perusteltiin miksi Skotlannin ei pitäisi liittyä kelvottoman Englannin kanssa. Toisaalta joissain englantilaisissa saattaisi herätä halua osoittaa skottien olleen väärässä.

Rakentaessaan omaa myyttiään valitusta kansasta englantilaiset eivät ajatelleet skotteja. Näillä oli omansa, jotka erosivat englantilaisesta vaikkakin olivat sukua sille.²⁷⁷ Englantilaisten alkuperästä oli eri käsityksiä, heidän uskottiin esimerkiksi polveutuvan Troijan maanpakolaisista. Yksi suosituimmista oli ajatus jonka mukaan Englantilaiset polveutuivat Gomerista jolle saaret oli luvattu kun Nooan pojat uudelleen asuttivat maan vedenpaisumuksen jälkeen. Jotkut kirjoittajat uskoivat englantilaisten ja alamaan skottien yhteisiin juuriin, mutta suurin osa englantilaisista kuvasi skotit barbaareista – usein skyyteistä – periytyviksi alkuperäisten brittien (jotka olivat alun perin asuttaneet koko saaret) vihollisiksi. Nämä kirjoittajat pyrkivät torjumaan skottikirjoittajien yritykset sulauttaa itsensä samaan gomerilaisbrittiläiseen traditioon.²⁷⁸ Defoe ei unionikirjoittelussaan ottanut kantaa kansojen alkuperään, mutta korosti usein näiden samanlaisuutta ja puhui näistä samana rotuna. Osittain kyse oli hänen saamansa tehtävän vaatimuksista, mutta Defoen lienee myös

²⁷⁴ Review Vol III, VIII, 24.12.1706

²⁷⁵ Review Vol III, VIII, 26.12.06

²⁷⁶ Review Vol III, VIII, 23.11.06

²⁷⁷ Claydon&McBride, 15-16

²⁷⁸ Mandelbrote, 159-161

ollut aidosti vaikea ymmärtää kansojen erojen korostamista ja epäluulojen syvyyttä, olihan hän itse presbyteeri. Hän puhui alamaan skottien – joita hän käytännössä tarkoitti puhuessaan skoteista - kanssa samaa kieltä ja jakoi saman uskonnon, eikä lopulta eronnut näistä paljoa.

Gomerilainen traditio helpotti anglikaanisen kirkon erottamista Roomasta ja sen nimittämistä ”alkuperäisen kirkon” perilliseksi. Puhuessaan ”brittiläisestä kirkosta” 1600-luvun englantilaiset eivät tarkoittaneet Anglikaanista kirkkoa vaan ensimmäistä kristittyä kirkkoa jonka uskottiin tulleen saarille satoja vuosia ennen jo tuolloin korruptoituneen katolisuuden tuloa. Englannin oli tämän uskomuksen mukaan kääntynyt Pyhä Paavali druidien tasoitettua tälle tietä uskomalla yhteen Jumalaan. Englantilaiset vetivät yhteyksiä Walesiin mutta jättivät Skotlannin ja Irlannin ulkopuolelle puhuessaan brittiläisen kirkon traditiosta. Alkukirkon uskottiin olleen kansankielinen mutta saksien sittemmin tuhonneen nämä raamatut, jollaista etsittiin kuin pyhää graalia. Tämä kelttiläinen alkukirkko oli aito apostolinen kirkko, joka tarjosi perusteen erolle Roomasta, kansankielisyydelle ja reformaatiolle.²⁷⁹ Presbyteerinä Defoe piti Anglikaanista kirkkoa Henrikin luomuksena, joka oli jäänyt reformaatiossaan vajaaksi, presbyteerisyyden ollessa lähempänä tätä alkukirkkoa. Hän ei kuitenkaan tuonut kantaansa unionikirjoittelussaan vahvasti esiin, koska ei halunnut vieraannuttaa anglikaaneja kirjoittelullaan.

Paitsi myyteiltään erosivat maat myös perinteiltään ja kulttuureiltaan. Kulttuuriset rajat eivät kuitenkaan menneet maiden rajojen mukaan, vaan saarella oli myös alueellisia paikalliskulttuureita. Englantikin oli jakaantunut, kuten Defoe satiirisesti mutta historiallisesti todenmukaisesti ”True-born Englishmanissa” esitti. Pohjois-Englanti oli kulttuurisesti lähempänä Skotlannin alamaata kuin muuta Englantia, kun taas Englannin länsiosassa vallitsi walesilais-englantilainen sekakulttuuri. Walesin vuoriston erottamat etelä- ja pohjoisosat olivat enemmän tekemisissä Länsi-Englannin kuin toistensa kanssa. Skotlannin ylä- ja alamaan välillä ero oli kuitenkin poikkeuksellisen suuri. Alamaa jakoi Englannin kanssa yhteisen kielen ja raamatun, kun taas ylämaalla puhuttiin Gaelia. Kulttuuriset erot olivat niin selviä että molemmat pitivät toisiaan kokonaan eri kansoina. Ylämaalaiset yhdistivät alamaalaiset ja englantilaiset toisiinsa ”sakseiksi”, alamaalaisten pitäessä näitä alempiarvoisina barbaareina, takapajuisina ja väkivaltaisina, eri rotuna.²⁸⁰ Defoe jakoi tämän näkemyksen, puhuessaan skoteista hän tarkoitti alamaan presbyteerejä. Ylämaalaisista hän puhui harvoin, ja silloin yleensä viitaten näiden sotaisuuteen ja barbaarisuuteen. Hän näki nämä hyödyllisinä lähinnä sotilaina, ei juuri muuten.

²⁷⁹ Mandelbrote, 157-158, 164

²⁸⁰ Colley 14-17

Eräät papit vaativat gaelinkielisiä raamattuja irlantilaisten ja ylämaalaistenkin saamiseksi mukaan brittiläisiin kirkkoihin. Tämä olisi kuitenkin vaarantanut ideaalin yhtenäisestä kirkosta, ja englanninkielen katsottiin auttavan sivistämään barbaarisia skyyttejä. Toisaalta investointi olisi myös ollut kallis ja gaelinkieliset olivat köyhiä. Käännöspyrkimyksiä esiintyi presbyteerien toimesta, mutta ne päättyivät restoraatiota seuranneeseen episkopaaliseen järjestykseen. Alamaalla gaeliin suhtauduttiin vihamielisesti ja sen käyttöä pyrittiin rajoittamaan. Gaelilaiset raamatut saatiin lopulta presbyteerisen kirkon palautuksen myötä, mutta pian kiellettiin puolestaan gaelin käyttö kouluissa. Kuilu Ylä- ja Alamaan välillä oli suuri. Vaikka englanninkielinen raamattu yhdisti englantilaisia ja alamaalaisia, samat asenteet estivät lähentymisen Ylämaan kanssa. Gaelin sortaminen ei johtanut ylämaan evankelisoitumiseen vaan vahvasti näkemystä näistä eri rotuisina barbaareina jotka jatkuvasti sotivat Englannin, Walesin ja Alamaan goottilaisia kansoja vastaan. Heidät jätettiin marginaaliin alettaessa muodostaa brittiläistä identiteettiä.²⁸¹

Jako Ylä- ja Alamaan välillä ei ollut ainoa Skotlannissa esiintynyt jakolinja. Uskonnollisessa elämässä esiintyi katkera jako presbyteerien ja episkopaalien välillä, jota katolinen vähemmistö vielä osaltaan hämmensi. Episkopaalit väittivät piispojen kuuluvan historiaan, presbyteerit taas pitivät näitä paavillisena keksintönä ja uutena sellaisena. Presbyteeristä ajattelua muokkasi ajatus siitä että Skotlanti oli aina ollut luonteeltaan protestanttinen – ajatus erityisestä asemasta maailmassa Jumalan valittuna kansana ei ollut vieras heillekään. Skottien hengellinen puhtaus nähtiin erityiseksi kansojen joukossa. Tämä puhtaus oli historian saatossa ollut toistuvasti uhattuna, mutta skotit olivat sitä ylväästi puolustaneet. He olivat ensimmäisten joukossa institutionaalistaneet doktriinisesti puhtaan presbyteerisen kirkollishallinnon ja omaksuneet oikean kristillisyyden, mikä teki Skotlannista maailmanhistoriallisesti merkittävän ja muodosti tärkeän osan kansallista identiteettiä. Defoe korosti kirjoittelussaan tätä osaa skottien identiteetistä, esimerkiksi kirjeessään Glasgow'n mellakoitsijoille hän korosti näiden ylpeää menneisyyttä presbyteerisyyden puolustajina. Presbyteerinä tällainen suhtautuminen oli hänelle luonnollista, joten sitä voi pitää muunakin kuin tilanteen vaatimana propagandana, jollaiseksi voi laskea hänen yleisen ylistävän kirjoittamisen skottien historiasta ja traditioista.

Restoraation myötä episkopaalisen ja presbyteerisen tradition välille kehittyi katkera konflikti, jota kuninkaan tuki edelliselle pahensi.²⁸² Kaarle II inhosi presbyteerejä johtuen näiden osasta sodassa isäänsä vastaan ja alkoi tukea episkopaaleja. Kirkon asema

²⁸¹ Mandelbrote 164-166, 169, 174-176, 181

²⁸² Allan 185, 187

määrättiin ylhäältä tavoitteena tehdä siitä mahdollisimman hallittavissa oleva Lontoossa olevalle kuninkaalle.²⁸³ Presbyteerien näkemys Skotlannin roolista maailmanhistoriassa ei sopinut Stuartheille. Presbyteerien näkökulmasta Stuartit uhkasivat ikivanhoja traditioita, vieraat roomalaiset tai ei sen tervetulleemmat anglikaaniset vaikutteet edustivat tämän tärkeän perinnön sortamista.²⁸⁴ Kaarle II ei käynyt vuoden 1660 jälkeen Skotlannissa koskaan, ei osoittanut juuri kiinnostusta siihen eikä se ollut hänen todellisessa kontrollissaan. Hän alkoikin vähitellen yhä selvemmin ihailia Ranskaa ja sen keskitettyä poliittista kulttuuria. Jaakko jatkoi samalla linjalla, mikä lopulta johti hänen syrjäyttämiseensä. Jaakolla oli kuitenkin tukijansa erityisesti Irlannissa ja Skotlannin ylämaalla. Hänen suosionsa Skotlannissa perustui hänen siellä viettämäänsä aikaan 1679-82, jolloin hän toimi vastapoolina vihatulle Argyllin herttualle ja tämän klaanille. Hän oli vuosikymmeniin ensimmäinen Skotlannissa vierailut ja ennen kaikkea siellä asunut Stuart-monarkki, mikä merkitsi paljon skottirojalisteille. Usein jää ymmärtämättä että sinnikkäästi jatkunut jakobiittisuus Skotlannissa perustui Stuartien skottilaiseen alkuperään ja syvästi juurtuneeseen käsitykseen symbioosista jossa Stuartien dynastian säilyminen ja Skotlannin säilyminen itsenäisenä entiteettinä nähtiin toisistaan riippuvaisiksi.²⁸⁵

Suurin osa skoteista ei ollut jakobiitteja. Moni näki asiat brittiläisessä kontekstissa, vaikuttivathan Englannin ja Lontoossa asuvien kuninkaiden toimet suoraan Skotlantiin. Skotlannilla oli hieman Irlantia enemmän itsenäisyyttä, mutta englantilaisten päätökset, kuten vaikkapa sota Skotlannin kauppakumppania Hollantia vastaan, koskivat heitäkin. Kuninkaat olivat ensisijaisesti Englannin kuninkaita, ja tämä ensisijaisuus sai monet skotit ajattelemaan että heitä hallitsi imperialistinen kuningas. Eksklusiokriisi oli luonteeltaan brittiläinen, olihan Yorkin herttua kaikkien kolmen maan kruununperijä. Skotlannissa kysymys vallanperijästä näkyi mielenosoituksina ja adresseina. Monmouthin herttua oli suosittu alamaalla, hänet otettiin riemulla vastaan hänen vieraillessaan Edinburghissa 1679. Toisaalta Jaakollakin oli, kuten todettua, tukijansa.²⁸⁶

Hyväksyi Pincusin Englantia koskevat teesit vallankumouksesta nationalistisena tai ei, Skotlannissa vallankumous oli luonteeltaan enemmän uskonnollinen kuin poliittinen. Presbyteerit näkivät Wilhelmissä uskonsa turvaajan, episkopaaleista ei hänen kannattajiaan juuri tullut vaikka hän pyrki luomaan nämäkin inkorporoivan hallinnon. Wilhelm luotti Skotlannissa hovimiehiinsä, jotka olivat lähinnä kiinnostuneita urastaan. Tietyt skottitutkijat

²⁸³ Harris (1998) 135-136

²⁸⁴ Allan, 186

²⁸⁵ Murdoch 20, 33-34

²⁸⁶ Harris (1998) 134-135, 137-140

pitävät tätä avainhetkenä englantilaisen ekspansion kehityksestä saarella, askeleena imperiumiin, joka korosti vallan keskittymistä alamaahan ylämaan kustannuksella. Välitön seuraus tästä oli Glencoen verilöyly, joka tosin oli pikemminkin osoitus Skotlannin sisäisestä eripurasta kuin Englannin harjoittamasta sorrosta.²⁸⁷ Skotlannin reformoidun kirkon historia oli ollut suuremmissa määrin kamppailua kuin Englannin. Katolisuutta ei lähtökohtaisesti hyväksytty, mutta vallankumous monimutkaisti tilannetta: Episkopaalien vieraannuttaminen presbyteerisestä valtiokirkosta ja näiden yhteydet jakobiitteihin johtivat siihen, ettei reformoitu uskonto muodostanut kansallisen identiteetin rakennusosaa koko kansalle. Sillä oli silti funktio pyrkimyksissä sen rakentamiseen. Vallankumous Skotlannissa perustui presbyteerisen kirkon aseman turvaamiseen. Oma uskonto oletettuine antiikkisine juurineen antoi pohjaa ajattelulle jossa Skotlanti nähtiin ”itsenäisenä”, ei osana Englantia. Skotlanti oli menettänyt kuninkaansa 1603 ja menetti unionissa myös lainsäädäntö- ja valtioelimensä, mikä vain korosti uskonnon ja kirkon roolia unionin jälkeen.²⁸⁸

Skotlanti oli jakautunut etnisesti, uskonnollisesti ja suhtautumisessa kuninkaaseen, minkä lisäksi ihmisten identiteetteihin vaikuttivat brittiläisessä kontekstissa heidän yhteytensä poliittisiin ja uskonnollisiin ryhmittymiin Englannissa. Episkopaaliset skotit kamppailussaan presbyteerien kanssa identifioituivat episkopaaliseen intressiin rajan eteläpuolella käyttäen lisäksi gaelinkielisiä ja usein katolisia ylämaalaisia kampanjoissaan. Presbyteerit puolestaan identifioituivat englantilaisiin uskontovereihinsä ja whig-poliitikkoihin voimakkaammin kuin muihin skotteihin, suurimman antipatian kohdistuessa barbaarisiin ylämaalaisiin. Uskonnolliset ja poliittiset jaot siis loivat rajan ylittäviä samaistumissuhteita restoraatioaikana. Sama päti toisinkin päin: Englannissa seurattiin Skotlannin tapahtumia, whigit olivat huolissaan presbyteerien vainoista ja paavillisuuden ja yksinvaltaisuuden uhasta Skotlannissa.²⁸⁹ Toryt vastustivat eksklusiota osittain koska se vaarantaisi perimyksen Skotlannissa: Englannin parlamentti ei siihen voisi vaikuttaa ja kruunujen erosta seuraisi sota. Toryt viittasivat myös presbyteerien aiheuttamiin ongelmiin, jotka tosin osittain johtuivat vainoista. Poliittiset identiteetit molemmissa maissa muotoutuivat osittain tietoisuudesta siitä mitä muissa tapahtui. Brittiläisestä poliittisesta tietoisuudesta huolimatta ei kuitenkaan voi puhua brittiläisestä identiteetistä restoraatioaikana, ei ollut yhtä valtiota eikä yhteistä ideologiaa.²⁹⁰

²⁸⁷ Murdoch 43-45

²⁸⁸ Allan 182, 197-199, 205

²⁸⁹ Defoen osalta, kuten mainittua, tämä identifioituminen presbyteereihin oli erityisen selvää.

²⁹⁰ Harris (1998) 141-143, 146-149, 156

Unioniaihe ei noussut tyhjästä, olivathan maat jo 1500-luvulla jakaneet yhteisen raamatullisen sanaston ja ainakin ajoittain ajatuksen unionista, esimerkiksi John Knox oli visioinut sen apokalyptiseen konseptiinsa taistelusta Rooman antikristusta vastaan. Reformaation ideaali ei kuitenkaan riittänyt yhdistämään, vaan 1600-luvun lopulla englantilaisvastaisuus vain lisääntyi.²⁹¹ Britannia ”keksittiin” valtiona 1707, mutta monikaan ei silti teeskennellyt että unioni paperilla johtaisi automaattisesti yhdistyneeseen kansaan. Colley lainaa Defoeta, joka totesi unionin olevan ”union of policy”, ei esimerkiksi ”union of Affection”.²⁹² Viitattaessa siihen ettei Defoe käyttänyt unionitermiä kuin poliittisessa mielessä Colley ei ota huomioon sitä laajuutta jolla Defoe termiä käytti. Se oli yksi hänen kirjallisen tuotantonsa avaintermeistä aiheesta riippumatta. Defoe ei aina viitannut sillä maiden väliseen unioniin, vaan varsinkin ennen tästä kirjoittamistaan yhteiskunnalliseen harmoniaan. Kuvaava on hänen usein käyttämänsä sanapari ”peace and union”. Unioni kuvasi kansallista yhtenäisyyttä, yhteiskunnallista rauhaa tai vaikkapa maltillista julkista kirjoittamista tai keskustelua. Puhuessaan Review’ssä ensimmäisen kerran maiden välisestä unionista 11.12.1705 hän totesi maassa jo vallitsevan unionin kuningattaren ja parlamentin välillä, minkä lisäksi tarvittaisiin vielä unionit Skotlannin kanssa ja kirkon sisälle.²⁹³ Review’n kolmannen volyymin (johon Defoen unionikirjoittelu enimmäkseen sisältyi) esipuheessa, verratessaan Englannin ja Skotlannin velvollisuuksia toisiaan kohtaan unionissa whigiläisen perheanalogian mukaisesti avioliittoon, Defoe toteaa että ollakseen toimiva unionin pitää olla ”yhteenkuuluvuuden ja intressien unioni”.²⁹⁴

Unionia ajavien oli jollakin tavoin saatava kansat tuntemaan jonkinlaista yhteenkuuluvuutta. David Allenin mukaan tämä tapahtui Skotlannin osalta lisäämällä historialliseen protestantismin traditioon ”unionistinen konsensus”, joka muodosti perustan jolle Hannoverilainen brittivaltio voitiin perustaa. Anti-katolisuus muodosti tässä tärkeän yhtenäistävän tekijän.²⁹⁵ Colley on pitkälti samalla linjalla. Hänen mukaansa brittiläisyys muodostui ulkoapäin, se oli inventio joka muodostettiin sodalla Ranskaa vastaan, joka yhdisti britit vihamielistä toista vastaan. Erot maiden välillä eivät kadonneet, mutta Colleyn mukaan identiteettejä voi olla useita kerrostuneina, ja brittiläisyydestä tuli yksi.²⁹⁶ Alexander Murdoch puolestaan monien skottitutkijoiden tavoin näkee lahjusten ja korruption tuoneen

²⁹¹ Claydon & McBride, 18-19

²⁹² Colley 11

²⁹³ Review Vol II, V, 11.12.1705

²⁹⁴ Review Vol III, VI, esipuhe

²⁹⁵ Allan 200

²⁹⁶ Colley 5-6

unionin läpimenoon tarvittavat äänet, minkä lisäksi Skotlannin jakautuneisuus mahdollisti unionin. Kaikki vastustivat sitä, mutta olivat eri mieltä siitä mitä sille pitäisi tehdä.²⁹⁷

Defoe ei kiistänyt että unionia olisi vastustettu, mutta väheksyi jatkuvasti tämän vastustuksen määrää. Hän syytti unionin vastustajia kunnon argumenttien puutteesta: he eivät puhuneet unionin ehdoista tai sopimuksen sisällöstä vaan vastustivat unionia sinänsä metodinaan valheiden ja ristiriitaisten väitteiden esittäminen. Skotlannissa oli kaikki keinot otettu käyttöön ohjaamaan ”köyhien ja ajattelemattomien” mielet heidän omaa onneaan vastaan, mellakoimaan ja kirjoittamaan adresseja, joita sitten Englannissa suurenneltiin jotta siellä saataisiin käsitys syvään juurtuneesta unionivastaisuudesta. Defoen mukaan taustalla oli pieni joukko jakobiitteja ja episkopaaleja, herrasmiesten yleensä ollessa unionin takana.²⁹⁸

Tähän sisältyy yksi Defoen unionikirjoittelun perusasioista. Varsinkin alkaessaan kirjoittaa aiheesta Defoe keskittyi huomattavan paljon siihen ketkä unionia vastustivat, siirtyen sen hyötyihin vasta myöhemmin. Englannin osalta jako oli Defoelle selvä, ”puolue” vastusti, ”rauhan ja periaatteiden miehet” kannattivat²⁹⁹. Yleisemmin Defoe määritteli unionin vastustajiksi pääasiassa negatiivisesti koettuja ryhmiä, joihin harva halusi identifioitua: Ranskan kuningas ystävineen, Jakobiitit ja hannoverilaisen perimyksen vastustajat, sekä ”puolueiden” rauhan vastustajat, jotka levittelevät valheita kummastakin maasta ja kirkosta esittäen kummallekin näiden pahimpien pelkojen toteutuvan unionissa, vaikka nämä pelot olivat usein keskenään ristiriitaisia eivätkä voisi kummatkin tapahtua.

Defoe pyrkii järjestelmällisesti osoittamaan näiden unionivastustajien kaksinaamaisuuden ja epäjohdonmukaisuuden. Näiden väitteet olivat myrkyä, joka levisi Skotlannissa, joskaan ei niin laajalle kuin Englannissa yritettiin antaa ymmärtää³⁰⁰. Hän ihmettelee, miten Skotlannissa jakobiitti ja prelatisti ovat yhtäkkiä huolissaan presbyteeristä, englantilainen satunnainen konformisti joka istuu mieluummin tavernassa kuin kirkossa itkee kirkon tulevaisuutta³⁰¹ ja korkeakirkolliset ”Jure Divino-miehet” ovat huolissaan vapaudesta ja Skotlannin parlamentin oikeuksien säilyttämisestä³⁰². Defoe vertaa vastustajiaan jatkuvine suunnanmuutoksineen jänikseen jota jahdataan, mitä piti osoituksena siitä, ettei heidän argumenttinsa enää riittäneet pitämään heidän asiaansa elossa. Hän syyttää näitä ongelmista: juuri ne jotka ennustavat unionin aiheuttavan ongelmia pyrkivät niitä aiheuttamaan

²⁹⁷ Murdoch 53-54

²⁹⁸ Review Vol III, VIII, 10.12.1706

²⁹⁹ Review Vol III, VIII, 21.11.1706

³⁰⁰ Review Vol III, VIII, 12.12.1706

³⁰¹ Review Vol IV, IX, 13.2.1707

³⁰² Review Vol III, VIII, 21.11.1706

voidakseen sitten kehua arviointikykyään³⁰³. Nämä puoluemiehet pyrkivät tuhoamaan maiden rauhan ja kukoistuksen. Kaikilla näistä ei ehkä ole pahoja aikeita, mutta kuten Defoe asian ilmaisi: ”on sama yrittääkö taloni polttaa tyhmä tai ilkeä, yritän estää sen”.³⁰⁴

Mellakat, varsinkin Glasgow’n, olivat kiistämätön vastustuksen osoitus. Defoe sovelsi näihin samaa menetelmää kuin vastustukseen yleensä: nämä eivät yleisesti olleet pahoja, vaan tulleet ”pahan, perverssin ja halveksuttavan puolueen” johdattelemaksi, toimien hallintoa – joka on paras Skotlannissa koskaan – vastaan. Defoe ylistää esivaltaa näiden hellästä suhtautumisesta. Jotkut ovat tosin väittäneet tämän johtuvan siitä että nämä pelkäävät kansaa, mutta tappouhkaukset eivät kuitenkaan ole estäneet Queensberryä hoitamasta kuvernöörinvirkaansa. Hallinnon tyyneyttä pitäisi ylistää, kuten jälkepäin varmasti tullaan tekemään silmien avauduttua.³⁰⁵ Englantilaisille Defoe huomauttaa skottimellakoitsijoiden vastustavan heidänkin kuningatartaan, parasta maailmassa. Vaikka hän ei sitä suoraan sanokaan, pohjustaa Defoe tällä puoliavoimesti tietä sille että Englanti voisi tarvittaessa puuttua tilanteeseen aseina, mikä osoittaa hänen olleen todellisuudessa huolissaan tilanteesta. Lukijansa hän pyrki kuitenkin vakuuttamaan siitä että asiat olivat hallinnassa: vaikka unionin vastustajat ovatkin odottaneet paljon näiltä mellakoilta, ei Skotlannin hallitus ole pyytänyt apua eikä sitä tarvinne jatkossakaan. Levottomuuksien mittasuhteita on hänen mukaansa liioiteltu, koko Skotlanti ei ole unionia vastaan. Miten koko maa voisi olla jotain vastaan jos parlamentti sitä kannattaa? Jos syntyisi aseellinen konflikti ja aatelis- ja herrasmiehet kerääntyisivät taistelukentälle alaisineen ja vasalleineen, saisivat he yhtä suuren ylivoiman kuin parlamentissakin, koska kaikkein mahtavimmat kannattivat unionia.³⁰⁶

Defoelle mellakat olivat hankala asia, mikä käy ilmi hänen riemustaan tilanteen ratkettua. Kaikki mitä Skotlannissa tapahtui, ja mitä Englannissa suurenneltiin, johtivat vain siihen että 200 rakuunaa kävi pidättämässä levottomuuksien johtomiehet, jotka triumfissa vietiin pois. Eikä kukaan ”puolueesta” tehnyt mitään näiden hyväksi, vaikka tämä varmasti oli kolaus puolueelle joka pani toivonsa Skotlannin ”mahtaviin” mellakoihin. Joukon johtaja, ”kenraali Finley”, oli nyt vankilassa ja mikä Defoen kannalta parasta, oli tunnustautunut jakobiitiksi ja toimineensa ”nuoren mestarinsa” vallan palauttamiseksi. Ehkä Skotlannissa ja toivottavasti Englannissakin nyt ymmärretään ketkä molemmissa maissa olivat unionin todellisia vihollisia.³⁰⁷

³⁰³ Review Vol IV, IX, 13.2.1707

³⁰⁴ Review Vol IV, IX, 18.3.1707

³⁰⁵ Review Vol III, VIII, 24.12.1706

³⁰⁶ Review Vol III, VIII, 28.12.1706

³⁰⁷ Review Vol III, VIII, 31.12.1706

Pian mellakoiden loputtua Defoe kirjoitti julkisen ”kirjeen” Glasgow’n miehille. Kirjeen sävy on yllättävän syyttävä raamattuvertauksineen ja uskonnollisine konnotaatioineen. Kaikista skoteista juuri Glasgowlaisten pitäisi olla viimeisiä jotka tällaista tekevät, onhan heillä pitkät perinteet presbyteerisyyden puolustajina prelaatin tyranniaa ja katolisia vastaan. Nyt he kaveeraavat katolisten, ranskalaisten ja jakobiittien kanssa, pettäen historiansa ja esi-isänsä. He ovat liitossa vihollistensa kanssa, jotka odottavat heidän tekevän työn korjatakseen sen hedelmät. ”Revitte alas oman Jerusaleminne muureja omine käsinne!” huudahtaa Defoe uskonveljilleen. ”Väitätte toimivanne kirkon puolesta mutta autatte sen vastustajia ja toimitte metodeilla joita se vastustaa”. Kirjeen lopussa Defoe kyseenalaisti parlamentin vastustamisen oikeutuksen ja syytti mellakoitsijoita taistelusta Jumalan säättämää järjestystä vastaan. Apua ei olisi tulossa siltä suunnalta, eikä ihmisiltäkään, koska heidän ystävänsä ovat heikkoja.³⁰⁸

Niin syyttävä kuin Defoen sävy kirjeessä oli, Englantiin hän pyrki välittämään toisenlaisen viestin seuraavassa Review’ssa. Glasgow oli hyvä kaupunki, ja siellä oli hyviä ihmisiä. Katoliset ja korkeakirkolliset olivat täyttäneet näiden päät valheilla. Koko kaupunkia ei pitäisikään yhdistää tapahtumiin, joita suurin osa sen asukkaista ei halunnut.³⁰⁹ Defoe käytti – kuten itsekin myönsi – huomattavan paljon palstatilaa mellakoihin, ja kertoi itse syynkin: etteivät englantilaiset sortuisi virhepäätelmiin. Suurin osa skoteista oli hyviä ihmisiä, ja – mikä tärkeämpää – Skotlannin kirkko ei ollut tapahtumien takana eikä hyväksynyt niitä. Torjuakseen Englannissa kiertävät väitteet, joiden mukaan skotlantilaiset papit saarnaavat unionia vastaan ja kiihottavat kansaa, Defoe lainaa yhtä näistä. Fankirkin kappalainen nimeltään Burnett saarnasi (kun häntä oli pyydetty saarnaamaan unionista) papin tehtävän olevan saarnata vain ihmisten ja Jumalan välisestä unionista, maiden välisen ollessa parlamenttien asia. Papit voivat vain rukoilla näiden tekevän oikean päätöksen. Tästä Burnett oli siirtynyt adressedihin, joiden tekeminen on kansalaisten perusoikeus, mutta jotka pitäisi tehdä nöyrästi vastaanottajan auktoriteettia kunnioittaen. Mitä mellakoitsijoihin tuli, Kaikkivaltias ei tarvitse näiden apua tahtonsa täyttämiseen.³¹⁰

Skotlannin mellakoidessa ei Englannissakaan oltu erityisen innokkaita Englannin muuttumisesta Iso-Britanniaksi. Skotteja pidettiin köyhinä ja ahneina loisina jotka eivät halunneet maksaa osiaan veroista mutta halusivat hyötyä Englannista. Lisäksi oli jakobiittisuuden aiheuttama pelon elementti joka sittemmin realisoituikin kansannousuihin

³⁰⁸ Review Vol III, VIII, 2.1.1707

³⁰⁹ Review Vol III, VIII, 4.1.1707

³¹⁰ Review Vol III, VIII, 9.1.1707

1715 ja 1745.³¹¹ Defoe alkoikin jo ensimmäisessä aihetta unionia käsittelevässä Review'ssä 11.12.1705 ennen Skotlantiin lähtöään kirjoittaa englantilaisille millaisia skotit olivat, tarkoituksenaan vaikuttaa heidän näkemykseensä näistä. Skotit olivat kyllä englantilaisia köyhempiä, mutta ylpeitä ja runsaslukuisia, ja Defoe näki näissä potentiaalia itsenäisenäkin nousta huomattavaksi osaksi Eurooppaa. Hän kuitenkin toivoo tämän tapahtuvan unionissa Englannin kanssa, koska kun (ei ”jos”) tämä tapahtuu, ei Englanti siitä muuten hyötyisi. Defoe vastaa samassa numerossa myös pelkoihin siitä että skotit olisivat palauttamassa Jaakkoa tai liittoutumassa Ranskan kanssa. Skotit olivat presbyteerejä ja kaukana katolisista: Ranskan pitäisi käännäyttää nämä ja ranskalaistaa heidän kulttuurinsa, mutta näillä oli vielä katolinen tyrannia muistissaan ja he olivat ylipäättään presbyteerisyydessään itsepäisiä ja kiihkeitä eivätkä helposti käännytettävissä - varsinkaan pakolla. Samalla hän kiisti myös sen että skotit yleisesti vastustaisivat hannoverilaista perimystä.³¹² Se että skotit halusivat vastauksia muihin asioihin ennen perimyksestä päättämistä, ei Defoen mukaan tarkoittanut sitä että he olisivat palauttamassa katolista kuningasta: tuskin he olivat taistelleet presbyteerisen kirkon puolesta tuodakseen maahan ranskalaistuneen katolisen tyrannin.³¹³ Näin kirjoittaessaan Defoe periaatteessa lievensi tärkeintä pelkoa jonka vuoksi Englanti unionia halusi, puhtaasti unionia edistääkseen hänen olisi kannattanut kirjoittaa päinvastoin. Hän kuitenkin halusi tässä parantaa englantilaisten näkemystä skoteista.

Yksi syy unionin nuivaan vastaanottoon oli erikoinen yhdistelmä yhdestä lainsäädännöstä ja kahdesta hengellisestä järjestelmästä, jolla oli suora vaikutus kansalliseen tietoisuuteen. Voiko Skotlannin kirkon tulevaisuuden luottaa Westminsterin, jossa anglikaaneilla oli suuri valta, päätösvaltaan?³¹⁴ Irlanti oli vahvasti katolinen, Skotlannissa oli vahva presbyteerinen traditio, ja Amerikassa enemmistönä olivat vainoja paenneet dissenterit. Vaikka nämä ryhmät eivät suoranaisesti uhanneet Anglikaanisen kirkon asemaa Englannissa, lisäsivät ne kiusallista variaatiota poliittisen kokonaisuuden sisälle.³¹⁵ Kyse ei ollut niinkään ylemmydentunnosta vaan pikemminkin anglikaanisen kirkon monopoliaseman turvaamisesta, johon liittyi toisinaan ajatus jonka mukaan muiden protestanttien pitäisi omaksua anglikaanisuus.³¹⁶

³¹¹ Colley 13

³¹² Review Vol II, V, 11.12.1705

³¹³ Review Vol III, VIII, 12.10.1706

³¹⁴ Claydon & McBride 19

³¹⁵ Black 68-69

³¹⁶ Ihalainen 2005, 95, 181, 246

Samoihin aikoihin kuin alkoi kirjoittaa maiden välisestä unionista, yksi Defoen tärkeimmistä agendoista oli protestanttisten uskontoryhmien välisten erojen ja varsinkin niiden anglikaaniselle kirkolle aiheuttaman uhan väheksyminen Englannissa. Hän korosti, etteivät dissentterit olleet mikään yhtenäinen ryhmä, vaan jakautunut esimerkiksi presbyteereihin, ”itsenäisiin”, anabaptisteihin ja kveekareihin. Jos nämä saisivat äänestää kuningasta, eivät he äänestäisi sen mieluummin toisten ryhmien edustajaa kuin anglikaania: he äänestäisivät maltillista henkilöä joka ajaisi Englannin yleistä etua.³¹⁷ Hän uskoi että dissentterit voitaisiin jopa integroida anglikaaniseen kirkkoon tietyn myönnytyksin. Toistaiseksi ei oltu tehty rehellistä tarjousta, jos olisi, varmasti tuhannet perheet olisivat liittyneet vahvistaen kirkkoa, minkä lisäksi se olisi saanut hyvää mainetta. Todennäköisesti suurin osa presbyteereistä ja osa itsenäisistä liittyisi, mikä olisi jo paljon.³¹⁸

Tämä on hieman paradoksaalista puhetta presbyteeriltä joka myöhemmin unionikirjoittelussaan korosti molempien kirkkojen asemaa. Toisaalta konteksti oli eri: kirjoittelu siirtyi englannin sisäisestä uskonnollisesta tilanteesta kahden valtiokirkon järjestelmään, joka luonnollisesti oli Defoelle mieluinen. Unionin lopulta toteuduttua Defoe riemuitsi: olisiko kukaan uskonut 20 vuotta aiemmin Englannin parlamentin äänestävän presbyteerisen valtiokirkon puolesta? Sehän olisi ollut täysin ”high flyereiden” pyhän Jure Divino – perustan häpäisemistä. ”mutta katsokaa mitä voi tapahtua kahden valtion päästessä valtiodeliriumistaan ja poliittisesta raivostaan, kun hyvä tahto, rauha, kristillinen maltillisuus hallitsevat ja kristityt joilla on eri mielipiteitä voivat yhdistää intressinsä, tukea ja vahvistaa toisiaan.” Vaikka kirkot erosivat jonkin verran hengellisesti, oli niillä yhteiset maalliset intressit: maat ”voivat elää sisarusten tavoin käsi kädessä, yhdistää kansalliset etunsa ja silti pitää kirkkonsa erillään”. Molemmilla kirkkoilla oli samat turvat, sama uskonto ja samat taivastoiveet – kaikki perusteet olivat samat, eroja Defoen mukaan oli vain hallinnon järjestämisessä, mikä ei ollut riittävä syy rikkoa naapurien välistä hyvää tahtoa.³¹⁹

Kahden valtiokirkon järjestys johti siihen että pyrittäessä rakentamaan jonkinlaista yhteistä brittiläistä identiteettiä ei selvästikään voinut enää nojata vanhoihin kansallisiin kirkkoihin perustuneisiin traditioihin, vaan yhteisyyttä tarvitsi hakea muualta. Unionin merkitystä maallisempien tapojen käsitteistä kansa nousulle pidä ylikorostaa, mutta esimerkiksi Defoen kirjoittamisessa esiintyy tendenssi häivyttää vanhoja kansallisia eroja ja muodostaa uusia, toisinaan maallisempia tapoja käsitteellistä uusi vastasyntynyt kansallinen

³¹⁷ Review vol II, V, 17.11.1705

³¹⁸ Review, Vol II, V, 13.12.05

³¹⁹ Review, vol IV, IX, 11.3.07

kokonaisuus. Pienessä eliitissä esiintyi jonkin verran monikuningaskunnallisia identiteettikerroksia, näitä repi toisaalta itsenäisyyden menetys, toisaalta laajemmat ympyrät joita kotimaa ei ollut voinut tarjota³²⁰. Tietyissä aspekteissa vaikutti tietoisuus kuulumisesta suurempaan britanniaan pienempään valtioon kuulumisen lisäksi. Mistään britti-identiteetistä ei voida kuitenkaan puhua. Rahvaan osalta näin vielä vähemmän oli, heille unionin vaikutukset käytännön elämään olivat marginaalisia.³²¹ Toisaalta he eivät myöskään olleet Defoen ja muidenkaan unionistien kohderyhmää.

Colleyn mukaan brittiläisyyttä rakennettiin ulkoapäin: sodalla, imperiumilla ja rodullisella ylemmyydellä. Toiseutena olivat ranskalaiset ja katoliset, toisaalta siirtomaiden alkuausukkaat.³²² Tällainen bi-polaarinen lähestymistapa on kuitenkin ongelmallinen tutkimukselle. Vaikka se on totta, sen ylikorostaminen on voinut hävittää muita nationalismin aspekteja. Niitä on positiivisiakin: arvoja joita yhteisö uskoo edustavansa ja joista se on ylpeä.³²³ Ihalaisen mukaan kansallista yhteisöä kuvaava sanasto monipuolistui ja sai samalla myönteisempiä – kansan syyllisyyttä painottaneista Israel- viittauksista vapaita – merkityksiä 1700-luvun kuluessa.³²⁴ Ihalainen tutki enimmäkseen saarnoja, joihin nämä maallisemmat identiteetin rakennusosat yleensä ilmestyivät myöhemmin. Monet niistä kuitenkin esiintyivät Defoen unionikirjoittelussa, varsinkin sen loppua kohden. Aluksi Defoe pitkälti pyrki lähentämään maita vähättelemällä näiden eroja ja unionin ongelmia, mutta sopimuksen läpimenon alkaessa näyttää varmemmalta alkoi Defoe enenevissä määrin kirjoittaa positiivisesti ja juhlavasti maiden tulevasta yhteisestä onnesta.

1700-luvun uusista poliittisista sanastoista joilla identiteettiä luotiin oli kaupan kieli kiistatta maallinen. John Pocockin mukaan taloudellinen kehitys teki taloudesta tärkeän osan poliittista kieltä 1600-luvun lopulta lähtien, joskin saarnoihin se tuli viiveellä. Unionilla oli niin vahva taloudellinen ulottuvuus että sen yhteydessä kaupasta puhuttiin saarnoissakin, mutta silloinkaan se ei niissä dominoinut. Vaikka kauppa pysyikin pitkään alueena jota ei liitetty kansalliseen identiteettiin anglikaanisissa saarnoissa, maallisen eliitin piirissä kansallinen identiteetti ymmärrettiin kasvavassa määrin taloudellisen kilpailun (manner-Euroopan kanssa) kautta. 1700-luvulla ei vielä puhuttu jatkuvasta talouskasvusta, kasvun

³²⁰ Colley 12

³²¹ Harris (1998) 132-133, Colley 12

³²² Colley XV-XVI, 5, Murdoch 62

³²³ Claydon & McBride, 7

³²⁴ Ihalainen 2006, 186

katsottiin tulevan muiden maiden kustannuksella.³²⁵ Kaupallinen menestys herätti kansallista ylpeyttä, Britanniaa tuli 1700-luvun alkupuolella taloudellisen kansallisuusajattelun maa.³²⁶

”Talouden kultista” tuli osa brittiläisyyttä, kauppiasta luotiin kuvaa Britannian taloudellisen kukoistuksen lähteenä. Kauppa oli Britannian voima ja sielu, taloudellinen aktiivisuus liitettiin patrioottisuuteen. Tästä huolimatta arvostuksessa, vauraudessa ja statukseltaan maanomistajat olivat ylempää kastia vielä pitkään. Naimakaupat olivat harvinaisia, ja aatelin nuoremmat pojat siirtyivät mieluummin virkamiehiksi tai sotilaisiksi. Yläluokka hyväksyi kaupan välttämättömänä maalle, muttei oman tai lastensa arvon mukaisena. Kauppias oli kunnioitettava ammatti kunhan tiesi paikkansa. Defoe ei tätä väheksyntää luonnollisesti ymmärtänyt, olivathan kauppiat käytännön oppineita jotka lisäksi loivat vaurautta ja saattoivat tehdä suostakin väkirikkaan alueen.³²⁷ Maanomistajatkin kuitenkin näkivät varsinkin ulkomaankaupan maan voiman ja vaurauden moottorina, ja halusivat tukea brittikauppiaita kovassa kansainvälisessä kilpailussa. Samaa näkemystä esiintyi muidenkin maiden eliiteissä, mutta Britanniassa näitä selvemmin. Yksi syy tähän oli, että suurin osa aatelista vietti ainakin osan vuodesta kaupan keskuudessa Lontoossa. Ranskassa tai Espanjassa näin ei ollut, eivätkä Pariisi tai Madrid edes olleet satamakaupunkeja. Lontoossa kauppa näkyi, Thames oli täynnä laivoja eksoottisine tuotteineen jatkuvana muistutuksena kaupan merkityksestä maan vauraudelle. Brittiateli oli vastaanottavaista myös siksi että kauppa hyödytti heitä suoraan tuomalla valtiolle tuloja jotka mahdollistivat ainakin rauhanaikana maaveron pitämisen siedettävänä.³²⁸

Kaupan kultin lisäksi Colley korosti erona esimerkiksi Ranskaan lehdistöä, joka Englannissa ja Britanniassa oli huomattavasti kehittyneempää, ja jolla oli suuri merkitys koska se saavutti suuren osan kansasta. Lehdistö alkoi Unionin myötä puhua enemmän Britanniasta, mikä auttoi jonkin asteisen brittiläisen identiteettikerroksen juurtumista.³²⁹ Defoekin muutti lehensä nimen 8.3.1707, jonka jälkeen se oli ”The Review of the State of the British Nation” aiemman ”English Nationin” sijaan. Journalistina Defoe uskoi propagandan voimaan sekä hyvässä että ennen kaikkea pahassa, hänen näkemyksensä ajan lehdistön yleisestä tasosta oli varsin negatiivinen.³³⁰ Jo ennen Skotlantiin lähtöään Defoe kirjoitti tämän näkyvän esimerkiksi huhuissa joita levitettiin skottien ja ranskalaisten

³²⁵ Ihalainen 2005, 399, 535-538

³²⁶ Colley 38, Ihalainen 2006, 187

³²⁷ Review, Vol III, VI, 3.1.1706

³²⁸ Colley 56, 58-65

³²⁹ Colley 41

³³⁰ Review Vol II, V, 1.11.1705

yhteyksistä ja ilkeistä suunnitelmista Englannin pään menoksi. Defoen mukaan oli miehiä jotka halusivat loitontaa Englantia ja Skotlantia toisistaan herättämällä vihaa kummallakin puolella tarkoituksena estää ymmärrys ja unioni. Tässä tapauksessa Defoe viittasi unionilla enemmän harmoniseen yhteiseloön kuin poliittiseen maiden väliseen unioniin.³³¹

Politiikan erotessa vähitellen uskonnosta yleistyivät maallisemmat poliittiset kielet, kuten patriotismi ja viittaukset Israelin sijasta Roomaan. Patriotismin kieli levisi ensin poliittiseen eliittiin – papisto omaksui sen viiveellä - mahdollistaen maallisemman isänmaanrakkauden määrittelyn.³³² Sen käyttö korostuu Defoella unionikirjoittelun loppua kohti, jolloin hänen kirjoitustyyliinsä muutenkin muuttui ”juhlavammaksi”. Mielenkiintoista Defoen tavassa käyttää ”patriootti” termiä on, ettei hän sillä viittaa aina maahan tai sen rakastamiseen, vaikka useimmiten näin on. Esimerkiksi vastatessaan Hodgesin väitteeseen, jonka mukaan unionia ei aja kukaan Skotlannin ystävä, Defoe huomauttaa nimenomaan skottien ensin ehdottaneen unionia vallankumouksen jälkeen ja perustaneen sitä varten komissionkin. Nämä olivat Defoen mukaan selvästi Hodgesia parempia ”patriootteja”.³³³ Vastaavaa termin käyttöä edustaa Review’n kolmannen laitoksen lopetus, jossa Defoe kirjoitti mellakoita lietsotun kaikin keinoin jotta maansa etua ajavat patriootit saataisiin peloteltua pois (unionin ajamisesta).³³⁴ Toisaalta Defoe kuitenkin käytti termiä myös muissa yhteyksissä. Hän esimerkiksi kutsui unioninvastustajia ”tyrannian patriooteiksi”.³³⁵

Maansa rakastaminen konkretisoitui poliittisiin instituutioihin. Kuningas oli valtion ja sen arvojen ruumiillistuma, ja vaikkei hän ollutkaan Jumala edellytti ”jumalallisen elämän eläminen ” protestanttisen kuninkaan tukemista. Kirkon ja kruunun liitto yhdisti protestanttisen ja kansallisen identiteetin,³³⁶ joten protestanttinen maa tarvitsi protestanttisen monarkin. Skotlannissa Stuartheilla oli edelleen kannatusta, mutta useimmille skoteillekin näiden katolisuus oli ylittämätön este. Wilhelm, Anne ja Yrjö tiesivät uskonnon olevan tärkein tukensa ja pelasivat sillä kortilla.³³⁷ Myöhemmin monarkin uskonnollisuudesta tuli kasvavassa määrin yksityisasia, tämän rooli uskonnollisena johtajana heikkeni asteittain.³³⁸ Defoen unionipropagandassakin monarkki luonnollisesti korostui, olihan Anne unionin tärkein ajaja ja lisäksi yleisesti varsin suosittu. Defoe ylistikin tätä väsymättömästi.

³³¹ Review Vol II, IV, 3.7.1705, 5.7.1705

³³² Ihalainen 2006, 186, Ihalainen 2005, 447, 455

³³³ Review Vol III, VII, 26.12.1706

³³⁴ Review Vol III, VIII, 6.2.1707

³³⁵ Review Vol IV, IX, 18.3.1707

³³⁶ Ihalainen 2005 333-335, 338

³³⁷ Colley 47

³³⁸ Ihalainen 2006, 186

Toinen poliittinen yhtenäistävä instituutio oli parlamentti. Kaikilla saaren osilla oli omat edustajansa, ja vaikka näiden määrä herätti närää, yhdisti erityisesti brittiyläluokkaa ero maihin joissa parlamenttia ei ollut tai se oli heikko. Parlamentti herätti ylpeyttä: se oli uniikki, itsenäinen ja vaikeasti voitettu protestanttinen etuoikeus. Se kuului protestanttiseen perintöön, ja oli suorastaan pyhä. ”parlamentin kultti” ei rajoittunut yläluokkaan, mutta alaluokan osalta se 1700-luvun alussa rajoittui lähinnä Englantiin: skoteille se oli kaukainen eikä nähtävästi tehnyt paljoa heidän hyväkseen. Edes Skotlannin oma parlamentti ennen unionia ei ollut toiminut nationalismin välineenä, joten kaukaisempi unioniparlamentti herätti vielä vähemmän mielenkiintoa.³³⁹ Muille parlamentti oli kuitenkin ratkaiseva ero tyranniasta, johtaen käsitykseen brittien suuremmasta vapaudesta muihin kansoihin verrattuna.

Vapauden retoriikka tarjosi tavan käsitteellistää kansallinen identiteetti myönteisessä hengessä. Ajatus erityisestä vapauden määrästä ei esiintynyt vielä 1700-luvun alussa Anglikaanisessa ajattelussa, mutta protestanttisessa polemiikissa alettiin kuitenkin korostaa vapautta jonka reformaatio oli englantilaisille tuonut verrattuna katolisiin.³⁴⁰ Jo se että he saivat lukea Jumalan sanaa omalla kielellään, teki heistä ranskalaisia vapaampia.³⁴¹ Vähitellen varsinkin whigit alkoivat nostaa myös kansalaisten vapauden uskonnollisen rinnalle, kansallista identiteettiä alettiin rakentaa luomalla yhteyksiä protestantismiin ja uskonnollisen ja poliittisen vapauden välille.³⁴² Ajan yleinen ajattelu Englannissa oli, että vain britit olivat kykeneviä säilyttämään rajatun monarkian ja vapauden: brittejä olivat englantilaiset ja ne skotit, irlantilaiset ja walesilaiset jotka hyväksyivät englantilaisen poliittisen kulttuurin. Skotlannissa identiteettien yhdistäminen onnistui kivuttomammin kuin Irlannissa jossa valinta irlantilaisen ja britin välillä oli absoluuttinen, toisensa poissulkeva.³⁴³

Defoeille Englanti oli ilman muuta maailman vapain kansakunta, ja vapauden terminologia toistui hänen unionikirjoittelussaan usein, varsinkin sen loppupuolen juhlapuheissa. Jo aiemmin, käsitellessään Englannin huonoimmassa mahdollisessa valossa esittäviä pamfletteja, jotka hänen mukaansa on kirjoitettu Englannissa ja lähetetty Skotlantiin yllyttämään herkkäuskoisia, Defoe tulee vapautteen: hän ihmettelee miten Englannista, jossa elää maailman onnellisin kansa nauttien maailman suurimmasta vapaudesta maailman hellimmän kuningattaren alaisuudessa, voi tulla tällaisia pettureita. Jos nämä kirjoittajat olivat

³³⁹ Colley 49-52

³⁴⁰ Ihalainen 2006, 186, Ihalainen 2005, 394, 494

³⁴¹ Colley 42

³⁴² Ihalainen 2005, 494-497

³⁴³ Murdoch 4-5

– kuten jotkut sanoivat – Englannissa asuvia skotteja, oli se vain tuomittavampaa: Näidenhän pitäisi olla kiitollisia Englannille jonka leipää syövät ja vapaudesta nauttivat.³⁴⁴

Defoelle vapaus oli käytännössä tyrannian vastakohta. Vapaus toi vaurautta ja sai kaupan kukoistamaan, tyrannia teki ihmisistä apaattisia johtaen kurjistumiseen³⁴⁵. Dissentterinä Defoe oli luonnollisesti kiinnostunut uskonvapaudesta, mutta käyttäessään termiä hän näyttää useammin ajatelleen sitä taloudellisessa ja poliittisessa kontekstissa. Tyrannia oli Defoen kirjoituksissa yksiselitteisen negatiivinen käsite. Yleisestikin poliittisessa kirjoittelussaan Defoe tapasi syyttää vastustajiaan tyrannian kannattajiksi, ja sama toistui unionikeskustelussa. Unionin ratkettua Defoe äityy ylistämään kuningatar: ”harvoin on monarkki taistellut tyranniaa vastaan vapauden puolesta. Kuningatar on pitkään taistellut omaa onneaan vastustavia vastaan ja nyt päässyt voitolle näistä, ja tämän voiton tuloksena tuli rauha ja unioni”. Tässä on nähtävissä jälleen Defoen kenties yleisimmin käyttämä käsitepari, ja tässäkin ”unioni” viittaa maiden välisen sopimuksen sijasta yhteiskunnalliseen harmoniaan. Samassa yhteydessä Defoe kertoo historiallisia esimerkkejä tyranneista jotka ovat käyttäneet väärin valtaansa ”voitettuaan kansan”, ja kuvaa millainen stereotyyppinen tyranni on; filmeriläisen Jure- Divino monarkin karikatyyri.

Unionin mentyä läpi Skotlannin parlamentissa kirjoitti Defoe poikkeuksellisen lennokkaasti käyttäen tyrannian käsitettä varsin abstraktilla tavalla: ”satapäinen hirviö nimeltään Tyrannia” sairastui vapauden lähentyessä ja alkoi kouristella ja oksennella. Sen karjunta ravisteli koko Britanniaa. Se kokeili kaikkia keinoja, mutta tuntiessaan todellisen unionin kuolettavan piston koskevan elimiään – luoja, ”what frenzies, what deliriums, what extravagancies posses’d the creature”. Se yritti liikuttaa kaikkia ulottuvillaan olevia ihmisten ja paholaisten voimia: pelotteli viattomia, varoitti syyllisiä, uhkaili vapautta rakastavia sitomisella, rikkaita köyhtymisellä, presbyteerejä episkopaalisuudella, prelatisteja presbyteerisellä tyrannialla; köyhillä ei olisi suolaa, työläisillä ei työtä, juopoilla ei olutta ja niin edelleen. Se lietsoi mellakoita jotta maansa etua ajavat patriootit saataisiin peloteltua pois. Lopulta olion voima hiipui, nyt se maatuu ja sen hautaaminen on käsillä. Nyt on Englannin vuoro, ja ”puolue” tulee sielläkin tekemään kaikkensa torjuakseen maan onnen. Linnoittaakseen mielet jo etukäteen tätä vastaan Defoe kertoo mitä on odotettavissa, nimittäin sama kuin Skotlannissa: loputtomia valheita ja skandaaleita, joita Defoe tulee paljastamaan, koska ”totuuden puolustaminen on se sota johon tämä lehti tulee aina osallistumaan”.³⁴⁶

³⁴⁴ Review Vol III, VIII, 12.12.1706

³⁴⁵ ks. esim. Review Vol III, VIII, 28.1.1707

³⁴⁶ Review Vol III, VIII, 6.2.1707

Kyseinen review lyhenneltynäkin toimii varsin hyvin tiivistelmänä Defoen unionikirjoittelusta. Tyyllillisesti se eroaa lehden yleisestä linjasta, mutta tuo esiin sen yhden pääkohdan: unionin vihollisia olivat pääasiassa ne ryhmät (hirviön sadalla päällä hän viittaa näiden lukumäärään ja äänekkyyteen) jotka halusivat palauttaa tyrannian, unioni tekisi lopun näiden haaveista, se olisi ”voitonmerkki tyrannian haudalla”, ”sekä hengellisen että maallisen vapauden juhlallinen ylösnousemus”³⁴⁷, joka hautaisi nämä haaveet ja laittaisi haudalle niin ison kiven ettei kukaan enää sitä kaivaisi esiin. Tyrannian kannattajat tiesivät sen, mikä selittää heidän epätoivonsa ja turvautumisensa kyseenalaisiin menetelmiin.³⁴⁸

Useat tutkijat ovat korostaneet imperialismin merkitystä yrityksissä luoda yhdistyneelle maalle yhteistä identiteettiä. Tämä päti hyvin myös Defoen, jonka poliittisen ajattelun päämotiivi oli aina Englannin, sittemmin Britannian, maan kasvattaminen muihin maihin verrattuna. Hänen maltillisuuden teemansa liittyi tähän, harmoninen yhteiskunta oli vahva. Hänen tärkein motiivinsa unioniin oli tämä, Skotlanti ja Englanti olisivat vahvempia yhdessä. Häntä voi sanoa imperialistiksi: Skotlanti oli ”hyvinkin maa jonka kanssa kannattaa yhdistyä, sen lisääminen brittiläiseen imperiumiin tulee osoittamaan hyötynsä koko maailmalle”³⁴⁹. Defoe aloitti aina uuden laitoksen runolla, omien sanojensa mukaan koska halusi aloittaa kevyesti, ja neljännen laitoksensa (jonka aloitti pian unionin varmistuttua) hän aloitti runolla, joka ylisti sotaa ja Britannian voimaa: Rauha tulee pohjoiseen kuin aamunkoitto; englantilaisten ja skottien välisten sotien loppumisesta seuraa rauha ja vapaus. Muu maailma pelkää näiden siskosten yhteistä voimaa, turhaan Ranska ja Rooma näitä koettavat vastustaa. Kaksi urheaa kansaa ovat sotineet keskenään tuhat vuotta, vaikka ovat samaa rotua. Nyt ne eivät sodi keskenään vaan rinnan, valloittavat ulkomailla, yhdistävät kotona. Itävallan kotkat kumartavat, Gallian aurinko pimenee, samoin muhamettilaisten kuu. Britannia tulee soveltumaan hallitsemaan maailmaa loistavan kuningattarensa johdolla.³⁵⁰

Unioni paperilla oli kuitenkin vasta ensimmäinen askel, kiintymyksen unioni (”union of affection”) olisi seuraava ja tärkeämpi. Defoe toivoo maiden kiintyvän toisiinsa ja yhteiseen hallintoon, uskoen sotien muuttuvan hyväksi tahdoksi ja kaupan kukoistukseksi.³⁵¹ Jälkipolvet tulevat näkemään unionin hedelmät ja ketkä sitä vastustivat sekä ihmettelemään näiden väitteiden absurdiutta³⁵². Hän kuitenkin toivoo kansalta maltillisuutta näitä kohtaan,

³⁴⁷ Review Vol III, VIII, 24.10.1706

³⁴⁸ Review Vol III, VIII, 4.2.1707

³⁴⁹ Review Vol III, VIII, 1.2.1707

³⁵⁰ Review Vol IV, IX, 11.2.1707

³⁵¹ Review Vol III, VIII, 1.2.1707

³⁵² Review Vol IV, IX, 11.2.1707

kuningatar oli esimerkki siitä miten voitto pitäisi ottaa vastaan: iloita sen hedelmistä ja samalla osoittaa ”herrasmiehen ja englantilaisen henkeä” voitettuja kohtaan, mikä saa heidät punastumaan tehokkaammin kuin heidän tappionsa korostaminen.³⁵³ ”antakaa siis ”High Flyereiden” olla rauhassa, nähdä pelkonsa turhiksi ja heidän lastensakin nähdä kuinka he yrittivät nolata kotimaansa (native country) – vaikka he eivät unohtaisikaan vihaansa, niin jälkipolvet unohtavat.³⁵⁴ Tässä on havaittavissa ristiriita: kehottaessaan muita olemaan lyömättä lyötyjä Defoe itse tekee juuri niin, hän nauttii voitostaan.

7.2. Uskontopoliittiset kysymykset

Reformaatiostaan lähtien oli kirkko vaikuttanut skottien elämään ja politiikkaan kenties enemmän kuin missään muussa Euroopan maassa. Unionikysymys ei muodostanut tästä poikkeusta, puhtaasti julkaisumäärien perusteella uskonto oli suurin unionin vastustuksen syy. Tärkeimpänä osana tässä vastustuksessa oli, että unionin hyväksyminen johtaisi väistämättä episkopaalisuuden tunnustamiseen, koska Englannin lordien joukossa oli runsaasti piispoja. Presbyteerit pelkäsivät tätä, koska mitään turvallisuustakeita ei näyttänyt olevan parlamentin ollessa heidän vihollistensa dominoima. Protestointi olikin kovaa ja äänekkästä. Kirkoissa saarnattiin unionia vastaan ja saarnoja painettiin niiden levittämiseksi laajemmalle lukijakunnalle. Tärkein saarnojen sisältö oli huoli uskonharjoittamisen ja rituaalien puhtaana pysymisestä, presbyteerinen kirkko kun oli pidemmälle reformoitu kuin anglikaaninen kirkko. Erityisesti Lounais-Skotlannissa uskonnollinen liikehdintä äityi mellakoinniksi, joka yltyi siihen pisteeseen että kirkolliskokous joutui vaatimaan Hamiltonin presbyteerejä välttämään mellakointia.³⁵⁵

Uskonto-aiheisten julkaisujen määrän huomioon ottaen on mielenkiintoista, ettei Defoe kirjoittanut aiheesta *Review*'ssa mitenkään jatkuvasti. Hänen kirjoituksensa aiheesta ajoittuivat säännönmukaisesti loka-joulukuuhun 1706, muuten hän ei kovinkaan paljoa siitä kirjoittanut. Toisaalta tämän voisi nähdä jonkinlaisena pyrkimyksenä temaattiseen koherenssiin, mutta se on huomiota herättävää verrattuna muuhun kirjoitteluun missä hän jopa saman numeron sisällä saattoi kirjoittaa aivan eri aihepiireistä. Defoe alkoi kirjoittaa uskontokysymyksistä *Review*'ssa pian saavuttuaan Skotlantiin. Hänen ensimmäinen skoteille suunnattu esseensä, alku hänen kampanjalleen vakuuttaa skotit unionin hyödyistä, käsitteli niin politiikkaa, kauppaa kuin uskontoakin, mutta myös siinä uskonnolliset kysymykset saivat

³⁵³ *Review* Vol IV, IX, 1.4.1707

³⁵⁴ *Review* Vol IV, IX, 3.4.1707

³⁵⁵ Riley, 223-224.

selvästi suurimman painon³⁵⁶, mikä osoittaa Defoen nähneen kirkon käännättämisen tärkeimmäksi tai ainakin kiireellisimmäksi tehtäväkseen. Voikin olla, että Defoe kirjoitti noiden parin kuukauden ajan uskonnosta niin paljon koska oli pakotettu siihen: koska unioni oli juuri tuolloin kriittisimmillään, kaduilla mellakoitiin ja kirkkojen puolesta valittavat molemmin puolin olivat äänekkäimmillään.

Yksi uskonnollisen kirjallisen debatin osallistuja oli kaksi kirjaa aiheesta kirjoittanut James Webster, joka näki presbyteerien tilanteen unionissa suorastaan toivottomana. Apua oli hänen mukaansa turha odottaa Englannin dissentereiltä, joihin ei voinut luottaa, olivathan he neuvotelleet episkopaalien kanssa eikä heillä siksi ollut edes oikeutta tulla kutsutuksi presbyteereiksi.³⁵⁷ Webster ei ollut ajatuksineen yksin. Defoen ja hänen englantilaisten uskontoveriensa presbyteerisyys ei ollut identtistä Skotlannin kirkon harjoittaman kanssa. Englannissa presbyteereillä ei ollut yhtenäistä organisaatiota, vaan pienet ryhmät olivat olleet jatkuvasti vähemmistönä ja joutuneet luovimaan parhaansa mukaan tehden anglikaaniselle kirkolle myönnytyksiä uskomustensa puitteissa ylipäätään selviytyäkseen. Skoteille oli helppoa syyttää englantilaisia presbyteerejä näistä myönnytyksistä.³⁵⁸

Defoe vastasi kärkkäästi vastineessaan ”The dissenters vindicated” huomauttamalla ettei Englanti uskaltaisi vaarantaa rauhaa puuttamalla uskontoon ja että muun luuleminen olisi naurettavaa. Liioitellun kohteliaassa esipuheessaan Defoe ilmaisee kirjoituksensa tavoitteen eli dissentereiden maineen puhdistamisen. Hän kuitenkin kiistää haluavansa riidellä, ja kertoo kirjoittaneensa Websterille aluksi kohteliaan kirjeen, johon tämä ei kuitenkaan vastannut. Tämän jälkeen Defoe oli julkaissut ystävällisen artikkelin johon Webster vastasi saarnalla, jossa yllätti kaikki menettämällä täysin malttinsa ja päästämällä tunteensa valloilleen. Tämä sai Defoen kirjoittamaan tämän pidemmän vastineen.³⁵⁹

Itse pamfletista suurin osa käsittelee Englannin kirkollista historiaa. Henrik VIII teki Defoen mukaan oikein kaataessaan paavinvallan, mutta vääristä (henkilökohtaisista) syistä. Hän pudotti jalustalta yhden demonin vain nostaakseen tilalle toisen - itsensä. Defoe muistutti tuon ajan vainoista joissa esimerkiksi Thomas Moore ja Piispa Fisher saivat surmansa ja syytti Henrikiä protestanttien jakautumisesta maallisten päättäjien päästessä päättämään opin sisällöstä. Kaikki kirkollinen tyrannia tästä alkaen johtuu tästä virheestä. Tämän vuoksi kirkosta muodostui pömpöösi hierarkia kalvinistisen tasa-arvon sijaan. Elisabethissa hän näki paljon hyvää, mutta tämä oli liian iloluontoinen ja piti loistosta ja

³⁵⁶ ks. Defoe 1706 (3)

³⁵⁷ ks. Defoe 1706 (7)

³⁵⁸ Macree, 63-64.

³⁵⁹ Defoe 1706 (7) 5-6.

spektaakkelimaisista seremonioista – puritaanit syntyivät koska eivät tästä pitäneet vaan halusivat lisäreformaatiota lähemmäksi raamatun sanaa ja alkukirkkoa.³⁶⁰

Restoraation myötä alkoivat vainot, joiden seurauksena moni pakeni esimerkiksi Amerikkaan, missä he osoittivat sitkeytensä ja rohkeutensa hankalissa oloissa. Defoelta löytyi ymmärrystä niille jotka jäivät kirkkoon, muuten he olisivat menettäneet virkansa, mutta hän ylisti niitä rohkeita jotka pitivät kiinni uskostaan ja ryhtyivät vainoja uhmaten dissenttereiksi. Defoe syyttääkin kirkon jakaantumisesta nimenomaan anglikaaneja. Skottien tilanne oli sen sijaan ollut parempi, koska he eivät saaneet reformaatiota ylhäältäpäin hallitsijavetoisesti. Heillä oli oma Calvininsa John Knoxissa. Lisäksi heidän reformaationsa tapahtui englantilaisten jälkeen, eli he saattoivat ottaa oppia englantilaisten virheistä. Defoe kehui skotteja heidän rohkeudestaan puolustaa omaa uskoaan, mutta muistutti englannin dissenttereiden tehneen samoin vainojen aikana.³⁶¹

Jo siitäkin syystä että edisti ensisijaisesti unionia, ei Defoe voinut kuitenkaan suuremmin kritisoida anglikaanejakaan. Hänen uskonnollinen kirjoittelunsa oli kautta linjan hengeltään sovittavaa, ymmärrystä löytyi myös anglikaaneille: vaikka he eivät olleet yhtä pitkälle reformoituja, olivat he silti (protestanttisia) ”veljiämme”, joiden valaistumisen puolesta pitäisi rukoilla. Kukaan ei Defoen mielestä voi olla niin tyhjä hyvästä tahdosta että tuomitsisi, ettei anglikaaniseen seremoniaan osallistuva voisi tulla pelastetuksi, ja jos anglikaaninen kirkko muuttuisi, voitaisiin näiden kanssa liittyä yhteen yhdeksi protestanttiseksi kirkoksi.³⁶² Tämä oli melkoisen radikaali näkemys ja uhkarohkeaa tekstiä. Defoen tarkoituksena lienee kuitenkin ollut yksinkertaisesti osoittaa, miksi anglikaanien kanssa on voitu neuvotella, ja ettei siinä ole mitään tuomittavaa.

Defoe huomauttaa lisäksi Websterin puhuvan asioista jotka olivat tapahtuneet 50 vuotta aiemmin ja ihmisten ja ajan muuttuneen sen jälkeen. Hän kiistää jyrkästi oman episkopaalisuutensa mutta ei pidä näitä kaikkia antikristillisinä, tärkeintä on katolisuuden vastaisuus, ja dissenterit ovatkin olleet valmiita toimimaan yhdessä anglikaanien kanssa juuri katolisuuden uhatessa, kuten esimerkiksi mainiossa vallankumouksessa.³⁶³ Loppuosa pamfletista on unionin ylistystä, retoriikaltaan kuin hääpuhe. Nykyisissä oloissa tarvitaan kahden kuningaskunnan välille luottamusta ja kiintymystä. Luottamus on tärkeintä niin taloudelle, maanpuolustukselle kuin sisäisten uhkien torjunnallekin, nykyinen epäluottamus on pitänyt kansat erossa toisistaan kovin kauan. Defoe on varma että unioni kuuluu jumalan

³⁶⁰ Defoe 1706 (7) 13-17.

³⁶¹ Defoe 1706 (7) 18-30.

³⁶² Defoe 1706 (7) 29-32.

³⁶³ Defoe 1706 (7), 35-40.

suunnitelmiin ja toivoo rauhan jumalan vievän valtion onneen ja rauhoittavan pahat mielet, päättäen pamflettinsa ytimekkäästi sanaan aamen.³⁶⁴

Tämä Defoen kirjoitus tuo hyvin esiin hänen koko ikänsä ajaman ajatuksen protestanttisesta uskonvapaudesta. Tärkeintä on paavinvastaisuus, protestanttien väliset erot ovat joka tapauksessa melko vähäisiä. Se ei kuitenkaan juurikaan vastaa todellisiin pelkoihin kirkkojen aseman menettämisestä. Siihen Defoe vastaa muissa kirjoituksissaan. Skotit eivät olleet pelkoineen yksin. Myös anglikaanit olivat huolissaan uskonnollisen opposition kasvamisesta. Defoe muistuttaa Sveitsistä ja Alankomaista joissa protestantit ja katoliset elävät rinnan samassa valtiossa. Tässä olisi kyse vain protestanteista, mikä olisi huomattavasti pienempi paha.³⁶⁵ ”Jos se onnistui katolisilta ja protestanteilta, miksi se ei onnistuisi kahdelta protestantiselta kirkolta, jotka vielä ovat perusasioiltaan samanlaiset?” Defoe vertaa näitä kirkkoja sisaruksiin: siskot ovat luonteeltaan samanlaiset, syntyneet samasta äidistä (kristinusko) saman isän (reformaatio) alkuunpanemana. Molemmat ovat legitiimejä mutta niitä on opetettu eri kouluissa hieman eri säännöillä. Yhteiset viholliset, ”ilkeät kuiskaajat”, ovat saaneet siskot riitaantumaan verisesti, eivätkä yhteiset intressit, verisukulaisuus ja yhteinen perintö ole saaneet rauhaa aikaan. Tietoisuuden lisääntyessä ne ovat kuitenkin hieman lähentyneet eivätkä näytä toistensa silmissä enää yhtä kauheilta.³⁶⁶ Hän toivookin, että kirkot ainakin tulevaisuudessa voisivat elää kuin siskokset, kuin kristityt ja liittolaiset tukien, puolustaen ja rohkaisten toisiaan.³⁶⁷ Defoe ei kirjoittelussaan juurikaan paneudu kirkkojen teologisiin tai opillisiin eroihin, van pysyttelee yleisemmällä tasolla korostaen näiden samankaltaisuutta. Tämä on toki odotettavaa kirjoittajalta jonka tavoitteena oli saada maat ja kirkot lähentymään toisiaan.

Defoe vertaa kirkkoja poikaan ja karhuun, jotka pakenevat toisiaan, vaikka karhulla (Englannin kirkko) ei ole oikeasti halua eikä pojalla (Skotlannin Kirk) voimaa vahingoittaa toista.³⁶⁸ Mitään todellista ristiriitaa ei ollut, kaikki johtui vain riidankylväjien propagandasta ja vaikutuksesta hyväuskoiseen kansaan. kuten kaikessa poliittisessa kirjoittelussaan, Defoen näkemys on se että enemmistö ihmisistä on hyvää tarkoittavia mutta tietämättömiä, ja poliitikot ja kirjoittajat yrittävät kilvan vaikuttaa näihin. Osa näistä kirjoittajista on ”mätiä”, osa hyviä ja rehellisiä, ja poliittinen debatti on näiden välistä kamppailua ”lukijoiden sieluista”. Defoe ei kaihtanut esimerkiksi viittauksia saatanan tapaan

³⁶⁴ Defoe 1706 (7), 49-55.

³⁶⁵ Defoe 1706 (1), 14-17.

³⁶⁶ Review Vol III, VIII, 31.10.1706

³⁶⁷ Review Vol III, VIII, 2.11.1706

³⁶⁸ Review Vol III, VIII, 31.10.1706

johtaa ihmisiä harhaan ja aiheuttaa kaaosta viitatessaan vaikkapa Glasgow'n mellakoihin tai Dumfriesin unioniartiklojen polttamiseen³⁶⁹. Näiden vihollisten todellisena päämääränä oli molempien maiden tuho.³⁷⁰

Defoe pyrki luonnollisesti parhaansa mukaan vähättelemään molempien kirkkojen huolia tulevaisuudestaan. Englannin korkeakirkolliset eivät toistaiseksi olleet keksineet unionia vastaan muuta kuin skottien tulon alahuoneeseen, mikä (muka) olisi vaaraksi kirkolle. Defoen mielestä ainoa kirkko, joka olisi vaarassa, olisi ”Jakobiittinen kirkko”, unioni nimittäin heittäisi Jaakon ja katolisuuden haudalle niin ison kiven ettei sitä enää koskaan saataisi kaivettua esiin. Huoli Anglikaanisen kirkon asemasta Skotlannin presbyteerien ja Englannin dissentterien yhdistyessä on Defoen mukaan melko turha: yhteenlaskettunakin ne olisivat edelleen vähemmistö. Parlamentissa tuskin tulee koskaan olemaan edes kahtakymmentä englantilaista dissentteriä skottien kanssa liittoutumaan, eivätkä kaikki skotit edes olleet presbyteerejä. Tässäkin hän korostaa, etteivät dissentterit halunneet kaataa Anglikaanista kirkkoa, vaan halusivat vain olla rauhassa. Ja vaikka kaikki skotit ja dissentterit yhdistäisivätkin voimansa, ei se silti riittäisi uhkaamaan Anglikaanista kirkkoa. Vastaavasti ”ilkeät kuiskijat” levittivät Skotlannissa päinvastaista: että heitä on parlamentissa niin vähän, että korkeakirkollinen parlamentti (Defoe piti epätodennäköisenä että sellaista edes tulee) voisi äänestää episkopaalisuuden Skotlantiin. Mainitut mahdollisuudet olivat ristiriitaiset ja toisensa poissulkevat, Defoen mukaan unioni poistaisi kummankin vaihtoehdon, koska unionisopimus turvaisi molempien aseman ja siitä tulisi kumoamaton perustuslaki. Hän myöntää, ettei voi luvata Skotlannin presbyteereille yhtä varmaa turvaa vahvempaa Englantia vastaan unionissa, mutta näkee monia syitä, miksei englantilaisten kannattaisi vainota näitä.³⁷¹

Mitä tulee Skotlannin kirkon asemaan, Defoe näkee unionin vain vahvistavan sitä. Yksi syy skottien vihaan ovat olleet ajat jolloin Englanti on pannut heidän niskoilleen episkopaalisuutta ja tyrannioita, eikä Defoe kiistä ettei tähän närkästykseen ollut aihettakin. Unionin myötä nämä pelot kuitenkin väistyisivät, koska kukaan ei voisi syrjäyttää presbyteeristä kirkkoa muuttamatta perustuslakia. Tähän tarvittaisiin todella mielivaltaisen parlamentti tai absolutistinen tyranni. Näiden pitäisi silloin rikkoa unionisopimuksen artiklaa ja näin mitätöidä koko sopimus ja saattaa kuningaskunta kaaokseen. Samalla tämä parlamentti lakkaisi olemasta parlamentti unionin rautessa, joten tuskin mikään parlamentti

³⁶⁹ ks. esim. Review Vol III, VIII, 14.12.1706

³⁷⁰ Review Vol III, VIII, 31.10.1706

³⁷¹ Defoe 1706 (1), 14-17, Review Vol III, VIII, 2.11.1706

sitä tekisi. Kirkkoa vastaan toimiminen katsotaan myös lain mukaan maanpetokseksi, joten vaikka anglikaaneilla olikin valtaa parlamentissa ja vaikka se voisi yrittää lahjoa Skotlannin edustajat, olisi sen yrittäminen riskialtista. Tyrannia voi toki tulla, muuta se tulisi todennäköisemmin Skotlannin silloisessa sekavassa perimystilanteessa kuin unionissa. Kirkot olisivat unionissa paremmassa turvassa kuin ilman sitä.³⁷²

Defoe ei ollut ainoa joka näin ajatteli, vastaavia ajatuksia löytyi Skotlannistakin. Presbyteerinen kirkko oli nostettu valtiokirkoksi vasta hiljattain eikä sen asema ollut vakaa. Kirkon privilegit olivatkin unionin hyväksymisessä Skotlannissa tärkeässä roolissa. Kirkolliskokousta hallitsevan William Carstaresin koalition näkemyksen mukaan unionisopimus vähentäisi aatelin välitöntä valtaa kirkkoon, ja vaikei sen asema unionissa olisikaan varma, ei ollut myöskään takeita että se olisi kyennyt säilyttämään asemansa ilman englantilaisten tukea.³⁷³

Pelot Skotlannin kirkon asemasta unionissa perustuivat Anglikaanisen kirkon vahvaan asemaan parlamentissa ja vaikutusvaltaan vaaleissa sekä test actista kiinnipitämiseen ja yrityksiin soveltaa sitä Irlannissa ja siirtomaissa. Defoen mielestä nämä pelot perustuivat kuitenkin vain oletuksiin. Vaikka Anglikaanien merkittävä asema politiikassa oli totta, eivät he kaikesta vallastaan huolimatta kuitenkaan olleet saaneet aikaan lakeja jotka olisivat tehokkaasti nujertaneet Englannin dissentterit, jotka olivat paljon vähäisempi ja organisoimattomampi joukko kuin Skotlannin kirkko. Sen sijaan Anglikaaninen kirkko oli julkisesti hävennyt aiempia dissentterivainoja, todennut niiden olleen virhe ja julistanut vainot periaatteidensa vastaiseksi.³⁷⁴ Skotlannissa onnistumisen mahdollisuus olisi vielä vähäisempi. Nykyisin skottikirkolla oli turvanaan parlamentin myöntämä valtiokirkon asema ja hallitsijan lupaus olla muuttamatta tätä asemaa, ja kumpikin pätisi unionissakin. Defoe korostaa myös, etteivät 45 skottiedustajaa parlamentissa olisi yksin, samaan aikaan Englannissa taivasteltiin mitä nämä saisivat aikaan yhdessä whigien kanssa. Sama vanha ongelma, molempia puolia oli mahdoton miellyttää.³⁷⁵

Debatti edustajien määrästä ei siis rajoittunut parlamentaariseen keskusteluun, vaan sillä oli roolinsa myös uskontokeskustelussa. Englannissa pelättiin presbyteerisyyden leviämistä ja huudettiin Anglikaanisen kirkon olevan vaarassa, samalla kuin Skotlantiin tuotaisiin episkopaalisuus ja presbyteerinen kirkko tuhoutuisi. Skottiedustajia siis oli tarpeeksi tuhoamaan Anglikaaninen kirkko, muttei tarpeeksi suojelemaan omaansa, kuten

³⁷² Defoe 1706 (3), 10-13. Review Vol III, VIII, 12.11.1706

³⁷³ Murdoch, 53-56

³⁷⁴ Defoe 1706 (3), 15-20, Review Vol III, VIII, 14.11.1706

³⁷⁵ Review Vol III, VIII, 16.11.1706

Defoe ironisesti huomautti. Defoe uskoo molempien argumenttien pulppuavan samasta lähteestä, Englannin puoluekamppailusta, joka hänelle oli kaiken pahan alku: hän uskoi suurimman osan unionivastaisista pamfleteista saaneen alkunsa Englannissa.³⁷⁶

Defoen asemaa kirjallisessa debatissa helpotti lain Skotlannin kirkon turvallisuudesta läpimeno Englannin parlamentissa, josta Defoe pääsi kirjoittamaan 28.11.1706 review'ssa. Päätöksen mukaan unionissa ei tulisi muuttamaan mitään mitä Skotlannin kirkkoa koskien laeissa nyt sanotaan: Presbyteerinen kirkollishallinto pysyisi ainoana virallisena kirkollishallintona Skotlannissa, (esimerkiksi yliopistojen) virkoihin nimitettäisiin Skotlannissa vain presbyteerejä eikä keneltäkään skotilta test actin hengessä vaadittaisi valaa joka olisi yhteensopimaton presbyteerisyyden kanssa. Laki osoitti todeksi Defoen perusväittämät, se oli nähtävästi tasa-arvoinen ja ”täydellinen unioni”, jollainen sotien ja vihan lopettamiseksi vaadittiin.³⁷⁷

Laki ei kuitenkaan skottien näkökulmasta ollut aivan riittävä. Skotlannin kirkon komissio organisoi paaston ja adressin, jotka Englannissa nähtiin perin negatiivisesti: Paaston englantilaiset näkivät kirkon pyrkimykseksi kiihottaa ihmisiä esivaltaa, unionia ja Englantia vastaan, adressin taas osoitukseksi siitä ettei osa skoteista ollut tyytyväisiä mihinkään, mikä rajaisi heidän mahdollisuuksiaan hyökätä episkopaalisuutta vastaan: tämän näkemyksen mukaan skotit halusivat nimenomaan hyökätä Englannin kirkkoa vastaan, eivät turvata omaansa. Defoe vastaa näihin väittämiin tavoitteenaan puhdistaa kirkolliskokouksen ja komission maine. Mitä paastoon tuli, Defoe myöntää todeksi sen ettei parlamentti sitä hyväksynyt, koska se ei ollut virallisen kirkolliskokouksen esitys eikä parlamentti sitä katsonut tarpeelliseksi, mutta Defoe kiisti sen että parlamentti olisi sen kieltänyt. Jokainen seurakunta sai päättää paastosta itse. Paaston tarkoitus ei ollut Defoen mukaan vastustaa unionia vaan tunnustaa kansallisia syntejä ja rukoilla Jumalaa ohjaamaan parlamenttia unioniasiassa molempien maiden hyväksi. Defoe kertoo olleensa itse läsnä istunnossa jossa paastosta päätettiin – hänhän tunnetusti osallistui komission istuntoihin – ja vakuuttaa ettei siellä ollut havaittavissa mitään kansankiihottamiseen viittaavaa.³⁷⁸

Mitä taas tuli adressiin, Defoe aloitti listaamalla mitä siinä toivottiin: Sakramentaalinen tunnustus ehtona virkoihin ja luottamustoimiin poistettaisiin muuallakin Britannian valtapiirissä eikä minkäänlaista valaa vaadittaisi presbyteeriltä Englannissakaan; kruunajaisvalaan pitäisi sisällyttää osa joka vahvistaa skottien oikeudet; perimyksen ja

³⁷⁶ Review Vol III, VIII, 19.11.1706

³⁷⁷ Review Vol III, VIII, 28.11.1706

³⁷⁸ Review Vol III, VIII, 30.11.1706

kruunajaisvalan oli oltava myös Skotlannin periaatteiden mukaisia, nyt se sisälsi viittauksia Englannin lakeihin jotka eivät ole skoteille selviä; ja lopuksi huomautus siitä että Skotlannin kirkon periaatteisiin ei kuulu että kirkonmiehillä on maallisia virkoja. Defoen mielestä nämä vaatimukset olivat kohtuullisia ja perusteltuja, minkä lisäksi adressi esitettiin nöyrästi ja etiketin mukaan kuningattaren ja lordien tietoon. Skoteilla oli oikeus vaatia vapauksiaan siinä kuin englantilaisillakin. Adressi ei ilmaissut tekijöidensä halua tai haluttomuutta unioniin eikä Englannin kirkon vastustamista. Skotlannin kirkko ei voi hyväksyä piispoja, eli kirkkoja ei voi yhdistää, mutta mikään adressissa ei vihjaa etteivätkö ne voisi olla rinnakkain.³⁷⁹

Englantilaiset ”korkean kirkon ystävät”, jotka – kuten Defoe ironiseen tyyliinsä ilmaisee - ovat tähän adressiin kovin kiintyneitä, kutsuvat sitä invaasioksi kirkon oikeuksia kohtaan. Defoe pitää näiden skandaalinhakuista argumentointia osoituksena siitä, etteivät he toimi kummankaan kirkon puolesta vaan kummankin etua vastaan, erottaakseen ne niissäkin asioissa joissa ne voisivat olla yhtä mieltä. Hän korostaa vielä, ettei komissio vastustanut unionia vaan toi esiin oman perustuslakinsa mukaisia vaatimuksia. Molemmissa maissa on kyllä ollut oikeastikin unioninvastaisia adresseja, mutta tämä ei Defoen mukaan ollut sellainen.³⁸⁰ Englannissa komissiota (kuten muitakin skotteja) syytettiin jakobiittisyydestä. Defoen mielestä Skotlannin kirkko kärsi Englannissa vääristä oletuksista, minkä hän näki kääntyvän protestanttista intressiä vastaan yleisellä tasolla. Defoe kiisti että presbyteerit olisivat halunneet palauttaa Jaakon, näidenhän jo historiallisista syistä pitäisi viimeisinä sitä haluta. Defoe ihmetteli miten katolinen, presbyteerinen kirkonmies ja episkopaalinen dissenterit saatettiin Englannissa laittaa samaan lokeroon unionia vastustamaan.³⁸¹

Defoe myönsi Skotlannissa olevan unioninvastaisuutta, muttei siinä määrin kuin Englannissa väitettiin. Englannissa puhuttiin että Skotlannin parlamentissa on suuri unioninvastainen oppositio presbyteerien puolelta ja että 25-29 lordia vastustaa Act of Securityä, koska he eivät nähneet sitä riittäväksi suojelemaan Skotlannin kirkkoa Englannin kirkkoa vastaan. Defoe myöntää lordien joukossa olevan vastustuksen, mutta ilmoittaa, ettei suurin osa näistä vastustajista olleet kirkon ystäviä tai edes presbyteerejä. Yksi oli jopa erotettu edellisestä parlamentista väitettyään presbyteeristä kirkkoa yhteensopimattomaksi monarkian kanssa. Näillä protestojilla oli selvästi jokin aivan muu kuin kirkon etu mielessään, ja Defoe olisi yllätynyt jos joku kirkon ystävä ei tätä huomaa. Samoin Englannissa Occasional Conformity – lakia ajavilla oli joku aivan muu kuin kirkon

³⁷⁹ Review Vol III, VIII, 30.11.1706

³⁸⁰ Review Vol III, VIII, 3.12.1706

³⁸¹ Review Vol III, VIII, 5.12.1706

turvallisuus suunnitelmissaan. Defoe syyttää tästä puoluekiihkoa ja näkee ironisesti sen että Englannissa korkeakirkolliset ja paavilliset ”taistelivat tekopyhyyttä vastaan”. Defoe ei pelkää mitään unionissa, ja uskoo muidenkin silmien tulevan aukeamaan ja näkemään näiden todelliset suunnitelmat maan tuhoksi.³⁸²

Skotlannin unioninvastaisilla mellakoilla oli myös uskonnollinen ulottuvuus, englantilaisten syyttäessä presbyteeristä kirkkoa (paaston ja adressin ohella) myös niiden lietsomisesta ja nähdessä ne nimenomaan presbyteerien - jotka ovat esivallan vihollisia ja siksi unionia vastaan - aikaansaannoksiksi. Defoen mukaan näitä mellakoita ei pitäisi yleistää kaikkiin presbyteereihin, köyhät skotit oli vain johdettu valheilla harhaan. Jakobiittien toiminta sen sijaan oli anteeksiantamatonta. Skotlannin kirkko ei sinänsä ollut vihamielinen eikä asettunut yleisesti unionia vastaan, eivätkä mellakat olleet kirkon aikaansaannosta, olivathan niiden johtajatkin nimenomaan tunnettuja kirkon vastustajia (ja jakobiitteja, kuten Defoe oli usein muissa kirjoituksissaan korostanut). Defoe julkaisee vielä vakuudeksi komission kaikkiin seurakuntiin lähettämän vetoamuksen mellakoiden lopettamiseksi. Jos kirkkoja aletaan syyttää yksittäisten jäsentensä teoista, olisivat kaikki kirkot syntisiä.³⁸³

Yksi unionin suurimmista hyödyistä olisi Defoen mukaan uskonnollinen rauha, jonka hän näkee suorastaan väistämättä siitä seuraavan. Kun molempien kirkkojen asema on turvattu, ei olisi syytä kadehtia toista, minkä lisäksi Defoe toivoi – olihan hän itse dissenterit – myös muiden protestanttien aseman parantuvan. Vaikkei Defoe siitä juuri kirjoittanut, oli melko ilmeistä, että mikäli skottipresbyteerit saisivat omantunnonvapauden hakiessaan virkoihin Englannissa, ei englantilaisten presbyteerien asema siitä ainakaan heikentyisi. Vaikka sama päti episkopaaleihin Skotlannissa, ei sekään olisi Defoelle ongelma, olihan hänen kirjoittamisensa tärkeimpiä agendoja aina ollut protestanttisuuden universaali intressi katolista toista vastaan. Tämä lienee Britannian imperialistisen voiman ohella ollut Defoelle toinen – henkilökohtaisempi – motiivi Unionin ajamiseen.

Defoen mukaan jotkut näkivät kirkkojen erot suurempina kuin ne olivatkaan. Vaikka englantilaisten olisikin syntinen kansa, se oli edistynyt reformaatioissaan pidemmälle kuin monet muut kansat. Unionin myötä Skotlanti voisi lisäksi auttaa englantia viemään reformaatiotansa eteenpäin.³⁸⁴ Defoe vetoaakin molempien maiden herrasmiehiin, jotka haluavat nähdä protestanttisen kirkon kukoistavan, menemään ”käsi kädessä tiellä taivaaseen”, ja näkemään unionin poistavan ennakkoluulot ja kaunat kansojen välillä. Unioni

³⁸² Review Vol III, VIII, 7.12.1706

³⁸³ Review Vol III, VIII, 14.12.1706

³⁸⁴ Defoe 1706 (4), 18-19.

tulee hänen mukaansa turvaamaan molempien kirkkojen aseman ja lisäksi turvaamaan episkopaalien aseman Skotlannissa samoin kuin dissentterien Englannissa. Hän viittaa itseensä miehenä joka on pelastautunut vaarojen aallokosta suojaisalle kivelle (eli päässyt vainoista kuiville). Unioni saattaisi tyyntäyttää tämän vaarallisen aallokon.³⁸⁵

7.3. Valta- ja Geopoliittiset kysymykset

Kun keskustellaan kahden valtion yhdistämisestä, nousevat poliittiset tekijät luonnollisesti suureen asemaan. Skotlannin ja Englannin unionin yhteydessä näin oli erityisesti Englannin osalta. Taloudellisesti Englanti ei Defoen mukaan hyötyisi unionista välittömästi kovinkaan paljoa - vaikka skottien köyhyyttä onkin Englannissa liioiteltu - mutta valtion voiman kasvu enemmän kuin korvaisi tämän³⁸⁶. Englannissa eli jatkuva huoli kahden rintaman sodan mahdollisuudesta, jos maihin tulisi eri kuningas. Historiasta löytyikin monia esimerkkejä maiden välisistä sodista ja skottien liitoista Englannin verivihollisen Ranskan kanssa. Unionissa näistä peloista päästäisiin lopullisesti eroon. Maiden välinen rauha olisikin merkittävin unionin eduista. Defoe piirtää lukijalle kuvan, kuinka ranskalaiset ja espanjalaiset ovat hykerrelleet tyytyväisinä Englannin ja skottien sotiessa keskenään molempien vahingoksi.³⁸⁷

Kun maat eivät enää vahingoittaisi toisiaan, ne myös suoraan vahvistaisivat toisiaan. Defoe ylistää skotteja maailman parhaina sotilaina ja näiden ehtymätöntä määrää eri maiden armeijoissa³⁸⁸. Toisaalta eräässä toisessa Review'ssa hän puolestaan ylistää englantilaisia maailman parhaina sotilaina, joille paini ja nyrkkeily ovat kansanhuvia ja joiden sotilaallinen äly on muita ylempänä³⁸⁹. Tässä tapauksessa ristiriita kuitenkin selittyy eri kontekstilla ja kirjoituksen kohdeyleisöllä. Skotlannissa oli paljon sotilaita, urheita sellaisia, mutta köyhänä maana sillä ei ollut varaa pitää kansallista armeijaa etenkin ulkomailla, mikä teki siitä kansainvälisesti pikkutekijän, jonka joukot toimivat muiden maiden armeijoissa palkkasotureina.³⁹⁰ Kun nämä yhdistettäisiin Englannin resursseihin ja armeijaan, saataisiin vahva valtio, jota Ranskan olisi todella syytä pelätä. Englannista tulisikin entistä suurempi vaikuttaja mantereen asioihin.³⁹¹ Sotilaiden määrään Skotlannissa

³⁸⁵ Defoe 1706 (1), 22-25.

³⁸⁶ Defoe 1706 (1), 26-28

³⁸⁷ Defoe 1706 (1), 3-4.

³⁸⁸ Defoe 1706 (2), 4.

³⁸⁹ Review, Vol III, VII, 27.7.1706

³⁹⁰ Review vol II, IV, 19.4.1705

³⁹¹ Defoe 1706 (2), 4.

liittyy myös eräs unionikeskustelun sivujuonne. Koska sotilaat muodostivat jo lukumäärällään merkittävän joukon, oli näihinkin vaikuttaminen unionikeskustelussa perusteltua. Unionin vastustajat olivat levittäneet ajatusta jonka mukaan skotlantilaisia sotilaita voitaisiin lähettää englantilaisten sijaan paikkoihin joihin kukaan ei halunnut, kuten Länsi-Intiaan. Defoe vastasi tähän vain toteamalla näiden saavan paitsi tasaveroisen aseman englantilaisiin verrattuna myös näiden palkan nousevan englantilaisten tasolle³⁹².

Iloitessaan sotavoitoista Euroopassa Defoe tapasi kiittää niistä Englannin sisäistä yhtenäisyyttä (union), minkä sitten unionikeskustelussa laajensi koskemaan Britannian unionia, joka olisi liian vahva ja vauras kaikille maailman maille – unionista seuraisi rauha ja kukoistus.³⁹³ Kaupan, kukoistuksen ja perimyksen vuoksi unioni oli välttämätön, ja sen saavuttamiseksi vaihtoehdot olivat unionisopimus tai sota. Monet pitivät jälkimmäisestä vaihtoehdosta – ”shortest way with the scots”, kuten Defoe sitä kutsui, mutta tästä hänen mukaansa puhuivat ne jotka aliarvioivat skotteja eivätkä itse taisteluihin osallistuisi. Defoe ei sotaa halunnut.³⁹⁴ Skotlannin alistaminen voimakeinoin olisi varmasti mahdollista, mutta tulisi kalliiksi. Defoe viittaa tässä Kustaa II Aadolfiin jonka kertoi sanoneen että jos hänellä olisi ollut 40 000 skottia suomalaisten ratsumiestensä³⁹⁵ lisäksi, olisi hän voinut valloittaa koko maailman. Kunniastaan ja kiistämättömistä sotilaskyvyistään huolimatta skotit häviäisivät Englannille, koska sodankäynti oli muuttunut noista ajoista: suurin kukkaro oli tärkeämpi kuin pisin miekka, minkä skotitkin varmasti tiesivät ja myöntäisivät. Sota olisi silti huono vaihtoehto: se aiheuttaisi tuhoja ja mieshukkaa molemmille ja kävisi kalliiksi. Defoen mielestä sotavaihtoehtoa ei ajettu sodan itsensä, kaupan tai skottivihan takia, vaan unionin vastustuksen takia: rauha ei kuulunut kyseisten henkilöiden intresseihin, varsinkaan skottien tapauksessa, joiden hyväksikäyttäminen oli ollut hyödyllistä.³⁹⁶

Defoen näkemyksen mukaan unionin suurimpia hyötyjä olisi sen tuoma turvallisuus ja vakaus: koko saaren ollessa yhtä olisi helpompi torjua ulkoiset uhat ja suojella protestanttisuutta. Maata olisi parempi kehittää ilman pelkoa työn tuhoavasta sodasta. Varsinkin rajaseutu oli kärsinyt jatkuvasta ryöstelystä. Sitä oli ”kynnetty vain miekalla ja [...] lannoitettu miesten verellä”. Brittiläisiä armeijoita oli hukattu turhaan näissä vihamielisyyksissä, yhdessä nämä olisivat pystyneet suuriin tekoihin ja tasapainottamaan

³⁹² Review Vol III, VIII, 04.01.1707

³⁹³ Review Vol III, VIII, 5.10.1706 (misc)

³⁹⁴ Review Vol III, VIII, 3.10.1706

³⁹⁵ ”Finlanders, who were horse”

³⁹⁶ Review Vol III, VIII, 8.10.1706

Euroopan tilannetta. Mitä Edvard I olisikaan saanut aikaan jos hän olisi hallinnut molempia ja saanut käyttöönsä kaikki voimat Ranskaa vastaan sen sijaan että (kertoman mukaan) yhteensä 300 000 miestä oli kuollut lukuisissa maiden välisissä sodissa? Vain keskinäinen viha oli estänyt maiden suuruuden.³⁹⁷

Paras peruste rauhalle maiden välillä olivatkin muistot menneistä julmuuksista: varsinkin rajaseudulla eli viha jonka vain unioni voisi poistaa. (Defoe korosti tämän kohdan kursivilla). Sotia oli ollut tasaisin väliajoin, ja köyhät maalaiset olivat näistä joutuneet aina kärsimään, minkä vuoksi viha oli sitä syvempää mitä lähemmäs rajaa mentiin kummallakin puolella. Defoen mukaan missään ei ollut nähty yhtä paljon verta kuin näiden kahden raivoisan kansan välillä – ei ole ihme että kuningatar halusi tukahduttaa ”pohjoisen liekki” lopullisesti, sulkea ”pohjoisen Vesuviuksen” joka säännöllisesti purkautuu tuhoten molempia maita. Defoen mukaan historioitsijat ovat laskeneet ainakin 150 sotilaallista yhteenottoa maiden välillä, näiden loppuminen tekisi rajaseudun omaisuuden yhtä turvatuksi kuin se oli muualla valtakunnan alueilla.³⁹⁸

Englantilaisille lukijoille Defoe valottaa maiden yhteistä historiaa. Ensimmäinen unionista puhunut oli kuningas Henrik VII, joka naitti tyttärensä Elisabethin Skotlannin kuninkaalle Jaakko IV:lle. Kun tätä naimakauppaa kritisoitiin sen vuoksi että se voisi jossain vaiheessa siirtää Englannin kruunun skotille, Henrik sanoi: ”Entä sitten? Englanti ei menettäisi tässä mitään, vaan päinvastoin Skotlannin kruunu siirtyisi Englannille, joka on saaren ylhäisempi pää”. Tähän voisi Defoen mukaan vielä lisätä, että Skotlanti olisi menettänyt hovinsa ja kuninkaansa, eikä sillä olisi enää ollut pääkaupunkia joka toisi tuloja. Skotlanti olisi ollut vain provinssi, ei valtio. Kun Skotlannin kuningas Jaakko VI:sta tuli myös Englannin kuningas 1603, osoittautui Henrikin ennustus todeksi, sillä tästä tuli ensisijaisesti nimenomaan Englannin kuningas.³⁹⁹ Vaikka Defoe viittaa menneisyyteen, niin juuri tämäntyyppiset rivit herättivät epäluuloa skoteissa ja saivat nämä levittämään Defoen ensimmäisiä esseitä unionin vastaisena propagandana.⁴⁰⁰

Englantilaisten suurimmat epäluulot liittyivät menneisyyteen. Defoe syyttää englantilaisia maailman ennakkoluuloisimmaksi kansaksi ja ihmettelee, miksi he kunnioittavat enemmän ranskalaisia joiden kanssa on jatkuvasti sodittu kuin skotteja, joiden kanssa jakavat saaren ja joiden kanssa on käyty kauppaa, jaettu protestantismi ja yhteinen kuningas. Hän myöntää kyllä verisen ja ikävän historian maiden välillä, mutta nuo sukupolvet

³⁹⁷ Review Vol III, VIII, 26.10.1706

³⁹⁸ Review Vol III, VIII, 29.10.1706

³⁹⁹ Defoe 1706 (1), 5.

⁴⁰⁰ Defoe kirjoitti kaksi ensimmäistä esseetään ennen Skotlantiin lähtöään nimenomaan englantilaisille.

ovat jo kadonneet ja näiden asioiden tulisi antaa hukkaa ajan virtaan.⁴⁰¹ Samalla hän kuitenkin iloitsee unionin hiljaisesta edistymisestä uskoen Englannissa vallitsevan onnellisen mielialan unionista, jota on vahvistanut kuningattaren puheet unionista ainoana tapana taata molempien kansojen rauha ja onni. Ja näin ollen jos unionisopimus menisi Skotlannissa läpi, unioni varsin todennäköisesti toteutuisi.⁴⁰²

Skoteille unionin poliittisten etujen selittäminen oli hankalampaa, olivathan nämä sen poliittisia häviöjä menettämällä parlamenttinsa, hovinsa, itsenäisyytensä ja perustuslakinsa. Defoe kuitenkin huomauttaa näin käyvän myös Englannille. Parlamentit ja hovi sulautuisivat yhteen, ja koko unioni perustuu sille, että molemmat luopuisivat perustuslaistaan ja sopisivat yhdessä unionisopimuksen, josta tulisi uusi perustuslaki jonka alla Ison-Britannian parlamentti tulisi toimimaan⁴⁰³. Mitä taas tulee kruunun menetykseen, niin kysehän on kruunujen yhdistämisestä eikä näin voi sanoa että kumpikaan menettäisi toista enempää, kruunu pikemminkin vahvistuisi.⁴⁰⁴ Kaiken hallinnon perimmäinen tehtävä on yhteisen hyvän ajaminen, joten hallinnon sulautuessa yhteen yhteisestä hyvästä täytyy tulla koko saaren kattava⁴⁰⁵.

Skotit suhtautuivat kuitenkin tähän skeptisesti. Erään unionistin mukaan maiden yhteen liittäminen tuhoaisi niiden omien kansallisten etujen ajamisen yhdistäen ne yhdeksi molempien valtioiden eduksi. James Hodgesin mukaan taas mikään koalitio ei voisi häivyttää kaikkia kansallisia etuja⁴⁰⁶. Defoen mielestä tämä oli turhanpäiväisin väittely ikinä. Molemmat olivat yhtä oikeassa, mutta myös väärässä. Unioni ei voisi tosiaan ajaa molempien maiden intressejä kaikissa asioissa, esimerkiksi kirkon osalta, jossa niiden intressit ovat vastakkaiset. Kuitenkin unionin toteutuessa maiden välille tulee yhteyden intressi. Esimerkiksi vaikka kirkot olisivatkin itsenäisiä, molemmat ovat kuitenkin protestanttisia, ja toimisivat yhdessä yhteisiä vihollisia kuten pakanoita, katolisia ja ateisteja vastaan. Samoin, vaikka molemmilla pysyisi oma oikeuslaitos, niin molempien yhteinen intressi on yhä pitää yllä rauhaa ja rangaista sitä vastaan rikkoneita.⁴⁰⁷ Hodgesin esittelemään maiden välillä olevien 21 eriävän intressin listaan Defoe vastasi toteamalla, että Englannin eri maakunnillakin on omia toisistaan poikkeavia intressejä, jotka eivät kuitenkaan estä

⁴⁰¹ Defoe, 1706 (1), 11-13.

⁴⁰² Defoe, 1706 (3), 23-24.

⁴⁰³ Defoe 1706 (4), 9.

⁴⁰⁴ Defoe (1706) (6), 14.

⁴⁰⁵ Review Vol III, VIII, 14.12.1706

⁴⁰⁶ Hodges, 4, 17

⁴⁰⁷ Defoe, 1706 (4), 5-7, Review Vol III, VIII, 14.12.1706

Englantia toimimasta yhtenä valtiona jolla on omat intressinsä.⁴⁰⁸ Defoe mainitsee kysyneensä usein yksityiskeskusteluissa saamatta vastausta: onko Englannilla tai Skotlannilla ainoatakaan kansallista intressiä joka olisi niin ristiriitainen toisen intressien kanssa että se tekisi unionista mahdottoman?⁴⁰⁹

Skottien suurin poliittinen vastustuksen syy oli heidän vaatimatonta edustuksensa kaavaillussa parlamentissa. He saivat parlamenttiin 45 edustajaa englantilaisten 513 ja 16 pääriä ylähuoneeseen Englannin 190 vastaan. Väestön ero oli viisinkertainen, mutta ero parlamentin edustajissa yli 10- ja ylähuoneessa 12-kertainen.⁴¹⁰ Defoe ihmettelee sitä ristiriitaa, että skotit uskovat 45 edustajansa tulevan jyrätyksi brittiparlamentissa, kun taas samaan aikaan Englannissa toryt olivat huolissaan siitä kuinka kohtalokkaita nuo 45 voisivat olla yhdessä whigien kanssa, joita suurin osa skoteista olisi. Tässä on yksi esimerkki asiasta, josta Defoen on vaikea sanoa mitään, mihin toinen osapuoli ei tarttuisi. ”Jos sanon Englannissa, että heitä on liian vähän, jotta he voisivat olla vaarallisia meille, skotit sanovat, että heitä on liian vähän turvaamaan heidän asemansa. Jos sanon skoteille että heitä on riittävästi turvaamaan asemanne, sanovat englantilaiset että heitä on tarpeeksi aiheuttamaan ongelmia”.⁴¹¹ Paradoksaalisesti Hodges käyttää samaa argumenttia negatiivisesti: hänen mukaansa puolensataa skottiedustajaa olivat niin kykenemättömiä ajamaan Skotlannin asiaa että yhtä hyvin voitaisiin lähettää viisi: nämäkin voisivat tulla kertomaan Skotlantiin mitä englantilaiset olivat päättäneet, eikä heidän ylläpitonsa tulisi niin kalliiksi. Toisaalta Hodges huomauttaa myös skottiedustajien mahdollisuudesta kiusata englantilaisia, pyrkien osoittamaan inkorporoivan unionin haitallisuuden englantilaisillekin.⁴¹² Hodges siis toimi juuri Defoen sarkastisesti osoittamalla tavalla.

Defoe toteaa jakauman syntyneen äänioikeuden määräytymisellä varallisuuden mukaan, jota on Englannissa enemmän.⁴¹³ Defoe jättää tässä mainitsematta sen onko tämä hänen mielestään oikea jakoperuste. Hän kuitenkin myöntää, ettei Englannissakaan edustajien jako ole aivan ajan tasalla. Hodgesin mukaan jokaisella maanomistajalla tulisi olla sama valta varallisuudesta riippumatta⁴¹⁴, johon Defoe vastaa Englannissa näin olevan. Jos verrataan näiden määrää (tilojen arvolla tai määrällä) on jako Defoen mukaan suorastaan avokätinen skoteille. Mitä taas tulee lordeihin, jako menee yksinkertaisesti näiden määrän mukaan:

⁴⁰⁸ Defoe, 1706 (4), 22.

⁴⁰⁹ Review Vol III, VIII, 28.12.1706

⁴¹⁰ Somerset-Fry, 189.

⁴¹¹ Defoe 1706 (3), 20-22.

⁴¹² Hodges, 40-42

⁴¹³ Defoe 1706 (4), 27-28.

⁴¹⁴ Hodges, 38

molempien maiden lordeista tulee Britannian lordeja, ”forming the most illustrious body in the world”.⁴¹⁵

Skotlannissa englantilaisvetoinen parlamentti johti pelkoon siitä että Englanti vahvempana maana ”söisi” Skotlannin valtion ja kirkon tasolla. Defoe kiisti tämän mahdollisuuden painokkaasti. Kirkkoa suojaisi unionisopimus, ja sopimuksesta tulisi parlamentin olemassaolon perusta, uusi perustuslaki, jota ei voisi purkaa. Unioninvastustajat Skotlannissa väittivät etteivät skotit voisi tehdä mitään jos heitä unionin jälkeen alettaisiin sortamaan, aseisiin tarttuminen kun olisi maanpetos. Defoen vastaus tähän oli, että se olisikin maanpetos, mutta niin oli ollut Oranian Ruhtinaaseen (Wilhelmiin) liittyminenkin: Jos Jaakko olisi voittanut, olisi englantilaisia kapinoitsijoita kohdeltu verisesti. Defoen mukaan vastustaminen sinänsä olisi hyväksyttävää, kunhan sillä olisi yhtä hyvät perusteet kuin oli vuonna 1688. Tässäkin Defoe muistutti unionin perustuslaillisesta luonteesta: sitä ei voisi rikkoa vain skottien kiusaksi. Skotlanti ei ollut niin merkityksetön että Englannin olisi kannattanut tehdä jotain näin typerää. Defoe käyttää valtiosynti-retoriikkaa todetessaan sorron (ja unionin hengen pettämisen) olevan myös niin paha teko ettei Englanti voisi odottaa tukea sille sen enempää ”rehellisiltä miehiltä” kuin Jumalaltakaan.⁴¹⁶

Argumentoidessaan ettei Englanti unionissa uhkaisi skottien vapauksia Defoe lainaa klassista auktoriteettia Titus Liviusta joka kirjoitti roomalaisten ja sabiinilaisten unionista (Defoe lainasi tätä latinaksi, ehkä korostaakseen oppineisuuttaan). Roomalaisten ja sabiinilaisten yhdistyminen ei tarkoittanut kummankaan oikeuksien loppumista vaan kommunikaatiota jonka seurauksena kahdesta tuli yksi liittovaltio (”common-wealth”). Samasta oli kyse nytkin, väite jonka mukaan Englanti unionin jälkeen tulisi lopettamaan Skotlannin vapaudet ja oikeudet oli Defoen mukaan unionin hengen vastainen ja absurdi.⁴¹⁷ Englannin omaisuus oli sen vapaus, ja sen perustuslain luonne tekisi orjuuttamisen mahdottomaksi. Defoe kertoo allegoriaksi (toden tai ainakin sellaisena pidetyn) tarinan Jaakko IV:n hovissa eläneestä ”hirviöstä”, jolla oli yksi alaruumis ja kaksi yläruumista, ja joka tuotiin hoviin huvitukseksi ja joka eli siellä 28 vuotta. Tämä mies seisoi yksillä jaloilla, mutta omasi kaksi sielua ja sydäntä, ja usein vastakkaiset tahdot. Defoe vertasi tätä Englantiin ja Skotlantiin, joilla oli yhteinen perusta ja jotka olivat ikuisesti ja peruuttamattomasti erottamattomat mutta usein riitaisat keskenään. Joskus riidan yhteydessä yläruumiit olivat

⁴¹⁵ Review Vol III, VIII, 31.12.1706

⁴¹⁶ Review Vol III, VIII, 21.11.1706

⁴¹⁷ Review Vol III, VIII, 14.01.1707

uhanneet tappaa toisensa, mutta jos ne näin typerästi tekisivät, tuhoaisivat ne samalla itsensä. Englantikaan ei voisi tuhota Skotlantia tuhoamatta koko ruumista.⁴¹⁸

Se että unionisopimus sitoisi brittiparlamenttia, ei kuitenkaan ollut kaikille yhtä selvä asia kuin Defoelle. Esimerkiksi Hodges oli eri mieltä esittäessään unionisopimuksen häivyttävän Skotlannin perustuslain ja alistavan sen Englannille⁴¹⁹. Defoen vastaus noudatteli hänen yleistä linjaansa: Britannian parlamentti perustuisi Unioniin, jonka perustana taas olisi sopimus kuningattaren ja molempien maiden parlamenttien välillä. Kumpikin siis luopuisi perustuslaistaan, joiden tilalle tulisi tasa-arvoihin ja ekvivalentteihin perustuva sopimus. Parlamenteilla oli vapaiden maanomistajien edustajina oikeus tehdä tällainen sopimus.⁴²⁰

Minkään maan parlamentti ei voi poistaa ihmisten ”alkuperäistä oikeutta” tulla edustetuiksi, se kun perustuu Jumalan alkuperäiseen lahjoitukseen, jossa tämä antoi maan ihmisille. Kaupunkien ja korporaatioiden oikeudet sen sijaan olivat erilaiset, ne oli maallinen valta myöntänyt ja voi siis halutessaan ottaa pois. Vaikka maanomistajien oikeus edustetuksi tulemiseen on alkuperäinen, on parlamentilla oikeus määritellä näiden edustajien määrä, mikään luonnonoikeus ei kerro montako edustajaa tulisi olla, vain sen että niitä tulee olla. Defoe kysyy eikö parlamentilla ole myös oikeus jakaa liian suuria kreivikuntia tai yhdistää pienempiä, kummastakin kun löytyy runsaasti esimerkkejä. Defoen mukaan edustajien määrä ei ole oleellista vaan se että kaikilla (maanomistajilla) on oikeus äänestää. Rajoittaako unioni sitten tätä alkuperäistä oikeutta?⁴²¹

Hodges esittää Skotlannin liittämisen Englantiin tarkoittavan täydellistä luopumista kansallisesta vapaudesta. Defoe vastaa tälle vertauksin: Jos mies vannoo valalla hoitavansa jonkin asioita parhaalla mahdollisella tavalla, eikö hän voi valaansa rikkomatta liittyä toiseen saadakseen apua ja voidakseen hoitaa niitä paremmin? Skotlannin ei voi sanoa alistuvan täydellisesti sillä perusteella että Englannilla olisi enemmistö brittiparlamentissa. Jo unionisopimus estäisi tämän, mitä demonstroidakseen Defoe turvautuu toiseen vertaukseen: kolme miestä ryhtyy liikeyumppaneiksi yhdistämällä liiketoimintansa, jota hoidettaisiin enemmistöpäätöksin. Antaako tämä mahdollisuuden kahdelle heistä äänestää että kolmannen pitäisi jättää varastonsa heille ja jäädä ilman osaansa kaupasta? Ei antaisi, koska tämä olisi ryöstö, ja kolmas voisi tehtyyn sopimukseen (tuottojen tasajako) vedoten sanoutua irti ja jatkaa kuten ennen liikeyumppanuutta.⁴²² Defoen pohjimmainen argumentti Hodgesia vastaan

⁴¹⁸ Review Vol III, VIII, 16.01.1707

⁴¹⁹ Hodges, 15, 48

⁴²⁰ Review Vol III, VIII, 19.12.1706

⁴²¹ Review Vol III, VIII, 19.12.1706, 21.12.1706

⁴²² Review Vol III, VIII, 21.12.1706

oli, että tämä erehtyi ajatellessaan maanomistajien alkuperäisen oikeuden katoavan unionissa. Näin ei olisi, ainoastaan edustuksen yksityiskohdissa tapahtuisi muutoksia.

Skottilaiset unionin vastustajat kyseenalaistivat parlamentin legitimitietin asiassa, olihan se päättämässä omasta lopettamisestaan. Esimerkiksi Hodges viittaa Skotlannin muinaiseen perustuslakiin, todeten sen olevan Englannin vastaavaa alkuperäisempi, koska Skotlanti oli ollut itsenäinen Englantia pidempään – Englantihan oli valloitettu historian saatosta useaan kertaan, Skotlantia ei koskaan, edes roomalaisten toimesta. Hodgesin mukaan perustuslain ja parlamentin olemassaolon kumoaminen olisi maanpetos. Lisäksi parlamentin pitäisi ajaa maansa etua, jos se toimii tämän vastaisesti se menettää perustansa. Hodgesin mukaan tilanne vastaisi sitä että Englannin parlamentti päättäisi liittää Englannin Ranskaan.⁴²³ Defoen mukaan tämä argumentti ei kuitenkaan toimi, ellei Parlamentti ole tehnyt jotain selkeästi perustuslain vastaista tai sortanut kansaa. Vaikka äänestäjillä olisikin oikeus tuomita parlamentin päätöksiä ja neuvoa sitä, mitä oikeutta heillä ei ole, voidaan sanoa kaksi asiaa: 1. Vain niillä ihmisillä tulisi olla valtaa estää parlamentin päätöksiä jotka ovat olleet sitä valitsemassa. Niillä taas, jotka eivät äänestä, ei voi olla oikeutta puuttua sen parlamentin toimintaan, jota eivät ole olleet muodostamassa. Näin kadulla parlamenttia vastaan mellakoivat sekaantuvat asioihin, jotka eivät oikeastaan heille kuulu. 2. Oikeuden vastustaa parlamenttia pitäisi ainakin toteutua enemmistön toiveiden mukaan. Ja tämän enemmistön pitäisi sisältää myös aatelisto. Jos oletetaan että suurin osa maaseudun vaalikelpoisista olisi unionia vastaan ja suurin osa kaupunkien porvareista yhdessä aatelisten kanssa sen puolesta on selvää että unionilla on enemmän kannatusta äänestäjien keskuudessa.⁴²⁴

Parlamenttiedustus ei kuitenkaan ollut skottien ainoa huoli. He olivat huolissaan virkamiesten nimityksistä esimerkiksi tulliin, verohallintoon ja armeijaan, joissa he pelkäsivät parlamentin suosivan englantilaisia. Defoe ei näe asiakseen määritellä millä perusteilla henkilöt tulisi virkoihin valita, mutta huomauttaa, että yleensä niihin valitaan paikallinen. Lisäksi jos ulkopuolisten mahdollisuus nimityksiin kiellettäisiin, skotit häviäisivät, koska nyt oli englannissa monissakin viroissa skotteja. Näistä Defoe luettelee esimerkkejä, joissa skotteja on johtavissa viroissa Englannissa lähinnä sotilastehtävissä. Unionin myötä skottien etenemismahdollisuudet tulisivat vain lisääntymään.⁴²⁵

⁴²³ Hodges, 12,51, 64-66.

⁴²⁴ Defoe 1706 (5), 2-7.

⁴²⁵ Defoe 1706 (5), 29-31.

Toinen pelko koski Skotlannin lakeja ja oikeuslaitosta, jotka sopimuksen mukaan tulisivat säilymään unionissa. Osa skoteista kuitenkin väitti, että englantilaiset juristit toisivat jutut Lontooseen tienatakseen niistä. Defoe huomauttaa, että Englannissa oli jo voimassa säädös jonka mukaan tuomio annetaan omassa kunnassaan eli siinä missä syytetty asuu, paitsi murhat, jotka käsitellään siinä kunnassa missä rikos on tehty. Nykyisinkin Walesissä, Chesterissä, Durhamsissa ja niin edelleen on omat tuomarinsa, englantilaiset eivät tulisi muuttamaan tätä englantilaisen lain perustaa unionin myötä vain skottien kiusaksi. Hän vakuuttaakin, ettei Englannin intresseissä ole muuttua Skotlannin käytäntöjä, oikeudellinen hallinto pysyy erillään, mikä on yhteisen intressin (oikeutta jaetaan tasa-arvoisesti ja toimivasti) mukaistakin.⁴²⁶

Eräät skotit väittivät että Annen kuoltua saataisiin paremmat ehdot. Defoe ihmettelee mitä nämä paremmat ehdot olisivat, tässä unionissahan oltaisiin yhtä kaikessa paitsi kirkollishallinnossa ja oikeustoimessa. Hänen mukaansa ei voida olettaa että englantilaiset tekisivät skoteista itseään parempiosaisia. Jos Englanti antaisi Skotlannin pitää parlamenttinsa menisi päätöksenteko sekavaksi, sillä eihän maassa voi olla kahta ylintä päättävää elintä. Defoe tosin myöntää että esimerkkejä itsehallintoalueista on, kuten Hollannin maakunnat, mutta näissäkin maissa on yksi ylin päättävä elin. ”Mitä meillä sitten olisi, ylempänä molempia parlamentteja”? Ei siis ole tulossa mitään parempia ehtoja kuningattaren kuoltua, joten kannattaa säästää aikaa ja nauttia unionin eduista jo nyt.⁴²⁷ Saamiensa ohjeiden mukaisesti Defoe tapasikin painottaa parhaan ajan unionille olevan nyt, ja ettei toista tilaisuutta yhtä hyvälle unionille tulisi ehkä koskaan.

Osa skottilaisista kannatti osittaista unionia. Näille Defoe kuitenkin vastasi sen olevan mahdoton: Jos Skotlanti ensin rikastuisi Englannin avulla ja sitten eroaisi unionista, ei siitä olisi Englantilaisille mitään hyötyä. Unionin olisi oltava täydellinen, jottei tällaista mahdollisuutta olisi.⁴²⁸ Hän vertaa unionia Hobbeslaisittain ruumiiseen ja unionin pieniä hyötyjä eri aineisiin mitä ruumis syö: liha, kala, hedelmät, nesteet ja niin edelleen, jotka yhteen laitettuina ja sulatettuina muodostavat kokonaisravitsemuksen joka taas johtaa terveeseen ruumiiseen. Jos unioni olisi osittainen, voisi toinen osapuoli hyötyä toisesta, mutta yhdessä ne jakaisivat koko ruumiin sielun ja ravinnon joka voimistaisi ja kasvattaisi sitä, ja niiden saamat edut koituvat molempien eduksi.⁴²⁹ Ristiriitaisesti Defoe tapasi toisaalta

⁴²⁶ Defoe 1706 (4), 23-24, Review Vol III, VIII, 14.12.1706, 28.12.1706

⁴²⁷ Defoe 1706 (6), 21

⁴²⁸ Defoe 1706 (2), 8-9.

⁴²⁹ Defoe 1706 (3), 7.

painottaa, että unionisopimus olisi perustuslaki, jonka rikkominen häivyttäisi unionin. Näin hän toimi yrittäessään hälventää skottien pelkoja.

Yksi tärkeimmistä syistä miksi Englanti unionia halusi, ja myöskin miksi sen piti olla täydellinen, oli kysymys kruununperimyksestä. Defoe tapasi painottaa juuri Jakobiittien tai Hannover-perimyksen vastustajien olevan kiihkeimpiä unionin vastustajia. Samaa ajatteli moni muukin Englannissa, jossa skottien haluttomuus hyväksyä perimyksen vahvistavaa Act of Settlementiä oli herättänyt närää ja tuotu usein esiin unionikeskustelussa osoituksena siitä ettei näiden päämääriin voinut luottaa. Defoen luonnollisesti painotti jakobiittien olevan vähemmistö: skottien viivyttely Act of Settlementin kanssa ei tarkoittanut etteivätkö he hyväksyisi kruununperimystä kunhan muista asioista olisi sovittu ja sopimus tehty.⁴³⁰ Nämä muut asiat olivat muodollisia mutta oleellisia, skotit eivät olleet vaatineet mitään kohtuutonta eivätkä englantilaiset kieltäneet näiltä mitään kohtuullista, sopimus oli laadittu sellaiseksi että se vaatisi mahdollisimman vähän lisäselvityksiä.⁴³¹ Skotit eivät olleet esittäneet neuvotteluissa mitään Jaakon sukulinjaan liittyviä vaatimuksia, vaan lähinnä lakeihin ja veroihin liittyviä täsmennyksiä. Unioni vahvistaisi perimyksen poistamalla ”kaikki epävarmat pilvet Skotlannin suunnalta”.⁴³²

Defoe ei juuri esitä Skotlannille tulevan suurempia poliittisia hyötyjä, jos sellaiseksi ei lasketa pääsemistä osalliseksi vahvasta valtiosta. Skotlannin hyödyt olisivat enemmänkin taloudellisia, mutta ne olisivat haittoja suuremmat. Juuri näiden poliittisten menetysten perusteluun ja niiden haittojen pienuuden osoittamiseen Defoe pyrkii skoteille suunnatussa poliittisessa unionikirjoittelussaan.

7.4. Talouskysymykset

William Morganin mukaan Harley, tiedostaen puutteensa talouden tuntemuksessa, toivoi Defoen erityisesti kirjoittavan review’ssa talousasioista.⁴³³ Hän kirjoittikin kaupasta paljon, etenkin ennen varsinaista unionikirjoitteluaan ja sen alkupuolella. Mielenkiintoista kuitenkin on, ettei hän aluksi kirjoittanut juurikaan Unionin talousvaikutuksista tai sopimuksen yksityiskohdista vaan kaupasta yleisesti: hän käytti runsaasti palstatilaa (esimerkiksi lähes koko review’n tammi-maaliskuussa 1706) selvittäessään perusasioita, kuten mitä kauppa on:

⁴³⁰ Review Vol III, VIII, 19.10.1706

⁴³¹ Review Vol III, VIII, 16.01.1707

⁴³² Review Vol III, VIII, 19.10.1706

⁴³³ Morgan, 230

hyödykkeiden vaihtoa henkilöiden tai alueiden välillä. Nämä hyödykkeet Defoe jakoi luonnontuotteisiin ja manufaktuurityönteisiin. Jumala on viisautensa luonut erilaisia ilmastoja ja maaperiä, minkä vuoksi eri puolilla maailmaa on erilaisia tuotteita. Kaikilla alueilla on jotain mitä toisilla ei ole, näiden vaihtoa kutsutaan kaupaksi. Merenkulku on ulkomaankaupan ehto, maan sisällä joet ja tiet ovat kaupan valtimoita, jotka veren tavoin siirtävät hyvinvointia eri puolille maata.⁴³⁴ Defoe kirjoittaa kuin opettaja, mutta sen verran yleisesti ja ilmeisistä asioista että lukijaa jää mietityttämään ketkä näiden alkupään kirjoitusten kohderyhmää olivat.

Defoe korosti kaupan vaikutusta kaikkeen, Englanti elää ja kuolee sen mukana. Se koostuu kotimaan kaupasta, joka kiertää Lontoon kautta, viennistä ja tuonnista.⁴³⁵ Talousajattelussaan Defoe oli aikansa lapsi, hänen mukaansa pitäisi kaikin keinoin pyrkiä mahdollisimman suureen vientiin ja pieneen tuontiin, mikä käytännössä tarkoitti kaiken mahdollisen tuottamista omassa maassa. Tämä myös piristäisi kotimaan kauppaa, kunhan tuotanto olisi monipuolisesti eri puolilla maata, joka pitäjään ei pitäisi perustaa villamanufaktuuria. Eli samoin kuin kansainvälisesti, myös maan sisällä pitäisi eri alueiden tuottaa eri asioita jotta vaihtoa tapahtuisi.⁴³⁶

Samalla yleisellä linjalla Hän jatkoi puhuessaan rahasta ja luotosta. Koska kauppa ei ole tasa-arvoista (kauppakumppani ei kenties tarvitse sitä mitä itse tuottaa tai tuotteet ovat eriarvoisia) tarvitaan universaali vaihdon väline, raha. Parhaiten tähän sopii kulta tai hopea, jonka arvon tuntevat lähes kaikki kansat joitakin viljelejä lukuun ottamatta, mutta se voi olla symbolistakin (paperiraha) jos molemmat osapuolet tunnustavat sen arvon⁴³⁷.⁴³⁸ Luotto taas oli ”rahan hyödyllinen apulainen”, joka mahdollisti asioita mutta joka piti pitää hallinnassa. Defoe kertoo Englannin pankista ja selventää valtion luottopolitiikkaa, mikä kaikille aikalaisille ei ollut aivan ymmärrettävä. Defoe ei ole kovin innostunut yksityishenkilöiden velaksi elämisestä, vaan käyttää useita numeroita paheksuen varsinkin aatelin tapaa elää yli varojensa. Jos kaikki maksaisivat luoton sijaan rahalla, helpottaisi se kaikkia kaupan portaita, kauppias voisi ostaa uusia tuotteita heti kun saisi edelliset myytyä, manufaktuurit maksaisivat palkat ajallaan eikä työläisten vuokran maksu maanisännille

⁴³⁴ Review Vol III, VI, 3.1.1706

⁴³⁵ Review Vol II, IV, 6.3.1705

⁴³⁶ Review Vol II, IV, 24.3.1705

⁴³⁷ Tämä asia ei ollut aikalaisille niin ilmeinen kuin voisi ajatella. Paperiraha oli ollut Englannissa käytössä vasta vuosikymmenen verran, ja pienin käytetty yksikkö, 50£, oli niin suuri että enemmistö ihmisistä vietti elämänsä tulematta koskaan nähneeksi sellaista. lähde:

<http://www.bankofengland.co.uk/banknotes/pages/about/history.aspx>, viitattu 23.2.2014.

⁴³⁸ Review Vol III, VI, 3.1.1706-8.1.1706

myöhästyisi, jolloin nämäkin voisivat maksaa oikealla rahalla. Toisaalta aatelin ylellisen elämäntyylin lopettaminen veisi leivän monelta kauppiaalta ja käsityöläiseltä.⁴³⁹

Suurin ongelma, josta Defoe myös eniten kirjoitti, oli kuitenkin huijarit jotka ottavat tahallaan velkaa ja menevät konkurssiin eli jättävät maksamatta. Juuri näiden takia rehelliset kauppiaat joutuvat vaikeuksiin ja velkavankeuteen, mikä Defoen mielestä on luonnollisesti barbaarista, olihan hänellä omakohtaista kokemusta asiasta. Defoe vaatii usean review'n ajan huijareille kovempia rangaistuksia. Aihe oli ajankohtainen, koska tällaista lakialoitetta käsiteltiin tuolloin parlamentissa. Moni rehellinen kauppias on Defoen mukaan paennut velkavankeutta ulkomaille, missä he auttavat kyseistä maata kilpailemaan englantilaisten kanssa sen omilla tuotteilla. Esimerkiksi Skotlannissa on monta tällaista opettamassa heille villamanufaktuuri-toimintaa.⁴⁴⁰

Defoen ajatukset kaupan ja talouden luonteesta kertovat hänen taloudellisesta ajattelustaan ja näkyvät hänen perusteluissaan unionin puolesta. Unionista käydyssä debatissa sen puolustajat käyttivät mielellään taloudellisia argumentteja perustellakseen unionin tarpeellisuutta ja hyötyä Skotlannille. Darienin retken päättyminen katastrofiin ja peräkkäiset katovuodet saivat Skotlannin himoitsemaan jonkinlaista pelastusta taloudelleen, ja unionin saattoi sanoa olevan sitä. Lisäksi Skotlannin Euroopan kauppa oli taantumassa korostaen Englannin kaupan merkitystä⁴⁴¹. Myös Defoe piti tästä aihepiiristä, osaltaan koska se oli lähellä hänen omia kokemuksia ja osaamistaan. Siitä oli helpoin keksiä perusteluita unionille, kirjoittipa hän jopa kolmannessa esseessään epäluulojen poistamiseksi unionin vastustajien välttelevän aiheita, koska tiesivät sen olevan ratkaiseva⁴⁴².

Tämä ei pitänyt täysin paikkaansa. Skotlannissa ilmeni unioninvastaisuutta myös taloudellisissa kysymyksissä. Skotlannin kaupungit esittivät skottiparlamentille unioninvastaisen adressin, jonka mukaan Skotlannin köyhät alistettaisiin Englannin verolle, ja sen kaupan tärkeimmät haarat erosivat Englannista ja tulisivat unionin myötä englantilaisvetoisen brittiparlamentin päätäntävaltaan. Adressin allekirjoittaneet kaupunkien edustajat eivät vastustaneet ”kunniallista unionia” jossa Skotlannin parlamentti, jota ilman uskonto, kansan etu ja kauppa olisivat vaarassa, Englannin parlamentin armoilla, säilyisi. He esittivät että parlamentti ei hyväksyisi unionia nyt suunnitellussa muodossaan. Defoe nosti tämän adressin esiin osoittaakseen merkittävien kauppakaupunkien päinvastoin olevan unionin kannalla. Hän kysyy minkä puolueen toimesta ja millä metodeilla adressi on tehty, ja

⁴³⁹ Review Vol III, VI, 10.1.1706-22.1.1706

⁴⁴⁰ Review Vol III, VI, 7.2.1706-16.2.1706, 9.3.1706

⁴⁴¹ Smout, 187

⁴⁴² Defoe 1706 (3), 34.

kuinka helppoa olisi tehdä vastaava unionin puolesta? Hän huomauttaa, että 66 kaupungista (Edinburghilla oli kaksi edustajaa eli yhteensä niitä oli 67) paikalle tuli 44 edustajaa, joista 24 kannatti adressia ja 20 vastusti. 23 edustajaa siis puuttui, mutta Defoe oletti näiden enimmäkseen kannattavan unionia koska olivat isompien kaupunkien edustajia. 24 allekirjoittanutta edustivat pienempiä kyliä joilla ei juuri kauppaa ollut, ne muodostivat yhteensä 14% verotuloista, kun taas 20 kieltäytynyttä muodosti 69%. Defoe pitääkin adressia vain hämäyksenä jonka tarkoituksena oli esittää skotit unioninvastaisina.⁴⁴³ Samaa strategiaa Defoe käytti muidenkin adressien kohdalla osoittaakseen että Skotlannin unioninvastaisuuden laajuutta oli paisuteltu.⁴⁴⁴

Yksi voimakkaimmista unionia vastustavien skottien peloista oli, että unionin myötä hovi ja rikkaat maanomistajat siirtyisivät rikkauksineen etelään. Yksi huomattavimmista unionin vastustajista, Andrew Fletcher, piti selvänä että metropolit väistämättä imevät rikkauksia ja mahdollisuuksia provinssien markkinoilta. Esimerkkinä hän käytti Walesia, ainoaa maata joka koskaan oli yhdistynyt Englannin kanssa ja joka vielä satojen vuosien jälkeen oli kuningaskunnan alueista ainoa jossa ei ollut huomattavaa liiketoimintaa vaikka siellä oli yksi koko saaren parhaista satamista ja vaikka se sijaitsi paljon lähempänä Englannin ydinalueita kuin Skotlanti.⁴⁴⁵ Samoilla linjoilla oli James Hodges, joka myös käytti Walesia esimerkkinä esittäessään Lontoon imevän Edinburghista paitsi skottiaatelin ja näiden maksamat verot myös kauppiat ja käsityöläiset joiden tuotteita vain aateli kykeni ostamaan. Hodgesin mukaan jokaisella maalla oli aina keskus, joka imi itseensä hovin ja kaupan, ja unionin myötä Skotlanti menettäisi omansa, kuten Wales oli menettänyt aiemmin.⁴⁴⁶

Defoe ei suoraan vastannut näille, mutta käytti tuttua ”hyödyt ovat haittoja suurempia” retoriikkaansa. Itse asiassa Defoe oli toisessa esseessään englantilaisille puhunut samasta asiasta kuin Fletcher: Skotlannin taloudellinen kasvu ei tulisi hyödyttämään vain unionia kokonaisuutena, vaan myös Englantia itsessään, koska Lontoo tulisi pysymään pääkaupunkina jonka kautta kaikki Skotlannin kauppa kulkisi ja joka tulisi pysymään koko saaren vaurauden keskuksena⁴⁴⁷. Defoe kirjoitti ensimmäiset esseensä ennakkoluulojen poistamiseksi englantilaisille, ja painotti myös Review’ssa aluksi Englannin näkökulmaa. Defoe painotti näissä englantilaisille sitä että unionin kokonaisyödyt olivat suuremmat

⁴⁴³ Review Vol III, VIII, 26.11.1706

⁴⁴⁴ ks. esim. Review Vol III, VIII, 21.1.1707

⁴⁴⁵ Kerrigan, 59

⁴⁴⁶ Hodges, 68, 75, 80-81

⁴⁴⁷ Defoe 1706 (2), 4.

Englannille kuin Skotlannille, eikä Skotlannin kaupan ja tuotannon kehittäminen olisi Englannilta pois vaan hyödyttäisi molempia. Nämä alkupään kirjoitukset luonnollisesti herättivät epäilyksiä skoteissa, mikä oli osasy siihen että Skotlantiin siirryttyään Defoe keskittyi enimmäkseen Skotlannin asioihin, mikä muutenkin oli unionin läpiviennin kannalta kriittisempää. Mitä tuli Edinburghiin, jonka oli sanottu kärsivän parlamentin ja hovin menettämisestä Lontooseen, Defoe totesi, ettei ollut ainoa englantilainen, joka oli kiinnostunut pohjoisesta, ja uskoi sekä kaupungin väkiluvun että kaupan kasvavan unionin myötä⁴⁴⁸.

Mitä sitten olisivat nämä skottien saamat hyödyt, jotka suuruudessaan ylittäisivät haitat? Ensinnäkin Englanti oli valtiona rikkaampi, ja yhdistetyssä valtiossa skotit hyötyisivät näiden rikkauksien yhdistämisestä. He saisivat myös Englantilaista pääomaa, minkä lisäksi englantilaisten siirtomaakauppa ja alusmaat tulisivat heidän käyttöönsä, kuten myös Englannin satamat ja tullit. Jos skotit haluaisivat hyödyntää meriensä rikkauksia, englantilaisten pääoma yhdessä Skotlannin kalavesien kanssa mahdollistaisi tämän toiminnan, joka toisi skoteille työtä. Samalla tavoin Skotlannin maanviljelys tehostuisi ja Skotlanti vaurastuisi. Defoe käytti samaa argumenttia sekä skotteihin että englantilaisiin. Kauppiamiehenä hän ”myi” Skotlantia englantilaisille: ”Mitä unionissa voi odottaa köyhältä ja karulta Skotlannilta? Villejä ihmisiä, rujoja vuoria, myrskyjä, lunta, köyhyyttä. Entä jos olette erehtyneet, jos kerron sen olevan erilainen kuin luulette? Jalo maa, hedelmällinen maaperä, terve ilmasto, hyvä sijainti kaupan kannalta [...] Jos kerron että Englannin ja Skotlannin ero ei ole ilmastossa vaan historiassa?” Defoen teesi on, että Englannin on vapaus ja kauppa rikastuttanut, kun taas Skotlanti on kärsinyt tyranneista. Vapaus saa kaupan kukoistamaan ja rohkaisee yrittämään, tyrannia johtaa laiskuuteen ja apatiaan. Mikä maa hyvänsä on karua jos sitä ei kehitetä. Osa Skotlannista on karua ja kelvotonta, näille alueille voi tehdä saman kuin vastaaville Englannissa eli ei mitään. Suurin osa Skotlannista on kuitenkin hyvää maata, ja englantilaisten maanviljelysmenetelmien ja karjan tuominen Skotlantiin ja sen tuotteiden viennin saaminen kotimaisille kauppiaille tuplasi maan tuoton ja tilojen arvon. Maa ja karja olisivat yhtä tuottavaa kuin Englannissa, varsinkin rajaseutu sotien uhan poistuessa nousisi muun kuningaskunnan tasolle, ja skotit voisivat pysyä rakkaassa maassaan tarvitsematta hakea elantoa ulkomailta.⁴⁴⁹

Skotlantilaisten suuri määrä ulkomailla olikin yksi ongelma, johon unioni toisi parannuksen. Ongelman oli havainnut myös Hodges, joka oli huolissaan ihmisten

⁴⁴⁸ Defoe 1706 (3), 34-35.

⁴⁴⁹ Review Vol III, VIII, 28.1.1707, 30.1.1707

katoamisesta Skotlannista siirtomaihin unionin myötä, näivettään Skotlantia entisestään.⁴⁵⁰ Suurin ero Defoeen näyttää olevan siinä, että Hodges tarkasteli vain Skotlantia, Defoe imperiumia. Defoele brittien siirtokunnissa asuvat skotit olivat siis kotimaassa, Hodgesille eivät. Defoe näki Skotlannin Euroopan lastenhoitolana, joka näkee vaivan ja maksaa lasten kasvattamisesta, jotka sitten aikuisina siirtyvät hyödyttämään muita maita.⁴⁵¹ Suurin syy tähän muuttoliikkeeseen oli ruuan puute ja työttömyys, ja Skotlannin elinkeinoelämän kehittäminen tekisikin sen tarpeettomaksi.⁴⁵² Tämä koituisi koko Britannian eduksi tuottamalla työvoimaa sen manufaktuureihin ja siirtomaihin. Defoe ei olekaan - joidenkin englantilaisten tavoin - huolissaan skottien maahanmuutosta, Britanniassa ei olisi liikaa väkeä vaikka kaikki skotit palaisivat ulkomailta tuoden mukanaan vain työpanoksensa.⁴⁵³ Defoe ei ymmärräkään englantilaisten huolta skottien rikastumisesta. Skottien vaurastuminen saisi heidät jäämään kotiinsa, minkä lisäksi skotit ja englantilaiset olisivat joka tapauksessa samaa kansaa ja rikastuneiden skottien maksamat verot ja tullit hyödyttäisivät koko maata. Defoe tosin toivoo että ainakin aluksi pääosa skottien maksamista veroista käytettäisiin Skotlannin kehittämiseen, joka pitkässä juoksussa lisäisi verotuloja.

Unionikeskustelu alkoi vuoden 1707 alkaessa yleisesti siirtyä enemmän keskusteluun sopimuksen käytännön sisällöstä unionin alkaessa näyttää todennäköiseltä. Keskiöön nousivat keskustelut verotuksen ja tullimaksujen yksityiskohdista. Skotlannissa alettiin esittää myös muita vaatimuksia siitä mitä sopimukseen pitäisi sisältyä. Eräs kirjoittaja vaati kaikenlaista, esimerkiksi tukea oluen, herneen, kauran, vehnän, ohran ja rukiin vientiin. Tähän Defoe vastasi että oluen ja ohran osalta sitä jo sai, herneen ja kauran osalta taas ei tarvinnut koska Englanti halusi niitä ja osti suurimman osan kaikesta mitä Skotlannista liikenä. Sellaisen vientiä ei Defoen mielestä pidä tukea, mitä tarvitaan omassa maassa. Sama kirjoittaja vaati myös Skotlantiin oman sataman Irlannista tuotavaa viljaa varten. Defoe vastasi näiden saavan kysynnän ja tarjonnan mukaan niin monta satamaa kuin tarvitsivat, eikä nähnyt syytä lisätä sitä unionisopimukseen.⁴⁵⁴

Verotus oli yksi unionin ongelmallisimmista kohdista. Englanti oli paitsi Skotlantia vauraampi myös veloissa sotien takia. Se että skotit joutuisivat maksamaan samaa veroa kuin englantilaiset olisi paitsi epäreilua – eihän skoteilla ollut mitään osuutta englannin velkoihin – myös käytännössä mahdotonta koska skoteilla ei yksinkertaisesti olisi varaa maksaa näitä

⁴⁵⁰ Hodges, 70-71

⁴⁵¹ Defoe 1706 (3), 8-10.

⁴⁵² Defoe 1706 (1), 27-28.

⁴⁵³ Defoe 1706 (2), 4-6.

⁴⁵⁴ Review Vol III, VIII, 11.1.1707

veroja. Defoen ratkaisu oli erillinen mutta tasa-arvoinen verotus, joka perustui kummankin maan maksukykyyn, ja jossa Englantilaisten sotavelan takia maksamia ylimääräisiä veroja ei kerättäisi Skotlannissa.⁴⁵⁵ Tasa-arvoa on Defoen mukaan se, että katsotaan mikä on maksimisumma mitä skotit pystyvät maksamaan, ja toisaalta mitä englantilaiset korkeintaan pystyvät maksamaan, ja tehdään näistä vertailuluku tai skaala, jonka mukaan verotus kulloinkin määrätään. Arvot Defoe sai niistä ajoista, jolloin verotus oli kummassakin maassa ollut restoraation jälkeen korkeimmillaan.⁴⁵⁶

Edellä mainittu malli koski kuitenkin vain omaisuudesta ja tuloista maksettavaa veroa. Sen lisäksi oli molemmissa maissa runsaasti eri tuotteista maksettavia veroja. Erilaiset luksustuotteet eivät merkinneet unionissa paljoa, niitä ostivat rikkaat joilla oli ylimääräistä rahaa, ja koska kyseiset tuotteet eivät olleet välttämättömiä, saattoi niistä maksaakin veroa valtion hyväksi. Sen sijaan sellaisten käyttötarvikkeiden kuin suola ja mallas verotus nousi unionikeskustelussa merkittävään asemaan, ja molemmat saivatkin omat artiklansa unionisopimukseen. Monien näistä tuotteista verotus kerättiin painon mukaan, ei arvon, ja koska ne Skotlannissa olivat merkittävästi Englantia halvempia, olisi epäreilua kerätä sama summa samasta määrästä molemmissa maissa. Lisäksi esimerkiksi suolaverot sattuivat pahimmin köyhiin, jotka Skotlannissa elivät pääsääntöisesti suolalihalla. Niille joiden mielestä olematon suolaverot Skotlannissa johtaisi suolan vientiin sieltä Englantiin, Defoe vastaa sen olevan niin halpa tuote, että sitä pitäisi viedä suuria määriä jotta se kannattaisi. Skotlannista Englantiin tuotavaa suolaa voitaisiin tullata joko maiden rajalla tai kaupunkeihin tuotaessa, eikä sitä voisi kätkeä kun kourallisen taskuunsa.⁴⁵⁷

Verotuksen ohella unionikeskusteluissa nousi esiin kysymys tulleista, jotka unionin myötä tulisivat Skotlannissa nousemaan. Jos skotit saisivat tuoda omaan maahansa tuotteita halvalla, voisivat he kilpailla englantilaisten kauppiaiden kanssa halvemmilla hinnoilla. Tullien ja muun ulkomaankauppaan liittyvän säädännön pitäisikin olla sama molemmissa maissa.⁴⁵⁸ Samalla kuitenkin Englannin tullit poistuisivat skoteilta kokonaan, minkä Defoe näkee olevan näille suurempi etu. Hän huomauttaa että Skotlannin kauppa muiden kauppakumppaniensa eli Norjan, Tanskan, Hollannin ja Ranskan kanssa oli alijäämäistä, koska niistä saatavat tuotteet olivat kalliimpia kuin niihin viedyt tuotteet. Norjan ja Tanskan tapauksessa tuotavat tuotteet kuten terva ja puu eivät olleet kalliita, mutta niihin ei taas viety

⁴⁵⁵ Sittenkin tämä malli tuli myös voimaan unionissa, Defoehan oli istunut juuri näitä asioita pohtivissa komiteoissa.

⁴⁵⁶ Defoe 1706 (2), 23.

⁴⁵⁷ Defoe 1706 (2), 28.

⁴⁵⁸ Defoe 1706 (2), 24.

juuri mitään. Vaikka ajan kauppa olikin tavaran vaihtamista toiseen, niin jos vienti ja tuonti eivät olleet tasapainossa, joutui väliin jäävän summan maksamaan rahana. Sitä skotit saivat oikeastaan vain Englannista, jossa oli suuri kysyntä skottien tuottamalle suolalle, hiilelle ja pellavalle, ja jonka se maksoi oikeastaan kokonaan rahassa.

Tulleista maksettava ekvivalentti oli yksi suurimmista taloudellisista keskustelunaiheista. Englanti tulisi maksamaan skoteille rahallista korvausta näiden ulkomaankaupan englannin tasolle nousevista ulkomaankaupan tullimaksuista. Tämä herätti epäluuloja kummallakin puolella. Defoe vastasi molemmille: Mitä paremmin Skotlannin kauppa kasvaisi unionissa, sitä nopeammin ekvivalentti maksaisi itsensä takaisin englantilaisille. Skottienkaan ei pitäisi olla tästä pahoillaan, tarkoittaisihan se kaupan kasvaneen unionissa. Jos taas kauppa jostain syystä (Defoe ei tähän uskonut) ei kasvaisi, ei ekvivalenttia kenties tarvitsisi koskaan maksaa kokonaan takaisin.⁴⁵⁹

Osa Skoteista pysyi kuitenkin skeptisinä ekvivalentin suhteen, eräs ryhmä (jota Defoe kutsui ivallisesti nimellä ”Sons of Numbers and Fractions”) oli tehnyt ja julkaissut laskelmia ekvivalenttiratkaisun kannattamattomuudesta Skotlannille. Defoe huomauttaa, etteivät nämä olleet ottaneet laskuissaan huomioon sitä suoraa 30 000 punnan menetystä joka Englannille tulee sen menettämistä Skotlannin ja Englannin välisen kaupan tulleista. Hän myös kysyy, mikä tulee olemaan Skotlannin osuus siviilihallinnon ylläpidosta ja pitäisikö näiden maksaa osansa siitä 1,3 miljoonasta punnasta joka menee laivaston, jolla turvataan kauppaa, rannikoita ja siirtomaita – etuja joista Skotlantikin saa osansa – ylläpitoon. Defoe ei näitä halunnut korostaa, mutta otti ne esiin, koska niidenkin pitäisi olla mukana tuollaisissa laskelmissa.⁴⁶⁰ Hänen tarkoituksensa oli osoittaa unionin olevan monimutkainen asia, jossa oli paljon huomioitavia kohtia. Käytännössä hän otti esiin englantilaisille negatiivisia asioita, minkä hän uskalsi tehdä koska tässä vaiheessa unioni näytti olevan kiinni enemmän skoteista kuin englantilaisista. Näin hän sai välitettyä viestin paitsi siitä että Skotlanti hyötyisi ekvivalentista, myös siitä että englantilaisetkin olivat valmiita uhrauksiin unionin hyväksi.

Samassa Review’ssa Defoe jatkaa lyhyellä selostuksella Englannin ja Skotlannin välisestä kaupasta unionissa. Skotlannista vietäisiin Englantiin ja siirtomaihin erilaisia pellavatuotteita, karjaa, viljelykasveja, hiiltä, suolaa, villaa ja kalaa. Skotlantiin taas tuotaisiin villatuotteita, kotitaloustarvikkeita, leluja ja ”naisten tarvikkeita”, kärryjä ja kärryhevosiä sekä laivoja (aluksi sellaisenaan, sitten rakennusmateriaaleja). Skotlannin kaupan ja merenkulun pitäisi kasvaa – jos ei kasva niin se on heidän oma syynsä. Defoe laskee –

⁴⁵⁹ Review Vol III, VIII, 4.1.1707

⁴⁶⁰ Review Vol III, VIII, 14.1.1707

mitenkään avaamatta laskelmiaan – Skotlannin hyötyvän tästä kasvusta 300 000 puntaa vuodessa. Tässä kohtaa hän kuitenkin muistaa englantilaisiakin lukijoita: Englantikaan ei häviä vaikka toisi Skotlannista enemmän kuin sinne veisi, koska vauraus ei poistuisi saarelta vaan kasvattaisi kokonaisuuden vaurautta; valtiot olisivat kokonaan yhtyneet, eli niillä olisi yhteiset intressit. Kyseessä ei olisi Skotlannin alistaminen, vaan unioni olisi ”intressien kommunikointia”.⁴⁶¹ Defoe ihmetteli miten jotkut saattoivat väittää, ettei Skotlannin kauppa hyötyisi unionista, tai varsinkaan että he hyötyisivät enemmän kaupasta jonkun muun kanssa. Hän ei voinut käsittää että joku esitti etuja Ranskan kaupasta, sieltähän ei ostettu mitään hyödyllistä mutta sinne meni rahaa, eivätkä ranskalaiset puolestaan ostaneet Skotlannista juuri mitään. Näiden väitteiden esittäjät tosin olivat yleensä niitä jotka ehdottelivat liittoa Ranskan kanssa, mikä kertoo mitä he olivat miehiään.⁴⁶²

Skotlannissa oltiin tullien osalta erityisen huolissaan suolan tuonnista, joka oli elintärkeää merkittävälle kalastuselinkeinolle. Defoe huomautti Englannin parlamentin jo ennen unionikeskustelua esittäneen tullikulujen korvaamista englantilaisille kalastajille, mikä oli onnistunut niin hyvin että kalakauppiaiden on sanottu tehneen sillä jopa voittoa. Jos Englannissa tämä on katsottu ekvivalentiksi, eivätkä kalastajat sitä vastusta, pitäisi vastustajien osoittaa, ettei se olisi sitä Skotlannissakin ja esittää tarkkoja lukuja lukujen epäsuhdasta. Defoe huomauttaa lisäksi tämän koskevan vain maahantuotua suolaa, omaa kivisuolaansahan skotit saisivat englantilaisia halvemmalla.⁴⁶³

Skotlantilaiset olivat sangen kateellisia Englannin siirtomaakaupasta, ja erityisesti Darienin epäonnistumisen jälkeen he syyttivät Englantia ja kuningas Wilhelmiä tämän yrityksen, joka onnistuessaan olisi tehnyt Skoteista rikkaita, torpedoimisesta. Anne McKimin mukaan Darien-katastrofista tuli osa kirjallista debattia unionin vastustajien piirissä, jossa se kuvasti ”korostunutta nationalistista tunnetta”.⁴⁶⁴ Malliesimerkki tällaisesta suhtautumisesta oli George Ridpath, joka näki Englannin toimet kriisin suhteen suoraksi invaasioksi skottien oikeuksia kohtaan. Ridpath korosti jakoa englantilaisten ja skottien välillä, puhuen ”heistä” ja ”meistä”. Vastaavan jaon hän teki siirtokuntaan suhtautumisen osalta: sitä vastustavat olivat vihollisia, kannattavat puolestaan aitoja skotteja, patriootteja. Kieli oli tunteikasta, Ridpath muun muassa lainasi kansallissankari William Wallacea herättääkseen lukijoissaan englantilaisvastaista kansallistuntoa.⁴⁶⁵

⁴⁶¹ Review Vol III, VIII, 14.1.1707

⁴⁶² Review Vol III, VIII, 18.1.1706

⁴⁶³ Review Vol III, VIII, 4.1.1707

⁴⁶⁴ McKim, 38

⁴⁶⁵ Ridpath, esim. 10, 15, 22, 52.

Defoe vastasi kiihkeän kansallishenkiseen Darien-kirjoitteluun tapansa mukaan, omaksumalla korostetun rationaalisen ja puolueettoman kommentaattorin roolin. Ridpathin tavoin hän pyrki käännättämään ihmisiä ajattelunsa taakse, mutta ero Ridpathin tunteellisuuden ja Defoen rationaalisuuden välillä on valtava. Hän kuvaili intohimottomasti englantilaisten toimintaa ja syytä miksi hanke oli alun perinkin tuomittu epäonnistumaan. Hän puolusti jälleen Wilhelmiä todeten suurimman syyn olleen hankkeen johtomiesten lyhytnäköisyydessä, ja toteaa lisäksi Englanninkin ensimmäisten siirtokuntien epäonnistuneen. Englannilla oli mennyt kauan, ennen kuin siirtomaista tuli aidosti tuottavia, ja skotit pääsisivät nyt valmiiksi katettuun pöytään välttämällä tämän välivaiheen.⁴⁶⁶ Defoe huomauttaa, ettei skottien Afrikan komppania nykyiselläänkään menestynyt eikä varmaan koskaan tulisi menestymään, jos unionia ei tulisi. Skotit kuitenkin pääsisivät osallisiksi Englantilaisista yhtiöistä. He voisivat ostaa Itä-Intian kauppakomppanian osakkeita siinä kuin englantilaisetkin, Guinean kaupasta voisi skottikin ostaa privilegiot, Levantin, Hampurin ja Venäjän osalta tarvitsee maksaa osuutensa konsuleiden ja lähettiläiden ylläpidosta, mutta skotlantilainen siinä kuin englantilainenkin voisi halutessaan maksaa nämä maksut ja saada yhtiöltä vapauden toimia alueella tasa-arvoisesti englantilaisten kanssa.⁴⁶⁷ Lisäksi Darienin menetyksestä maksettaisiin 400 000 punnan ekvivalentti, joten siihen sijoittaneetkaan skotit eivät menettäisi mitään⁴⁶⁸.

Skotlannin pääsy siirtomaakauppaan hyödyttäisi Defoen mukaan kaikkia. Sen suurin rikkaus olivat sen ihmiset, ja Englannin ongelma siirtomaiden suhteen niiden puute. Englanti osti ulkomailta tuotteita kuten viljaa, hamppua, puuta ja metalleja, joita voisi tuoda Amerikasta, jos siellä vain olisi kylliksi ihmisiä niitä tuottamaan.⁴⁶⁹ Skotlanti taas ei kykenisi Kaukoidän kauppaan ilman Englantia, koska Kaukoidän tuotteet olivat liian kalliita sille. Englantilaisille niiden tuominen kannatti suurempien markkinoiden takia, ja skotit yhdessä englantilaisten kanssa pääsisivät tähän mukaan. Länsi-Intian suhteen taas Skotlannilta puuttui paitsi siirtokunnat myös laivasto ja voima puolustaa laivojaan espanjalaisia vastaan. Tätä suoja he saivat Englannin satamista, linnoituksista ja laivastosta.⁴⁷⁰

Vaikka skotit olivat olleet innoissaan Darien-suunnitelmastaan, esiintyi unionista keskusteltaessa mielipiteitä jotka kyseenalaistivat siirtomaakaupan hyödyn Skotlannille, sieltä kun ei tuotaisi mitään kovin tärkeää, skotit selviäisivät ilmeisesti tupakkaa

⁴⁶⁶ Defoe 1706 (6), 5-10.

⁴⁶⁷ Review Vol III, VIII, 11.1.1707

⁴⁶⁸ Defoe 1706 (6), 10.

⁴⁶⁹ Defoe 1706 (2), 30-31.

⁴⁷⁰ Defoe 1706 (5), 31-33.

ja sokeria. Defoe epäilee näitä väitteitä sarkasmiksi, mutta vastaa kuitenkin näille kirjoittajille. Ensinnäkin skotit voisivat viedä oman maansa ja työnsä tuotteita siirtomaihin, mistä he saisivat näiden tuotteita korvaukseksi. Nykyäänhän skotit ostivat nämä tuotteet Englannista. Se määrä siirtomaatuotteita, mitä skotit eivät itse tarvitsisi, voitaisiin viedä eteenpäin muualle, missä ne voitaisiin vaihtaa johonkin mitä Skotlannissa tarvitaan tai rahaan. Kaiken tämän vielä tapahtuessa Skotlantilaisilla laivoilla työllistäisi se tämän merimiehiä ja laivanrakentajia. Defoe viittaa hiljan ilmestyneeseen kirjoitukseen joukolta Englannissa asuvia skottikauppiaita, jotka laskivat tämän kaupan arvoksi 400 000 puntaa vuodessa, kunhan Skotlannin kauppalaivasto saataisiin rakennettua.⁴⁷¹ Suurin osa Defoen tutkijoista epäilee tämän julkisen kirjeen olleen Defoen itsensä kirjoittama.

Englantilaiset suhtautuivat moniin unionin aspekteihin epäluuloisesti. Skottien oletettiin rikastuvan englantilaisten kustannuksella: he tulisivat Englannin kauppaan, polkisivat hintoja, työskentelisivät halvalla ja valtaisivat manufaktuurit, mistä kärsisivät Englannin köyhät, tai perustaisivat omia kilpailevia manufaktureitaan.⁴⁷² Defoe myöntää työntekijöiden hakeutumisen sinne mistä saa parhaan palkan, mutta usko Skotlannin oman talouden kasvavan ja lisäävän työpaikkoja Skotlannissa. Hän ei myöskään usko skottien kilpailuun villamanufaktureiden osalta, koska näillä on omasta takaa muita tulonlähteitä. Skotlannin kalastusta pitäisi kehittää, mikä samalla työllistäisi veneenveistäjiä, verkontekijöitä ja itse kalastajia. Niin ikään skoteilla on omasta takaa pellavantuotantoa, jonka vieminen Englantiin tulisi unionisopimuksen mukaan tullittomaksi. Englanti on maailman suurin pellavan ostaja, joten sille on markkinat, pellavasta voisi tulla skoteille samanlaisen kansan työllistäjä kuin villa on englantilaisille. Tässä suhteessa unionista kärsisi vain Hollanti, johon verrattua Skotlantia saisi kilpailuedun voidessaan viedä pellavaa Englantiin tullittomasti. Englanti tulisi auttamaan Skotlantia näiden alojen kehittämisessä, eikä mitään kilpailua syntyisi.⁴⁷³

Unionin alkaessa varmistua alkoi Defoe tulla argumentoinnissaan rohkeammaksi. Niiltä jotka pelkäsivät skottien vievän työt englannin köyhiltä, Defoe kysyi, olivatko he yhtä huolissaan skottien työllistymisestä Skotlannissa. Unionin luonteeseen kun kuului että pitäisi olla yhtä huolissaan heidänkin hyvinvoinnistaan. Lisäksi kaikki harmi mitä Skotlannille aiheuttaisi, osuisi samalla myös omaan nilkkaan: kahdella maalla oli nyt yksi sydän (Lontoo), jonka kautta koko yhdistyneen ruumiin veri kiertää. Missä hyvänsä osassa

⁴⁷¹ Defoe 1706 (5), 25-26.

⁴⁷² Review vol III, VIII, 5.10.1706, 31.10.1706

⁴⁷³ Defoe 1706 (4), 24-25, Review Vol III, VIII, 28.12.1706

veri heikkenisi, vaikuttaisi se koko ruumiiseen.⁴⁷⁴ Tämän review'n pääargumentti oli, että unionissa Skotlannin työllistäminen oli samalla Britannian työllistämistä. Defoe suositteli puuvillamanufaktuurien perustamista Skotlantiin, joihin puuvilla tuotaisiin Britannian omilta plantaaseilta. Kyse ei ollut siitä että skotteja pitäisi suosia englantilaisten kustannuksella, vaikka sekin olisi perusteltua koska Skotlannissa oli pulaa työstä, Englannissa työvoimasta. Kyse oli siitä että olisi parempi antaa työtä skoteille kuin vaikkapa kiinalaisille. Defoe kertoo että tällainen manufaktuuri on itse asiassa jo Skotlantiin perustettu ja mainostaa sen tuotteita hyväksi, suositellen ostamaan kotimaista.⁴⁷⁵

Defoen visio oli että skotit keskittyisivät pellavaan ja puuvillaan eivätkä kilpailisi englantilaisten villatuotteiden kanssa.⁴⁷⁶ Jos ihmisiä pitää työllistää, kannattaa perustaa uusia manufaktuureita ja nimenomaan uusille aloille. Defoen ajatus puuvillamanufaktuureista sai kuitenkin kritiikkiä, kaikki eivät uskoneet sellaista voitavan Britanniassa tehdä (tai pikemminkin epäilivät sen kannattavuutta). Defoe suhtautui kuitenkin asiaan positiivisesti: miksei voisi, jos voidaan Kiinassa tai Persiassakin. Aluksi kenties tarvittaisiin valtion tukea, mitä kannattaisikin antaa työllistämisen vuoksi, ja tulleja ulkomaiden kilpaileville tuotteille. Defoe toistaa tässä mainoslauseensa: suosikaa kotimaista, niin saadaan köyhille työtä.⁴⁷⁷ Toinen kritiikin aihe oli, että puuvillatuotanto Britanniassa saattaisi tuhota Itä-Intian kaupan. Vaikka Defoe piti Itä-Intian kauppaa imperiumille tärkeänä, piti hän kuitenkin oman maan köyhien työllistämistä tärkeämpänä. Nykyisin tuotettujen tuotteiden tuotantoa ei ole järkevää lisätä ellei niiden kysyntä lisäänty, joten uusia tuotteita tarvitaan.⁴⁷⁸

Tämä Defoen positiivinen kirjoittelu Unionin tulevaisuudesta keskittyi aikaan jolloin unioni oli käytännössä varmistunut. Hänen kirjoittelunsa kaupallisista aiheista nivoutui yhteen hänen muun unionikirjoittelunsa kanssa: aluksi puhuttiin menneestä tai nykyisestä yleisellä tasolla, debatin ollessa kriittisimmillään puolestaan yksityiskohdista ja sillä hetkellä ”kuumista” aiheista. Unionin alkaessa näyttää varmalta hän siirtyi positiiviseen haaveiluun. Review'n numerossa 29.3.1707, kuunnellessaan Edinburghin linnasta unionin kunniaksi kantautuvia kunnialaukauksia, Defoe näkee sen taloudellisen tulevaisuuden suorastaan ruusuisena, ”keksien jatkuvasti uusia etuja unionista”. Hän kertoo lukijoilleen ylpeänä, että on paitsi kertonut Skoteille unionin hyödyistä myös pannut niitä aluille:

⁴⁷⁴ Defoe käytti ruumis-analogioita usein, erityisesti talousasioissa.

⁴⁷⁵ Review Vol IV, IX, 11.3.1707

⁴⁷⁶ Review Vol IV, IX, 11.3.1707

⁴⁷⁷ Review Vol IV, IX, 15.3.1707

⁴⁷⁸ Review Vol IV, IX, 22.3.1707

toiminut välittäjänä skotlantilaisten ja englantilaisten kauppiaiden välisessä suolakaupassa ja perustanut manufaktuurin, jossa on sata työntekijää tekemässä jotain mitä kriitikot eivät uskoneet Skotlannissa voitavan tehdä. Tämä on hänen palveluksensa Skotlannille, näyttää esimerkkiä ja osoittaa, että sillä mitä on sanonut, on oikeasti painoarvoa.⁴⁷⁹ Tämä saattoikin olla yksi syy, mutta samalla Defoe pyrki liiketoiminnallaan vahvistamaan peitetarinansa uskottavuutta.

8. Päätäntö

Skotlannin ja Englannin välinen unioni astui voimaan toukokuun ensimmäisenä päivänä 1707. Kahdesta maasta tuli yksi, mutta vaivattomasti se ei käynyt. Asian käsittelyyn osallistuneita poliitikoita uhkailtiin ja kansa oli päätöksestä raivoissaan. Glasgowssa mellakoiden takia kutsuttiin armeija, Dumfriesissä asiakirjan kopioita poltettiin kaduilla. Skotit uskoivat poliitikkojen olleen lahjottuja: sekoituksella lahjuksia, uhkailua ja muita temppuja Englantilaiset saavuttivat sen mitä eivät vuosisatojen aikana olleet saavuttaneet ase-in. Kansalta ei kuitenkaan kysytty, unionista vain tuli vallitseva tosiasia.

Skotlantilaiset saivat pian huomata mitä unioni tarkoitti käytännössä. Englantilaisten käsitys monista sopimuksen osista erosi huomattavasti heidän omastaan, eikä se aina ollut sopimuksen teko hetken hengen mukainen: skotlantilaisten mielestä monet englantilaiset eivät kohdelleet heitä tasaveroisina vaan pikemminkin kuin valloittajat valloitetuja. Ensimmäiseksi ongelmaksi muodostui verotus, jonka Defoe oli jo alun perinkin nähnyt todennäköisesti unionin suurimpana ongelmana. Englantilaiset olivat tyytymättömiä joihinkin Skotlannin veronkannossaan käyttämiin metodeihin, ja lähettivät maahan omia veroviranomaisiaan, joista tuli nopeasti erittäin epäsuosittuja. Toinen alkuaikojen murhe oli 400 000 punnan ekvivalentti, jonka saapuminen kesti. Kun se lopulta saapui Edinburghiin 12 kärryssä, saattuetta vartioineita sotilaita kivitettiin.⁴⁸⁰ Defoen kirjeissä paistaa noina aikoina levottomuus asioiden tilasta ja jopa pelko turvallisuudestaan suuremmissa määrin kuin ennen unionia.

Myös uskonnolliset olot olivat unionin alkuvaiheessa vaikeat. Vaikka Skotlannin kirkon asema oli turvattu sopimuksessa, heräsi kansan keskuudessa pelkoja jotka johtivat suoranaisiin veritekoihinkin. Jonkinlainen uskonnollinen rauha saatiinkin aikaan

⁴⁷⁹ Review Vol IV, IX, 29.3.1707

⁴⁸⁰ Kirje Harleylle, nro. 108, 23.5.1707, nro. 114, elokuun alku 1707

vasta Yrjö I:n 1714 alkaneella hallituskaudella. Myös oikeuslaitoksen asema herätti levottomuutta. Ongelmia tuli esimerkiksi tapauksesta jossa Englannin korkein oikeus mitätöi Skotlannissa annetun tuomion Skotlannin kirkon auktoriteettia uhmanneen papin tapauksessa 1710, sopimushan oli selvästi taannut Skotlannin kirkon ja oikeuslaitoksen itsenäisyyden. Unionin alku ei ollutkaan helppo, mutta se oli tullut jäädäkseen.⁴⁸¹

Mitä tulee Defoehen, oli hän luonnollisesti unionista innoissaan, kunnialaukausten kuuluessa Edinburghin linnasta kirjoitti Defoe sekä Review'en että Harleylle juhlaan sävyyn. Tätä intoa tosin laimensi tieto hänen isänsä kuolemasta⁴⁸² ja epävarmuus työnsä suhteen, hänen ”työsopimuksensa” nimittäin oli voimassa vain unionin voimaantumiseen asti. Defoe kirjoitti jatkuvasti Harleylle kysyen mitä tehdä. Skottiunioninistit olivat pyytäneet häntä jäämään, ja hän itse kirjoitti että hänen olisi parasta jäädä ainakin kirkolliskokoukseen (8.4.) asti, koska se voisi vaarantaa yhteiskuntarauhan. Näin Defoe tekikin, mutta ohjeiden ja rahan puute selvästi harmitti häntä. Hän toivoi selkeää tietoa tulevaisuudestaan, toivoen mahdollisesti virkaa tullissa, jos hänen palveluksiaan ei enää tarvita.

Harley ja Godolphin arvostivat kovasti Defoen työtä Skotlannissa. He tarjosivat tälle virkaa, mutta toivoivat samalla tämän jatkavan palveluksessaan, kuten tämä tekikin. Tästä Defoe jaksoi myöhemmin usein muistuttaa rahapulasta kärsiessään⁴⁸³. Tosiasiassa he eivät ehkä halunneetkaan antaa tälle virkaa, koska englantilaisen nimittäminen skotlantilaiseen virkaan olisi herättänyt katkeruutta. Unionisopimus ei lopettanut unionin vastustamista, ja Defoe jatkoikin toistaiseksi entisellä tarmollaan kirjoittamistaan unionin puolesta ja kirjeenvaihtoaan Harleyyn kanssa, keskittyen erityisesti papistoon, jonka näki yhteiskuntarauhan kannalta merkittävimmäksi kohderyhmäksi. Hän alkoi myös toteuttaa oikeasti asioita joita oli peiteroolissaan suunnitellut. Hän alkoi tuoda maahan viinejä, myymään hevosia ja sijoitti tekstiilien ja suolan tuotantoon. Lisäksi hän kirjoitti Unionin historiaansa ja ehdotti kirkolliskokoukselle tekevänsä uuden version psalmeista, missä menisi kaksi vuotta, tarkoituksena hälventää epäilyjä todellisista tarkoituseristä.⁴⁸⁴

Vaikka Defoe ilmeisen vilpittömästi viihtyi Skotlannissa, jatkuva ohjeiden ja rahan puute häytti, esimerkiksi 29.9.1707 hän kirjoitti Harleylle, ettei haluaisi jättää vartiopaikkaansa, mutta ”urheinkin varuskunta voidaan näännyttää”.⁴⁸⁵ Lisäksi hän kaipasi

⁴⁸¹ Somerset-Fry, 189.

⁴⁸² Novak, 310. Kirje Harleylle

⁴⁸³ esim. Kirje Harleylle, nro. 165, 19.6.1711.

⁴⁸⁴ Kerrigan, 55, Kirje Harleylle nro. 91, 27.1.1707.

⁴⁸⁵ Kirje Harleylle, nro. 119, 29.9.1707.

perheensä luokse, minkä lisäksi häntä kiinnosti Lontoon sosiaalinen ja poliittinen elämä. Hän kirjoittikin Harleylle 31. lokakuuta 1708 uskovansa olevansa enemmän hyödyksi viettämällä osan ajasta Skotlannissa ja osan Lontoossa. Harley myöntyi tähän, ja vuoteen 1711 asti Defoe matkustikin jatkuvasti kaupunkien välillä alkaen kuitenkin vähitellen viettää enemmän ja enemmän aikaa Lontoossa. Lontooseen saavuttuaan hän sai huomata herransa Harley'n vallan romahtaneen, mutta jatkoi työtään Godolphinin alaisuudessa. Seuraava vuosi kului valtavan unionin historian tutkimiseen ja kirjoittamiseen. Lopputulosta ovat kirjallisuuden tutkijat yleensä kutsuneet ”tylsäksi mutta ilmeisen tarkaksi kuvaukseksi”. Teos oli omistettu kuningatar Annelle, joka antoi tämän johdosta Defoen suudella kättään lopullisen anteeksiannon merkiksi. Kuten aiemmin on mainittu, kirjoitti Defoe historiansa ainakin osittain saadakseen tekosyyntietojen hankinnalle. Toisaalta Anne McKim näkee teoksen tarkoitetun jonkinlaiseksi päätökseksi unionidebatille. Defoe pyrkii näennäisesti objektiivisuuteen ja puolueettomuuteen, joskin lopputulos edusti sekä aikalaiselle että nykylukijalle selvästi englantilaisen propagandistin työtä.⁴⁸⁶

Jos Defoe olikin toivonut debatin päättyvän historiansa julkistamiseen, ei se sitä tehnyt. Unionidebatti jatkui, ja Defoen historia lisäsi mukaan uusia väittelyitä. Eräs Defoen kriitikko kutsui teosta Defoelle mieluista ruumismetaforaa käyttäen termillä ”indigested corpulent history”, taustalla Defoen historiassaan esittämä kritiikki Glasgowlaista pastoria James Clarkia kohtaan. Olipa nimetön syyttäjä Clark itse tai tämän ”hyvä ystävä”, seurasi Clarkin ja Defoen välillä kiivas pamflettisota. Defoe syytti pastoria liekehtivistä saarnoista ja mellakoihin yllyttämisestä, Clark vastasi Defoen tahallisesti vääristelleen tapahtumia sekä solvasi tätä Charles Leslietä lainaten tämän epäonnistumisista kauppiana, varattomuudesta ja kehnosta yhteiskunnallisesta asemasta. Seuraavan parin vuoden ajan Clark pyrki kyseenalaistamaan Defoen luotettavuuden historioitsijana, syyttäen tätä skandaalinhakuiseksi palkkakirjoittajaksi. Solvauksiin tottunut Defoe ei tästä häkeltenyt, vaan vastasi esittelemällä tarkemmin lähteitään, pidättäytymällä henkilökohtaisista loukkauksista ja huomauttamalla etteivät loukkaukset paranna argumentointia eivätkä sovi oppineelle, herrasmiehelle tai kirkonmiehelle. Lopulta Clark lopetti kirjoittamisen, ilmeisesti huomattuaan, ettei Defoe ollut mies joka perääntyisi ”sanojen sodassa”, vaikka Defoe olikin lopettanut viimeisen pamflettinsa todeten tyytyvänsä antamaan Clarkille viimeisen sanan, koska tällä oli ollut ensimmäinenkin. Samanlainen kaava toistui useimmissa Defoen käymissä väittelyissä, hän ei koskaan aliarvioinut sanojen voimaa eikä perääntynyt kun dominanssi väittelyssä oli pelissä.

⁴⁸⁶ McKim, 31-32

hän pyrki kuitenkin aina korostamaan, ettei ”sota” ollut hänen aikaansaannostaan, ja pyrkimystään sovintoon. Riitely ei ratkaissut ratkaissut väittelyitä, järki saattaisi sen tehdä.⁴⁸⁷

Review- lehdessään hän jatkoi Skotlannin matkaansa edeltävällä linjalla kirjoittaen rauhasta ja suvaitsevaisuudesta ja puolustaen hallituksen sotapolitiikkaa, hankkiutuen molempien puolueiden silmätikuksi. Hän oli Annen lopun hallintokauden johtavia journalisteja, mutta Yrjön kaudella hän teki vielä yhden vararikon, joutui kahdesti vankilaan ja tuli ajetuksi pois journalismin parista,⁴⁸⁸ minkä jälkeen hän aloitti työnsä romaanien kirjoittajana – sen työn, mistä hänet nykyisin muistetaan. Mc Kimin mukaan Defoe oli retoriikan mestari jo ennen kuin hänestä tuli fiktion mestari: hän oli ”erityisen taitava valitsemaan kommunikatiivisia strategioita”. Hän omasi myös ”korvan skoteille”, eli osasi omaksua näiden puhe- ja kirjoitustyylin erikoisuuksia. Esimerkiksi McKim nostaa ”flytingin⁴⁸⁹”, jonka tyylin Defoe omaksui, samoin kuin sen milloin sitä oli soveliasta käyttää kirjallisessa debatissa.⁴⁹⁰ Valaisevin esimerkki tästä Defoen tuotannossa on hänen vastauksensa Lordi Belhavenin puheelle.⁴⁹¹

Mitkä sitten olivat tämän ”retoriikan mestarin” motiivit hänen ajaessaan unionia? kyynisin voisi todeta Defoen olleen palkkasoturi, jolle motivaatioksi riitti raha, pakko tai kiitollisuuden velka Harleyta kohtaan. Tämä on osittain tottakin, joskaan Defoe ei Skotlannissa ollessaan juuri rikastumaan päässyt, vaan jatkuva huoli Englantiin jääneen perheen toimeentulosta ja omien rahojen riittämisestä Skotlannissa näkyvät toistuvana teemana Defoen Harleylle lähettämässä kirjeissä. Hän oli kuitenkin selkeästi palkattu agentti jolla oli selkeä tehtävä. Tämä ei kuitenkaan riitä selittämään Defoen palavaa halua saada unioni aikaan, joka näkyy siinä valtavassa työmäärässä jonka hän sen eteen teki jopa terveytensä kustannuksella: paljon enemmän kuin mitä Harley ohjeissaan oli määrännyt. Tuolloin viittäkymmentä lähenevä Defoe itse piti unionia elämänsä suurimpana saavutuksena, uskoi sen olevan se työ josta jälkipolvet hänet tulevat muistamaan ja toivoi itselleen hautakirjoitusta joka kertoisi hänen tehneen velvollisuutensa unionin ja maiden onnen eteen.⁴⁹² Hän oli myös ensimmäinen joka kirjoitti kirjan unionin historiasta.

⁴⁸⁷ McKim, 36-38, 43

⁴⁸⁸ West, 150.

⁴⁸⁹ ”Flyting” oli kahden osallistujan välistä runomuotoista solvausten vaihtoa. Se oli Skotlannissa suosittua erityisesti 1500-1600 luvuilla, jolloin esimerkiksi kuninkaat kutsuivat sen osajia hoviinsa ajanvietteeksi. Perinne oli kuitenkin voimissaan vielä 1700-luvullakin.

⁴⁹⁰ McKim, 44

⁴⁹¹ Ks. sivu 51

⁴⁹² Review, vol IV, IX, 29.3.1707. Lopulta näin ei käynyt, hänen muisto-obeliskissaan Bunhill Fieldsin hautausmaalla Lontoossa lukee ”Daniel De-Foe, Born 1661, Died 1731, Author of Robinson Crusoe”.

Englannin päämotiivi unioniin oli Hannoverilaisen perimyksen varmistaminen Skotlantiin ennen Annen kuolemaa, jolla vältettäisiin mahdollisuus itsenäisestä ja potentiaalisesti ranskalaismyönteisestä pohjoisesta naapurivaltiosta samalla kuin sota Ranskaa vastaan ei osoittanut loppumisen merkkejä. Defoe tiedosti tämän, mutta kirjoitti siitä lopulta yllättävän vähän, kenties koska se oli englantilaisille melko ilmeinen ja skoteille taas arka aihe. Se, että hän kirjoitti melko vähän perimysasiasta, ei tarkoita ettei hän unionia ajaessaan tehnyt sitä ensisijaisesti nimenomaan Englannin etu mielessään. Defoe oli englantilainen ja häntä voi hyvällä syyllä sanoa patriootiksi, hänen kaikki ajattelunsa tähtäsi Englannin voimistamiseen. Hän piti englantilaisia kansoista parhaana ja toivoi Englannin hallitsevan maailmaa, eli hän kannatti siirtomaaimperiumin vahvistamista. Defoelle unioni oli mahdollisuus tähän, ja hän kirjoittikin Skotlannin suuresta väkimäärästä - jolla saataisiin siirtomaihin ihmisiä tuottamaan hyötyä imperiumille sekä sotilaita – enemmän kuin perimyksestä. Samalla imperiumin vahvistaminen vahvistaisi protestantismin kansainvälistä asemaa, kansainvälisen protestantismin asia oli Defoelle tärkeä ja Englanti johtava protestanttinen mahti, jota unioni entisestään vahvistaisi.

Protestantismin vahvistamiseen liittyi myös Wilhelm III:n halu unioniin, jota hän vielä kuolinvuoteellaan toivoi. Voikin spekuloida, että Defoelle läheisen kuninkaan viimeisellä tahdolla olisi ollut vaikutusta hänen intoonsa. Defoe puhui Wilhelmistä jonkun verran unionikirjoittelun yhteydessä, mainiten tämän toivoneen unionia, neuvottelujen alkaneen kaitsemuksesta tämän syntymäpäivänä, unionia vastustavien olevan niitä jotka vihasivat Wilhelmiä häpäisten tämän muistoa ja niin edelleen, mutta todisteiden vähäisyydestä johtuen olisi melko rohkeaa väittää Defoen olleen tekemässä Wilhelmille jonkinlaista viimeistä palvelusta. Jonkinlainen vaikutin muiden joukossa se kuitenkin hyvin saattoi olla.

Ymmärtääkseen Defoen motiiveja mihinkään asiaan tutkijan on välttämättä huomioitava hänen uskonnollisuutensa. Defoe oli syvästi uskovainen ja kiihkeä presbyteeri. Tämä madalsi hänen kynnystään unioniin, olivathan skotit – tai ainakin ne joita Defoe tarkoitti puhuessaan skoteista – hänen uskontovereitaan, jotka lisäksi puhuivat samaa kieltä. Tärkeämpää kuitenkin on, että presbyteerisyys loi Defoelle henkilökohtaisen motiivin. Hän oli koko ikänsä todistanut Englannissa vaihtelevan taseisia vainoja uskontoryhmäänsä kohtaan ja uhkaavia vaatimuksia tilanteen pahentamisesta. Unionissa presbyteerien vainoaminen ei ainakaan helpottuisi, kun samassa maassa olisi presbyteerinen valtiokirkko – vaikka se olisikin rajattu liittovaltion toiseen osaan. Vaikka Defoe kauppiana varmasti

arvostikin unionin kaupallisia etuja, uskon presbyterisyyden aseman Englannissa olleen suurin, joskaan ei ainoa, syy siihen kiihkeyteen jolla hän pyrki maat yhdistämään.

Miten hyvin hän sitten pyrkimyksessään onnistui? Hänen merkityksensä tapahtumien kulussa on jäänyt yllättävän vähälle käsittelylle useissa aihetta käsitellessä yleisteoksissa, jotka enimmäkseen käsittelevät ajan johtavien poliitikkojen tekemisiä tuona aikana. Defoe teki kuitenkin unionin eteen valtavan työmäärän, ja sai tästä kehuja niin Harleyltä ja Godolphinilta kuin skotlantilaisilta unionin kannattajiltakin, kuten Clerkiltä ja Queensberryltä. Myös jotkut Defoesta kirjoittaneet ovat huomanneet tämän, esimerkiksi William Trent, joka kuvaa Defoeta tämän omaa fraasia käyttäen ”täydelliseksi agentiksi”, ja sanoo harvan agentin yhtä perusteellisesti ansainneen palkkansa kuin Defoe⁴⁹³. William Morganin mielestä häntä voidaan pitää unionin arkkitehtinä yhtä hyvin kuin ketä hyvänsä muuta yksittäistä ihmistä. Ilman Defoen lukemista olisi mahdotonta kirjoittaa kattavaa tutkimusta unionin historiasta.⁴⁹⁴

Itse en menisi aivan niin pitkälle että väittäisin Defoeta täydelliseksi agentiksi. Hänen käyttäytymisensä ja toimintansa oli varsin huomiota herättävää. Toisaalta, vaikka hänen englantilaisuutensa näkyi kauas, eivät useimmat tienneet hänen todellisia tarkoituksiaan, muuten hänet olisi ”väkijoukon toimesta revitty kappaleiksi”, kuten John Clerk asian ilmaisi. Jotkut unionin kannattajat tiesivät hänen taustoistaan, mutta ilmeisesti vain harvat ja valitut: edes Queensberry ilmeisesti ei tiennyt kenelle hän työskenteli, päätellen siitä että hän unionin jälkeen Lontooseen lähtiessään lupasi suositella Defoeta Godolphinille.⁴⁹⁵ Oli hän agenttina virheetön tai ei, hän toimi päämääränsä eteen harvinaislaatuisella tarmolla ja päättäväisyydellä, onnistuen vaikuttamaan ja hankkimaan tietoa useilla eri foorumeilla: lordien komissiossa, kirkolliskokouksen komissiossa, parlamentissa, julkisessa debaatissa ja yksityiskeskusteluissa kaduilla ja kahviloissa. Vaikka onkin mahdotonta saada tietoa hänen vaikutuksestaan yksittäisten poliitikkojen saamiseen unionin taakse, hän toimi unionin hyväksi kaikin käytössään olevin keinoin.

Pohdittaessa Defoen merkitystä unionin aikaansaamiseen on hyödyllistä pohtia olisiko se toteutunut jos Defoeta ei olisi Skotlantiin lähetetty. Englannin puolelta tahtotila unioniin oli joka tapauksessa selvä. Myös Skotlannissa johtavat poliitikot Queensberry ja Argyll olivat unionin takana, omalla vaikutusvallallaan nämä saivat ajettua unioniartiklat läpi parlamentissa. Tässä korostui myös Seafielдин Jaarlin merkitys, hänen suhteensa auttoivat

⁴⁹³ Trent, 1907-21, § 17, Defoe and Harley.

⁴⁹⁴ Morgan, 229

⁴⁹⁵ Kirje Harleylle, nro. 101. 3.4.1707

pitämään oppositioon joutuneen Squadrone Volanten neutraalina. Eikä opposition johtaja Hamiltonkaan Trevelyanin mukaan pitänyt unionia välttämättä huonona vaihtoehtona jos ei itse Skotlannin kruunua saisi⁴⁹⁶. Skottitutkijat ovat usein korostaneet näihin mahtimiehiin kohdistuvaa lahjontaa unionin takana. Murdoch piti lisäksi Dariensijoittajille maksettua ekvivalenttia suurena kansallisena lahjuksena. Sijoittajien lisäksi sitä maksettiin valtiolle rahaa lainanneille, jotka käytännössä olivat johtavia poliitikkoja. Trevelyanin mukaan useimmat näistä olivat muutenkin unionin kannalla, ja rahaa sai myös Atholl joka oli ja pysyi Unionin vastustajana.⁴⁹⁷

Trevelyan kuuluu siihen koulukuntaan joka uskoi Skotlannin valtiomiesten ajaneen maansa etua. Hänkin myöntää rahaa liikkuneen, olihan se tapana ajan politiikassa, ja unionin vastustajatkin saivat rahaa Ranskasta. Toisaalta esimerkiksi W. Ferguson piti unionia 1700-luvun suurimpana ”poliittisena työnä” (political job). Hän osoitti skottipoliitikkojen linjattomuuden ja peilasi kansan unionivastaisuutta parlamenttiin todeten lahjusten olleen ainoa voima joka vaikutti parlamentissa mutta ei sen ulkopuolella. Fergusonin ongelmana oli todistaa lahjonnan laajuus ja järjestelmällisyys, mikä on hankalaa sen salamyhkäisen luonteen takia. Lisäksi pitäisi vielä todistaa lahjonnan oikeasti muuttaneen yksilöiden mieltä. Unionin vastustusta parlamentin ulkopuolella on myös saatettu yliarvioida, asioita vastustetaan yleensä näyttävämmin kuin osoitetaan hyväksyntää, ja lopulta $\frac{3}{4}$ kaupungeista ja $\frac{2}{3}$ kreivikunnista ei vaivautunut vetoomuksia allekirjoittamaan. Korruptio saattoi olla suuressakin roolissa, mutta ottaen huomioon Skotlannin heikkouden ja Englannin determinaation suojella itseään tältä heikolta kohdalta sen itsenäisyys tuskin olisi muutenkaan säilynyt pitkään. Kuinka yksittäiset edustajat päätyivät äänestämään, kuten tekivät, on mahdotonta sanoa, lopulta se riippuu pitkälti historioitsijan näkemyksestä ihmisluonnosta.⁴⁹⁸

Defoe luonnollisesti kiisti lahjonnan, joskin hänen todistelunsa perustui lähinnä siihen vaikeuteen jolla unioni toteutui. Hän ei kuitenkaan huomionnut sitä, ettei kaikkia olisi tarvinnut lahjoa vaan vain riittävä määrä. Defoe oli kuitenkin jäljillä, vaikkei perustellutkaan asiaa kovin syvällisesti. Englanti suostui moniin myönnytyksiin ja skottiparlamentin tekemiin sopimusmuutoksiin, joita tuskin olisi tullut jos se olisi ollut pelkkä tahdoton kumileimasin. Lisäksi koko Defoen lähettäminen Skotlantiin Englannin hallituksen toimesta ja hänen

⁴⁹⁶ ks. Trevelyan 225-226. Yhtenä syynä siihen että Hamilton lopulta petti jakobiitit ja country-tukijansa unioniasiaassa saattoi olla se että Hannoverien ja ”teeskentelijän” jälkeen hän olisi ollut todennäköisin kruunun perijä.

⁴⁹⁷ Trevelyan, 268

⁴⁹⁸ Smout 189-194. Katso myös Bowie, 44. Bowien mukaan vetoomukset olivat ajan politiikassa jo määritelmällisesti oppositionaalinen väline jota ei juuri käytetty hallituksen puolesta.

propagandakampanjansa olisi ollut turhaa rahanhukkaa jos unioni olisi ollut jo ennalta selvä. Mikään Defoen ja Harley'n luottamuksellisessa kirjeenvaihdossa ei kerro ainakaan Defoen pitäneen Unionia selvänä ennen kuin sen tärkeimmät artikkelit oli hyväksytty skottiparlamentissa.

Defoen tehtävä ei selvästi ollut vaikuttaa johtaviin poliitikkoihin, hänen suurin merkityksensä unionille oli muualla. Itse hän näki tärkeimmäksi ryhmäksi papiston, jolla oli skotteihin suuri vaikutusvalta. Hän pyrki rauhoittamaan näitä ja samalla organisoimaan unionimyönteiset papiston edustajat vastavoimaksi unionia vastustaville, sekä suullisissa keskusteluissa kääntämään ainakin joitakin näistä unionin kannalle. Vain kirkon kautta oli mahdollista vaikuttaa edes jotenkin rahvaaseen. Toinen Defoen tärkeä rooli oli hänen asemansa lordien komissiossa, käydessään kirjeenvaihtoa Englantiin hän pystyi muotoilemaan tämän päätöksiä sellaisiksi että Englanti voisi ne hyväksyä. Toisaalta Queensberryllä ja Argyllillä oli suhteensa Lontooseen, mutta näiden oli helpompaa hyväksyttää parlamentissa komission päätökset sellaisenaan kuin alkaa ajaa niihin muutoksia joita Englanti voisi hyväksyä.

Poliittisen vaikuttamisen ohella Defoe harjoitti Skotlannissa laajaa kirjallista toimintaa. Hän ei selvästikään onnistunut saamaan skottien suurta enemmistöä unionin taakse, kansan syvissä riveissä unionipäätöstä ei otettu ilolla vastaan. Se ei kuitenkaan varsinaisesti ollut Defoen tarkoituksaan. Kansa ei päättänyt unioniin liittymisestä, vaan poliittinen eliitti, ja juuri tähän Defoe toiminnallaan pyrki vaikuttamaan. Rahvaan suuri enemmistö tuskin luki pamfletteja, ja vaikka Defoe kirjoittikin muutaman kansalle omistetun teoksen, kuten kirjeen Glasgown mellakoitsijoille ja kirjeen ”Herra Järjeltä Ruhtinas Väkijoukolla”, ovat niidenkin kohteena luultavasti olleet lukevat miehet, kenties ne joilla oli myös vaikutusta kansaan, kuten alempi papisto ja kauppiat.

Pääasiassa Defoe siis kirjoitti älymystölle, kauppiaille, papeille, maanomistajille ja poliitikoille. Näille hän kirjoitti heitä kiinnostavista aiheista heille ymmärrettävällä tavalla. Uskonnosta ja politiikasta hän kirjoitteli sopuisaan sävyyn pyrkien lähinnä lieventämään Unionin herättämiä negatiivisia tunteita. Skotlantilaiset unioninystävät ylistivät kilvan hänen kirjoituksiaan, joten niiden voidaan sanoa täyttäneen tehtävänsä. Samaa voi sanoa Defoen muustakin toiminnasta. Vaikka kaikesta mitä hän unionin hyväksi teki, ei paljoa tiedetäkään, oli hänen kaiken tekemisensä tavoite unionin voimaan saattaminen, ja se toteutui unionin astuessa voimaan 1.5.1707.

Lähteet:

I Alkuperäislähteet

Defoe, Daniel (1702): Essays Upon Several Projects: or, Effectual Ways for advancing the Interest of the Nation. Painaja Thomas Ballard, Lontoo. <http://find.galegroup.com/ecco/infomark.do?&source=gale&prodId=ECCO&userGroupName=jyva&tabID=T001&docId=CW115925382&type=multipage&contentSet=ECCOArticles&version=1.0&docLevel=FASCIMILE>, dokumenttinumero CW115925382, viitattu 5.4.2014.

Defoe, Daniel (1704-1713). The Review. Reproduced from the Original Editions, with an Introduction and Bibliographical Notes by Arthur Wellesley Secord. AMS Press, INC. New York, 1965.

Defoe, Daniel (1706) (1). An Essay at removing national prejudices against a Union with Scotland. To be continued due to the treaty here. Part I. Lontoo. <http://galenet.galegroup.com/servlet/ECCO>, Dokumenttinumero CW104854429, viitattu 18.4.2010.

Defoe, Daniel (1706) (2). An Essay at removing national prejudices against a Union with Scotland. To be continued due to the treaty here. Part II. Lontoo. <http://galenet.galegroup.com/servlet/ECCO>, Dokumenttinumero CW104854429, viitattu 19.4. 2010.

Defoe, Daniel (1706) (3). An Essay at removing national prejudices against a Union with England. Part III. Edinburgh. <http://galenet.galegroup.com/servlet/ECCO>, Dokumenttinumero CW104801378, viitattu 20.4.2010.

Defoe, Daniel (1706) (4). A Fourth Essay, At removing national prejudices; with some reply to Mr. H---dges and some other Authors, who have printed their objections against an union with England. Edinburgh. <http://galenet.galegroup.com/servlet/ECCO>, Dokumenttinumero CW3304921500, viitattu 21.4.2010.

Defoe, Daniel (1706) (5). A Fifth Essay, At removing national prejudices; with a reply to some Authors, who have printed their objections against an union with England. Edinburgh. <http://galenet.galegroup.com/servlet/ECCO>, Dokumenttinumero CW3304682743, viitattu 22.4.2010.

Defoe, Daniel (1706) (6). The advantages of Scotland by an incorporate union with England, compar'd with these [sic] of a coalition with the Dutch, or league with France. In answer to a pamphlet, call'd, The advantages of the Act of security, &c Edinburgh 1706. <http://galenet.galegroup.com/servlet/ECCO>, dokumenttinumero CW104854429, viitattu 27.4.2010.

Defoe, Daniel (1706) (7): The dissenters vindicated; or, a short view of the present state of the Protestant religion in Britain, as it is now profess'd in the Episcopal church in England, the Presbyterian church in Scotland, and the dissenters in both. In answer to some reflections in Mr. Webster's two books publish'd in Scotland. Edinburgh.
<http://galenet.galegroup.com/servlet/ECCO>, Dokumenttinumero CW117773347. Viitattu 15.4.2010.

Defoe, Daniel (1706) (8) the Letter from Mister Reason to the High and Mighty Prince the Mob. Edinburgh. <http://galenet.galegroup.com/servlet/ECCO>, dokumenttinumero CW112301447, viitattu 23.4.2010.

Defoe, Daniel (1706) (9). The vision, a poem. Being an answer to the Lord Beilhaven's speech. By a person of quality. Edinburgh.
<http://galenet.galegroup.com/servlet/ECCO>, Dokumenttinumero CW3300486747, viitattu 25.4.2010.

Defoe, Daniel (1707) (1). Considerations in relation to trade considered, and A short view of our present trade and taxes, compared with what these taxes may amount to after the Union, &c. reviewed. Edinburgh.
<http://galenet.galegroup.com/servlet/ECCO>, Dokumenttinumero CW106711595. Viitattu 15.4.2010.

Defoe, Daniel (1707) (2). The true-Born Britain. Written by the author of the True-Born Englishman. Lontoo. <http://galenet.galegroup.com/servlet/ECCO>, Dokumenttinumero CW3314288795, viitattu 25.4.2010.

Defoe, Daniel (1709). The history of the union of Great Britain. Edinburgh.
<http://galenet.galegroup.com/servlet/ECCO>, Dokumenttinumero CW101832067. Viitattu 19.4.2010.

Defoe, Daniel (1726). The Complete English Tradesman. Lontoo.
<http://www.gutenberg.org/etext/14444>, viitattu 17.4.2010.

Healey, George Harris (1955). The Letters of Daniel Defoe. Clarendon Press, Oxford.

Hodges, James (1703). *The Rights and Interests of two British Monarchies, inquir'd into, and clear'd; With a Special Respect to an United or Separate State*. Edinburgh. Eighteenth century collection online (ECCO), <http://galenet.galegroup.com/servlet/ECCO>, dokumenttinumero CW3304379027. Viitattu 18.9.2014.

Oldmixon, John (1735). *The History of England During the Reign of King William and Queen Anne*.
http://books.google.fi/books?id=dvsiAQAAMAAJ&printsec=frontcover&hl=fi&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false. Viitattu 26.3.2014

Ridpath, George (1700). *Scotland's Grievances, Relating to Darien &c. Humbly offered to the Consideration of the Parliament*. Early English Books Online (EEBO), viitattu 13.9.2014

II Tutkimuskirjallisuus

Allan, David (1998). *Protestantism, Presbyterianism and National Identity in Eighteenth Century Scottish History*. Teoksessa Claydon, Tony, McBride, Ian, toim. *Protestantism and National Identity: Britain and Ireland, c. 1650-1850*. Cambridge University Press.

Armstrong, Katherine A. (1996). *Defoe: Writer as Agent*. English Literary Studies, University of Victoria.

Black, Jeremy (1998). *Confessional State or Elect Nation? Religion and Identity in eighteenth-century England*. Teoksessa Claydon, Tony, McBride, Ian, toim. *Protestantism and National Identity: Britain and Ireland, c. 1650-1850*. Cambridge University Press.

Blackburn, Timothy C. (1978). *The Coherence of Defoe's Captain Singleton*. Julkaistu teoksessa: *The Huntington Library Quarterly*, Vol XLI, nro 2.

Bennett, G. W. (1969). *Conflict in the Church*. Julkaistu teoksessa Holmes, Geoffrey. *Britain After the Glorious Revolution*. MacMillan Press, Lontoo.

Bowie, Karin (2008). *Popular resistance, Religion and the Union of 1707*. Teoksessa Devine, Tom (2008). *Scotland and the Union 1707-2007*. Edinburgh university press.

- Carnell, Rachel (2006). *Realism, Partisan Politics and the Rise of the British Novel*. Palgrave MacMillan, Gordonsville, USA.
- Claydon, Tony (1999). *British history in the post- revolutionary world 1690-1715, teoksessa: The new British history, founding the modern state 1603-1715, toim. Burgess, Glen. I.B.Tauris Ltd, Lontoo.*
- Claydon, Tony, McBride, Ian, toim. (1998) *Protestantism and National Identity: Britain and Ireland, c. 1650-1850*. Cambridge University Press.
- Colley, Linda (2005). *Britons – Forging the Nation, 1707-1837*. Yale University Press.
- Cowan, Brian (2005). *The Social Life of Coffee: the Emergence of the British Coffeehouse*. Yale University Press.
- Devine Tom, toim. (2008) *Scotland and the Union 1707-2007*. Edinburgh University press.
- Downie, J. A. (1978). *Mr. Review and his Scribbling Friends: Defoe and his Critics, 1705-1706*. Julkaistu teoksessa: *The Huntington Library Quarterly*, Vol XLI nro 4.
- Dickinson, H. (1977) *Liberty and Property: Political Ideology in Eighteenth-century Britain*. Holmes and Meier Publishers, New York.
- Enwall, Markku, Knuutila, Seppo, Manninen, Juha (1989). *Maailmankuva kulttuurin kokonaisuudessa*. Oulu, Pohjoinen.
- Grimes, Kyle. *Daniel Defoe, William Hone and the right Divine of Kings to Govern Wrong*. <http://english.illinoisstate.edu/digitaldefoe/features/grimes.pdf>. Viitattu 21.11.2013
- Harris, Tim (1993). *Politics Under the Later Stuarts. Party Conflict in a Divided Society 1660-1715*
- Harris, Tim (1998). *The British Dimension, and the Shaping of Political Identities during the Reign of Charles II*. Teoksessa Claydon, Tony, McBride, Ian, toim. *Protestantism and National Identity: Britain and Ireland, c. 1650-1850*. Cambridge University Press.

Haydon, Colin (1998). *I Love my Country, but a Roman Catholic I Hate: Anti-Catholicism, Xenophobia and National Identity in Eighteenth Century England*. Teoksessa Claydon, Tony, McBride, Ian, toim. *Protestantism and National Identity: Britain and Ireland, c. 1650-1850*. Cambridge University Press.

Holmes, Geoffrey (1993). *The Making of a Great Power: Late Stuart and Early Georgian Britain 1660-1722*. Longman House, UK.

Holmes, Geoffrey (1969) *Britain After the Glorious Revolution*. MacMillan Press, Lontoo.

Horwitz, Henry (1969). *The Structure of Parliamentary Politics*. Julkaistu teoksessa Holmes, Geoffrey (1969) *Britain After the Glorious Revolution*. MacMillan Press, Lontoo.

Hyrkkänen, Markku (2002). *Aatehistorian mieli. Vastapaino, Helsinki*.

Ihalainen, Pasi (1999). *The Discourse on Political Pluralism in Early Eighteenth Century England: A Conceptual Study with Special Reference to Terminology of Religious Origin*. Hakapaino, Helsinki.

Ihalainen, Pasi (2005). *Protestant Nations Redefined: Changing Perceptions of National Identity in the Rhetoric of the English, Dutch and Swedish Public Churches, 1685-1772*. Koninklijke Brill NV, Leiden.

Ihalainen, Pasi (2006). *Modernisoituva kansallinen identiteetti käsittehistorian tutkimuskohteena*. Teoksessa Moilanen, Laura-Kristiina ja Sulkunen, Susanna: *Aika ja Identiteetti – katsauksia yksilön ja yhteisön väliseen suhteeseen keskiajalta 2000-luvulle*.

Jordanova, Ludmila (2000). *History in Practice*. Arnold Publishers, Lontoo.

Kerrigan, John (2004): *Defoe, Scotland and Union*. Julkaistu teoksessa *Archipelagic Identities: Literature and Identity in the Atlantic Archipelago*. Toim. Schwyzer, Philip & Meador, Simon. Ashgate Publishing limited. s.53-77.

Knights, Mark (2005). *Representation and Misrepresentation in Later Stuart Britain: Partisanship and Political Culture*. Oxford University Press.

Macree, David (1973). *Daniel Defoe, the Church of Scotland and the Union of 1707*. Julkaistu teoksessa: *Eighteenth-Century Studies, Vol 7, No 1 (autumn 1973)*. The John Hopkins University Press.

Mandelbrote, Scott (1998). *The Bible and National Identity in the British Isles, c.1650-1750*. Teoksessa Claydon, Tony, McBride, Ian, toim. *Protestantism and National Identity: Britain and Ireland, c. 1650-1850*. Cambridge University Press.

Manninen, Juha (1989). *Tiede, Maailmankuva, Kulttuuri*. Julkaistu teoksessa Enwall, Markku, Knuuttila, Seppo, Manninen, Juha (1989). *Maailmankuva kulttuurin kokonaisuudessa*. Oulu, Pohjoinen.

McKim, Anne (2008). *War of Words. Daniel Defoe and the 1707 Union*. *Journal of Irish and Scottish Studies* 1. s. 29-44.

Minto, William: Daniel Defoe. Alunperin julkaistu 1879. Tässä käytetty project Gutenbergin internet-julkaisua: <http://www.gutenberg.org/etext/14892>, viitattu 17.4.2010.

Morgan, William Thomas (1940). *Defoe's Review as a historical source*. Julkaistu: *The Journal of modern history*, Vol 12, No. 2 (Jun. 1940), s.221-232. University of Chicago Press. <http://www.jstor.org/stable/1874898>, viitattu 27.3.2014.

Murdoch, Alexander (1998): *British History 1660-1832: National Identity and Local Culture*. McMillan Press Ltd. Hampshire.

Novak, Maximillian (2001). *Daniel Defoe: Master of fictions – his life and ideas*. Oxford university press, Oxford.

Palonen, Kari (2003). *Quentin Skinner: History, Politics, Rhetoric*. Polity Press, Blackwell Publishing ltd. Cambridge.

Pettit, Philip. *The Instability of Freedom as Noninterference: the Case of Isaiah Berlin*. <http://www.jstor.org/stable/10.1086/660694?origin=JSTOR-pdf>, viitattu 26.3.2014

Phillipson, Nicholas (1993). *Politeness and Politics in the Reigns of Anne and Early Hanoverians*. Julkaistu teoksessa: Pocock, J.G.A. (toim). *The Varieties of British Political Thought, 1500-1800*. Cambridge University Press.

Pincus, Steven (1998). *To Protect English Liberties: The English Nationalist Revolution of 1688-1689*. Teoksessa Claydon, Tony, McBride, Ian, toim. *Protestantism and National Identity: Britain and Ireland, c. 1650-1850*. Cambridge University Press.

Riley, P. J. W (1978). *The Union of England and Scotland: A study in Anglo-Scottish politics of the eighteenth century*. Manchester university press, Manchester.

Schönhorn, Manuel (1991). *Defoe's Politics: Parliament, Power, Kingship, and Robinson Crusoe*. Cambridge University Press.

Smout, T. C. (1969). *The Road to Union*. Julkaistu teoksessa: Holmes, Geoffrey (1969). *Britain After the Glorious Revolution*. MacMillan Press, Lontoo.

Somerset-Fry, Peter & Somerset-Fry, Fiona (1982): *History of Scotland*. Routledge & Kegan Paul Ltd.

Speck, W. A. (1969) *Conflict in Society*. Julkaistu teoksessa: Holmes, Geoffrey (1969). *Britain After the Glorious Revolution*. MacMillan Press, Lontoo.

Trent, William Peterfield (1971). *Daniel Defoe, How to know him*. Phaeton Press, New York.

Trent, William Peterfield (2000) : *Defoe: The Newspaper and the Novel*. Teoksessa *The Cambridge History of English and American Literature*, vol IX: *From Steele and Addison to pope and Swift*. Toim. Ward, A. W. ja Waller, A. R. G.P. Putnam's Sons, New York. Bartleby.com 2000, <http://www.bartleby.com/219/index.html>, viitattu 18.4. 2010.

Trevelyan, George Macaulay (1948). *England Under Queen Anne – Ramillies and the Union with Scotland*. Spottiswoode, Ballantyne&co, Lontoo.

West, Richard (1998): *Daniel Defoe: The Life and Strange, Surprising Adventures*. Carroll & Graf publishers, Inc. New York.

Whatley, Cristopher (2006). *The Scots and the Union*. Edinburgh university press Ltd.

Zook, Melinda S. (1999). *Radical Whigs and Conspirational Politics in Late Stuart England*. The Pennsylvania State University Press.